

Nguyễn Du's
The Tale of Kiều

2020s Ebook Bilingual Edition V1.02

Translated by Vương Thanh

Thanhtra

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh

Nguyễn Du's
The Tale of Kiều

2020s Ebook Bilingual Edition V1.02

Bản đặc biệt Kính Tặng
Nhạc Sĩ Biên Khảo Gia Phan Anh Dũng &
Ca Sĩ Tâm Hào

Vuong Thanh

Translated by Vuong Thanh

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Ebook Bilingual Edition

Translated by Vuong Thanh

Version 1.02

Cover Painting: Artist Thanh Trí

All rights reserved.

Copyright © 2022 by Vuong Thanh

This book may not be reproduced for commercial purpose.

The English translation is owned by the translator and the artworks by the artists.

The Tale of Kiều is the greatest legacy of Vietnamese literature.

You are most welcome to share it with your friends or print it on paper for ease of reading.

For websites, up to a thousand translated lines of Kiều from this book can be copied.

Nguyễn Du: 1766 - 1820

Published by **Vuong Thanh**

lachongpoetry.blogspot.com

To My Parents

To Amy, Ryan, and Alan

To My Brothers and Sisters

To Friends of Poetry & Literature

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vương Thanh

Trân trọng cảm ơn **cô Thanh Trí** cho Vương Thanh dùng những bức tranh Tuyệt Đẹp của Cô để làm bìa và cho vào dịch phẩm truyện Kiều.

Cảm ơn ông anh lớn, **thư nhạc sĩ Văn Tấn Phước** vẫy bút thành tranh, viết cho em những bức tranh thơ Kiều đẹp lung linh và chấp cánh cho những dòng thơ của em bay bổng giữa trời mây.

Trân trọng cảm ơn **họa sĩ Khánh Vũ** góp những bức tranh thật Đẹp Mềm Mại Lung Linh, Ảo Huyền để minh họa nàng Kiều.

Trân trọng cảm ơn **họa sĩ Nguyễn Sơn** cho VT dùng những bức tranh màu sắc Rực Rỡ, Lung Linh, Đậm Đà cho tập thơ Kiều thêm phần khởi sắc.

Vài hàng tưởng niệm **thân phụ, bác Hà Thượng Nhân, cô Hoàng Hương Trang, và bác Vũ Hối**. Bác VH đi rồi nhưng thơ, tranh và thư pháp lưu lại cho ngàn sau. Làm xong bản dịch tập thơ Kiều tiếng Anh này lại nhớ đến bác HTN và cô HHT đã từng có những lời bạt thật Đẹp “ấn chứng” bản thảo đầu tay của VT hơn 20 năm trước. Có lẽ cũng là vì biết VT qua đây hồi nhỏ, lại đọc bài thơ Vọng Tiền Nhân của VT thấy nhắc đến nhiều vị tiền bối như Lý Bạch, Vũ Hoàng Chương, Đinh Hùng, bài ca hồ trường, chính khí ca, v.v. nên có lòng ưu ái khích lệ. Nhưng VT khi có ấn chứng lời bạt rồi lại đâm lười, có lẽ là học theo bác HTN. Bác cũng không có ra tập nào dù được tôn xưng làm tao đàn nguyên sủng trong giới thơ văn ở hải ngoại. Hôm nay làm xong tác phẩm dịch thuật này, xin gửi lời tưởng niệm thân phụ, cô Trang, bác Hà Thượng Nhân và bác Vũ Hối. – vương thanh.

Preface – Lời Tựa

There's a saying among Vietnamese people, "If The Tale of Kiều still exists, the Vietnamese language still exists." The Tale of Kiều, also known as Kiều, is a masterpiece of Vietnamese literature for about two hundred years, and had been translated, several decades ago, into many languages including English, French, German, Italian and Chinese. It's a long narrative poem, consisting of 1627 six-eight couplets, that tells the story of a beautiful and talented young girl who sacrificed herself to ransom her father. The poem originally titled "New Cry from a Broken Heart" was written by Nguyễn Du, some time between 1796 and 1802, based on a minor Chinese prose novel, "The Tale of Kim, Vân, Kiều", written by Thanh Tâm Tài Nhân.

Người Việt có một câu nói, "Truyện Kiều còn, tiếng Việt còn." Truyện Kiều là một kiệt tác của nền văn chương Việt khoảng 200 năm nay và đã được chuyển dịch từ nhiều thập niên trước qua nhiều thứ tiếng bao gồm tiếng Anh, Pháp, Đức, Ý và Hoa. Truyện Kiều là một truyện thơ gồm 1627 câu lục bát. Truyện Kiều kể về một nàng thiếu nữ tuyệt đẹp và tài hoa đã hy sinh bản thân để chuộc tội cho cha nàng. Truyện thơ này, tựa nguyên thủy là "Đoạn Trường Tân Thanh", do đại thi hào Nguyễn Du sáng tác, trong khoảng thời gian năm 1796 tới năm 1802. Truyện được dựa từ một truyện tình thể văn xuôi Trung quốc không mấy giá trị của tác giả Thanh Tâm Tài Nhân.

Many Vietnamese readers do not care for the poem story's plot or its themes. In fact, quite a few consider the story's plot rather plain and some don't even like the character Kiều. But that's of no importance. What is absolutely so beautiful about Kiều is Nguyễn Du's supreme art in the depiction of characters, sceneries, events, feelings, emotions, and human nature. Most poets would remember only a few lines of the most famous poems. But Kiều has so many beautiful and remarkable 6-8 couplets that many Vietnamese, not just poets and scholars, can easily remember a couple hundred couplets just on reading if they so choose. The musical tonality of the Vietnamese language, the rhyming structure and the tonal quality of the 6-8 poetry form help people remember the verses easily.

Nhiều độc giả Việt không quan tâm đến cốt truyện hay triết lý, luân lý trong truyện Kiều. Không ít người thấy cốt truyện tầm thường và cũng không thích nhân vật Kiều. Nhưng điều này không đáng kể. Cái đẹp tuyệt diệu của Truyện Kiều nằm ở nghệ thuật cao siêu tuyệt đỉnh của Nguyễn Du trong phép làm thơ diễn tả nhân vật, tình và cảnh, bản chất con người, v.v. Hầu hết những áng thơ nổi tiếng, nhiều thi sĩ chỉ nhớ mỗi bài vài câu. Nhưng Truyện Kiều có rất nhiều câu lục bát rất ấn tượng, nên nhiều người không cứ là nhà thơ hay học giả, có thể thuộc lòng vài trăm câu nếu họ muốn. Tính chất âm nhạc trong ngôn ngữ Việt và thể thơ lục bát giúp người đọc dễ nhớ những câu thơ yêu thích.

This translation of Kiều is quite special in its goals and presentation. The poetry classic is divided into several chapters and each chapter divided into various paragraphs for ease of reading and reference. Each page contains two columns, one in English and the other in Vietnamese, to allow full enjoyment of seeing how the original is translated. The book is not meant just for the English reader, but also for the Vietnamese. The Viet original includes quite a few annotations to explain difficult Vietnamese words and classic references. Footnotes are provided directly on the same page as the verses, to allow immediate lookup. For the English translation, I oftentimes baked in an explanation into the translated verse, when possible and can be done well, to make the reading more enjoyable.

Quyển sách này rất đặc biệt trên phương diện trình bày và mục tiêu của dịch giả. Thơ Kiều được chia thành nhiều chương, mỗi chương được chia thành nhiều đoạn để đọc và tham khảo dễ dàng hơn. Mỗi trang chia

thành hai cột, cột tiếng Anh và tiếng Việt để người đọc có thể đối chiếu và thưởng thức câu thơ nguyên tác được dịch qua tiếng Anh như thế nào. Quyển sách không chỉ dành cho độc giả tiếng Anh, mà cũng cho độc giả người Việt. Phần tiếng Việt cũng có ít nhiều chú thích để giải nghĩa từ ngữ khó hiểu và điển tích. Những ghi chú được đặt cùng trang với những câu thơ để tìm hiểu ý nghĩa dễ dàng. Bản tiếng Anh, thì những câu thơ dịch cũng nhiều khi bao gồm điển tích một cách tự nhiên để độc giả thưởng thức dễ dàng hơn.

Each translation of Kiều is the translator's own interpretation of the classic. Being a bilingual poet, after having translated some hundreds of poems and songs by various authors to English, I felt the call of Kiều to take the greatest classic of Vietnamese poetry and literature and create a poetic translation to share the beauty of this Vietnamese classic with lovers of literature around the world. As a poet, I know that all worthy poets consider each word very carefully for meaning, sound, feel, lightness, heaviness, rhythm, rhyme, and so on. Thus, I prefer to translate as closely as possible to the poet's verse, out of respect for the poet's choice of words, with a balance towards rhythm and rhyme, and most importantly, without any compromise on the meaning or naturalness of expression. There are many ways of saying the same thing, but it's how a great poet says it, that makes it remarkable and beautiful.

Mỗi bản dịch Kiều là sự phiên dịch theo sự hiểu biết của mỗi dịch giả. Là một nhà thơ song ngữ, sau khi hoàn tất chuyển dịch vài trăm bài thơ và lời nhạc của nhiều tác giả, tôi chợt nghe tiếng gọi của nàng Kiều kêu gọi mình đem đệ nhất kiệt tác của nền văn chương Việt làm một bản dịch Anh ngữ đậm chất thơ để chia sẻ cái đẹp của thơ Việt với những người yêu quý văn chương khắp nơi trên thế giới. Là một nhà thơ, tôi biết là những thi sĩ danh tiếng cân nhắc từng câu, từng chữ trong câu thơ rất kỹ lưỡng trên phương diện ý nghĩa, âm điệu của chữ, lời, cảm giác, chữ nghe nặng hay nhẹ, vần điệu, v.v. Vì vậy, tôi thiên về dịch càng sát những lời thơ đẹp của tác giả như có thể, để tỏ lòng tôn trọng sự lựa chọn ngôn từ của họ, nhưng điều quan trọng hơn hết là giữ gìn ý nghĩa của câu thơ và sự tự nhiên. Có rất nhiều cách để nói một điều gì đó, nhưng một nhà thơ tài hoa diễn tả như thế nào, mới là điều đẹp đẽ và đáng nói.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh

I hope this English translation will help young Vietnamese abroad learn more about their motherland's literary heritage. I'd like to borrow the humble words of Poet Nguyễn Du, with a little modification, to wish the reader:

"Crude words, roughly translated, and long-winded.

Hopefully, it will give you a few pleasant hours in the long night. "

Tôi hy vọng bản dịch tiếng Anh này sẽ giúp cho bạn trẻ Việt ở hải ngoại được hiểu thêm về gia sản văn chương của Quê Mẹ. Tôi cũng xin mượn lời rất khiêm tốn của thi hào Nguyễn Du và sửa một chút để chúc độc giả:

Lời quê phóng dịch dông dài

Mua vui cũng được một vài trống canh.

Vuong Thanh

Hồng Thành, 2022

List of Authors & Contributing Artists

Translation of “Nguyễn Du’s The Tale of Kiều”: Vuong Thanh

Appendix A, B – About the Vietnamese Language, Popular Vietnamese Poetry Forms – **Vuong Thanh**

Appendix C – Tổng Vịnh Kiều / Overall Poem about Thúy Kiều: **Nguyễn Khuyến**

Appendix D – Nhớ Chuyện Cũ Viết Gửi Nguyễn Hầu / Letter of Love to Nguyễn Du: **Hồ Xuân Hương**

Painting & Calligraphic Artists: Thanh Trí, Văn Tấn Phước, Khánh Vũ, Nguyễn Sơn, Vũ Hối, Hoàng Hương Trang

Thoughts & Feelings on Vuong Thanh’s Poetry and Literature Works:

Niềm Tin Văn Hóa Ở Quê Người – Poem Gift from Poet & Publisher of SaigonTimes **Thái Tú Hạp**

Thi lập tại cao phong – Poem Gift from Eminent Poet-Scholar **Mai Thạch**

Nghe Đọc Cùồng Ngâm – Poem Gift from Late Eminent Poet-Scholar **Hà Thượng Nhân**

Vương Thanh: Nhà Thơ Tâm Huyết... – Poet & vice Publisher of CoThom Magazine **Phan Khâm**

Poets & Songwriters in “Other Poems & Songs” Section:

Lý Bạch • Tô Đông Pha • Lý Thanh Chiếu • Lý Thương Ẩn • Lương Ý Nương • Đặng Dung •
Vũ Hoàng Chương • Đinh Hùng • Tản Đà • Hà Thượng Nhân • Mai Thạch • Bàn Bá Lân •
Cao Tần • Phan Anh Dũng • Nguyễn Thị Ngọc Dung • Đặng Lệ Khánh • Thanh Trí •
Trần Thiện Thanh • Anh Bằng • Trần Ngọc Sơn • Y Vân • Văn Phụng • Cung Tiến •
Trần Trịnh • Tuấn Khanh • Lãng Lập • Nguyễn Hữu Tân • Du Tử Lê • Trần Trung Đạo •
Dương Vân Châu Trúc Ca • Nhất Hùng • Tống Hữu Hạnh • Thiên Di • Hạnh Nguyễn •
Mục Tú • Vương Anh Đào • Azalea Nguyễn •
Vĩnh Điện • Thái Tú Hạp • Phan Khâm • Vũ Hối • Văn Tấn Phước • Hoàng Hương Trang •
Phương Hồ • Tuệ Nga • Alan Ho • Vương Thanh

Music Singers & Poetry Reading/Singing Artists in youtube video links include:

Thái Thanh • Hùng Cường • Văn Tấn Phước • Hồng Vân • Hoàng Hương Trang •
Đoàn Yên Linh • Hoàng Đức Tâm • Lệ Thu • Thanh Thúy • Đặng Lệ Quân • Mã Lan •
Trương Lâm • Đồng Lệ • Cung Nguyệt • Quỳnh Lan • Diệu Hiền • Ngọc Quy •
Tâm Thư • Uyên Dung • Quang Minh • Nguyễn Thị Dung • Kim Oanh • Đào Thúy •
Quỳnh Trang • Tâm Hảo

Poem Gift for Vuong Thanh from Poet & Publisher Thái Tú Hạp, 2023

Niềm Tin Văn Hóa Ở Quê Người

*Thời gian Chuyển hóa ngọc ngà
Đến nay mở cửa Vườn Hoa Tâm Hồn
Đông Tây nảy lộc Càn Khôn
Ý nguyện đồng điệu bảo tồn văn chương
Tình thương nối nhịp ngàn phương
Công trình trác tuyệt tỏa hương khắp cùng
Việt Nam ta, thật lấy lòng
Vinh danh hậu thế - khen mừng Vương Thanh*

Poem Gift for Vuong Thanh from Poet-Scholar Mai Thạch, 2007

詩贈
文少
道半
新入

詩立
行在
如高
意大
香濃
文難
每香
去共
青興
真才
一杯
歡贈
後生
試中
石

Thi lập tại cao phong
Văn hành như đại thủy!
Cổ nhân thi ý nung
Tân đại văn hùng túy!
Thanh lương mỗi nan đồng
Chân tại chung bát mị!
Nhất bôi đào tử trung
Hoan tưng hậu sinh thi!

Mai Thạch
Đình hội thu (2007)

Thi đứng tại non cao
Văn đi về biển lớn!
Thơ xưa, ý đậm sâu
Văn mới, hương say cuốn!
Thanh lương khó đồng nhau
Chân tại không cần lớn.
Cien này có rượu đào,
Nếm thi người sinh muộn!

Mai Thạch
Thu Đình hội (2007)

Giải chú - Năm Đình Hội, nghe tiếng
Tục Nga nữ sĩ có con trai mới, nghe ép
trần Tao Đam, nên mới làm bài thơ này
trao tặng, nhưng để lạc mất. Nay
mới tìm ra được, nên với chuyên đi,
dầu đã trẻ hơn mười năm. Hy
vọng chến rượu đào này, ngày nay
đã thêm nồng thêm.

Poem Gift for Vương Thanh from Late Poet-Scholar Hà Thượng Nhân

Translation by Vương Thanh, 2000

Mời nghe Phan Xuân Thi diễn ngâm

*Ơi Người bạn trẻ tài hoa ấy
Nghe đọc thơ Người nhớ lại ta
Cái thuở đầu bông cùng bạn hữu
Nâng ly cười lớn giữa phồn hoa
Rằng đời còn những ai tri kỷ
Đáy chén vui chung một tiếng khà*

*Cứ tưởng Tây Thi còn vẫn đó
Nghiêng bình, mắt liếc tóc mây sa
Nghiêng bình, Phạm Lãi ta tiền kiếp
Trăng ướt mùa sương xóm Trữ-La*

O my young talented friend
Upon listening to your poem, I remember myself
In my young days with some friends at a party
Raising a cup of wine, I laughed loudly and said,
"Does life still has any understanding heart friend
to share with me the joy of emptying glasses of wine.

I dream that the beauty, Xi Shi, is still there
Inclining the wine jug to my lips, I saw her
With silky hair flowing like clouds, she glances at me
Tilting the wine jug, I'm Phạm Lãi in a previous life
The moon's wet with the misty season
in the neighborhood Trữ-La.

*Một chiếc thuyền con từ bỏ bến
Chẳng sao mà cũng nổi phong ba
Quảng Hàn lạnh lắm, sao nằm lẻ ?
Sao chẳng cùng chung một khúc ca ?*

*Dẫu biết nời tình dan díu lụy
Thơ ai trôi ngược dải Ngân Hà ?
Ta dường trẻ lại năm mươi tuổi
Một tối vui quên cả tuổi già*

A small boat's departing from the harbor.
Seems inconsequential but it'll raise wind and storm in the
world.
The Goddess Moon's palace is frosty cold, so why sleep alone?
Why not let us be together sharing a song?
Even though I know the romantics
often have love attachments and bouts of melancholy.
Whose poem this evening flows backward in the Milky Way.
Feeling delighted, old age's even forgotten,
I seem to be younger by fifty years.

Vương Thanh: nhà thơ tâm huyết... - Poet-Editor Phan Khâm

Định ngồi vào computer viết vài dòng cảm nghĩ lại nhận được Phiên bản update Truyện Kiều 1.01 Vương Thanh ký tặng gửi lại.

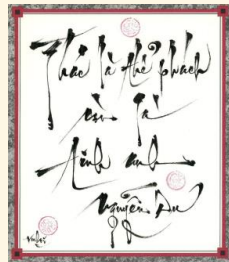
Nhà thơ có tâm huyết dành nhiều thời gian tìm hiểu, nghiên cứu, sưu tra, dịch thuật cả một công trình nghệ thuật kết hợp thơ họa, hội họa âm nhạc và thi ca tác phẩm Truyện Kiều và những áng thơ Kim cổ Đông Tây.

Đúng là nhà thơ dịch giả Vương Thanh không ngừng nghỉ ngày đêm trau chuốt công trình nghệ thuật tuyệt vời của mình. The Tale of Kiều phiên bản 1.01 dày 376 trang và phần sau truyện Kiều có hơn trăm trang thơ và nhạc của Vương Thanh và những tác giả khác. Đa số được dịch qua tiếng Anh.

Nhà thơ Vương Thanh giải thích:

"Quyển sách này rất đặc biệt trên phương diện trình bày và mục tiêu của dịch giả. Thơ Kiều được chia thành nhiều chương, mỗi chương được chia thành nhiều đoạn để đọc và tham khảo dễ dàng hơn. Mỗi trang chia thành hai cột, cột tiếng Anh và tiếng Việt để người đọc có thể đối chiếu và thưởng thức câu thơ nguyên tác được dịch qua tiếng Anh như thế nào. Quyển sách không chỉ dành cho độc giả tiếng Anh, mà cũng cho độc giả người Việt. Phần tiếng Việt cũng có ít nhiều chú thích để giải nghĩa từ ngữ khó hiểu và diễn tích. Những ghi chú được đặt cùng trang với những câu thơ để tìm hiểu ý nghĩa dễ dàng. Bản tiếng Anh, thì những câu thơ dịch cũng nhiều khi bao gồm diễn tích một cách tự nhiên để độc giả thưởng thức dễ dàng hơn."

"Each translation of Kiều is the translator's own interpretation of the classic. Being a bilingual poet, after having translated some hundreds of poems and songs by various authors to English, I felt the call of Kiều to take the greatest classic of Vietnamese poetry and literature and create a poetic translation to share the beauty of this Vietnamese classic with lovers of literature around the world. As a poet, I know that all worthy poets consider each word very carefully for meaning, sound, feel, lightness, heaviness, rhythm, rhyme, and so on. Thus, I prefer to translate as closely as possible to the poet's verse, out of respect for the poet's choice of words, with a balance towards rhythm and rhyme, and most importantly, without any compromise on the meaning or naturalness of expression. There are many ways of saying the same thing, but it's how a great poet says it, that makes it remarkable and beautiful."

Xin trích dẫn một vài câu Kiều tiêu biểu Nhà thơ VT dịch sang tiếng Anh "Tale of Kieu"

*"Cỏ non xanh tận chân trời
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa"
"Young grass stretched a fresh greenness to the far horizon.
On the pear branches, sprinkled a few white flowers."*

*"Dưới cầu nước chảy trong veo
Bên cầu tơ liễu bóng chiều thướt tha..."
"Under the bridge, the streamlet's crystal clear water flowed.
By the bridge, willows swayed gracefully in the evening shadows..."*

*"Người đâu gặ gỡ làm chi
Trăm năm biết có duyên gì hay không?"
"Whence he came and to what end that we should meet each other?
In this life, will there be some chance for us to be together?"*

*"Tiếc thay một đóa trà mi!
Con ong đã tỏ đường đi lối về"
"How regrettable for the camelia flower!
The bee now know its ways in and out."*

*"Dưới trăng quyên đã gọi hè
Đầu tường lửa lựu lập loè đâm bông"
"Beneath the moon, the cuckoos cried for summer.
On the wall, flames danced with pomengrates' red flowers."*

Và hai câu lục bát kết Truyện Kiều.

*"Lời quê chấp nhật đông dài
Mua vui cũng được một vài trống canh."
"Crude words, strung together, and long-winded.
Hopefully, it will give you a few pleasant hours in the long night."*

Hết phần Truyện Kiều Nhà thơ Vương Thanh còn trình bày thêm về các thể thơ như Lục Bát, Song Thất Lục Bát, thơ Năm chữ (The Five-Word Poetry Form) The Seven-Word, Four-Line (Thất Ngôn Tứ Tuyệt) form: Thất Ngôn Bát cú (The Seven-Word Eight-Line Form). Thơ Tám chữ (The Eight-Word Poetry Form) Thất Ngôn Trường Thiên (The Seven-Word, Long Saga) và Thơ Tự Do (Totally Free-Form Poetry Form).

Nhà thơ Vương Thanh ghi lại bài thơ Qua Đèo Ngang của Bà Huyện Thanh Quan mà chúng ta đã thuộc nằm lòng từ xa xưa và dịch sang Anh ngữ:

Crossing Ngang Pass” by Bà Huyện Thanh Quan

Bước tới đèo Ngang, bóng xế tà
Cỏ cây chen đá, lá chen hoa
Lom khom dưới núi, tiều vài chú
Lác đác bên sông, chợ mấy nhà
Nhớ nước đau lòng con quốc quốc
Thương nhà mỏi miệng cái gia gia
Dừng chân đứng lại, trời non nước
Một mảnh tình riêng, ta với ta

English translation:

*As I walk toward the Ngang Pass, the sun had just set
Grasses and plants crowd the rocks, leaves mingle with flowers
Some wood-cutters, at the mountain's foot, bent down at work
A few shops lie scattered by the riverside
Longing for motherland, the "Quốc" bird cries out its heart
Longing for home, the "Gia" bird unceasingly cries for home
Stopping here, gazing at the mount'n, river, and sky
My heart's full of feelings, with only I and I ...*

Nhà thơ Vương Thanh trích dẫn bài thơ rất dí dỏm của Cụ Nguyễn Khuyến

Tổng Vịnh Truyện Kiều

"Kiều nhi giấc mộng khéo như cười
Tình dậy xuân xanh quá nửa rồi
Số kiếp bởi đâu mà lận đận ?
Sắc tài cho lắm cũng lời thôi!
Cành hoa vườn thúy duyên còn bén
Giọt nước sông Tiền nợ chứa xuôi
Chẳng trách chàng Kim đeo đẳng mãi
Khăng khăng vớt lấy một phần đôi".

*"The dream of Thúy Kiều, clever like a smile
Waking up, her spring years had already half passed by
For what reason is her fate so turbulent?*

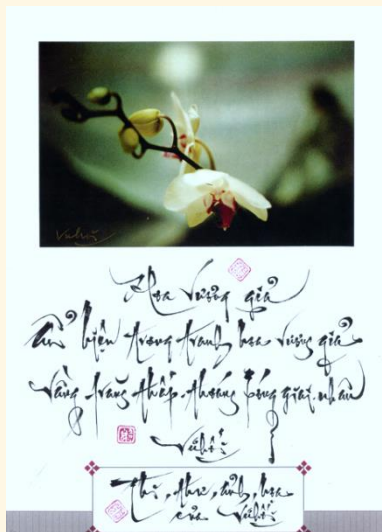
*Too much beauty and talent can be troublesome
The flower of Thúy Garden, its fragrance still appealingly fresh
The water of Chien-tang river did not wash off her love debt
No wonder Scholar Kim keeps pursuing her for so long
With unchanging determination to pick up the tail part of her song*

Hãy nghe tác giả tự giới thiệu đôi nét về mình

“Tôi sinh ra trong thập niên 60 và qua Hoa Kỳ nhiều năm trước. Tuy làm việc trong kỹ thuật, nhưng thơ và văn chương luôn là sở thích của tôi từ thuở nhỏ. Để chia sẻ cái Đẹp và Lãng Mạn của dòng thơ nhạc Việt cho những người bạn Tây phương thưởng thức, tôi đã biên soạn và dịch vài trăm bài thơ nhạc của nhiều tác giả và cho in thành 2 cuốn sách với tựa đề dịch qua tiếng Việt là “Một Khu Vườn Thơ Nhạc Việt, Tập 1” năm 2019 và tập nhạc “40 Ca Khúc Chộn Lọc của Vĩnh Điện”.

Khoảng một năm trước, tôi quyết định hoàn tất bản dịch truyện Kiều, mà tôi đã dịch vài trăm câu mấy năm trước rồi bỏ đó. Là một nhà thơ song ngữ, tôi hy vọng làm ra một bản dịch truyện Kiều đậm hương vị thơ để độc giả có thể ít nhiều thưởng thức vẻ đẹp của truyện Kiều, mà không luôn bị nhắc nhở rằng đây là một bản dịch vì câu thơ khó hiểu đòi hỏi phải xem chú thích liên tục ở cuối sách.

Nữ sĩ Tuệ Nga là thân mẫu, Nhà thơ Phượng Hồ là thân phụ của nhà thơ Vương Thanh, đúng là con nhà có truyền thống máu huyết văn chương:

Vương Giả Hương

Lác đặc lá rơi vàng nẻo trúc
Mây pha hồng đỉnh nắng cao nguyên
Một phương trắng ngát hương vương giả
Mấy kiếp thơ sâu bước trích tiên
Chợp giấc kê vàng trời hải đảo
Vào trang hãn mặc, quán thanh duyên
Không thường say, tỉnh năm vài chữ
Vẳng khúc quỳnh hoa thập lục huyền

Phương Hồ

Bồng Sơn Mộng

Vương Thanh kính họa thơ của Thân phụ:

Mây trắng nhẹ trôi dòng thủy trúc
Bâng khuâng, chạnh nhớ mộng đào nguyên
Nằm ven bờ suối, mơ Lưu Nguyễn
Lạc chốn núi rừng, gặp Giáng Tiên
Sao nữ chia tay cùng ngọc nữ
Để rồi ôm hận lữ tơ duyên
Bồng sơn thăm thẳm mờ sương khói
Còn vọng trong tim khúc điệu huyền ...

Divine Fragrance

Translation of "Vương Giả Hương" by Vương Thanh

Autumn leaves falling, now and again,
on the byway lined with bamboos.
The clouds turn a reddish pink
with the sun in the high plains shining.
A horizon of ethereal, soft moonlight
emanates a fragrance of heavenly delight.
Some lifetimes of nostalgic poetry
from the wanderings of an exiled fairy.
Waking up from a dream of "Life's an Illusion",
feeling isolated like a deserted island.
Enter a club of pen and letters.
Now and then, having fun writing a few verses.
From somewhere the music of guzheng playing
an enchanting epiphyllum flower melody.

Bài thơ Lời Ru Mẹ Việt Nam của Nữ sĩ Tuệ Nga, bài thơ được Nhạc sĩ Vĩnh Điện phổ nhạc với tiếng hát ngọt ngào của Ca sĩ Quỳnh Lan, tôi đã nghe đi nghe lại nhiều lần rất thấm thía với lời thơ

*"Giờ đây tiếng Mẹ trầm buồn
Hai miền u tối, một nguồn đau thương"*

*"À ơi", the sweet voice of gentle Mother.
Her lullaby warms even the mountains and rivers.
Mother's love is beautiful and pure.
With fragrant hands, she opens thousands of history pages.
O Mother, O Mother Vietnam.
Your love's in a thousand melodies of lullabies.
You teach your children to be just and compassionate,
to remember their roots and heroic ancestry.
Vietnam's like a sad river branch with many twists and turns.
The moon dimmed, the water murky, the poor people, the bloodsheds...
Now, Mother's voice is low, deep and sad.
The two abysmal dark regions, a single source of suffering.
Gentle Mother with shining virtue like a mirror.
Her Flower of Compassion grows in her children's garden.
Mother sings a wonderful lullaby.
Mother sings a lullaby of Love of Flowers and People..."*

À ơi! Lời ngọt Mẹ hiền,
Tiếng ru ấm cả ba miền núi non
Mẹ tươi lòng ngát như son
Tay thơm Mẹ mở ngàn trang sử vàng.
Mẹ ơi, Mẹ hiền ơi. Ơi Mẹ Việt Nam
Tình thiêng muôn sợi tơ (ơ) đàn Mẹ rung
Dạy con nghĩa núi, tình sông
Dạy con nhớ gốc, khơi dòng liệt oanh
Nhánh sông sâu mấy khúc quanh
Trắng mờ, nước tủi, dân lành máu tuôn
Giờ đây tiếng Mẹ trầm buồn
Hai miền u tối, một nguồn đau thương
Mẹ hiền đức sáng như gương
Hoa Nhân Ái nở trong vườn con tươi
Mẹ ru, Mẹ ru tiếng hát tuyệt vời
Mẹ ru, Mẹ ru, Mẹ ru tiếng hát Lòng Đồi Ươm Hoa...

Nhà thơ Vương Thanh còn dịch sang Việt Ngữ những kiệt tác của các Thi bá Đồi Đường như Tô Đông Pha, Lý Bạch, Lý Thương Ẩn v.v..

Thủy Diệu Ca Đầu-Trung Thu

Author: Tô Đông Pha, Translation by Vương Thanh

"Minh nguyệt kỷ thời hữu ?
Bả tửu vấn thanh thiên
Bất tri thiên thượng cung khuyết
Kim tịch thị hà niên ?

Ngã dục thừa phong quy khứ
Hựu khùng quỳnh lâu ngọc vũ
Cao xứ bất thẳng hàn
Khởi vũ lộng thanh ảnh
Hà tự tại nhân gian
Chuyển chu các,
Đê ý hộ,
Chiếu vô miên.
Bất ưng hữu hận
Hà sự trường hướng biệt thời viên
Nhân hữu bi, hoan, ly, hợp
Nguyệt hữu âm, tình, viên, khuyết
Thử sự cổ nan toàn.
Đã nguyện nhân trường cửu
Thiên lý cộng thiên quyên."

*"Mấy khi lại có trăng thanh ?
Tay nâng chén rượu, hỏi cao xanh đôi lời
Đêm nay, cung điện trên trời
Là năm nào nhỉ, ai người biết chẳng ?
Muốn theo gió tới cung đình
Lại e gác ngọc, lầu quỳnh
Chốn cao thăm đó lạnh tanh cuộc đời !
Cùng bóng trắng nhẩy múa chơi
Là đây cõi mộng hay nơi hồng trần
Trăng qua gác tía,
dòm song*

Kìa ai thao thức đêm trường buồn đau
Xin đừng oán trách trời cao
"Trong giờ ly biệt, cố sao trăng tròn?"
Người có lý, hợp, vui, buồn
Trăng thì mờ, tỏ, khuyết, tròn, đầy vơi
Vẹn toàn, đâu có trên đời
Chỉ xin cầu nguyện ta, người sống lâu.
Dù cho muôn dặm xa nhau
Một vầng trăng ngọc cùng nhau bồi hồi..."

Bài thơ Đường luật đón chào Xuân của Nhà thơ Vương Thanh:

Mai Hồng

*Mai hồng thắm nở một chiều sương
Tuyết giá nhưng lòng vẫn ngát hương
Thanh khiết, nhẹ nhàng vơi tạp niệm
Dịu dàng rực rỡ đẹp văn chương
Mảnh mai đâu ngại trời băng giá
Kiêu diễm nào thua đóa hải đường
Hẹn chửa xuân về mang nắng ấm
Cùng muôn hoa thắm lối yêu thương*

Vương Thanh

Xin họa bài Mai Hồng của Nhà thơ Vương Thanh.

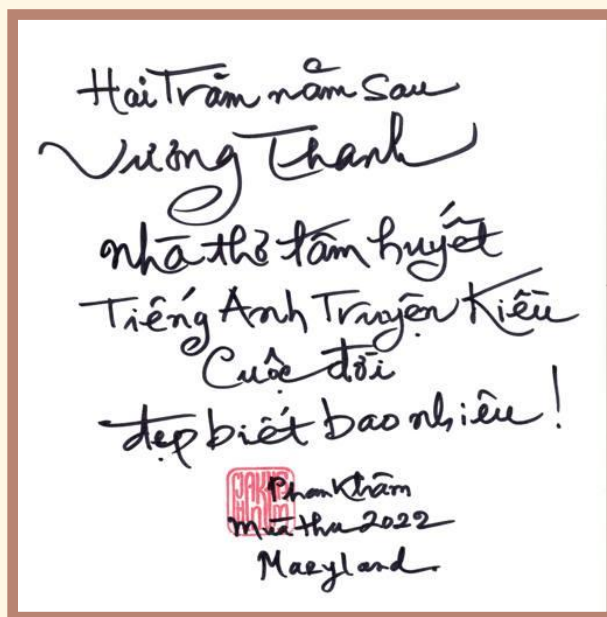
Chờ Xuân

*Tay nắm tay nào ngại tuyết sương
Tới nơi này gió thoảng mùi hương
Ngâm nga dòng chữ ghi đầu sách
Ngắm nghía cánh hồng ép cuối chương*

Rượu dỏ mắt cay ôi góc phố
Đèn vàng môi mẫn hỏi con đường
Chờ Xuân đón Tết hoa đào nở
Ka cội mai già lấm xót thương.

Phan Khâm

Nhân đây để ghi dấu kỷ niệm thơ văn với Nhà thơ Vương Thanh, Chú gửi đến Vương Thanh nét chữ mộc mạc của Chú tặng Nhà thơ Vương Thanh ghi nhận công trình dịch thuật hiếm có của VT sau tác phẩm Truyện Kiều còn cả trăm trang nữa dịch thuật về âm nhạc thi ca.

Chúc Nhà thơ Vương Thanh vui khỏe,

VẠN SỰ CÁT TƯỜNG- TÂM HỒN DẬY ĐÀO SUỐI THƠ.

Phan Khâm

Nguyễn Cầu Hòa Bình
Tranh họa sĩ Thanh Trí

Table of Contents

Preface – Lời Tựa	i
List of Authors & Contributing Artists	v
Poem Gift for Vuong Thanh from Poet & Publisher Thái Tú Hạp, 2023.....	vii
Poem Gift for Vuong Thanh from Poet-Scholar Mai Thạch, 2007	viii
Poem Gift for Vuong Thanh from Late Poet-Scholar Hà Thượng Nhân	ix
Translation by Vương Thanh, 2000	ix
Vương Thanh: nhà thơ tâm huyết... - Poet-Editor Phan Khâm	xi
Table of Contents.....	xxi
Chapter 1: Genius and Destiny / Thuật Tài Mệnh Đố Kỵ.....	3
Chapter 2: Đạm Tiên's Grave / Thăm Mộ Đạm Tiên	7
Chapter 3: The Handsome Kim Appeared / Chàng Kim Đẹp Trai Xuất Hiện	14
Chapter 4: Kiều Met Đạm Tiên in her Dream / Kiều Mộng Thấy Đạm Tiên	18
Chapter 5: Kim Trọng In Love / Kim Trọng Tương Tư	23
Chapter 6: Kiều Met Kim Trọng / Kiều Gặp Kim Trọng	27
Chapter 7: Kiều Went to Kim's House / Kiều Đến nhà chàng Kim	30
Chapter 8: Kiều's Love Pledge with Kim / Nguyện Thề Tình Yêu.....	33
Chapter 9: The Music of Kiều / Tiếng Đàn của Kiều	36
Chapter 10: Don't Treat Love As a Game / Đừng Xem Tình Yêu là Trò Chơi	38
Chapter 11: Kim's Uncle's Death / Chú của Kim Trọng Qua Đời	40

Chapter 12: A Bunch of Green Flies / Một Đám Ruồi Xanh.....	42
Chapter 13: Kiều's Decision / Quyết Định của Kiều	44
Chapter 14: Kiều Sold Herself to Save Her Dad / Kiều Bán Mình Cứu Cha	45
Chapter 15: Kiều Asked Her Sis to Take Her Place / Kiều Nhờ Vân Thay Thế.....	49
Chapter 16: Scholar Mã, the Rogue Pimp/ Mã Giám Sinh, Thằng Bợm Đểu Cáng.....	54
Chapter 17: Kiều Leaving Home / Kiều Xa Nhà.....	57
Chapter 18: Kiều Fell Into Dame Tú's Hands / Kiều Rơi Vào Tay Tú Bà	60
Chapter 19: Kiều Committed Suicide / Kiều Tự Sát	63
Chapter 20: Dame Tú's Promise to Kiều / Lời Hứa của Tú Bà	64
Chapter 21: In Jade Tower, Longing For Home / Lầu Ngưng Bích, Kiều Nhớ Nhà	67
Chapter 22: Kiều Fell Into Sở Khanh's Trap / Kiều Mắc Lừa Sở Khanh.....	68
Chapter 23: Kiều Got Caught by Dame Tú / Kiều Bị Tú Bà Bắt Lại.....	71
Chapter 24: Sở Khanh's Brazen Face Reappeared / Mặt Mo Sở Khanh Xuất Hiện.....	73
Chapter 25: Kiều Resigned to Her Fate / Kiều Đành Chấp Nhận Số Mệnh	74
Chapter 26: Kiều Met Thúc Sinh / Kiều Gặp Thúc Sinh	79
Chapter 27: Kiều Tried At Court / Kiều Bị Xử Ở Tòa Án	84
Chapter 28: A Court-ordered Wedding / Đám Cưới Theo Lệnh Tòa	87
Chapter 29: Kiều's Concern about Thúc's Wife / Lo Lắng của Kiều về Vợ Thúc Sinh	88
Chapter 30: Miss Hoạn Thư / Tiểu Thư Hoạn Thư.....	92
Chapter 31: Thúc and Hoạn Thư / Chàng Thúc và nàng Hoạn Thư	94
Chapter 32: Kiều Got Kidnapped / Kiều Bị Bắt Cóc.....	96
Chapter 33: The Search For Kiều / Tìm Kiếm Nàng Kiều	99

Chapter 34: Thúy Kiều Made a Slave / Thúy Kiều Thành Nô Lệ	102
Chapter 35: Miss Hoạn Thư's New Chambermaid / Hầu Gái Mới của Hoạn Thư	105
Chapter 36: Lovers Dare Not Recognize Each Other / Yêu Nhau Không Dám Nhận Nhau	107
Chapter 37: A New Nun in Hoạn's Temple / Làm Ni Cô Cõi Chùa của Hoạn Thư	113
Chapter 38: Thúc and Kiều's Last Bosom Talk / Thúc và Kiều Tâm Sự Lần Cuối	116
Chapter 39: Kiều Decided to Escape / Kiều Quyết Định Bỏ Trốn.....	119
Chapter 40: Kiều Took Refuge in Pagoda of Retreat / Kiều Nương Náu Chiêu Ẩn Tự	121
Chapter 41: Bạc Bà's Trap, Kiều Got Sold Again / Mắc Bẫy Họ Bạc, Bị Bán Lần Nữa	123
Chapter 42: Kiều Met Từ Hải / Kiều Gặp Từ Hải.....	128
Chapter 43: Từ Hải's Call of Adventure / Động Lòng Giang Hồ	130
Chapter 44: Waiting for Từ Hải to Return / Chờ Đợi Từ Hải Trở Về	132
Chapter 45: Từ Hải Returned as a Warlord / Lãnh Chúa Từ Hải Trở Về	133
Chapter 46: Kiều Took Revenge / Kiều Trả Thù	135
Chapter 47: Living with Danger to Sharpen the Sword / Phong Trần Mài Một Lưỡi Gươm.....	142
Chapter 48: Hồ Tôn Hiến's Deceitful Gifts / Quà Lừa Bịp của Hồ Tôn Hiến	144
Chapter 49: Kiều Persuaded Từ Hải to Surrender / Kiều Thuyết Từ Hải Đầu Hàng	145
Chapter 50: The Death of Từ Hải / Cái Chết của Từ Hải.....	147
Chapter 51: Forced to Wed a Tribal Chief / Kiều Bị Ép Gả cho Thổ Quan.....	150
Chapter 52: Kiều Jumped into Chien-tang River / Kiều Nhảy Sông Tiền Đường.....	153
Chapter 53: Giác Duyên and the Prophetess / Giác Duyên và Tam Hợp Đạo Cô	155
Chapter 54: Giác Duyên Saved Kiều's Life / Giác Duyên Cứu Sống Kiều	157
Chapter 55: Kim Trọng's Search for Kiều / Kim Trọng Tìm Kiều	161

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh

Chapter 56: Kim Met Kiều's Parents / Kim Gặp Bố Mẹ Kiều	163
Chapter 57: Kim and Vân Got Married / Kim Trọng Lấy Thúy Vân	166
Chapter 58: Kim & Vương Won Literary Contest / Kim & Vương Chiếm Bảng Vàng	168
Chapter 59: Kim Heard News of Kiều in Lin-tzu / Kim ở Lâm Truy Nghe Tin Kiều	169
Chapter 60: News of Kieu's Jump-into-river Suicide / Tin Kiều Nhảy Sông Tự Vậ	173
Chapter 61: Giác Duyên Brought Happy News / Giác Duyên Đem Tin Vui	175
Chapter 62: Kiều Reunited with her Family / Kiều Đoàn Viên Với Gia Đình	177
Chapter 63: The Convincing of Kiều to Wed Kim / Thuyết Phục Kiều Lấy Kim	180
Chapter 64: Love and Friendship / Tình Yêu và Tình Bạn.....	184
Chapter 65: The Happy Ending / Kết Cục Hạnh Phúc.....	187
Chapter 66: Concluding Words from Author / Lời Kết Từ Tác Giả	191
Bibliography	193
Appendix A – About the Vietnamese Language	194
Appendix B – Popular Vietnamese Poetry Forms	196
Appendix C Tổng Vịnh Kiều / Overall Poem about Kiều.....	205
Author: Nguyễn Khuyến, Translation by Vương Thanh	205
Appendix D - A Letter of Love to Nguyễn Du / Nhớ Chuyện Cũ Viết Gửi Nguyễn Hầu	206
Author: Hồ Xuân Hương, Translation by Vương Thanh	206
Phiếm Luận về Truyện Kiều.....	207
About the Translator – Đôi Lời về Dịch Giả	214
Vọng Tiền Nhân - Vương Thanh.....	216
April Poem for My Homeland, Vietnam – Vương Thanh.....	218
Thơ Tháng Tư Cho Quê Hương	222
Translation of “April Poem for my Homeland, Vietnam”	222

Em Đến – Vương Thanh	227
Whence She Comes	230
Translation of “Em Đến”	230
Cảm Hoài / Nostalgic Regrets	231
Author: Đặng Dung, Translation by Vương Thanh.....	231
Sometimes I Wish... - Vương Thanh	232
Đôi Khi Tôi Ước...	234
Translation of “Sometimes I Wish...”	234
Trường Tương Tư	236
Author: Lương Ý Nương, Translation by Vuong Thanh, Music: Nguyễn Hữu Tân	236
Thêu Mộng	239
Poem: Vương Thanh, Music: Nguyễn Hữu Tân, Singer: Quang Minh.....	239
Mơ Với Chim Bằng / Dream Flying with the Bằng Bird	240
Author: Vương Thanh	240
Vương Giả Hương – Phương Hồ	241
Bồng Sơn Mộng – Vương Thanh	241
Divine Fragrance	242
Translation of “Vương Giả Hương” by Vương Thanh	242
Anh Khí Nghìn Thu / Patriotic Vietnamese Spirit	243
Author: Vương Thanh	243
Sparkling Dream/ Lung Linh Mộng – Vương Thanh	245
Cầm Sắt / Đàn Gấm	247
Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vuong Thanh.....	247
Tương Tiến Tửu / Mời Uống Rượu	249
Author : Lý Bạch, Translation by Vương Thanh	249
Thủy Diệu Ca Đầu – Trung Thu	251
Author: Tô Đông Pha, Translation by Vương Thanh	251

Giang Thành Tử	252
Author: Tô Đông Pha, Translation by Vương Thanh	252
Túy Hoa Âm / Say Dưới Bóng Hoa	253
Author: Lý Thanh Chiêu, Translation by Vương Thanh	253
Vô Đê -Tương Kiến Thì Nan / Vô Đê - Gặp Nhau Khó	254
Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vương Thanh	254
Vô Đê -Lai Thị Không Ngôn... / Vô Đê - Gặp Nhau Chỉ Nói Vu Vơ.....	255
Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vương Thanh	255
Lời Ru Mẹ Việt-Nam / The Lullaby of Mother Vietnam	256
Poetry: Tuệ Nga, Music: Vĩnh Điện, Translation: Vương Thanh	256
The Ancient Moon and Eternity / Dòng Cổ Nguyệt	257
Author: Tuệ Nga, English translation by EmptyCloud, 2013	257
Whence I Ever Find... / Tìm	258
Author: Tuệ Nga, English translation by EmptyCloud, 2013	258
Bài Tưởng Niệm Thân Phụ / In Memory of My Dad	259
thơ Vương Thanh, nhạc Trần Hưng Nguyên	259
Vũ Hối's Calligraphy / Thư Họa Vũ Hối – Vương Thanh	260
Thư Pháp Khách Tài Hoa / Calligraphic Art of a Multi-talented Artist	261
Author : Vương Thanh	261
Tri Tâm – Vương Thanh	262
Lòng Mẹ / Mother Heart.....	263
Author: Y Vân, Translation by Vương Thanh	263
Thu Hứng (Họa vận Đỗ Phủ Bát thủ Kỳ nhị) – Mai Thạch.....	265
Mời Bằng Hữu / Invitation to Friends	267
Author: Hà Thượng Nhân, Translation by Vương Thanh	267
Hạnh Phúc Lang Thang –Trần Ngọc Sơn	272
Happiness Like Clouds Wandering	273
Translation of “Hạnh Phúc Lang Thang”	273

The Thụy Du Song / Khúc Thụy Du	274
Music : Anh Bằng, Poem : Du Tử Lê, English translation by Vương Thanh	274
Thức Dậy Đi / Rise Up	276
Author: Trần Trung Đạo, English translation by Vương Thanh	276
Chỗ Giấu Kho Tàng / A Treasure-Hiding Place	278
Author: Cao Tần, Translation by Vương Thanh	278
Ba Kiếp Lang Thang /Three Lives of Wandering	284
Author: Vũ Hoàng Chương, Translation by Vương Thanh	284
Mười Hai Tháng Sáu / The Twelfth Night of June	286
Author: Vũ Hoàng Chương, Translation by Vương Thanh	286
Tự Tình Dưới Hoa / Tête-à-tête Under Flowers	290
Author: Đinh Hùng, Translation by Vương Thanh	290
Song: Mộng Dưới Hoa, music: Phạm Đình Chương, poem: Đinh Hùng, performed by Hùng Cường.....	290
Gửi Người Dưới Mộ / To My Beloved In Her Grave	292
Author: Đinh Hùng, Translation by Vương Thanh	292
Tống Biệt / Parting Farewell	295
Author: Tấn Đà, Translation by Vương Thanh	295
Chiếc Lá Cuối Cùng / The Last Leaf	296
Author: Tuấn Khanh, Translation by Vương Thanh	296
Soi Gương Uống Rượu / Drinking with Self Image in the Mirror.....	300
Author: Hoàng Hương Trang, Translation by Vương Thanh	300
Tưởng Nhớ Cô Hoàng Hương Trang	302
Thanh Âm Huyền Diệu	302
Kính tặng cô Hoàng Hương Trang.....	302
Cường Ngâm / Unrestrained mood	303
Author: Vương Thanh, 1987	303
Đẹp Như Trong Một Giấc Mơ – Vương Thanh	305
Heartwarming Evening in Cali / Men Chiều Cali	307
Poem: Vũ Hối, English translation by Vương Thanh	307

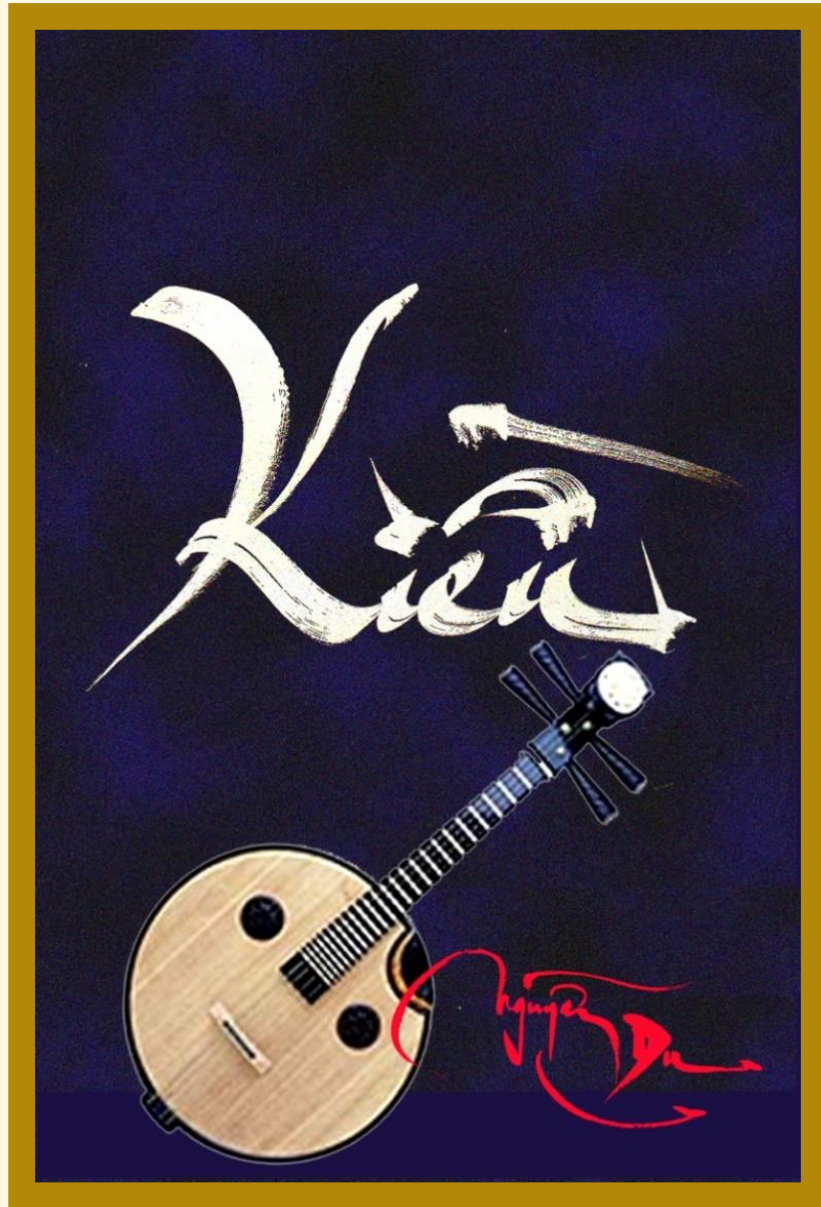
Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh

Gửi Người Dưới Trăng / To One Waiting Under the Moonlight	308
Author: Song Nhi, Translation by Vương Thanh	308
Hy Vọng Thế Kỷ / The New Millennium's Hope	309
Author: Nguyễn Thị Ngọc Dung, Translation by Vương Thanh	309
Tri Kỷ - Nguyễn Thị Ngọc Dung	310
Tạ Ông – Nguyễn Thị Ngọc Dung	310
Người Tình Điện Toán – Nguyễn Thị Ngọc Dung	310
Để Lại Mai Sau – Nguyễn Thị Ngọc Dung	310
Ta Nhớ Em / I Miss You	311
Music: Phan Anh Dũng, Poem: Phan Khâm, English translation by Vương Thanh	311
Nợ Với Giai Nhân / Debt Owed a Beauty	312
Author: Phan Khâm, English translation: Vương Thanh	312
Ý Nghĩ Của Mẹ Trong Thời Chiến / Mother's Thoughts in Wartime	314
Author: Thái Tú Hạp, English translation by Vương Thanh	314
Chuyện Tình / Love Story	318
Author: Đặng Lệ Khánh, Translation by Vương Thanh	318
Giếng Làng	319
Thơ Bằng Bá Lân (1942), Phổ nhạc & Trình Bày: Văn Tấn Phước (2000)	319
Áo Trắng Trời Mưa / White Ao Dai Dresses in the Rain	320
Poem: Thanh Trí, Music: Vĩnh Điện, Vocals: Diệu Hiền, Translation: Vương Thanh	320
Chiều trên Phá Tam Giang	322
Nhạc: Trần Thiện Thanh, Thơ Tô Thùy Yên	322
An Evening on the Tam Giang Lagoon	323
Translation of "Chiều Trên Phá Tam Giang"	323
Du Tử Sầu – Vương Thanh / Nguyễn Hữu Tân	324
Nắng Hồng – Thiên Di	326
Đêm Là... – Thiên Di	326

Giọt Lệ Xanh – Vương Anh Đào	327
Mưa Phai – Mục Tú.....	328
Đam Mê Quặn Lòng – Mục Tú	328
Đêm Tịch Liêu – Tống Hữu Hạnh (Nhạc & Lời)	329
Dường Như Là Xuân – Tống Hữu Hạnh (Nhạc & Lời)	330
Mây Trôi Bềnh Bồng - Thơ Hạnh Nguyễn, Nhạc Lăng Lập	331
HAI ƠI !!! – Thơ Hạnh Nguyễn, Nhạc Lăng Lập	332
Cám Ơn Tri Kỷ / Thank You My Heart Friend	333
Poem: Nhất Hùng, Translated by VuongThanh.....	333
Cũng Tùy Tâm / Depends on the Heart's Feelings	334
Poem: Nhất Hùng, Translated by VuongThanh.....	334
Tình Như Khói Bay – Azalea Nguyễn	335
Lời Từ Ly – Azalea Nguyễn	335
Cơn Mưa Chiều Đông – Azalea Nguyễn.....	335
Đôi Khi Tôi Còn / Sometimes I Still...	336
Poem: Phan Khâm, nhạc Vĩnh Điện, Translated by Vương Thanh	336
Hương Thơ – Vương Thanh	337
Say Giữa Ngàn Khơi	339
thơ Vương Thanh, nhạc Vĩnh Điện	339
Sơn Nhân Mộng – Vương Thanh	342
The Curve – Alan Ho	344
Over and Over Again – Alan Ho.....	345
Cảm Hoài / Nostalgia	346
Music & Lyrics: Cung Tiến, English translation by Vương Thanh	346

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vương Thanh

Lệ Đá / Tears of Stone	348
Music: Trần Trịnh, Lyrics: Hà Huyền Chi, English translation by Vương Thanh	348
Tiếng Dương Cầm / The Sound of Piano	350
Author: Văn Phụng, Translation by Vương Thanh	350
Tình Tự Khúc	352
Thơ Vương Thanh, Nhạc Dương Văn Châu Trúc Ca	352
Thảo Nguyên – Vương Thanh	354
Mai Hồng – Vương Thanh	355
Other Books By Vương Thanh	356
Paintings & Pictures	1

Thư họa Nghệ Sĩ Văn Tân Phước, Paris

Họa Sĩ Khánh Vũ

Chapter 1: Genius and Destiny / Thuyết Tài Mệnh Đố Kỵ

Within a hundred-year lifespan in this earthly world,
Genius and Destiny have a tendency to oppose each other.
A turbulent mulberry-field-covered-by-sea period had passed.
The things that we saw still deeply pain our hearts.
It's not strange that beauty may beget misery.
The jealous gods tend to heap spites on rosy-cheeked beauties.
Turning scented pages of an old volume under an oil lamp,
I started reading a long-ago tale of love and romance.
It was during the Chia-Ching's rule of the Ming dynasty.
The two capitals were stable; peace reigned in the country.

There was a respectable townsman with surname Vương.
Of modest wealth, he belonged to the middle class of society.
He had a son, the youngest, named Vương Quan,
to carry on the family lineage of Confucian scholars.
The first-borns were two beautiful daughters.
Thúy Kiều the eldest, Thúy Vân the younger.
Apricot slender in frame, snow pure in spirit.
Each to her own charms, but both girls were perfect.

Vân's beauty was very remarkable.
Her eyebrows – full crescent arcs, her moonlit face – oval.
Jades tingled in her voice; flowers bloomed from her smile.
Her speech: educated, chaste and refined.
Clouds yielded to her hair's lustrous shine and flow.
Snow ceded to the silky whiteness of her skin's glow.

Trăm năm trong cõi người ta (1)
Chữ tài, chữ mệnh khéo là ghét nhau
Trải qua một cuộc bể dâu
Những điều trông thấy mà đau đớn lòng
Lạ gì bỉ sắc tư phong (5) *
Trời xanh quen thói má hồng đánh ghen
Cỏ thơm lần giờ trước đèn
Phong tình cổ lục còn truyền sử xanh
Rằng: năm Gia Tĩnh triều Minh *
Bốn phương phẳng lặng, hai kinh vững vàng. (10)

Có nhà viên ngoại họ Vương
Gia tư nghĩ cũng thường thường bậc trung
Một trai con thứ rất lòng
Vương Quan là chữ, nối dòng nho gia
Đầu lòng hai ả tố nga (15)
Thúy Kiều là chị, em là Thúy Vân
Mai cốt cách, tuyết tinh thần
Mỗi người một vẻ, mười phân vẹn mười.

Vân xem trang trọng khác vời
Khuôn trăng đầy đặn, nét ngài nở nang (20)
Hoa cười, ngọc thốt, đoan trang
Mây thua nước tóc, tuyết nhường màu da.

* bỉ sắc tư phong: bỉ (kia) sắc (kém) tư (này) phong (nhiều) : kém cái kia, hơn cái này.

* Gia Tĩnh triều Minh: 1522 – 1567

Kiều, the eldest, was especially witty and charming.
Her talents and beauty even surpassed her sister.
Her eyes: soul-deep liquid pools of autumn lake water.
Her eyebrows: silhouettes of mount'n crests in spring.
Flowers envied her captivating looks.
Willows grieved at her youthful freshness.
One smile could rock a fortress and two a nation.
Other girls might have comparable talents,
but none could compare to her beauty's perfection.

Endowed with intelligence gifted by the gods,
music, painting, poetry, and singing were her accomplishments.
Well versed in music theory and the art of the moon lute,
she composed a long music piece, named "Thankless Fate",
about the life of an ill fated beauty,
that would move the hearts of her listeners to pity.
Nobly elegant and multi-talented were the two sisters.
Although they both had reached the age of marriage,
they stayed at home quietly behind closed curtains and drapes,
not heeding the comings and goings
of the bees and butterflies
from the eastern wall nearby.

*Kiều càng sắc sảo mặn mà
So bề tài sắc vẫn là phần hơn
Làn thu thủy, nét xuân sơn (25) **
*Hoa ghen thua thắm, liễu hờn kém xanh
Một hai nghiêng nước nghiêng thành
Sắc đành đòi một, tài đành hoạ hai.*

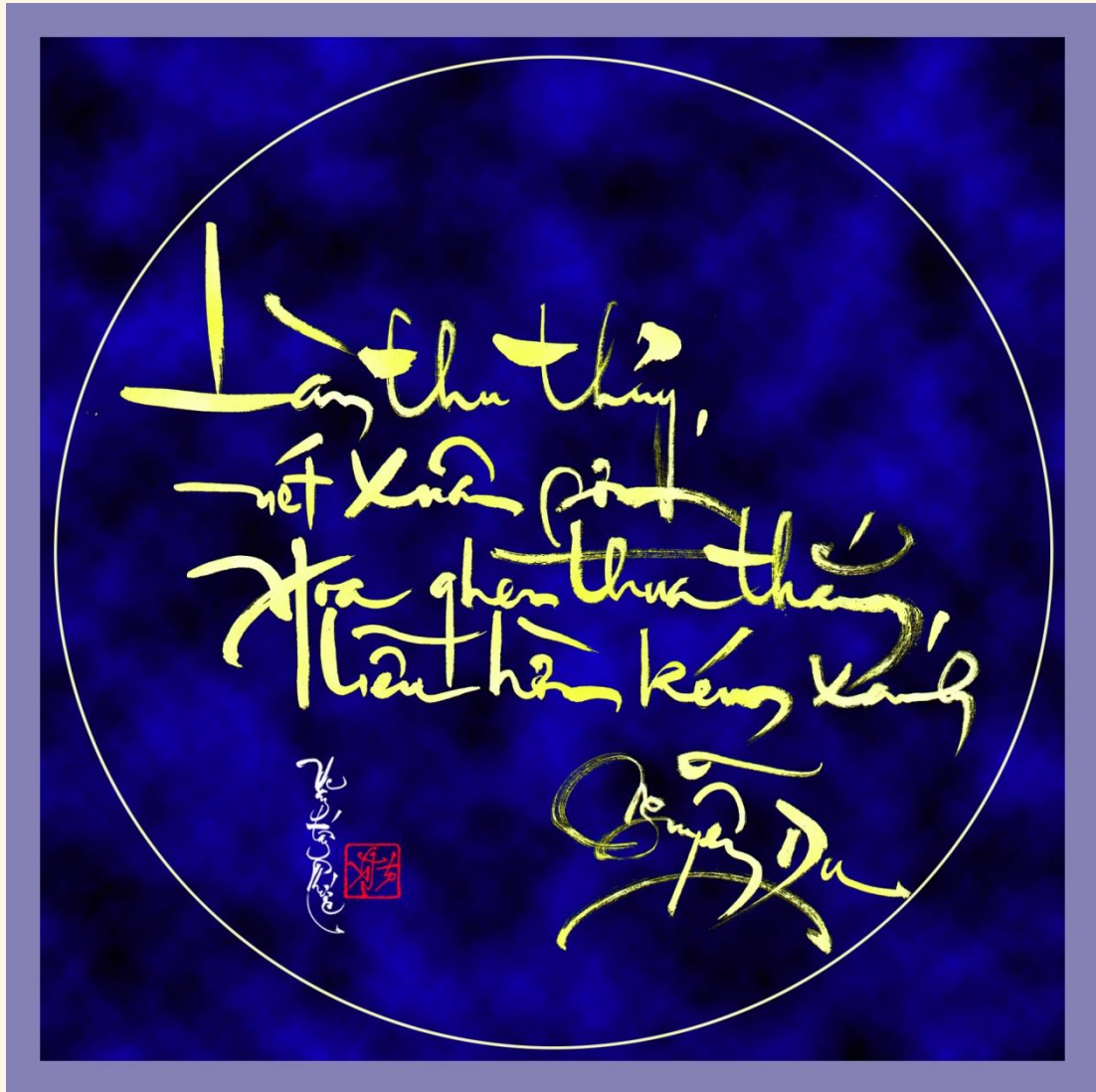
*Thông minh vốn sẵn tính trời
Pha nghề thi hoạ đủ mùi ca ngâm (30)
Cung, thương lầu bậc ngũ âm
Nghề riêng ăn đứt Hồ cầm một trương
Khúc nhà tay lựa nên chương
Một thiên "Bạc mệnh" lại càng não nhân
Phong lưu rất mực hồng quần (35)
Xuân xanh xấp xỉ, tới tuần cập kê
Êm đềm trướng rủ màn che
Tường đông ong bướm đi về mặc ai.*

** làn thu thủy, nét xuân sơn: tả đôi mắt giai nhân long
lanh như nước hồ mùa thu và lông mày nàng, từ xa nhìn
tới, đẹp và thanh như viền núi mùa xuân*

Nghệ Sĩ - Thư Pháp Gia Văn Tân Phước, Paris

Nghệ Sĩ - Thư Pháp Gia Văn Tân Phước, Paris

Chapter 2: Đạm Tiên's Grave / Thăm Mộ Đạm Tiên

Like a sparrow moving back and forth on a spindle,
spring days came and went ever so quickly.
Already it was more than sixty days into the season.
Young grass stretched a fresh greenness to the far horizon.
On the pear branches, sprinkled a few white flowers.
It's Qingming day in March when the tombs of loved ones
are visited and cleaned, and the festival,
"Treading on the Grass", is a celebration of spring.

Near and far, young people were eager to go out on a walk.
The two sisters also prepared for their spring day outing.
The streets were full of well-dressed scholars and fair maidens.
Horses and carriages moved unceasingly like water.
The roads were jam-packed with people.
As the two sisters came up to the burial mounds,
ashes of golden rolls and paper money,
scattered by the wind, lay all over the grounds...

*Ngày xuân con én đưa thoi
Thiều quang chín chục đã ngoài sáu mươi (40)
Cỏ non xanh tận chân trời
Cành lê trắng điểm một vài bông hoa
Thanh-minh, trong tiết tháng ba *
Lễ là tảo mộ, hội là Đạp-thanh. **

*Gần xa nô nức yến oanh (45)
Chị em sắm sửa bộ hành chơi xuân
Đạp diu tài tử giai nhân
Ngựa xe như nước, áo quần như nêm
Ngổn ngang gò đống kéo lên
Thoi vàng vó rắc, tro tiền giấy bay... (50)*

** Thanh-minh: ngày lễ tưởng niệm và quét mộ tổ tiên,
vào tháng tư mừng 4 hoặc 5. Âm lịch thì vào tháng 3.*

** Đạp Thanh: đi chơi xuân (giẫm trên cỏ xanh – dạo chơi
trên bãi cỏ xanh).*

Gradually, the sun moved to the West.
The sisters wistfully headed for home.
Pacing leisurely alongside a streamlet,
the scenery was painting-like delicate.
Here, the water curved around a bend.
There, a little bridge across the waters, at the far end.
Suddenly, a lowly mound of earth on the trailside appeared,
where the sad-looking grass looked half yellow, and half green.
Kiều asked, "Why is it that in the Qingming festival,
there's no incense for this burial grave?"

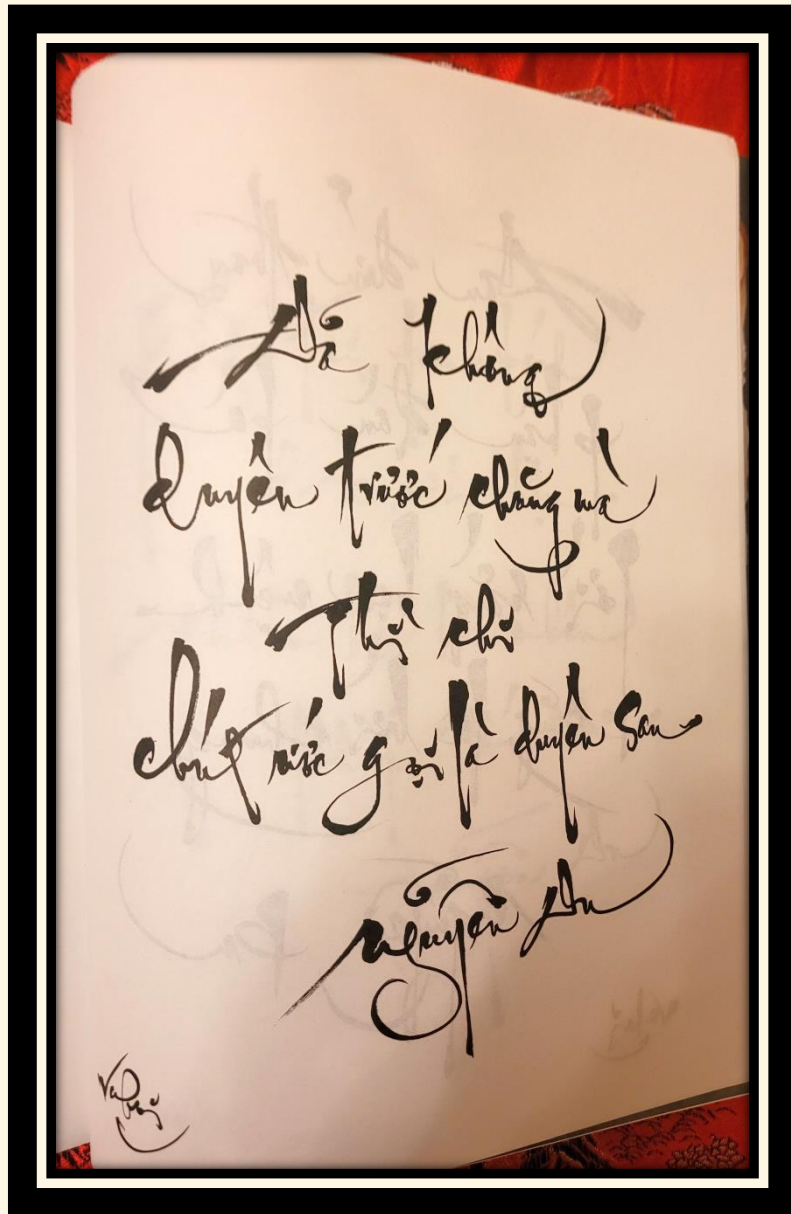
Vuong Quan, the youngest brother, replied:
"Tis the grave of Đạm Tiên, once a well-known songstress.
She's renowned for her talents and beauty.
Outside her door, there was no lack of butterflies and bees.
But the fate of a beautiful woman has ever been fragile.
In the mid of her blooming youth, the heavenly fragrant flower
had departed from this world forever.

There was a man from a faraway place.
Attracted by her fame, he wanted to meet her.
The love boat'd just arrived in the harbor,
but the brooch already broken, the vase shattered.
Her empty room, lifelessly cold and silent.
Green moss already started to cover
the traces of horses and carriages of her admirers."

*Tà tà bóng ngã về tây
Chị em thơ thẩn dan tay ra về
Bước lần theo ngọn tiểu Khê
Lần xem phong cảnh có bề thanh thanh
Nao nao dòng nước uốn quanh (55)
Nhịp cầu nho nhỏ cuối ghềnh bắc ngang.
Sè sè nắm đất bên đường
Dầu dầu ngọn cỏ, nửa vàng nửa xanh
Rằng: Sao trong tiết Thanh-minh
Mà đây hương khói vắng tanh thế mà? (60)*

*Vương Quan mới dẫn gần xa:
"Đạm Tiên nàng ấy xưa là ca nhi
Nổi danh tài sắc một thì
Xôn xao ngoài cửa, hiểm gì yến oanh
Phận hồng nhan có mong manh (65)
Nửa chừng xuân, thoát gãy cành thiên hương.*

*Có người khách ở viễn phương
Xa nghe cũng nức tiếng nàng tìm chơi
Thuyền tình vừa ghé đến nơi
Thì đà trâm gãy bình rơi bao giờ! (70)
Buồng không lạnh ngắt như tờ
Dấu xe ngựa đã rêu lờ mờ xanh...*

The man shed tears and cried:
“How regretful that we are not destined for each other.
If we cannot in this lifetime be together,
here’s a token of love to inspire Fate
to let us meet in some future lives and become heart-mates.”
He then bought a rosewood coffin and arranged a lavish funeral.
Countless sunrises and sunsets since then had passed.
Her grave seldom saw any visitor as it was ownerless!

Kiều’s heart was already filled with some prior melancholy.
After hearing the story, her pearl teardrops started to fall
profusely.
“Alas! How painful is the destiny of a woman!
It’s said that an unhappy fate is our common lot.
Alas! How pitiless the Creator is!
To lay waste to a maiden’s youth and wither her beauty.
When alive, she’s the wife of many a man.
When dead, she becomes a ghost with not a single husband!
Where are her ardent lovers now?
Where are those beauty-craving admirers?
As there’s no one to think of her,
I will burn a few incense sticks.
Call it a meeting of sympathetic hearts on the road.
Hopefully, she in the underworld will know.”

*Khóc than khôn xiết sự tình
Khéo vô duyên bấy là mình với ta
Đã không duyên trước chẳng mà (75)
Thì chi chút ước gọi là duyên sau
Sấm sanh nếp tử, xe châu *
Vùi nông một nắm, mặc dầu cỏ hoa
Trải bao thổ lặn, ác tà
Ấy mồ vô chủ, ai mà viếng thăm!” (80)*

*Lòng đâu sẵn mối thương tâm
Thoạt nghe Kiều đã đầm đầm châu sa:
“Đau đớn thay, phận đàn bà!
Lời rằng bạc mệnh cũng là lời chung
Phũ phàng chi bấy Hoá công! (85)
Ngày xanh mòn mỏi, má hồng phôi pha
Sống làm vợ khắp người ta
Hại thay! Thác xuống làm ma không chồng!
Nào người phượng chạ, loan chung
Nào người tích lục tham hồng là ai? (90) *
Đã không kẻ đoái, người hoài
Sẵn đây ta thắp một vài nén hương
Gọi là gặp gỡ giữa đường
Hoạ là người dưới suối vàng biết cho.”*

* nếp tử, xe châu: quan tài bằng gỗ tử, và xe đưa tang có rèm châu.

* thổ lặn, ác tà: thổ chỉ mặt trăng, ác là kim ô, con quạ vàng, chỉ mặt trời. Ý là ngày tháng trôi qua.

* tích lục (tiếc màu xanh bóng của tóc) tham hồng (tham màu đỏ của má hồng) – chỉ những người tham luyến sắc đẹp giai nhân .

She muttered prayers in tones high and low.
Then made a bow before leaving the grave.
Under the twilight, the grass was withered.
The wind blew lightly through the shivering weeds.
She pulled down a silver brooch from her hair.
And carved on the tree a four-line, three-rhyme stanza.
Then, as if falling into a state of enchantment,
she stood motionless and lost herself in thought.
Her lovely face turned sad and pensive.
Immersed in sorrow, streams of pearly tears kept falling.

Vân said, "My sister, you are ridiculous
to have spare teardrops to weep for people of long ago."
Kiều replied, "Since time immemorial,
the cruelty of Fate has never spared any woman.
Just thinking of this makes me grieve.
Seeing her lying there, I wonder what's in store for my future?"

Quan cut in, "My dear sister,
Each line you speak gets harder and harder on the ears.
The atmosphere here is spirit-heavy and gloomy.
Evening shadow descending and the way home still far."

Kiêu said: "Those talented elites,
Their bodies may perish, but their spiritual essences will persist.
Who knows if kindred souls will not together meet?
Wait a little while, she may show herself soon."

Lầm rầm khẩn khứa nhỏ to (95)
Sụp gối, vài gật trước mồ, bước ra
Một vùng cỏ áy bóng tà
Gió hiu hiu thổi một và bông lau.
Rút trâm sẵn dắt mái đầu
Vạch da cây, vịnh bốn câu ba vần (100)
Lại càng mê mẩn tâm thần
Lại càng đứng lạng tằm ngàn chẳng ra
Lại càng ủ dột nét hoa
Sầu tuôn đứt nối, châu sa vẫn dài!

Vân rằng: "Chị cũng nực cười (105)
"Khéo dư nước mắt, khóc người đời xưa!"
Rằng: "Hồng nhan tự nghìn xưa
Cái điều bạc mệnh có chừa ai đâu
Nỗi niềm tưởng đến mà đau
Thấy người nằm đó, biết sau thế nào?" (110)

Quan rằng: "Chị nói hay sao
Mỗi lời là một vận vào khó nghe!
Ở đây âm khí nặng nề
Bóng chiều đã ngã, dặm về còn xa."

Kiêu rằng: "Những đấng tài hoa (115)
Thác là thể phách, còn là tinh anh
Dễ hay tình lại gặp tình
Chờ xem, ắt thấy hiển linh bây giờ."

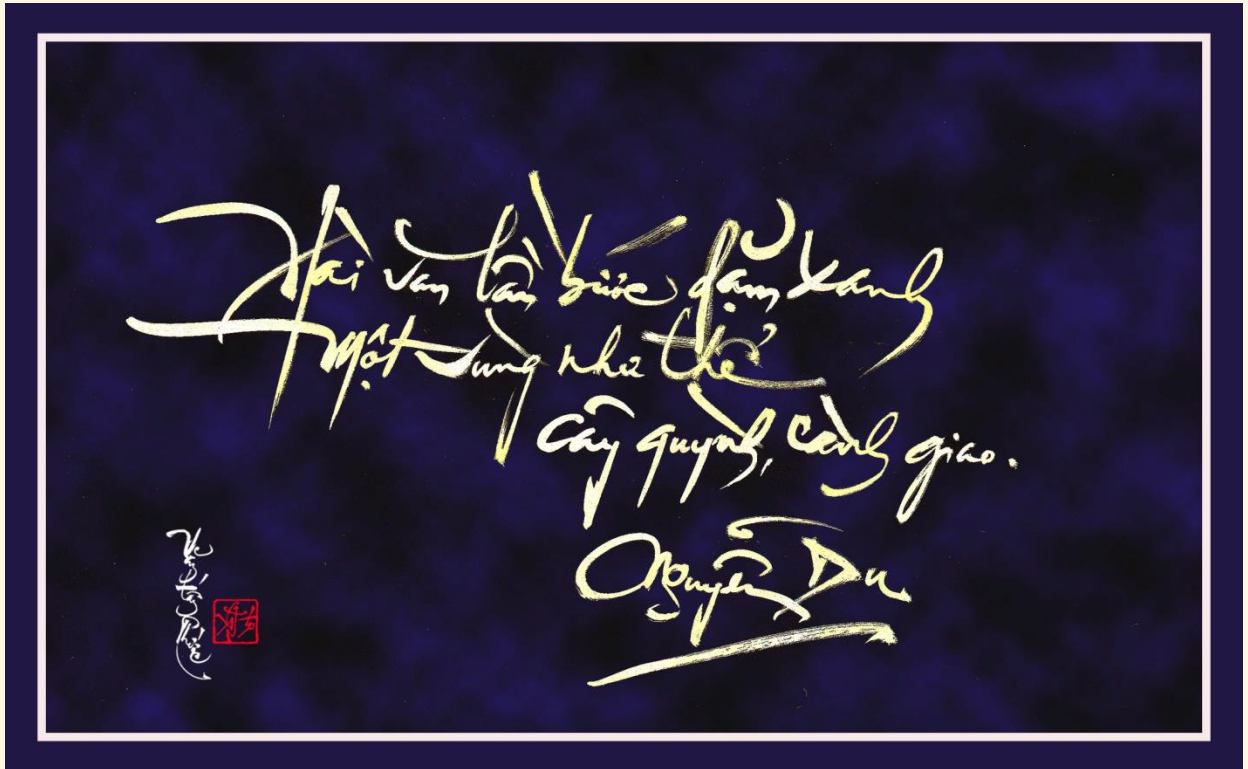
The words barely spoken with no forthcoming reply
when a strong whirlwind suddenly from nowhere arose.
Violently, it shook the trees, causing flowers and leaves to fall.
And threw whiffs of perfume in the air.
Following the path the whirlwind took ,
they saw fresh and clear footprints on the moss.

On seeing this, everyone was a little terrified.
Kiều spoke: "This's the power of true faith and trust.
Sympathetic souls are bound to meet each other.
If we're to be sisters, care not that we are from different worlds."
In heartfelt gratitude to Đạm Tiên for showing her presence,
Kiều added to the recent verses a few more lines.
Her sensitive heart was full of feelings and inspiration.
On the foot of the tree, an old-style poem was inscribed.

*Một lời nói chưa kịp thưa
Phút đâu trận gió cuốn cờ đến ngay (120)
Ào ào đổ lộc, rung cây
Ở trong đường có hương bay ít nhiều
Đè chừng ngọn gió lần theo
Dấu giày từng bước in rêu rành rành...*

*Mặt nhìn ai nấy đều kinh (125)
Nàng rằng: "Này thực tình thành chẳng xa
Hữu tình ta lại gặp ta
Chớ nề u hiển, mới là chị em."
Đã lòng hiển hiện cho xem
Tạ lòng, nàng lại nối thêm vài lời (130)
Lòng thơ lại lảng bời hời
Gốc cây, lại vạch một bài cổ thi.*

Chapter 3: The Handsome Kim Appeared / chàng Kim Đẹp Trai Xuất Hiện

While half-wanting to stay, half-wanting to leave,
a sweet melody from somewhere approached near.
Seemed to be a young scholar riding on a horse,
at a leisurely pace with hand loosened on the reins.
Half a pocket of dreamer's moon and poet's wind.
With a couple of pageboys following him.
His coat had a light scent of fresh grass,
its hue was that of the blue sky.
His horse was the color of snow-white.
From afar, he had seen their faces.
He dismounted and walked towards them.

As the scholar's shoes moved over the grass meadow,
the whole area seemed to be jade branches with gems' glow.
Quan knew him and came forward to greet.
The two beauties, from maidenly shyness, behind the flowers, hid.
Actually, he's not really a stranger.
He's Kim Trọng, a descendant of a noble line.
His family's wealthy, his genius well-recognized.
Famed for his literary skill, endowed with god-given intelligence.
He's blessedly gifted and extraordinarily handsome.
When at home, he's kind and courteous.
When going out, he's winsome and generous.

*Dùng dằng nửa ở nửa về
Nhạc vàng đâu đã tiếng nghe gần gần
Trông chừng thấy một văn nhân (135)
Lỏng buông tay khấu, bước lờn dậm bằng
Đề huề lưng túi gió trăng
Sau lưng theo một vài thằng con con
Tuyết in sắc ngựa câu dòn
Cỏ pha màu áo nhuộm non da trời (140)
Nẻo xa mới tỏ mặt người
Khách đà xuống ngựa, tới nơi tự tình.*

*Hài văn lần bước dậm xanh
Một vùng như thể cây quỳnh, cành giao *
Chàng Vương quen mặt ra chào (145)
Hai kiều e lệ nép vào dưới hoa.
Nguyên người quanh quất đâu xa
Họ Kim tên Trọng vốn nhà trâm anh
Nền phú hậu, bậc tài danh
Văn chương nết đất, thông minh tính trời (150)
Phong tư tài mạo tột vời
Vào trong phong nhã, ra ngoài hào hoa...*

* một vùng... cành giao: chàng Kim rất đẹp trai, làm cảnh vật đẹp theo nên nàng Kiều mê trai có nói: "vì hoa nên phải đánh đường tìm hoa"

* nhà trâm anh: con nhà danh giá

* tột vời: lớp bậc cao nhất

In fact, he lived in the same vicinity
and was a schoolmate of Vương Quan.
Having long heard that his neighbor
has two beautiful daughters,
like the two Kiều of olden times,
locked up in the Bronze Sparrow Tower.

Only a few houses apart, but mountains and rivers lie in between.
For quite some time, his heart's filled with love and dreams.
A fortunate day to finally meet these angels.
He's satisfied to see the heavenly fragrant flowers.
From afar, he had seen their figures.
Spring orchid and autumn daisy,
both are heart-captivating beauties.

A meeting between a national beauty and a genius.
Inwardly, they have fallen in love with each other,
but outwardly, still showing shyness and reserve.
His mind hazy as if half-awake, half in a dream.
Staying long not suitable, but leaving so difficult.
The evening light seemed to hasten the parting's sadness.
The scholar already on the horse and moving away,
the beauty's still gazing for a long while afterward.
Under the bridge, the streamlet's crystal clear water flowed.
By the bridge, willows swayed gracefully in the evening shadows...

*Chung quanh vẫn đất nước nhà
Vớí Vương Quan trước vốn là đồng thân *
Trộm nghe thơm nức hương lân (155) *
Một nền Đồng Tước khoá xuân hai Kiều. **

*Nước non cách mấy buồng thêu
Những là trộm dấu, thầm yêu chốc mòng
May thay giải cấu tương phùng *
Gặp tuần đố lá thoả lòng tìm hoa (160)
Bóng hồng nháç thấy nẻo xa
Xuân lan, thu cúc, mặñ mà cả hai.*

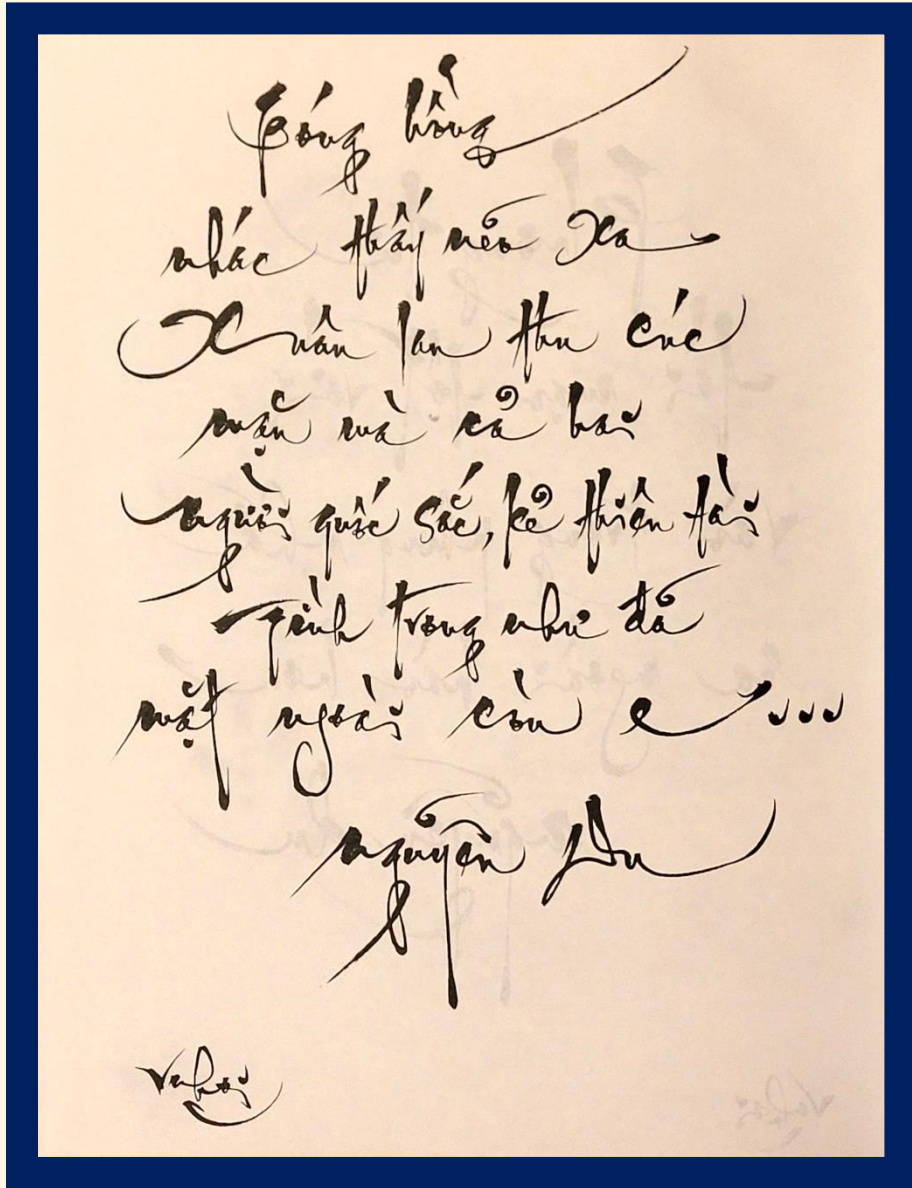
*Người quốc sắc, kẻ thiên tài
Tình trong như đã, mặt ngoài còn e
Chập chờn cơn tỉnh, cơn mê (165)
Rốn ngòì chẳng tiện, dứt về chỉ khôn
Bóng tà như giục cơn buồn
Khách đà lên ngựa, người còn ghé theo
Dướì dòng nước chảy trong veo
Bên cầu tơ liễu bóng chiều thướt tha... (170)*

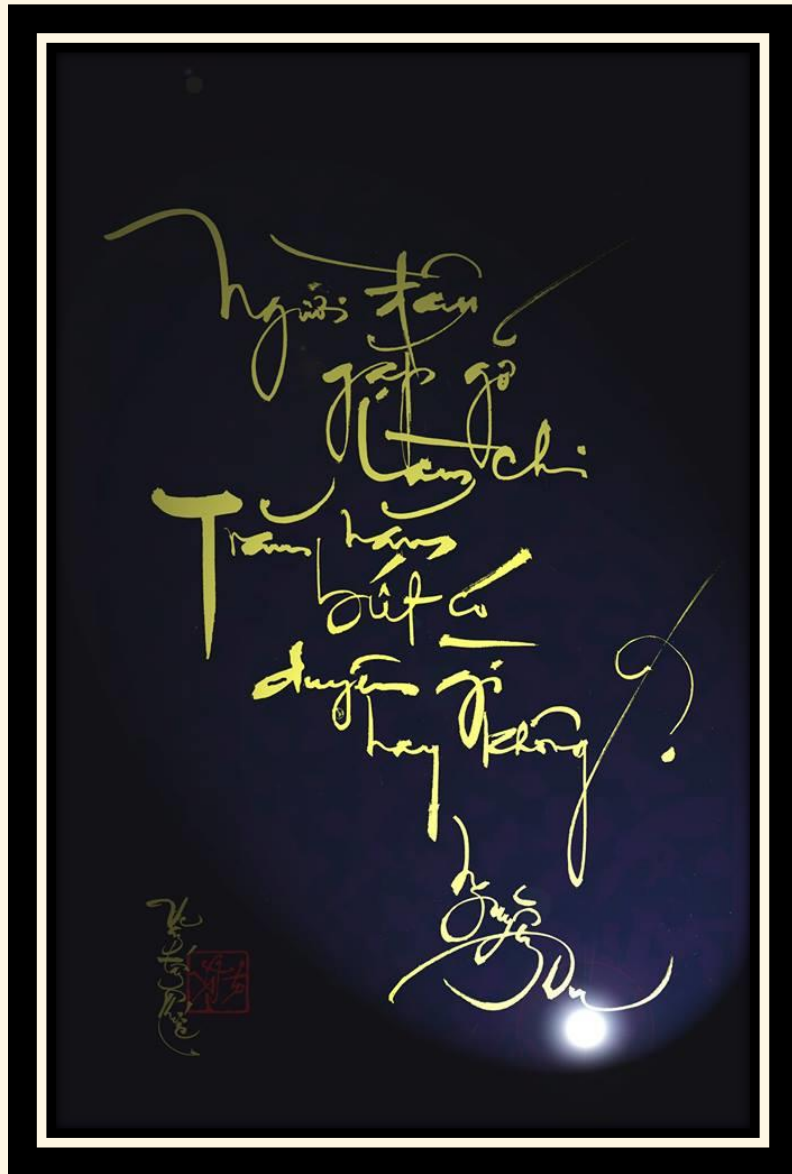
* đồng thân: đồng song, bạn học

* hương lân: hàng xóm

* Tào Tháo thời Tam Quốc cho xây Đồng Tước Đài để hưởng lạc và mong bắt hai nàng Kiều bên Đông Ngô (vợ Chu Du và Tôn Sách) đem về đó.

* giải cấu tương phùng: tình cờ gặp nhau

Chapter 4: Kiều Met Đạm Tiên in her Dream / Kiều Mơng Thấy Đạm Tiên

When Kiều returned home to her maiden chamber,
the sun had set behind the mount'n, the town's dusk gongs
had sounded. The slanted moon peeps through the window.
Golden moonlight rippled on the water.
The terrace filled with the trees' shadows.
Camellia tree drooped its flowers over the neighbor's house.
The dewdrops hung heavily on the swaying branches.

Alone by herself, gazing at the moon,
Kiều's heart's filled with recent events and faraway anxieties:
"If a person's life has such an ending,
a lavish city life is but a life wasted.
Whence he came and to what end that we should meet each other?
In this life, will there be some chance for us to be together?"
With a heart full of hundreds of threads of feelings,
Kiều composed a beautiful poem to express her state of being.

As the waning moon showed its slanted shape through the curtain,
leaning against the sill, Kiều fell into a slumber.
Suddenly, out of nowhere, appeared a young and beautiful damsel.
She looked quite graceful with striking elegance.
Her face infused in mist, her skin white like snow.
Small golden lotus feet seemed to glide on the ground.
Sometimes coming closer, sometimes moving farther away...

*Kiều từ trở gót trướng hoa
Mặt trời gác núi, chiêm đầ thu không *
Gương Nga chênh chếch dòm song
Vàng gieo ngấn nước, cây lồng bóng sân
Hải đường lả ngọn đông lân (175) *
Giọt sương chũu nặng, cành xuân la đà.*

*Một mình lặng ngắm bóng Nga
Rộn đường gần với nỗi xa bời bời:
"Người mà đến thế thì thôi
Đời phần hoa cũng là đời bỏ đi (180)
Người đâu gặp gỡ làm chi
Trăm năm biết có duyên gì hay không?"
Ngổn ngang trăm mối tơ lòng
Nên câu tuyệt diệu ngụ trong tính tình.*

*Chênh chênh bóng nguyệt xế màn (185)
Tựa ngời bên triện, một mình thiu thiu *
Thoắt đâu thấy một tiểu kiều
Có chiều phong vận, có chiều thanh tân
Sương in mặt, tuyết pha thân
Sen vàng lãng đẵng, như gần như xa... (190)*

* chiêm đầ thu không: chiêm trống báo hiệu trời đã tối.

* đông lân: lán giềng ở hướng đông

* triện: lan can

In joyful surprise, Kiều welcomed her:
“Coming from the fairyland, which astray path leads you here?”
She replied: “Those of the same temperament and situation
We had met just earlier today, have you already forgotten?
My poor abode is westward of your house.
Above it is a bridge, with water flowing underneath.
My deep thanks for your sympathetic heart.
And for your beautiful verses like gold and pearls.
I told our league’s chief about you.
He told me your name’s also in the ‘Heartbreaking Destiny’ list.
It’s predestined that we should meet.
We are people of the same league, of the same boat!
Here’s ten new poetry themes that’s just posted.
Fairy verses will need your skill with the flower pen.”

Looking over the themes, Kieu consented.
Her fairy hand danced rapidly over the paper,
completing the ten poems in a flash.
After reading the poems, the girl silently praised:
“A beautiful heart with extraordinary poetic skill.
If these poems are in the ‘Heartbreaking Destiny’ book,
she will win the first-prize trophy, yielding to none.”

At the doorway, the girl had turned to leave,
but Kiều still tried to keep her to stay for more heart-to-heart.
When the wind from somewhere suddenly blew on the curtain,
Kiều woke up and realized she was in a dream.

*Rước mừng, đón hỏi dò la:
“Đào Nguyên lạc lối đâu mà đến đây?”
Thưa rằng: “Thanh khí, xưa nay
Mới cùng nhau lúc ban ngày đã quên?
Hàn gia ở mái tây thiên (195)
Dưới dòng nước chảy, bên trên có cầu
Mấy lòng hạ cố đến nhau
Mấy lời hạ tứ ném châu gieo vàng
Vâng trình hội chủ xem tường
Mà xem trong sổ đoạ trường có tên. (200)
Ấu đành quả kiếp nhân duyên
Cũng người một hội, một thuyền đâu xa
Này mười bài mới, mới ra
Câu thần lại mượn bút hoa vẽ vờ.”*

*Kiều vâng lĩnh ý đề bài (205)
Tay tiên một vẩy, đủ mười khúc ngâm
Xem thư nức nở khen thầm:
“Giá đành tú khẩu, cảm tâm khác thường! *
Vị đem vào tập đoạ trường
Thì treo giải nhất, chi nhường cho ai!” (210)*

*Thềm hoa khách đã trở hài
Nàng còn cầm lại một hai tự tình
Gió đâu sịch bức màn màn
Tỉnh ra mới biết rằng mình chiêm bao.*

* tú khẩu cảm tâm: (tú: thù, cảm: gấm), lời như thù hoa, lòng như gấm. ý nói thơ văn rất hay.

Sương in
một nguyệt pha thân
Sen vàng lãng đàng
như gấm như sa
Nguyễn Du

Nguyễn Du

Looking about for the girl but she's neither here nor there.
Although her fragrance still seemed to linger in the air.
All alone, reflecting on this and that in the late night,
she thought of her distant future and became terrified!
A leaf swept by the wind, a flower drifting in the water.
"Would that be my fate in this life?", she kept mulling over.
Endless waves of innermost feelings swamp her heart.
As she reflected on life's paths, she started to sob.
Her crying reached her mother's chamber.
Who woke up and asked, "What's the matter?
Why are you still up at night,
and your flower face wet with tears?"

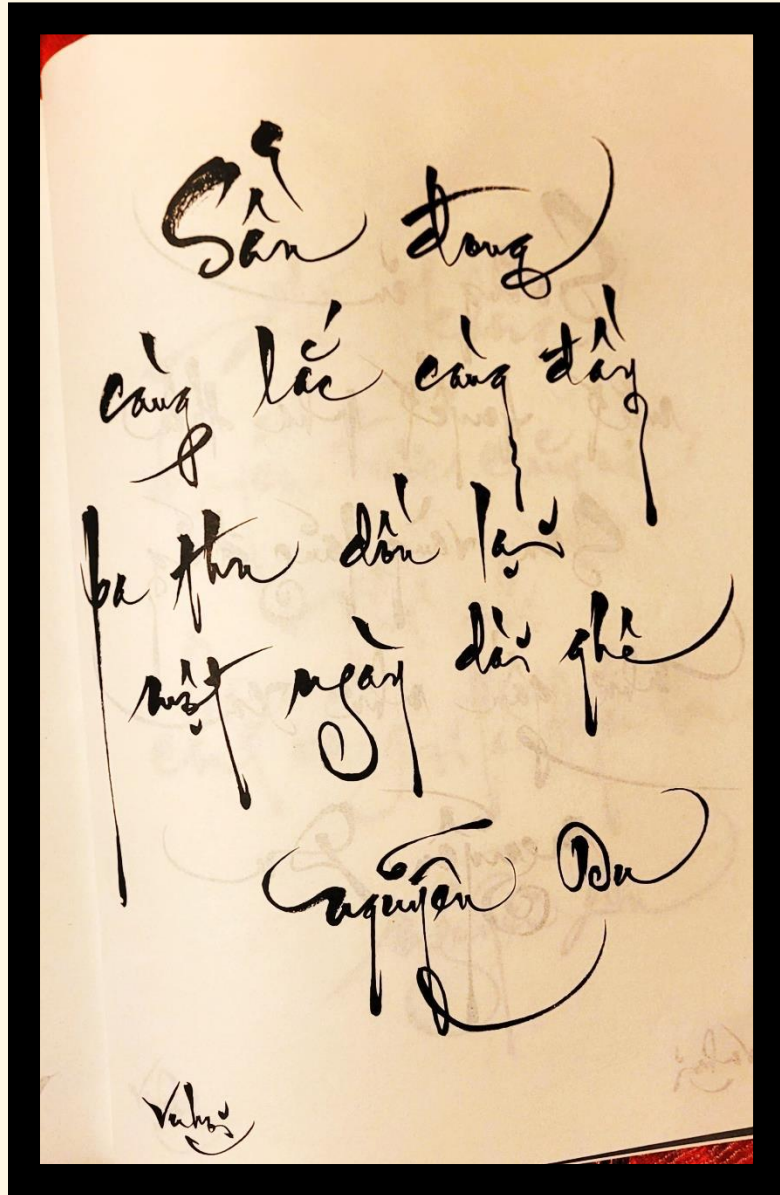
Kiều replied: "Your little daughter
hasn't yet repaid filial duties to Father and Mother.
This afternoon, we visited Dam Tien's grave.
Then tonight, I saw her in a dream.
Mother, what's the 'Heartbreaking Destiny' book about?
And those sad themes she gave me to compose poems for.
Based on what happened in the dream,
I think my future will be nothing but dismal."

Mother taught, "What groundless, absurd dreams!
Why because of nothing put worries and distress into your heart."
Kiều listened to her mother's counsel and stopped grieving.
Hardly had sorrow left, she began to think of love.
Outside the window, orioles were gently chirping.
On the side wall, the catkin flew over to neighbor's house.
The moon casted its slanted shadow on the veranda.
All by herself with inmost thoughts abound, she felt so alone.

Trông theo nào thấy đâu nào (215)
Hương thừa dường hãy ra vào đâu đây
Một mình lững lự canh chầy
Đường xa, nghĩ nỗi sau này mà kinh!
Hoa trôi, bèo giạt, đã đành
Biết duyên mình, biết phận mình, thế thôi! (220)
Nỗi riêng lớp lớp sóng dồi
Nghĩ đời cơn, lại sứt sùi đời cơn
Giọng Kiều rền rĩ trướng loan
Nhà huyền chợt tỉnh, hỏi: Cơn có gì?
Cớ sao trần trọc canh khuya (225)
Màu hoa lệ hãy đầm đìa giọt mưa?

Thưa rằng: Chút phận ngây thơ
Dưỡng sinh đòi nợ tóc tơ chưa đền
Buổi ngày chơi má Đạm Tiên
Nhấp đi, thoắt thấy ứng liền chiêm bao (230)
Đoạn trường là số thế nào?
Bài ra thế ấy, vịnh vào thế kia
Cứ trong mộng triệu mà suy
Phận con thôi có ra gì mai sau!

Dạy rằng: Mộng triệu cứ đâu? (235)
Bỗng không mua nảo chuốc sầu, nghĩ nao!
Vâng lời khuyên giải thấp cao
Chưa xong điều nghĩ, đã đào mạch Tương
Ngoài song thả thả oanh vàng
Nách tường bông liễu bay sang lán giếng (240)
Hiên tà bóng gác nghiêng nghiêng
Nỗi riêng, riêng chạnh tức riêng một mình.

Chapter 5: Kim Trọng In Love / Kim Trọng Tương Tư

It's well known that for those who are romantics,
who could unravel the threads of love in their hearts?
Since he returned home from the chance meeting,
she was constantly in his thoughts and his feelings.
The more he tried to shake off sorrow, the more it grows.
Like three autumns compressed in a day, it was drearily slow.

Heavy drapes shrouded her window like a wall of clouds.
Each night, he dreamed of a glimpse of her at her house.
A month had already passed by.
Depression filled his heart.
He yearned to see her face but could not.
His study room had the cold feel of metal.
Ink brush tips dried, lute strings out of tune.
A light wind blew through the blinds, creating a nostalgic melody.
Fragrance aroused longing, tea lacked its usual taste.
If it's not predestined love for three lives,
why such heavenly beauty to tease one's heart?

Feeling wistful for the special place of first meeting her,
he left his house hurriedly to go there.
The place now covered with lush green grass.
Clear water flowed under the bridge,
but nothing else about her to see!
The evening breeze seemed to invoke melancholy.
The lonely reeds swaying in mocking affirmation.

*Cho hay là giống hữu tình
Đố ai gỡ mối tơ lành cho xong
Chàng Kim từ lại thư song (245)
Nỗi nàng canh cánh bên lòng biếng khuấy
Sầu đông càng lắt càng đầy
Ba thu dồn lại một ngày dài ghê!*

*Mây tằm khoá kín song the
Bụi hồng lẻo đẽo đi về chiêm bao (250)
Tuần trăng khuyết, đĩa dầu hao
Mặt mơ tưởng mặt, lòng ngao ngán lòng
Buồng vắng hơi lạnh như đồng
Trúc se ngọn thỏ, tơ trùng phím loan
Mành Tương phơn phớt gió đàn (255)
Hương gây mùi nhớ, trà khan giọng tình:
Ví chẳng duyên nợ ba sinh
Làm chi đem thói khuynh thành trêu người?*

*Bâng khuâng nhớ cảnh, nhớ người
Nhớ nơi kỳ ngộ vội dời chân đi (260)
Một vùng cỏ mọc xanh rì
Nước ngâm trong vắt, thấy gì nữa đâu!
Gió chiều như gợn cơn sầu
Vi lô hiu hắt như màu khơi trêu. **

* tuần trăng khuyết: một tháng trôi qua

* vi lô: cây lau

A sudden desire to see her filled his heart.
He hurriedly headed towards the Blue Bridge to her house.*
Deep and austere-looking, with closed gates and high walls.
So ended the chance of seeing and talking with her.
Leaves of willows drooping, forming a natural curtain.
An oriole chirped mockingly from a tree branch.
Behind several closed gates, somewhere was her chamber.
The front yard was filled with fallen flowers,
but she's nowhere to be seen.

He stood there for a long while, then strolled around.
Suddenly he saw: behind the backyard, there's a house.
It belonged to Việt Ngô, a businessman.
The owner's away and the house's empty.
He rented it as a student from another town.
With his lute, books and belongings, he moved into the place.
The landscaping's in a good state with grass, rocks, and trees.
A terrace named "View Thúy" in golden letters still fresh.
Joyful of such a happy coincidence,
He wished, "It must be Love ordained by Heaven."
From his room window,
he kept watching the eastern wall each day.
So near to her, yet it seemed like ten thousand miles away.
For the fairy cave was closed even to the wind.
It's now two full moons since he'd moved in.
And yet, not even, of her shadow, a single glimpse.

* Blue Bridge: Bùi Hàng of Tang dynasty met a fairy on the Blue Bridge.
Afterwards, he obtained the jade pestle which is used in the making of
divine medicine pills, and gave it to her as the requested bridal gift.

Nỗi riêng nhớ ít, tưởng nhiều (265)
Xăm xăm đê nẻo Lam Kiều dần sang *
Thâm nghiêm, kín cổng, cao tường
Cạn dòng lá thắm, dứt đường chim xanh
Lơ thơ tơ liễu buông màn
Con oanh học nói trên cành mả mai (270)
Mấy lần cửa đóng then cài
Đầy thềm hoa rụng, biết người ở đâu?

Tần ngần đứng suốt giờ lâu
Dạo quanh chợt thấy mái sau có nhà
Là nhà Ngô Việt thương gia (275)
Buồng không để đó, người xa chưa về
Lấy điều du học hỏi thuê
Túi đàn, cặp sách, đề huề dọn sang.
Cỏ cây, cỏ đá sẵn sàng
Có hiền Lãm Thúy, nét vàng chưa phai (280)
Mừng thăm chốn ấy chữ bài
Ba sinh âu hẳn duyên Trời chi đây!
Song hồ nửa khép cánh mây
Tường đông ghé mắt ngày ngày hằng trông
Tấc gang động khóa nguồn phong (285) *
Tịt mù nào thấy bóng hồng vào ra
Nhẫn từ quán khách lân la
Tuần trăng thắm thoát nay đà thêm hai.

* *tấc gang động khóa nguồn phong: gần trong gang tấc
mà cửa động Thiên Thai bị khóa lại, gió không lọt vào.*

* *Lam Kiều: cầu Lam. Bùi Hàng thời Đường gặp tiên ở trên
cầu Lam. Bùi Hàng sau kiếm được chày ngọc để giã thuốc
làm sính lễ đến Lam Kiều cưới Vân Anh.*

One serene day, looking over the wall,
he saw a graceful figure flitting by the peach tree.
He put down his lute, tidied his dress, and rushed out.
The perfume still lingered strongly, but she was gone.

He walked around the wall.
On the peach tree lay a silver hair brooch.
He stretched his hand and took it home.
“From which maiden’s chamber came this?
It must be she to have this precious thing.
If not a predestined love, it wouldn’t be this easy
to fall into one’s hands!”
Lying sleepless, he kept fondling the brooch.
It still had her lingering scent...

*Cách tường phải buổi êm trời
Dưới đào đường có bóng người thướt tha (290)
Buông cầm, xúc áo, vội ra
Hương còn thơm nức, người đã vắng tanh.*

*Lần theo tường gấm dạo quanh
Trên đào nhác thấy một cành kim thoa
Giơ tay với lấy về nhà: (295)
“Này trong khuê các, đâu mà đến đây?
Gấm âu người ấy, báu này
Chẳng duyên chưa dễ vào tay ai cầm!”
Liền tay ngắm nghía biếng nằm
Hãy còn thoang thoảng hương trầm chưa phai...*

mượn hình nghệ sĩ Thanh Nga hình dung sắc đẹp Thúy Kiều

Chapter 6: Kiều Met Kim Trọng / Kiều Gặp Kim Trọng

At early dawn, Kim saw her, when the fog's just cleared.
By the wall, she seemed a little puzzled as she searched far and
near.

Kim has been waiting for her to appear all night.
He raised his voice over the wall to sound out her mind:
“A silver brooch I've just found. How would one know,
for the pearl to be returned, where's Union Town?”

From the other side, Kiều replied: “I'm grateful
for a gentleman's heart that doesn't care for dropped things.
The brooch's worth only a few farthings.
But the noble-heartedness of a gentleman is highly esteemed.”

Kim replied: “We are close neighbors.
Just next door and not at all distant strangers.
A chance fortune for me to find a lost brooch
to compensate for the sorrow in my heart all this time.
It'd been so long for me to wait for this day. Please stay awhile
to converse and let us get to know one another better.”

He hurriedly went back and take a few things from his room.
A velvet piece of cloth with two golden bracelets from his
heirlooms.
With a ladder, he stealthily climbed over the wall.
Is she not the very person he met that day!
On recognizing him, she became shy and a little embarrassed.
He gazed at her, while she shyly bowed her head.

*Tan sương đã thấy bóng người
Cách tường lên tiếng xa đưa ướm lòng:
Quanh tường ra ý tìm tòi ngẩn ngơ
Sinh đà có ý đợi chờ
“Thoa này bắt được hư không (305)
Biết đâu Hợp Phố mà mong châu về?” **

*Tiếng Kiều nghe lọt bên kia:
“Ơn lòng quân tử sá gì của rơi
Chiếc thoa nào của mấy mươi
Mà lòng trọng nghĩa khinh tài xiết bao!” (310)*

*Sinh rằng: “Lân lý ra vào
Gần đây nào phải người nào xa xôi
Được rày nhờ chút thơm rơi
Kể đà thiếu nỡ lòng người bấy nay!
Bấy lâu mới được một ngày (315)
Dừng chân gan chút niềm tây gọi là.”*

*Vội về thêm lấy của nhà
Xuyến vàng đôi chiếc khăn là một vương.
Bạc mây rón bước ngọn tường
Phải người hôm nọ rõ ràng chẳng nhe? (320)
Sượng sùng giữ ý rụt rè
Kể nhìn rõ mặt người e cú đầu.*

* châu về hợp phố: của quý thất lạc về với chủ cũ.

Kim said: "Since our chance encounter at the festival,
My heart's been longing for you all this time.
Lovesickness's wearing my body thin.
If I just wait, who knows if there would be a today!
A full month already passed by since we met,
I had to dare for a chance to see and talk with you.
And now, do please grant me this:
Would a noble pedestaled mirror shine on a humble duckweed?"

After a while, she hesitantly replied:
"My family's poor but our ways are snow-pure.
Even if two persons are in love with one another,
Its outcome will depend on father and mother.
I'm grateful for your affection.
I'm but a child and do not know really what to reply."

Kim said: "Yesterday's windy, tomorrow may be rainy.
A spring day like this does not, by any chance, come easy.
Even if you do not consider my infatuation,
it's bad for me but is it of use to anyone?
We could first bind our affection.
And then form a plan of action.
Even if God does not take pity on our love,
We will dare to let go of our spring of youth in this life.
If your heart insists on being so strict,
my efforts for your love, would it not be very wasted?"

*Rằng: "Từ ngẫu nhĩ gặp nhau *
Thâm trông trộm nhớ bấy lâu đã chồn
Xương mai tính đã rữ mòn (325)
Lần lừa ai biết hãy còn hôm nay!
Tháng tròn như gửi cung mây
Trần trần một phận ắp cây đã liễu!
Tiện đây xin một hai điều
Đài gương soi đến dấu bèo cho chẳng?" (330)*

*Ngần ngần nàng mới thưa rằng:
"Thói nhà băng tuyết, chất hằng phi phong *
Dù khi lá thắm chỉ hồng
Nên chẳng thì cũng tại lòng mẹ cha.
Nặng lòng xót liễu vì hoa (335)
Trẻ thơ đã biết đâu mà dám thưa!"*

*Sinh rằng: "Rày gió mai mưa
Ngày xuân đã dễ tình cờ mấy khi!
Dù chẳng xét tấm tình si
Thiệt đây mà có ích gì đến ai? (340)
Chút chi gắn bó một hai
Cho đành rồi sẽ liệu bài mối manh
Khuôn thiêng dù phụ tấc thành
Cũng liều bỏ quá xuân xanh một đời.
Lượng xuân dù quyết hẹp hòi (345)
Công đeo đuổi chẳng thiệt thòi lắm ru!"*

* ngẫu nhĩ: tình cờ, ngẫu nhiên

* chất hằng phi phong: chất ăn hàng ngày là rau Phi, rau Phong, ý nói nhà nghèo.

Quietly listening to his sweet words, gentle like a lullaby,
feelings of love reflected in the shyness of her eyes.
She said: "This's a new and strange day.
Respecting your feelings for me,
my heart cannot bear to withstand your affection.
As I have received love from a true-hearted gentleman,
you have my golden vow of faithful love henceforth."

On hearing her words, the anxiety knots in Kim's heart were gone.
He took out the brooch, pink cloth and put them into her hands.
Saying: "A lifetime of our relationship starts from this day.
These are the tokens to mark our love."
In her hand was already a velvet cloth, and a silk fan.
With her hairpin, they immediately exchanged gifts. *

Their love vows were scarcely spoken,
when from the back of the house, voices were heard.
Hurriedly they left, brushing against leaves and flowers.
He returned to his study room, and she departed from her
chamber.

*Lặng nghe lời nói như ru
Chiều xuân dễ khiến nét thu ngại ngùng
Rằng: "Trong buổi mới lạ lòng
Nể lòng có lẽ cầm lòng cho đang! (350)
Đã lòng quân tử đã mang
Một lời vàng tạc đá vàng thủy chung."*

*Được lời như cởi tấm lòng
Giở kim thoa với khăn hồng trao tay
Rằng: "Trăm năm cũng từ đây (355)
Của tin gọi một chút này làm ghi."
Sẵn tay khăn gấm quạt quỳ
Với cành thoa ấy tức thì đổi trao. **

*Một lời vừa gắp tất giao
Mái sau dường có xô xao tiếng người (360)
Vội vàng lá rụng hoa rơi
Chàng về viện sách, nàng dời lầu trang.*

* Kim Trọng exchanged these gifts with Kiều: 2 golden bracelets for a silk fan and a golden hair brooch.

* Thúy Kiều tặng Kim Trọng quạt và kim thoa. Còn Kim Trọng tặng nàng 2 chiếc vòng vàng.

Chapter 7: Kiều Went to Kim's House / Kiều Đến nhà chàng Kim

Since they shared their feelings for each other,
love in their hearts became deeper,
and their minds often wandered.
The Longing River, although not very wide,
each side kept thinking and waiting for the other side.
A wall lay in between with blocking snow and hiding fog.
It's hard for them to have news of each other.
Windy days and moonlit nights gradually passed by.
With summer's lush green, spring was over.

Today's birthday on her mother's family side.
Her parents, brother, and sister will be going to the party.
A bustling day, dressing up and preparing for the trip.
To present a gift with sincere best wishes.

Alone by herself in the house,
Kiều thought the opportunity to meet Kim has been left for today.
She prepared delicacies and fruits in her chamber.
Then walked quickly to the dividing wall.
She just scarcely called out in a low tone his name.
To find that he was already, by the flowers, waiting.
He complained that she has been lukewarm to him.
To let their love relationship be cold for so long.
His heart's been alternating between longings and sorrows.
Half of his head will soon become white with fog and snow.

*Từ phen đá biết tuổi vàng
Tình càng thấm thía dạ càng ngẩn ngơ
Sông Tương một dải nông sờ (365)
Bên trông đầu nọ bên chờ cuối kia.
Một tường tuyết trở sương che
Tin xuân đâu dễ đi về cho nắng
Lần lần ngày gió đêm trăng
Thưa hồng rậm lục đã chùng xuân qua. (370)*

*Ngày vừa sinh nhật ngoại gia
Trên hai đường dưới nữa là hai em
Tưng bừng sắm sửa áo xiêm
Biện dâng một lễ xa đem tấc thành.*

*Nhà lan thanh vắng một mình (375)
Ngẫm cơ hội ngộ đã dành hôm nay
Thời trân thức thức sẵn bày
Gót sen thoăn thoắt dạo ngay mái tường
Cách hoa sẽ dựng tiếng vàng
Dưới hoa đã thấy có chàng đứng trông (380)
Trách lòng hờ hững với lòng
Lửa hương chốc để lạnh lòng bấy lâu
Những là đắp nhớ đổi sầu
Tuyết sương nhuộm nửa mái đầu hoa râm.*

She replied: "The wind kept me, the rain detained me.
I'm sorry for letting you down all this time.
But today, no one's at home.
I come out here to return with gratitude your affection."

She then walked around the garden's miniature mountain.
At the wall's end, there's a gate that's just fenced.
She rolled up her sleeves and opened the gate, then
pushed the clouds aside to see clearly the way to fairyland.

Their faces brightened as they look at each other.
Greeting wishes were said, and inquiries about health and weather.
Shoulder to shoulder, they walked back to his study room.
Conversing about poetry and their love vows by mountain and river.

On a side table, lay various ink cups and pen brushes.
Hanging on the wall was a painting of cedar trees. Their strengths
and exposure to wind and fog were expressed naturally.
As she gave praises for the brush strokes, the more she looked,
the more vibrantly fresh she found them to be.

Kim said: "The painting was drawn just a little while ago.
Please grace it with a few words to enhance its beauty."
Her fairy hand flew quickly like the blowing wind, the falling rain.
On the painting, soon appeared a new quatrain.
Kim praised: "Your thoughts flow in gems.
Even Miss Ban, Miss Tà are not equal to that! *
If in previous lifetimes, had I not done a lot of good things,
I would not have the happiness of being together with you."

* Miss Ban, Miss Tà were 2 famous literary figures of the past.

*Nàng rằng: "Gió bắt mưa cầm (385)
Đã cam tộ với tri âm bấy chầy
Vắng nhà được buổi hôm nay
Lấy lòng gọi chút ra đây tạ lòng!"*

*Lần theo núi giả đi vòng
Cuối tường dường có ngõ thông mới rào (390)
Xắn tay mở khóa động đào
Rẽ mây trông tỏ lối vào Thiên-thai.*

*Mặt nhìn mặt càng thêm tươi
Bên lời vạ phúc bên lời hàn huyên
Sánh vai về chốn thư hiền (395)
Góp lời phong nguyệt nặng nguyện non sông.*

*Trên yên bút giá thi đồng
Đạm thanh một bức tranh tùng treo trên
Phong sương được vẽ thiên nhiên
Mặt khen nét bút càng nhìn càng tươi. (400)*

*Sinh rằng: "Phác họa vừa rồi
Phẩm đề xin một vài lời thêm hoa."
Tay tiên gió tấp mưa sa
Khoảng trên dừng bút thảo và bốn câu.
Khen: "Tài nhả ngọc phun châu (405)
Nàng Ban, ả Tà cũng đâu thế này! *
Kiếp tu xưa ví chưa dày
Phúc nào nhắc được giá này cho ngang!"*

* Ban Chiêu đời Hán, nàng Tà Đạo Uẩn đời Tấn

She replied: "Just from a hidden glance of your face,
I think that if you will not become a royal court's member,
then at least you will be an honored official.
As for me, my fate's thin like a grasshopper.
Don't know if God will grant us a future together.
I remembered when I was young and naive,
there was a fortuneteller who said to me:
'When talent and beauty outwardly exudes in full glamour,
An unhappy fate's in store for its owner.'
Looking at you and now thinking of me,
One's thick, one's thin, should we really be together?"

Kim replied: "Destiny give us our chance encounter.
Since ancient times, stories of human willpower
overcoming their fates are many.
If we face unsurmountable difficulties
then we will dare to risk our lives."

They talked about many big and small things.
Hearts in love, feeling light and happy with several drinks.
The joyous day's too short, not even a full hand's size.
The sun already set beyond the west sky.
It then seemed not quite proper to stay overly long.
She reluctantly said goodbye and headed for home.

Nàng rằng: "Trộm liếc dung quang
Chẳng sân ngọc bội cũng phường kim môn (410)*
Nghĩ mình phận mỏng cánh chuồn
Khuôn xanh biết có vuông tròn mà hay?
Nhớ từ năm hãy thơ ngây
Có người tướng sĩ đoán ngay một lời:
'Anh hoa phát tiết ra ngoài (415)
Nghìn thu bạc mệnh một đời tài hoa.'
Trông người lại ngẫm đến ta
Một dày một mỏng biết là có nên?"

Sinh rằng: "Giải cấu là duyên
Xưa nay nhân định thắng thiên cũng nhiều (420)
Ví dù giải kết đến điều *
Thì đem vàng đá mà liều với thân!"

Đủ điều trung khúc ân cần *
Lòng xuân phơi phới, chén xuân tàng tàng
Ngày vui ngắn chẳng đày gang (425)
Trông ra ác đã ngậm gương non đoài *
Vắng nhà chẳng tiện ngồi dai
Giã chàng nàng mới kíp dời song sa. *

* sân ngọc bội: trong giới quân tử, phường kim môn: chốn triều đường.

* giải kết: cởi nút, cởi mối buộc. Nếu sự ràng buộc giữa hai bên bị cởi ra, không lấy được nhau.

* trung khúc: chuyện vụn vặt trong lòng

* ác: con quạ, chỉ mặt trời; non đoài: núi phía tây, mặt trời lặn.

* song sa: song the, cửa sổ căng bằng vải sa

Chapter 8: Kiều's Love Pledge with Kim / Nguyễn Thế Tình Yêu

On arriving home, she heard the news:
Her parents still at the party and will not return for the night.
She let down her room's door curtain,
then walked hurriedly through the night garden.

The moon, shining on the treetops, casted thick and thin shadows.
The oil lamp in Kim's study room weakly flickered...
Resting against a table, Kim started to doze.
Half awake, half drunk with wine and love.
Her lotus footsteps echoed in his sleep.
The moonlight waned, the pear flower approaching near.
Still wistful for a mountain fairy's love for a human king,
Kieu's sudden arrival appeared to be in a loving dream.

Kiều said, "In the empty silence of the night,
'cause of flower I have to dare a path to find flower.
Now, we see each other, face-to-face, clearly.
Who knows if some tomorrow, it will not be just a dream?"
Kim was overjoyed, and with ceremony, he invited her in.
He put more oil in the lotus lamp, and burned some incense.

*Đến nhà vừa thấy tin nhà
Hai thân còn giữ tiệc hoa chưa về (430)
Cửa ngoài vội rủ rèm the
Xăm xăm băng lối vườn khuya một mình.*

*Nhật thưa, gương giọi đầu cành
Ngọn đèn trông lọt trướng huỳnh hắt hiu.
Sinh vừa tựa án thiu thiu (435)
Giở chiếu như tỉnh, giở chiếu như mê
Tiếng sen sẽ động giấc hòe
Bóng trăng đã xế hoa lê lại gần
Bâng khuâng đỉnh Giáp, non Thần *
Còn ngờ giấc mộng đêm xuân mơ màng. (440)*

*Nàng rằng: "Khoảng vắng đêm trường
"Vi hoa nên phải đánh đường tìm hoa. *
"Bây giờ rõ mặt đôi ta
"Biết đâu rồi nữa chẳng là chiêm bao?"
Vội mừng làm lễ rước vào (445)
Đài sen nối sáp, song đào thêm hương.*

* đỉnh Giáp, non Thần: truyện sở Tương Vương đi chơi đất Cao Đường nằm mơ gặp tiên nữ đến hầu. Nàng nói: "Thiếp ở núi Vu Sơn sớm làm mây, tối làm mưa. Ý câu này chàng Kim mơ chuyện ân ái.

* hoa ở đây trở người đẹp, không cứ nam hay nữ. Học giả Lê Văn Hòe cười Kiều không biết thẹn, trâu không tìm cọc mà cọc đi tìm trâu. :)

Then, they together composed the love vows onto paper.
With the silver knife, she cut and give him strands of her hair.
The moon was shining brightly in the sky.
They spoke their vows together as if of one mind.
Then they asked many little things in the other's heart.
And promised for their entire life to love and be faithful to each other.

As they drank and talked into the night,
he became aroused by her fragrance and her mirror's reflection.
Kim said, "Gentle breeze in a clear moonlit night.
For a long time, there's still in my heart a little unsatisfied.
I have not yet brought the jade pestle to the Blue Bridge. *
I'm afraid it may sound improper, this wish?"

She replied, "Like the stories of red marriage-binding threads,
a vow's sufficient to bind us to each other.
Just don't ask for anything indecent.
Other than that, I would not regret obliging you anything."

* I have not yet brought the jade pestle to the Blue Bridge: means they're not married. Refers to a story of Bùi Hàng in the Tang dynasty meeting a beautiful girl and her mother on the Blue Bridge. He wanted to marry her but her mother required him to bring the jade pestle from the fairy realm to make medicine as a bridal gift.

*Tiên thề cùng thảo một trương
Tóc mây một món, dao vàng chia đôi
Vầng trăng vằng vặc giữa trời
Đinh ninh hai miệng, một lời song song (450)
Tóc tơ căn vặn tắc lòng
Trăm năm tạc một chữ đồng đến xương.*

*Chén hà sánh giọng quỳnh tương *
Dải là hương lộn, bình gương bóng lồng *
Sinh rằng: "Gió mát trăng trong (455)
Bấy lâu nay một chút lòng chưa cam
Chày sương chưa nện cầu Lam *
Sợ lờn khôn quá ra sàm sỡ chẳng?"*

*Nàng rằng: "Hồng diệp xích thằng *
"Một lời cũng đã tiếng rằng tương tri (460)
"Đừng điếu nguyệt nọ, hoa kia
"Ngoài ra, ai lại tiếc gì với ai."*

* chén hà sánh giọng quỳnh tương: ý nói uống rượu ngon và quý như nước quỳnh tương trong chén rượu ngọc.
* dải là: dây lưng bằng lụa mỏng của Kiều.
* chày sương chưa nện cầu Lam: ý nói hai người chưa lấy nhau. Chuyện Bùi Hàng thời Đường cần đem chày ngọc để giã thuốc đến cầu Lam làm sính lễ để cưới nàng Vân Anh.
* hồng diệp xích thằng: lá thắm, chỉ hồng

tranh Họa Sĩ Thanh Trí

Chapter 9: The Music of Kiều / Tiếng Đàn của Kiều

Kim said, "I heard of your famous talent at the moon lute.
If my Zhong Ziqi ears can have the pleasure of hearing you play." *
She replied, "Just a small talent, of little worth.
But since you ask, I will gladly obey."

On the wall, a moon lute's already hanging. Kim hurriedly
took it down, and raised it to the level of his eyebrows.
Kiều said, "This's just a petty and private talent of mine.
Your high regards make my heart feels burdened and surprised."

She started with the tuning of the lute.
Adjusting the four strings to their musical tone scales.
Whence the melody that revives the Han, Chu battlefields,
the sounds of steel swords clashing can be heard.
Whence the melody of Ssu-Ma's Love Plea for Phoenix,
isn't there a tinge of bitterness and sorrow?
Here's Kuang-Ling melody composed by Chi Kang.
Its music: flowing like a river, floating like the clouds.
Here's Chao-Chun's melody on crossing the country's border.
Half's longings for the king, half's for her home.
Clear like the sound of a crane flying by.
Thick like the waterfall in the middle of its descent.
Unhurried like a gentle breeze passing outside the door.
Quick and hurried like it's raining hard and heavy.

* Refers to the legendary friendship between guqin master Yu Boya and Zhong Ziqi, his woodsman friend. This friendship is commemorated in the famous Chinese music piece "High Mountains, Flowing Water".

Rằng: "Nghe nổi tiếng Cầm đàn
"Nước non luống những lắng tai Chung Kỳ."
Thưa rằng: "Tiện kỹ sá chi! (465)
"Đã lòng dạy đến, dạy thì phải vâng."

Hiên sau treo sẵn cầm trăng
Vội vàng Sinh đã tay nâng ngang mày
Nàng rằng: "Nghề mọn riêng tay
"Làm chi cho bận lòng này lắm thân?" (470)

So dần dây vũ, dây văn
Bốn dây to nhỏ theo vắn cung, thương
Khúc đầu Hán, Sở chiến trường
Nghe ra tiếng sắt, tiếng vàng chen nhau
Khúc đầu Tư mã Phụng cầu (475) *
Nghe ra như oán, như sầu, phải chăng?
Kê Khang này khúc Quảng Lăng
Một rằng lưu thủy, hai rằng hành vân
Quá quan này khúc Chiêu quân *
Nửa phần luyện chúa, nửa phần tư gia (480)
Trong như tiếng hạc bay qua
Đục như nước suối mới xa nửa vời
Tiếng khoan như gió thoảng ngoài
Tiếng mau sầm sập như trời đổ mưa.

* khúc Phụng Cầu Hoàng của chàng Tư Mã Tương Như đánh lên để làm say đắm lòng Trác Văn Quân.

* nàng Chiêu Quân cống Hồ, qua Nhạn Môn Quan, tiếng đàn tỳ bà chưa dứt, thê lương, một đi không trở lại.

The oil lamp sometimes bright, sometimes dark.
Making the person sitting there also feels sad.
Sometimes he rested his elbows on his knees.
Sometimes he bowed his head.
Sometimes his insides felt all twisted up.
Sometimes his eyebrows curled up in a frown.
He said, "It's good, exceeding good.
But it's so full of bitterness and sorrow.
Why play such a mournful piece
to make your heart heavy and the listener's unsettled."

Kiều replied, "A bad habit I'm accustomed to.
Sad or joyous, it's my endowed nature, what can I do!
But your words are golden advice, I will keep them in my heart."
Kim said: "Please do try to make it less bitter and distressful."

Ngọn đèn khi tỏ khi mờ (485)
Khiến người ngồi đó cũng ngư ngẩn sầu
Khi tựa gối, khi cúi đầu
Khi vò chín khúc, khi chau đôi mày *
Rằng: "Hay thì thật là hay
"Nghe ra ngậm đắng, nuốt cay thế nào! (490)
"So chi những bậc tiêu tao *
"Đột lòng mình cũng nao nao lòng người."

Rằng: "Quen mất nét đi rồi
"Tẻ vui, thô cũng tính trời biết sao!
"Lời vàng, vâng lĩnh ý cao (495)
"Họa dần dần bớt chút nào được không."

* vò chín khúc: ruột rối như tơ vò

* tiêu tao: buồn rầu

Chapter 10: Don't Treat Love As a Game / Đừng Xem Tình Yêu là Trò Chơi

Her flower scent became increasingly fragrant in the night.
Gazing into her sparkling eyes, his love turned into fire.
Waves of desire swept through his heart.
As he cuddled her, his growing lust began to show.

Kiều said, "Don't treat our love as a game.
Please stand away from me and let me finish my say.
Nothing so precious about a mere peach blossom flower
The peach garden doesn't dare to fence itself from the blue birds.
But as you want me to be your future wife,
the rules of good-wife ethics put chastity first.
If a woman's easy with granting sexual favors,
then who would ever want to marry her.
Love relationship's not a temporary eat-then-leave place.
The chastity of a lifetime, how can one forsake it in a day!

*Hoa hương càng tỏ thức hồng *
Đầu mày, cuối mắt, càng nồng tấm yêu
Sóng tình dường đã xiêu xiêu
Xem trong âu yếm, có chiều là loi. (500)*

*Thưa rằng: "Đừng lấy làm chơi
"Dễ cho thưa hết một lời đã nao!
Vẻ chi một đóa yêu đào
Vườn hồng, chi dám ngăn rào chim xanh *
Đã cho vào bạc bố kinh (505) *
Đạo tông phu, lấy chữ trinh làm đầu
Ra tuồng trên Bộc, trong dâu
Thì con người ấy ai cầu làm chi!
Phải điều ăn xối ở thì *
Tiết trăm năm, nữ bỏ đi một ngày! (510)*

* Tsui and Chang: characters in the play, "Romance of the West Chamber" or "West Chamber Tale".

* *bạc bố kinh*: cho vào bạc người vợ hiền
* *ăn xối ở thì*: ăn ở tạm bợ, không tính dài lâu
* *thức hồng*: sắc, vẻ hồng, vẻ hồng hào của nhan sắc.
* *đã cho vào bạc bố kinh*: cho vào bạc người vợ hiền
* *vườn hồng*: là vườn hoa đào, hoa đào màu hồng

Think of notable love stories from the past to the present.
Which couples are better matched than Tsui and Chang.
Pre-marriage sex had destroyed their love for each other.
She obliged him too much, so he got tired of her.
Even while they were together and passionately in love,
he looked down on her in his heart.
the West Chamber grows cold with broken vows,
turning an affectionate love into a shameful one.

If a lady fights to protect her chastity against her future husband,
when they're married, she'd feel ashamed, and because of whom?
Please! Why hurry in making demands for sexual pleasure.
While I'm alive, I promise one day you will get your due."
Upon hearing her sweet and virtuous words,
she gained his respect to the fullest.

*Ngẫm duyên kỳ ngộ xưa nay
Lửa đôi ai lại đẹp tà Thôi, Trương *
Mây mưa đánh đổ đá vàng
Quá chiều nên đã chán chường yến oanh
Trong khi chấp cánh, liền cành (515)
Mà lòng rẻ rúng đã dành một bên!
Mái tây để lạnh hương nguyệt *
Cho duyên đằm thắm ra duyên bề bàng*

*Gieo thoi, trước chẳng giữ gìn *
Để sau nên thẹn cùng chàng bởi ai? (520)
Vội chi ép liễu hoa nài
Còn thân còn một đềm bồi có khi."
Thấy lời đoan chính để nghe,
Chàng càng thêm nể, thêm vì mười phân*

* Tsui and Chang: characters in the play, "Romance of the West Chamber" or "West Chamber Tale".

* *gieo thoi, ..* : ý câu lục bát này là: nếu không chống cự lại thì sau này sẽ thẹn với chàng. *giữ gìn*: giữ gìn.

* *Thôi, Trương*: Thôi Oanh Oanh và Trương Quân Thụy trong truyện *Tây Sương Ký*

* *mái tây*: nơi Thôi và Trương gặp gỡ nhau.

Chapter 11: Kim's Uncle's Death / Chú của Kim Trọng Qua Đời

As the silver moonlight turned pale along the roof eaves,
they heard someone urgently calling from outside the front gate.
She hurried back to her chamber,
while Kim rushed across the peach flower yard.
As soon the brushwood gate got opened,
a young family servant came in with a letter from home,
and brought news of Kim's uncle's death while living abroad.
Kim's father bade him to go to Liao-Yang,
a distant land beyond the hills and valleys,
to bring back his uncle's remains and help in the obsequies.

The news completely astounded Kim.
He quickly went to Kieu's house,
to tell her in detail the entire story
of his uncle's death, his duties in the family mourning,
and his feelings on being far away:
"We've only been a few times together.
Yet now, we have to part from each other.
No chance for us yet to tie the marriage silk threads,
but the moon that we exchanged our love oaths by,
will always be up there, watching us from the far sky.
When I'm thousands of leagues away,
each day without you will be like three winters!
Alas! When will the threads of my grief be unraveled!
Please do take precious care of yourself, my love!
So I, at the world's ends, can be at ease."

Bóng tàv vừa lạt vẻ ngân (525) *
Tin đầv đã thấy cửa ngõ gọi vào
Nàng thì vội trở buồng thêu
Sinh thì dạo gót sân đào bước ra
Cửa sài vừa ngỏ then hoa
Gia đầv vào gửi thư nhà mới sang (530)
Đem tin thúc phụ từ đườv
Bơ vợ lữ thấn tha hương đề huề
Liêu dương cách trở sơn khê
Xuân đườv kíp gọi sinh về hộ tang

Mắv tin kiệt nỗi kinh hoàng (535)
Bắv mình lể trước đài trang tự tình
Gót đầv mọi nỗi đĩnh ninh *
Nỗi nhà tang tóc, nỗi mình xa xôi:
"Sự đầv chưa kíp đôi hồi
Duyên đầv chưa kíp một lời trao tơ (540)
Trắv thề còn đó tơ trơ
Dám xa xôi mặt mà thừa thốt lòng
Ngoài nghìn dặm chốc ba đầv
Mối sầu khi gỡ cho xong còn chầy!
Gìn vàng giữ ngọc cho hay (545)
Cho đầv lòng kẻ chân mây cuối trời."

* bóng tàv: bóng mái nhà. lạt vẻ ngân: ánh trắng bạc vừa nhạt, ý nói trời sắp sáng, hai cô cậu chuyện trò thâu đêm.
* gót đầv: từ đầv tới gót (cuối); đĩnh ninh: nói đi, nói lại nhiều lần, tỉ mỉ, cẩn kể.

On hearing those words, her heartstrings entangled in knots.
Mood uncertain, she expressed her feelings and thoughts:
“The god of nuptials, why does he hate us so!
The joy of union not yet felt, the sorrow of parting already suffered.
Together, we made a sacred oath. Though my hair
will turn gray one day, my love for you will always stay.
It matters not if I have to wait months and years.
I only grieve for your journey's hardships.
We had pledged to each other a unanimous heart.
This life, I will never play my lute aboard another man's boat.
As long as mountains and rivers still exist,
come back, remembering her who's with you today.”

Lingering hands in hands, not wanting to part
till the sun stood directly above the roof.
Each footstep taking them farther apart,
each farewell inciting streams of tears.

In haste, Kim saddled his horse and tied his bags.
They parted ways, with their grief split into half.
Feeling sad as he looked at the foreign landscape.
On the tree branches, many cuckoos gathered.
At the sky's horizon, only some swallows.
Grief for him, who journeys through wind and rain.
Each day, longings of love weighed down the heart.
While she was still standing against the west porch,
her heartstrings twisted like entangled silk threads.
Through the window, she gazed at the mists and beyond.
She saw a washed-out flower; a willow gaunt and pale yellow.

*Tai nghe ruột rối bời bời
Ngập ngừng nàng mới giải lời trước sau:
“Ông tơ ghét bỏ chi nhau
Chưa vui sum họp đã sầu chia phôi! (550)
Cùng nhau trót đã nặng lời
Dẫu thay mái tóc dăm đời lòng tơ!
Quản bao tháng đợi năm chờ
Nghĩ người ăn gió nằm mưa xót thăm.
Đã nguyện hai chữ đồng tâm (555)
Trăm năm thề chẳng ôm cầm thuyền ai.
Còn non còn nước còn dài
Còn về còn nhớ đến người hôm nay!”*

*Dùng dằng chưa nỡ rời tay
Vàng đông trông đã đứng ngay nóc nhà (560)
Ngại ngừng một bước một xa
Một lời trân trọng, châu sa mấy hàng.*

*Buộc yên quây gánh vội vàng
Mối sầu xẻ nửa bước đường chia hai
Buồn trông phong cảnh quê người (565)
Đầu cành quỳn nhặt cuối trời nhạn thưa
Nào người cũ gió tuần mưa
Một ngày nặng gánh tương tư một ngày
Nàng còn đứng tựa hiên tây
Chín hồi vấn vít như vầy mối tơ (570)
Trông chừng khói ngắt song thưa
Hoa trôi giạt thắm, liễu xơ xác vàng.*

Chapter 12: A Bunch of Green Flies / Một Đám Ruồi Xanh

Agitated, she paced back and forth in the house
when the party attendees returned from the birthday feast.
Exchanges about health and such were barely started
when burst in a noisy bunch of bailiffs.
Some holding cudgels, others wielding long knives.
A mob of “buffalo-headed”, “horse-faced” fiends
rushing around like berserks.
They put cangues on the old man and his young son.
And tied the two together with a cruel rope.

Like a bunch of green flies buzzing all around the house,
they smashed the workbaskets and shattered the looms.
They sacked the household thoroughly clean
of jewelry, finery and personal things,
to fill up their pockets of greed.
From nowhere calamity had struck, but who had caused it all?
Who had set the snare and sprung the trap?
Upon inquiry, it was later learned
some rogue of a raw silk seller
brought a charge against Kieu's father.
The whole household was taken aback with alarm.
Cries of innocence shook the earth,
the case's injustice dimmed the clouds.

*Tần ngần dạo gót lầu trang
Một đoàn mừng thọ ngoại hương mới về
Hàn huyền chưa kịp giải đề (575)
Sai nha bỗng thấy bốn bề xô xao
Người nách thước, kẻ tay đao *
Đầu trâu mặt ngựa ào ào như sôi.
Già giang một lão một trai *
Một dây vô lại buộc hai thâm tình. (580)*

*Đầy nhà vang tiếng ruồi xanh
Rụng rời khung dệt, tan tành góí may
Đồ tế nhuyễn, của riêng tây *
Sạch sành sanh vét cho đầy túi tham
Điều đâu bay buộc ai làm? (585)
Này ai đan dậm, giật giàm bỗng dưng? *
Hỏi ra sau mới biết rằng:
Phải tên xưng xuất là thằng bán tơ
Một nhà hoảng hốt ngẩn ngơ
Tiếng oan dậm đất, án ngờ lừa mây. (590)*

* thước: vũ khí xưa, khúc cây gỗ dùng để đánh người.

* già giang: cái gông đeo ở cổ tội nhân

* đồ tế (nhỏ) nhuyễn (mềm): đồ nhỏ, quý giá dễ mang theo như trang sức, châu báu, quần áo.

* đan dậm, giật giàm: (dậm: đồ dùng đánh cá; giàm: bẫy đánh chim và thú). Ý nói bị đánh bẫy thành có tội.

All day, they kneeled and begged for justice and mercy.
But deaf ears have no pity, and cruel hands only blows.
Father and son were hanged upside down on the beam.
Even rocks would have broke, much less men.
Their faces looked painful and frightened.
This wrong can only be appealed to the faraway heaven.
Today shows no strange behavior of those lawmen
to wreak dire havoc on families just for the sake of money.

*Hạ từ van lạy suốt ngày
Điếc tai lân tuất, phũ tay tồi tàn *
Rường cao rút ngược dây oan
Đầu là đá cũng nát gan, lợ người
Mặt trông đau đớn rụng rời (595)
Oan này còn một kêu trời, nhưng xa
Một ngày lạ thói sai nha
Làm cho khốc hại chẳng qua vì tiền.*

* lân tuất: lòng thương xót. Ý nguyên câu là: quan sai không có lòng thương xót, tai như bị điếc, nhẫn tâm ra tay đánh đập.

Chapter 13: Kiều's Decision / Quyết Định của Kiều

Kiều thought: "What can I do to save my blood folks?
When calamity strikes, one must act accordingly.
A fated meeting of hearts, her parents' birth and care labors.
Love and filial duty, which one weighs heavier?
I will put aside the vows of love.
A child must first pay the debts of birth and care."
Her mind resolved, she then said:
"I'll sell myself for father's ransom money!"

There was an elderly notary surnamed Chung,
who also worked for the law-and-order bureau
but somehow has a kind heart.
Witnessing her act of filial gratitude and love,
he felt a secret compassion for her plight.
To clear the path of obstacles with payments and bribes,
he reckoned that three hundred liangs is needed.
For now, he'd have her kinsfolk freed,
and told her to provide the sum within two days or three.

Pity the child, so young and naive.
Misfortune, like a windstorm, fell upon her suddenly.
Her heart pained with parting from Kim in life and death.
But even her life and sacrifice she does not regret,
How can she regret giving up love.
Just as a raindrop does not care about its poor fate,
she will sacrifice herself to save her father,
like a blade of grass that repays three months of spring.

*Sao cho cốt nhục vẹn tuyền
Trong khi ngộ biến tông quyền biết sao? (600)
Duyên hội ngộ, đức cù lao
Bên tình bên hiếu, bên nào nặng hơn?
Để lời thệ hải minh sơn *
Làm con trước phải đền ơn sinh thành
Quyết tình nàng mới hạ tình: (605)
Để cho để thiếp bán mình chuộc cha!*

*Họ Chung có kẻ lại già
Cũng trong nha dịch lại là từ tâm
Thấy nàng hiếu trọng tình thâm
Vì nàng nghĩ cũng thương thầm xót vay (610)
Tính bài lót đó luồn đây
Có ba trăm lạng việc này mới xuôi
Hãy về tạm phó giam ngoài
Dặn nàng qui liệu trong đôi ba ngày.*

*Thương tình con trẻ thơ ngây (615)
Gặp cơn vạ gió tai bay bất kỳ!
Đau lòng tử biệt sinh ly
Thân còn chẳng tiếc, tiếc gì đến duyên!
Hạt mưa sá nghĩ phận hèn
Liều đem tấc cỏ quyết đền ba xuân. (620)*

* thệ hải minh sơn: Thề biển thề non

Chapter 14: Kiều Sold Herself to Save Her Dad / Kiều Bán Mình Cứu Cha

Matchmakers were told of her situation.
Rumors of it stirred noisy gossips near and far.
In a nearby neighborhood, there was a woman,
who brought a suitor from some distant town.
When his name asked, he answered, "Scholar Mã."
Of his hometown, "Lin-ching district, near here."
He looked to be over forty.
His face smooth-shaven, his clothes well groomed.
Master and servants behind came bustling in.
Led by the matchmaker into the house.
With no manners, he grabbed the best seat
while the matchmaker bade Kieu to come out.
Feeling sullen from her family's woe and her own grief,
with each step on the floor, her tears flowed in streams.

Like a delicate creature afraid of the humidity and chilly wind,
she felt ashamed to look at flowers,
or see her face in the mirror, so brazen without shame.
The matchmaker smoothed her hair and held her hands.
Kiều has the sadness of a daisy flower,
and the slenderness of an apricot blossom.
The suitor pondered over her beauty and talents.
He asked her to play the moon lute,
and write some verses on a fan.
Many charms she had, and he relished them all.
Well pleased, he started to bargain for a deal.

Sự lòng ngổ với băng nhân *
Tin sương đồn đại xa gần xôn xao
Gần miền có một mụ nào
Đưa người viễn khách tìm vào vấn danh
Hỏi tên rằng: Mã Giám sinh (625) *
Hỏi quê, rằng: Huyện Lâm Thanh cũng gần
Quá niên trạc ngoại tứ tuần
Mày râu nhẵn nhụi, áo quần bảnh bao
Trước thầy sau tớ lao xao
Nhà băng đưa mối rước vào lầu trang (630)
Ghế trên ngồi tót số sàng
Buồng trong mối đã giục nàng kíp ra
Nỗi mình thêm tức nỗi nhà
Thềm hoa một bước, lệ hoa mấy hàng!

Ngại ngùng rợn gió e sương (635)
Nhìn hoa bóng thẹn, trông gương mặt dày
Mối càng vén tóc bắt tay
Nét buồn như cúc, điệu gầy như mai
Đắn đo cân sắc cân tài
Ép cung cầm nguyệt, thử bài quạt thơ (640)
Mặn nồng một vẻ một ưa
Bằng lòng khách mới tùy cơ dặt diu

* băng nhân: người làm (mai) mối.

* giám sinh: học trò ở Quốc Tử Giám (trường do triều đình mở ra để dạy người có tài)

He said, "To buy jade, I have come to Blue Bridge.
Please tell me how much is the bridal gift's price."
The broker answered: "Worth a thousand liangs of gold.
But with sudden family misfortune,
they will look to your generosity."
They haggled the price many times over small amounts.
After a long while, a deal was struck.
The price for her: four hundred and some liangs.
All was smooth sailing after that.
As pledges, they exchanged cards
that contain the names and ages of the betrothed.
And set the dates for the delivery of bridal gifts and the wedding.
With cash ready on hand, what cannot be resolved!
Words was sent to old Chung asking for help.
At his request, old Vuong can go home on probation .

Pity for the old father and his young child.
Looking at her with a distressed heart, he uttered:
"Raising a daughter, you wishes she might find
a fitting match, a worthy husband at her side.
O Heaven! Why inflict on us such calamity?
Who slandered us to tear apart our family?
These old bones of mine do not mind the ax,
but my child's ordeal agonizes my heart.
Death occurs just once, either now or later.
I would rather die than to suffer so!"
After those words, he shed more tears.
Then tried to knock his head against the wall.

*Rằng: "Mua ngọc đến Lam Kiều
Sính nghi xin dạy bao nhiêu cho tường?"
Mối rằng: "Đáng giá nghìn vàng (645)
Gấp nhà nhờ lượng người thương dám nài."
Cò kè bớt một thêm hai
Giờ lâu ngã giá vàng ngoài bốn trăm
Một lời thuyên đã êm dằm
Hãy đưa canh thiếp trước cầm làm ghi (650)
Định ngày nạp thái vu quy *
Tiền lưng đã sẵn việc gì chẳng xong!
Một lời cậy với Chung công
Khất từ tạm lĩnh Vương ông về nhà.*

*Thương tình con trẻ cha già (655)
Nhìn nàng ông những máu sa ruột dầu:
"Nuôi con những ước về sau
Trao tơ phải lứa, gieo cầu đáng nơi
Trời làm chi cực bẩy trời
Này ai vu thác cho người hợp tan! (660)
Búa rìu bao quản thân tàn
Nỡ đầy đọa trẻ, càng oan khốc già
Một lần sau trước cũng là
Thôi thì mặt khuất chẳng thà lòng đau!"
Theo lời càng chảy dòng châu (665)
Liều mình ông rắp gieo đầu tường vôi.*

* nạp thái (thu nạp sính lễ nhà trai mang tới nhà gái), vu quy (lễ đón cô dâu về nhà chồng).

They rushed to hold him back and watched over him.
She tried to soothe him with consoling words:
“What is she worth, this daughter of yours,
who had not paid one bit her debts of birth and care.
Petitioning for the king’s pardon, Miss Ying made me feel ashamed.
How can I fall short of Miss Li who sold herself?
As a tree gets much older,
it still has to support so many branches.
If you cannot bear to let me go,
I fear a storm will destroy our family.
Rather sacrifice only me.
One flower torn, but the tree’s leaves stay green.
Whatever my fate is, I will accept.
Think of me as a blossom fallen in its early budding days.
Do not worry uselessly or entertain any wild notions in your head.
It will only wreck our family and destroy yourself.”
Her sensible words went soothingly into his ears.
Looking at each other, their eyes filled with tears.

Meanwhile, Scholar Mã had just appeared again.
After the contract got signed, the gold then changed hand.
How cruel the old moon matrimony god is!
Without selecting, he randomly ties many two persons together
as couples with his matrimony threads.
With money in one’s hand, it’s no difficult task
to sway people’s heart and turn black into white.
Old Chung exerted a lot of efforts to help out.
Gifts were presented, and the case quickly finished.

*Vội vàng kẻ giữ người coi
Nhỏ to nàng lại tìm lời khuyên can:
“Về chi một mảnh hồng nhan
Tóc tơ chưa chút đềm ơn sinh thành (670)
Dâng thư đã thẹn nàng Oanh *
Lại thua ả Lý bán mình hay sao? *
Cổi xuân tuổi hạc càng cao
Một cây gánh vác biết bao nhiêu cành
Lòng tơ dù chẳng dứt tình (675)
Gió mưa âu hắt tan tành nước non
Thà rằng liều một thân con
Hoa dù rã cánh, lá còn xanh cây
Phận sao đành vậy cũng vầy
Cầm như chẳng đợi những ngày còn xanh (680)
Cũng đừng tính quẩn lo quanh
Tan nhà là một thiệt mình là hai.”
Phải lời ông cũng êm tai
Nhìn nhau giọt vắn giọt dài ngổn ngang.*

*Mái ngoài họ Mã vừa sang (685)
Tờ hoa đã ký, cân vàng mới trao
Trắng già độc địa làm sao?
Cầm dây chẳng lựa buộc vào tự nhiên
Trong tay đã sẵn đồng tiền
Dầu lòng đổi trắng thay đen khó gì! (690)
Họ Chung ra sức giúp vì
Lễ tâm đã đặt, tụng kỳ cũng xong.*

* đời Hán, Đền Oanh dâng thư lên vua để kêu oan cho cha.

Vua cảm động lòng hiếu thảo, nên tha tội cha nàng

* đời Đường, Lý Ký bán mình đem cúng thần rắn để lấy tiền nuôi cha mẹ.

Một tình chưa trả cho ai,
Khổ tình mang xuống
tuyền đài chứa tang.

Nguyễn Du

Nguyễn Du

Chapter 15: Kiều Asked Her Sis to Take Her Place / Kiều Nhờ Vân Thay Thế

Family affairs had been, more or less, settled.
But now, drawing near is the time of the bridal hour.
Alone by herself by the midnight lamp,
with tear-soaked gown and hair weaved with sorrow:
I'm resigned to my fate, whatever it may be.
I just feel grieved for him who'd persevered in loving me.
His effort to win my love is so remarkable and touching.
But since my acceptance of his love, his life will be left dangling.
The cup of pledge wine not yet fully dried,
but now I break my oath and and betray his love.
In faraway Liao-Yang, he could never have thought
that the thread of love had been, by my own hand, cut short.

So many vows of love we gave one another.
But since my fate is like that, they'll amount to nothing.
The oath incense would still linger to my next life.
I'll be reborn a horse or buffalo, serving him to make amends.
Untill my debt of love to him is repaid,
my heart, upon death, will turn into an unfulfilled-love-crystal,
that will not melt away when I pass to the underworld.

*Việc nhà đã tạm thông dong
Tinh kỳ giục giã đã mong độ về *
Một mình nàng ngọn đèn khuya (695)
Áo dầm giọt lệ, tóc xe mối sầu
Phận dầu, dầu vậ cũng dầu *
Xót lòng đeo đẳng bấy lâu một lời!
Công trình kể biết mấy mươi
Vì ta khăng khít, cho người dở dang (700)
Thề hoa chưa ráo chén vàng
Lỗi thề thôi đã phụ phàng với hoa
Trời Liêu non nước bao xa
Nghĩ đâu rẽ cửa chia nhà tự tôi.*

*Biết bao duyên nợ thề bồi (705)
Kiếp này thôi thế thì thôi còn gì
Tái sinh chưa dứt hương thề
Làm thân trâu ngựa đền nghì trúc mai
Nợ tình chưa trả cho ai
Khối tình mang xuống tuyền đài chưa tan. (710)*

* tinh kỳ: (giờ trông thấy sao) , ý là ngày giờ đưa dâu.

* phận dầu, dầu vậ cũng dầu: ý nói số phận dầu ra sao, cũng đành chịu vậ.

She was so engrossed in her intimate thoughts,
as the lamp oil burned away, and tears soaked up her handkerchief.
Thúy Vân suddenly woke up from her sleep.
Under the lamplight, she approached Kiều and solicitously inquired:
“Heaven’s scheme is capricious and ever-changing
with mulberry-field-covered-by-sea events.
For the whole family, you suffered alone, my dear sister,
the injustice of fate. But why do you stay awake the whole night?
Is there some secret that’s troubling your heart?”

Kiều answered: “My heart is weeping
for a predestined relationship that’s still not finished.
It’s embarrassing to talk about it,
but if I keep it hidden in my heart,
it would be a betrayal of trust and love.
I ask for your help, should you agree...
Please sit down and let me bow to you before I speak.”

“My bond of love with him, midway, are severed.
I’ll depend on you to rejoin the remaining silk threads.
From the time we met, I gave Kim my fan in pledge,
and we drank from the same cup of wine
when we made the vows to love each other our entire life.
Then out of nowhere, a ferocious storm struck our family.
Love and filial duty just cannot both be fulfilled.”

*Nỗi riêng riêng những bàng hoàng
Dầu chong trắng đĩa lệ tràn thấm khăn
Thúy Vân chợt tỉnh giấc xuân
Dưới đèn ghé đến ân cần hỏi han:
“Cơ trời dâu bể đa đoan (715)
Một nhà để chị riêng oan một mình
Cớ chi ngồi nhẩn tòn canh?
Nỗi riêng còn mắc mối tình chi đây?”*

*Rằng: “Lòng đương thổn thức đầy
Tơ duyên còn vướng mối này chưa xong (720)
Hở môi ra cũng thẹn thùng
Để lòng thì phụ tấm lòng với ai
Cậy em, em có chịu lời
Ngồi lên cho chị lạy rồi sẽ thưa*

*“Giữa đường đứt gánh tương tư (725)
Keo loan chấp mối tơ thừa mặc em
Kể từ khi gặp chàng Kim
Khi ngày quạt ước, khi đêm chén thề
Sự đâu sóng gió bất kỳ
Hiếu tình khôn lẽ hai bề vẹn hai!” (730)*

“You have many long days of spring ahead.
Being sisters from the same bloodline,
please take my place and redeem my pledge.
If when my bones and flesh would have turned into dust,
I will still smile with joy in Hades,
and breathe the fragrance of your happiness.
These bracelets and pledge on clouds-decorated paper
are jointly ours to keep.
When you and Kim become wife and husband
and you feel sad for a star-crossed girl,
who had vanished from this world,
then the lute and oath incense are your keepsakes.
Some day, if ever, you play the moon lute
or burn the oath incense and you see
a light breeze wafting back and forth
among the grass and the leaves,
then you know that it's me,
your sister, coming home.
“My soul will keep holding on to the oath.
Even after death, I will try to repay him my debt of love.
In the dark underworld, I cannot be seen or heard.
Please sprinkle a cup of water for an ill-fated soul.
Now the brooch broken, the vase shattered.
Words cannot express just how much I love him.
Please convey him, the lord of my heart,
my thousand bows of regrets
that our times together, so few and so short, is only thus much.
O Why! Why is my fate brown as dirt!
Like a flower doomed to drift along the stream.
O Kim! O My dearest Kim!

This is the end! From this time onwards,
I'll have betrayed your trust!”
Ngày xuân em hãy còn dài
Xót tình máu mủ, thay lời nước non
Chị dù thịt nát xương mòn
Ngậm cười chín suối hãy còn thơm lây
Chiếc vòng với bức tờ mây (735)
Duyên này thì giữ vật này của chung
Dù em nên vợ nên chồng
Xót người mệnh bạc, ắt lòng chẳng quên
Mất người còn chút của tin
Phím đàn với mảnh hương nguyền ngày xưa.
Mai sau dầu có bao giờ
Đốt lò hương ấy, so tơ phím này
Trông ra ngọn cỏ lá cây
Thấy hiu hiu gió thì hay chị về.
Hồn còn mang nặng lời thề (745)
Nát thân bồ liễu, đền nghi trúc mai
Dạ đài cách mặt khuất lời
Rẫy xin chén nước cho người thác oan.
Bây giờ trâm gãy bình tan
Kể làm sao xiết muôn vàn ái ân. (750)
Trăm nghìn gửi lại tình quân
Tơ duyên ngắn ngủi có ngàn ấy thôi.
Phận sao phận bạc như vôi
Đã đành nước chảy hoa trôi lỡ làng.
Ôi Kim lang! Hỡi Kim lang! (755)
Thôi thôi thiếp đã phụ chàng từ đây!

Right after saying those words, she fell into a swoon.
Her breath absent, both hands cold as ice.
The parents was awakened from their deep sleep.
The entire household was astir inside and out.
They bustled about, fetching and giving her remedies.
At last, Kiều wakened, her face still wet with tears.
They asked her the reasons for her unusual behavior.
She kept on sobbing, not knowing how or what to say.

Vân then told Kiều's secret in whispers:
"These are the bracelets, here's the written pledge..."
Her father said, "Cause of dad, your marriage plan is destroyed.
Well then, your pledge will be fulfilled by your sister in your stead.
Whose fault is it that young lovers must part, that my child
must now lead the life of a drifting duckweed, a wandering cloud?
Even if the stone stelae were worn out,
I shall not fail to carry out your heart's wish."
She made a deep bow, then said softly, "Thanks to dad,
I will thus be able to repay my debt of gratitude for his love.
Now it doesn't matter to me to live a servant's life.
Even if my bones are buried in some distant land, I do not care."

Kiều's extreme grief is hard to express while the south tower's bell
had tolled several times throughout the night.
A nuptial carriage already arrived outside, with an orchestra
playing strings and flutes, as if to urge the loved ones to part.
She felt pained to leave them, they felt pained to stay behind.
Fallen tears penetrated the stone steps.
The pain of a silkworm forcibly separated from its silk threads.
Across the sky, ominous clouds suddenly dragged in darkness.
Blades of grass drooped, tree branches soaked with dew.

*Cạn lời hồn ngất máu say
Một hơi lặng ngắt đôi tay giá đồng
Xuân Huyền chợt tỉnh giắt nòng
Một nhà tấp nập, kẻ trong người ngoài. (760)
Kẻ thang người thuốc bời bời
Mới dẫn cơn vụng, chưa phai giọt hồng
Hỏi sao ra sự lạ lòng
Kiều càng nức nở, mở không ra lời.*

*Nỗi nàng Vân mới rỉ tai: (765)
"Chiếc vòng này với tờ bùa ở đây..."
"Vì cha làm lỗi duyên may
Thôi thì nỗi ấy sau này đã em.
Vì ai rụng cái rơi kim
Để con bèo nổi mây chìm vì ai (770)
Lời con dặn lại một hai
Dấu mòn bia đá, dăm sai tấc vàng."
Lộ thôi, nàng lại thưa chiềng:
"Nhờ cha trả được nghĩa chàng cho xuôi
Sá chi thân phận tôi đòi (775)
Dấu rằng xương trắng quê người quản đâu."*

*Xiết bao kể nỗi thâm sầu!
Khắc canh đã giục nam lâu mấy hồi
Kiệu hoa đâu đã đến ngoài
Quản huyền đâu đã giục người sinh ly (780)
Đau lòng kẻ ở người đi
Lệ rơi thấm đá, tơ chia rũ tằm
Trời hôm mây kéo tối rằm
Rầu rầu ngọn cỏ đầm đầm cảnh sương.*

She was brought to a guest house,
where she was kept alone within the four walls.
She felt shy and afraid on this night,
but upon dwelling on her plight,
her heart became bitter and more bitter:
“A divine flower lay fallen in vulgar hands
A waste of my effort to keep it, for his sake, from rain and sunshine.
Had I known that my life would sunk this low,
I'd rather I had given my chastity to my true love.

For whom did I fence the flower from the east (spring) wind.
I make him suffer now since I had refused him.
If we should ever meet again in this world,
what's left of this soiled body of mine to offer.
As I was born to a hard lot,
how could one keep living the life of a beauty?

Upon the table lay a knife.
She took it and with her scarf, hid it inside.
In anticipation of when the flood water reached my heels,
this knife will then take care of my fate.
The autumn night gradually wore on, minute by minute.
In a vague melancholy, Kiều was half dreaming and half wakeful.

Rước nàng về đến trú phường (785)
Bốn bề xuân khóa một nàng ở trong
Ngập ngừng then lục e hồng
Nghĩ lòng lại xót xa lòng đòi phen
Phẩm tiên rơi đến tay hèn
Hoài công nắng giữ mưa gìn với ai (790)
Biết thân đến bước lạc loài
Nhị đào thà bẻ cho người tình chung. *

Vì ai ngăn đón gió đông *
Thiệt lòng khi ở đau lòng khi đi
Trùng phùng đầu họa có khi (795)
Thân này thôi có còn gì mà mong.
Đã sinh ra số long đong
Còn mang lấy kiếp má hồng được sao?

Trên yên sẵn có con dao
Giấu cầm nàng đã gói vào chéo khăn (800)
Phòng khi nước đã đến chân
Dao này thì liệu với thân sau này
Đêm thu một khắc một chày
Bâng khuâng như tỉnh như say một mình.

* Nhị đào...tình chung: nếu biết vậy nàng sẽ không từ chối chàng Kim mà nhắc chuyện Thôi, Trương.

* vì ai ngăn đón gió đông: ý từ câu thơ “đào hoa y cựu tiếu đông phong”, nghĩa là rất giữ gìn trong sạch, không là lời.

Chapter 16: Scholar Mã, the Rogue Pimp/ Mã Giám Sinh, Thàng Bợm Đều Cáng

She did not know that Scholar Mã was a rogue.
One well experienced with the affairs of love and lust.
The rogue partied too much and had a string of bad luck.
Used to the smell of brothels, he went there to seek his bread.
In a certain brothel, there ruled a Madam Tú.
A former harlot, old age had taken away her youthful charms.
By chance they met and soon became partners.
Cast in the same mold, they were a pair of trickster and swindler.
They teamed up to open a year-round shop
that sells young girls to pleasure-seeking customers.

Across country and town, they sought for young preys to catch.
Under the name of buying maidservants or concubines.
But in reality, the girls would be taught the trade of a harlot:
the games of pleasure, the art of love.
Good or ill, one's fortune is determined by the heavens.
The heartbreaking-destiny list's just added another unlucky person.
Pity the fate of a young beautiful girl.
A beautiful flower sold into the boat of a peddler.
The poor girl was caught inside their trap:
Cheap bridal gifts, and a rushed wedding.

Mã secretly rejoiced: "The flag has come into my hand!
The more I look at her, the greater is my desire.
A kingdom's queen of beauty imbued with heavenly fragrance.
One smile of her is worth a thousand liangs of gold, indeed."

*Chẳng ngờ gã Mã Giám Sinh (805)
Vẫn là một đấng phong tình đã quen
Quá chơi lại gặp hồi đen
Quen mùi lại kiếm ăn miền nguyệt hoa
Lầu xanh có mụ Tú Bà
Làng chơi đã trở về già hết duyên (810)
Tình cờ chẳng hẹn mà nên
Mạt cưa mướp đấng đôi bên một phường
Chung lưng mở một ngôi hàng
Quanh năm buôn phấn bán hương đã lẽ.*

*Dạo tìm khắp chợ thì quê (815)
Giả danh hầu hạ dạy nghề ăn chơi
Rủ may âu cũng tại trời
Đoạn trường lại chọn một người vô duyên
Xót nàng chút phận thuyền quyên
Cành hoa đem bán vào thuyền lái buôn (820)
Mẹo lừa đã mắc vào khuôn
Sính nghi rẻ giá, nghềهن hôn sẵn ngày.*

*Mừng thầm: Cờ đã đến tay!
Càng nhìn vẻ ngọc càng say khúc vàng
Đã nên quốc sắc thiên hương (825)
Một cười này hẵn nghìn vàng chẳng ngoa*

To be the one to pluck the flower's virginity,
princes and noble patrons will vie against each other.
The price should be no less than three hundred liangs.
It should cover her cost, and thereafter, is profit.
Dangling in front of me is a mouth-watering tidbit.
Although I hate to lose money, I crave the heavenly beauty.
The divine peach fruit within a mortal's grasp,
I will pick it from the branch and taste it to satiate my hunger!
Under this sky, in the pleasure-seeking world,
how many men who enjoy flowers really know about flower.

Pomegranate peel and cockscomb blood
can heal it up and restore appearance of virginity.
In the dim light, not many who would not be deceived.
Virgin or not, she will fetch the same price, so we lose nothing.
If the old broad finds out and gets angry,
it's just the effort of one night kneeling on my knees.
Besides, it's still a long, long way from home.
If I continue to do nothing, she will get suspicious.

How regrettable for the camelia flower!
The bee now know its ways in and out.
It was a heavy storm of wind and rain,
with neither compassion for flawless jade,
nor concern for pristine fragrance.

This spring night was all one bad dream.
She woke up and lay alone under the cold nuptial torch light.
Her tears poured down like rain.
Hatred for him, and loathing for her soiled body:

Về đây nước trước bẻ hoa
Vương tôn quý khách ắt là đua nhau
Hắn ba trăm lạng kém đâu
Cũng đà vừa vốn còn sau thì lời (830)
Miếng ngon kè đến tận nơi
Vốn nhà cũng tiếc của trời cũng tham
Đào tiên đã bẻ tay phàm
Thì vin cành quít cho cam sự đời!
Dưới trần mấy mặt làng chơi (835)
Chơi hoa đã dễ mấy người biết hoa.

Nước vỏ lựu máu mào gà
Mượn màu chiêu tập lại là còn nguyên.
Mập mờ đánh lận con đen
Bao nhiêu cũng bấy nhiêu tiền mất chi? (840)
Mụ già hoặc có điều gì
Liều công mất một buổi quý mà thôi.
Vả đây đường xá xa xôi
Mà ta bất động nữa người sinh nghi.

Tiếc thay một đóa trà mi! (845)
Con ong đã tỏ đường đi lối về
Một cơn mưa gió nặng nề
Thương gì đến ngọc tiếc gì đến hương.

Đêm xuân một giấc mơ màng
Đuốc hoa để đó, mặc nàng nằm trơ (850)
Giọt riêng tầm tã tuôn mưa
Phần căm nổi khách phần dơ nổi mình:

“What breed of creature is he, so foul and disgusting.
My so esteemed body now is a dishonor of the elegant female sex.
It’s over. Nothing left for me to hope and expect.
A life like this is a life finished.”

Dissappointed in love, sorry for her fate,
She took out her knife and thought to kill herself.
She mulled it over: “If I were alone, dying wouldn’t matter.
But there’s two loved ones to consider.
Whatever problem occurs afterwards,
an official investigation may cause serious woes for my parents.
My situation will likely ease with time.
Sooner or later, everyone dies just once.”

While she weighed the pros and cons back and forth,
the sounds of roosters’ crowings resounded around the wall.
As the watchtower’s horn blew through the morning mists,
Mã came and hastened the departure.

*“Tuồng chi là giống hôi tanh
Thân nghìn vàng để ô danh má hồng
Thôi còn chi nữa mà mong (855)
Đời người thôi thế là xong một đời.”*

*Giận duyên tử phận bời bời
Cầm dao nòng đã toan bài quyết sinh
Nghĩ đi nghĩ lại một mình:
“Một mình thì chớ hai tình thì sao? (860)
Sau đầu sinh sự thế nào
Truy nguyên chẳng kéo lụy vào song thân
Nỗi mình âu cũng giãn dần,
Kíp chày thôi cũng một lần mà thôi.”*

*Những là đo dẫn ngược xuôi (865)
Tiếng gà nghe đã gáy sôi mái tường
Lầu mai vừa rúc còi sương
Mã Sinh giục giã vội vàng ra đi*

Chapter 17: Kiều Leaving Home / Kiều Xa Nhà

How heartbreaking it was, the hour of parting!
Horses' hooves trotting away, carriage's shadow jolting.
Ten miles beyond the town, at a resting post,
Old Vương gave a feast to bid farewell.
While hosts and guests were making cheers outside,
Mother and Kiều were grieving together indoors.
They looked at each other through streams of tears.
She then whispered her mind to her mother's ears.
"Being just a young and helpless girl, I feel ashamed!
Till what future life can I repay father's and mother's love and care.
No hopes for a speck of clean dust trapped in muddied water.
I will leave my heart here with you for life, oh Mother.
Judging by what I'd seen these past few days,
I think I have fallen into the hands of an old scoundrel!
When we got there, he left me all alone.
When coming in, he tarries. When going out, he's in a hurry.
When speaking, he makes blunders.
Master and servants looks down on each other.
Quite a different bearing from that of a gentleman.
It seemed like he's some kind of a merchant.
What else is there to say?
On some foreign land, your daughter's doomed to live.
And upon death, she'd be buried in soil unnative."

*Đoạn trường thay lúc phân kỳ!
Vó câu khấp khểnh bóng xe gập ghềnh (870)
Bề ngoài mười dặm trường đình
Vương ông mở tiệc tiễn hành đưa theo
Ngoài thì chủ khách dập dìu
Một nhà huyên với một Kiều ở trong
Nhìn càng lá chả giọt hồng (875)
Rỉ tai nàng mới giải lòng thấp cao:
"Hổ sinh ra phận thơ đào
Công cha nghĩa mẹ kiếp nào trả xong?
Lỡ làng nước đục bụi trong
Trăm năm để một tấm lòng từ đây (880)
Xem gương trong bấy nhiêu ngày
Thân con chẳng kéo mắc tay bọm già!
Khi về bỏ vắng trong nhà
Khi vào dùng dằng khi ra vội vàng
Khi ăn khi nói lỡ làng (885)
Khi thầy khi tớ xem thường xem khinh
Khác màu kẻ quý người thanh
Ngẫm ra cho kỹ như hình con buôn
Thôi con còn nói chi con?
Sống nhờ đất khách thác chôn quê người!" (890)*

Upon hearing those words, Madam Vương
let out a shrieking cry for injustice that wants to pierce the heaven.
After drinking together a few moments,
although the farewell cup not yet empty,
Mã went out and gave orders for the coach to leave.

Heart heavy with love and compassion for his daughter,
before the coach, Old Vương pleaded with Mã:
“My young and delicate girl,
'cause of family's misfortune has come to be your servant.
Henceforth, in some corner of the sea, at some point in the sky's
horizon,
she will live lone days with no kinsfolk in a foreign land.
Within the shadow of you, a lofty pine tree,
please protect the small clinging vine from frost and snow.”

To these words, the bridegroom replied:
“Our feet are bound together with red silk threads.
No matter how our lives may turn out in the future,
let the sun and moon be my witness,
if I should betray her trust, the demons' knives will draw my blood.”

Like a stormy wind under the cloudy sky,
the coach sped off with whirling dust as if it wants to fly.
Wiping their tears, they kept gazing
on that horizon, for days and nights.

*Vương bà nghe bấy nhiêu lời
Tiếng oan đã muốn vạch trời kêu lên
Vài tuần chưa cạn chén khuyên
Mái ngoài nghĩ đã giục liền ruổi xe*

*Xót con lòng nặng trĩu trĩ (895)
Trước yên ông đã nài nỉ thấp cao:
“Chút thân yếu liễu tơ đào
Rớp nhà đến nỗi giấn vào tôi người
Từ đây góc bể bên trời
Nắng mưa thui thui què người một thân. (900)
Nghìn tầm nhờ bóng tùng quân
Tuyết sương che chở cho thân cát đẳng.”*

*Cạn lời khách mới thưa rằng:
“Buộc chân thôi cũng xích thừng nhiệm trao
Mai sau dầu đến thế nào (905)
Kìa gương nhật nguyệt nọ dao quỉ thần!”*

*Đùng đùng gió giục mây vần
Một xe trong cõi hồng trần như bay
Trông vờ gạt lệ chia tay
Góc trời thăm thẳm đêm ngày đăm đăm... (910)*

họa sĩ Nguyễn Sơn

She traveled far and far into unknown lands.
Saw bridges white with frost and hills dark with clouds.
Shivering reeds huddled together with the north wind's cold breath.
An autumn sky just for her and her alone.

On a quiet night road that stretched into the far distance,
the sight of the moon aroused Kiều's shame of her vows.
In the autumn woods - layers of green interlaid with red,
the bird cries reminded her of her parents.

*Nàng thì dặm khách xa xăm
Bạc phau cầu giá đen rằm ngàn mây
Vi lô san sát hơi may
Một trời thu để riêng ai một người*

*Dặm khuya ngắt tạnh mù khơi (915)
Thấy trăng mà thẹn những lời non sông
Rừng thu từng biếc xen hồng
Nghe chim như nhắc tấm lòng thần hôn.*

Chapter 18: Kiều Fell Into Dame Tú's Hands / Kiều Rơi Vào Tay Tú Bà

Through many unknown mountains and streams,
Lin-Tzu took one full month to arrive.
As the carriage stopped before the entrance gate,
she saw a person immediately walked out.

At first glance, one would notice her skin's pallid.
What does she feed on to be so bulky, so tall and big?
Before the coach, with wanton cheerfulness, she gave greetings.
At her bidding, Kiều meekly went inside the house.

On one side were some girls with finely trimmed eyebrows.
On the other were seated some playboys, about four or five.
In between was an altar, and above it
hanged a statue with white eyebrows.
By the customs of the brothels since ancient times,
this profession has for patron this fellow.
Day and night, they worship him with incense and flowers.
When some jinxed gal has two few customers,
in front of him, she would take off her dress,
burns incense and mumbles some prayers.
She'd then take the altar flowers and put them under her mat.
Then butterflies would come all around her in swarms.

*Những là lạ nước lạ non
Lâm Truy vừa một tháng tròn tới nơi (920)
Xe châu dừng bánh cửa ngoài
Rèm trong đã thấy một người bước ra*

*Thoắt trông nhìn nhợt màu da
Ăn gì cao lớn đầy đà làm sao!
Trước xe lơ lả han chào (925)
Vâng lời nàng mới bước vào tận nơi*

*Bên thì mấy ả mày ngài
Bên thì ngồi bốn năm người làng chơi
Giữa thì hương án hẳn hoi
Trên treo một tượng trắng đôi lông mày (930)
Lầu xanh quen lối xưa nay
Nghề này thì lấy ông này tiên sư
Hương hôm hoa sớm phụng thờ
Cô nào xấu vía có thừa mối hàng
Cởi xiêm lột áo số sàng (935)
Trước thần sẽ nguyện mảnh hương làm rằm
Đổi hoa lót xuống chiếu nằm,
Bướm hoa bay lại ầm ầm tứ vi!*

Confused, not aware of what it was,
Kieu knelt down as told; the bawd then prayed:
“May this shop’s business thrive with fortune’s blessings.
That each day and night is a festive celebration.
May all men who see her love her,
and come flocking like orioles and swallows.
May love letters and appointments be aplenty.
To show one satisfied customer out the front door,
and welcome a new one from the back.”
Strange words to Kieu’s ears, she did not understand.
She vaguely realized that something was very amiss.

After another ceremony of the ancestral altar,
Dame Tú installed herself cross-legged on the bed.
She ordered: “Kowtow to your mother here,
then go and kowtow to your uncle over there.”
Kiều said: “By misfortune, I’m living a drifting-duckweed life,
separated from my kins.
With my humble lot, I am resigned to the role of a concubine.
For what reason is an oriole turned into a swallow?
I’m too young and inexperienced to know what my real status is.
All the usual marriage ceremonies were celebrated.
Bridal presents, nuptial rites, wedding procession and all.
We live together and had shared intimacy between spouses.
But now, you have changed the roles and ranks.
Please allow me to ask you for a few words of clarification.

*Kiều còn ngỡ ngẩn biết gì
Cứ lời lay xuống mụ thì khẩn ngay: (940)
“Cửa hàng buôn bán cho may
Đêm đêm Hàn thực, ngày ngày Nguyên tiêu *
Muôn nghìn người thấy cũng yêu
Xôn xao oanh yến rập rìu trúc mai
Tin nhận vẫn lá thư bài (945)
Đưa người cửa trước rước người cửa sau.”
Lạ tai nghe chữa biết đâu
Xem tình ra cũng những màu dở dang.*

*Lễ xong hương hỏa gia đường
Tú Bà vắt nóc lên giường ngồi ngay (950) *
Dạy rằng: “Con lay mẹ đây
Lay rồi sang lay cậu mày bên kia.”
Nàng rằng: “Phải bước lưu ly *
Phận hèn vâng đã cam bề tiểu tinh *
Điều đâu lấy yến làm oanh (955)
Ngây thơ chẳng biết là danh phận gì
Đủ điều nọp thái vu quy *
Đã khi chung chạ lại khi đứng ngồi
Giờ ra thay mặt đổi ngôi
Dám xin gửi lại một lời cho minh.” (960) **

* Tết Hàn Thực vào mùng 3, tháng 3 âm lịch. Tết Nguyên Tiêu ngày rằm tháng giêng.

* vắt nóc: chân nọ vắt trên chân kia. Tiếng miền trung.

* lưu ly: lưu lạc và ly tán. Bước lưu ly: bước đường khốn cùng và trôi nổi.

* nọp thái: lễ nộp đồ sính lễ

* tiểu tinh: nghĩa đen: sao nhỏ, nghĩa bóng: vợ bé

* cho minh: cho minh bạch rõ ràng.

After hearing her words, the woman understood what'd happened.
She then flew into a furious rage:
"It's so plainly obvious.
She took away my husband alive.
I told him to go and bring some lass back here,
And put her to work as a hostess to help us earn our bread.
But that unfaithful knave! That inhuman rogue!
With his damn lust, he had to play with her first.
Now that her virginity is no more,
It's over! Over! The money that I'd put up had gone to hell!

You there had been sold to me.
In my house, you have to live by my rules.
When that old man tried to take you with his dirty trick,
why didn't you slap his face, but listened to him instead.
Why did you so meekly lie there and submit to his lust?
A young chit, yet did you already have so early an itch to ply your
trade?
I must teach you what my rules are!"
Grabbing a whip, she's about to pounce and lash.

*Mụ nghe nàng nói hay tình
Bấy giờ mới nổi tam bành mụ lên:
"Này này sự đã quả nhiên
Thôi đà cướp sống chồng mình đi rồi *
Bảo rằng đi dạo lấy người (965)
Đem về rước khách kiếm lời mà ăn
Tuồng vô nghĩa ở bất nhân
Buồn mình trước đã tàn mần thử chơi
Màu hồ đã mất đi rồi *
Thôi thôi vốn liếng đi đời nhà ma! (970)*

*Con kia đã bán cho ta
Nhập ra phải cứ phép nhà tao đây
Lão kia có giở bài bậy *
Chẳng văng vào mặt mà mày lại nghe
Cớ sao chịu tốt một bề (975)
Gái tơ mà đã ngựa nghề sớm sao?
Phải làm cho biết phép tao! "
Chập bì tiên rấp sấn vào ra tay. **

* chồng mình: tiếng địa phương miền trung: chồng tao.

* màu hồ: màu mịn bóng của vải lụa khi chưa mất chất hồ. Màu hồ đã mất là không còn nguyên nữa, mất tân.

* bài bậy: trò bậy bạ

* bì tiên: roi da

Chapter 19: Kiều Committed Suicide / Kiều Tự Sát

“O lofty heavens! O thick earth!”, Kiều cried out,
“My life, I had forsaken the day I left my home.
Well! To finish it, I had nothing more to regret!”
At once, she pulled out the knife hidden in her sleeve.
The bawd was afraid that Kieu had the courage to kill herself.
She was still watching Kieu’s countenance as Kieu stabbed.
Alas, such great beauty and splendid talent!
Is a cruel knife to take away her unfortunate life from this world?

News of her undeserved misfortune broke out noisily near and far.
The house, for once, was fully packed with a crowd of people.
While she lay there all quiet in her deep slumber,
the bawd just stood there, her wits gone, trembling and staring.
Then Kiều was brought to the west wing.
A nurse was assigned to care for her, a doctor called in.
But her ties to this world were not yet finished.
In her sleep, she sensed a girl was standing by her side.
The girl whispered, “Your karma’s not yet done.
How could you escape your debt of heart-rending grief to Life?
Your fate still holds you to a beauty’s misfortunes.
What a human wishes for, Heaven may not allow.
Wait until you fulfill your destiny of a frail reed.
By the Chien-tang river, we two shall again meet.

Nàng rằng: “Trời thẳm đất dày!
Thân này đã bỏ những ngày ra đi (980)
Thôi thì thôi, có tiếc gì!”
Sấn dao tay áo tức thì giở ra
Sợ gan nát ngọc liều hoa
Mụ còn trông mặt nàng đà quá tay
Thương ôi tài sắc bậc này (985)
Một dao oan nghiệt đứt dây phong trần.

Nỗi oan vỡ lở xa gần
Trong nhà người chật một lần như nêm
Nàng thì bần bật giấc tiên
Mụ thì cầm cập mặt nhìn hồn bay (990)
Vực nàng vào chốn hiên tây
Cắt người coi sóc chạy thầy thuốc thang
Nào hay chưa hết trần duyên
Trong mê đường đã đứng bên một nàng
Rỉ rằng: Nhân quả dở dang (995)
Đã toan trốn nợ đoạn trường được sao?
Số còn nặng nợ má đào
Người dầu muốn quyết trời nào đã cho
Hãy xin hết kiếp liễu bờ
Sông Tiền Đường sẽ hẹn hò về sau. (1000)

Chapter 20: Dame Tú's Promise to Kiều / Lời Hứa của Tú Bà

After a whole day of medicine and care,
Kiều slowly wakened from her deathlike faint.
Dame Tú was waiting by the bed.
With carefully chosen words, she gently coaxed Kiều:
“Every one of us has but one life!
You’re a blooming flower with many long spring days ahead.
Somewhere along the line, there has been a mistake.

With your virtuousness, how could I have the heart
to force you into the sexual games of love.
But since your missteps took you here,
lock up your chamber and wait for your nuptial day.
While you still live, your assets remain.
Will find you a worthy husband of good family.
Why lay misfortune on a blameless person?
You not only hurt yourself, but also harm me. What’s the point?”

In a soft tone, she spoke her earnest advice in Kiều’s ear.
The right and wrong in what she said seemed very clear.
Besides, there were the words from the spirit in her dream.
Heaven takes a hand in shaping human destiny.
This life, debt has not yet been repaid.
Why wait for debts to pile up in the next life!

*Thuốc thang suốt một ngày thân
Giấc mê nghe đã dàu dàu vừa tan
Tú bà chực sẵn bên màn
Lựa lời khuyên giải mơn man gỡ dần:
“Một người dễ có mấy thân! (1005)
Hoa xuân đương nhụy, ngày xuân còn dài.*

*Cũng là lỡ một lầm hai
Đá vàng sao nỡ ép nài mưa mây!
Lỡ chân trót đã vào đây
Khóa buồng xuân để đợi ngày đào non (1010)
Người còn thì của hãy còn
Tìm nơi xứng đáng là con cái nhà
Làm chi tội báo oán gia
Thiệt mình mà hại đến ta hay gì?”*

*Kề tai mấy mối nằn nì (1015)
Nàng nghe dường cũng thị phi rạch ròi
Vả trong thần mộng mấy lời
Túc nhân âu cũng có trời ở trong *
Kiếp này nợ trả chưa xong
Làm chi thêm một nợ chồng kiếp sau! (1020)*

* Túc: trước, sẵn có, Nhân: nguyên nhân. Một cái nhân duyên lưu lại từ kiếp trước.

She listened in silence to Dame Tú's plea, then she replied:

"Who would want to have things turned out like this?

If things will be as you said, then I'm fortunate.

Will tomorrows keep today's promise?

I dread when the bees and butterflies make demands.

I'd rather die unsullied than to live a life in mud."

Dame Tú said: "My daughter, have your mind at ease.

I do not have the heart to cheat you for pleasure.

If later, my actions do not match my words,

above our heads, there will be the judge, the sun that shines on us."

After hearing her solemn oath,

Kiều's heart was relieved, and she gradually felt better.

Lặng nghe, ngẫm nghĩ gót đầu *

Thưa rằng: "Ai có muốn đâu thế này?"

Được như lời, thế là may

Hắn rằng mai có như rày cho chẳng?

Sợ khi ong bướm đái đàng (1025) *

Đến điều sống đục, sao bằng thác trong!"

Mụ rằng: Con hãy thông dong

Phải điều lòng lại đối lòng mà chơi!

Mai sau ở chẳng như lời

Trên đầu có bóng mặt trời rạng soi (1030)

Thấy lời quyết đoán hẳn hoi

Đành lòng, nàng cũng sẽ nguôi nguôi dần.

* ngẫm nghĩ gót đầu: suy nghĩ kỹ càng từ đầu tới gót chân, từ đầu tới cuối, từ ngọn tới gốc.

* đái đàng: tiếp đái, ý câu này: sợ phải tiếp đái khách.

Chapter 21: In Jade Tower, Longing For Home / Lầu Ngưng Bích, Kiều Nhớ Nhà

Kiều now lived in the Jade Tower with a few friends:
Some distant hills and the nearby moon.
On all four sides into the far distance that she could see:
Some dunes of gold sand, some trails with red dust.

With resigned ennui and shame, her days slowly went by,
from watching dawn clouds to staying awake by the night lamplight.
The scenic view and her feelings divided her heart in two.
She thought of him, the cup of pledge wine under the moonlight.
How he must be longing for news of her each day.
In this corner of the sky, alone on this lost shore,
how would she ever cleanse her tainted heart.
She grieved for those awaiting at the door for her return.
Who would fan her parents now during hot weather,
and keeps them warm them in the cold winter.
After these months of rain and shine, the yard's caltapa tree
probably big enough to stretch her arms around.

In sadness she watched the harbor at sunset.
Whose boat was it with sails appearing and disappearing far off?
In sadness she watched the river flowing into the sea.
Drifting flowers on the water. Where would they go?
In sadness she watched the vast plain of wilted grass.
A bluish tint where the earth meets the clouds.
In sadness she watched the wind raising eddies in the bay.
The waves were roaring around her seat.
All around her were foreign streams and unknown hills.
An exile's sorrow inspired her with a few quatrains.

*Trước lầu Ngưng Bích khóa xuân
Vẻ non xa, tấm trăng gần, ở chung
Bốn bề bát ngát xa trông (1035)
Cát vàng cồn nọ, bụi hồng dặm kia.*

*Bẽ bàng mây sớm đèn khuya
Nửa tình, nửa cảnh như chia tấm lòng
Tưởng người dưới nguyệt chén đồng
Tin sương luống những rày trông mai chờ (1040)
Bên trời góc bể bơ vơ
Tấm son gột rửa bao giờ cho phai
Xót người tựa cửa hôm mai
Quạt nồng ấp lạnh, những ai đó giờ?
Sân Lai cách mấy nắng mưa (1045)
Có khi gốc tử đã vừa người ôm?*

*Buồn trông cửa bể chiều hôm
Thuyền ai thấp thoáng cánh buồm xa xa?
Buồn trông ngọn nước mới sa
Hoa trôi man mác, biết là về đâu? (1050)
Buồn trông nội cỏ dầu dầu
Chân mây mặt đất một màu xanh xanh
Buồn trông gió cuốn mặt ghềnh
Ầm ầm tiếng sóng kêu quanh ghế ngồi
Chung quanh những nước non người (1055)
Đau lòng lưu lạc, nên vài bốn câu*

Chapter 22: Kiều Fell Into Sở Khanh's Trap / Kiều Mắc Lừa Sở Khanh

Feeling sorrowed, she let down the beaded curtain.
Then she heard a voice across the wall
speaking some verse with rhymes that match her poem.
He was a young man, in the flush of youth,
well groomed and elegantly dressed.
She thought he also came from a line of gentlefolk.
Upon inquiry, she learned that he's called Sở Khanh.

Upon seeing her beautiful silhouette behind the curtain,
appearing to be heart-smitten, he declared his love:
"Alas! The beauty of a kingdom, the fragrance of heaven's flower!
Whence and how did she stray to this place?
She's a treasure that should only be found
on the moon or some other cloud palace.
O Flower! Beautiful Flower! How could it be doomed to this
wretched life?
My bosom boils with anger at the unjust old God.
This suffering heart, who will understand me? O my heart!
If the beauty would only recognize my heroic nature,
to free her from her cage is just a child's play matter."

The autumn window's shutters had been closed.
Still echoing in her ears were his confident words.
She thought of him, then of herself.
His pity touched her and she felt less abandoned.
One day followed another, rain or shine.
She wondered when could her lot -
a flower blown by the wind ever be left behind?

*Ngậm ngùi rủ bức rèm châu
Cách tường, nghe có tiếng đầu họa vờn
Một chàng vừa trạc thanh xuân
Hình dong chải chuốt, áo khăn dịu dàng (1060)
Nghĩ rằng cũng mạch thơ hương
Hỏi ra mới biết rằng chàng Sở Khanh*

*Bóng Nga thấp thoáng dưới màn
Trông nàng, chàng cũng ra tình đeo đai
"Than ôi ! sắc nước hương trời (1065)
Tiếc cho đầu bỗng lạc loài đến đây
Giá đành trong nguyệt trên mây
Hoa sao, hoa khéo đọa đày bấy hoa?
Tức gan riêng giận trời già
Lòng này ai tỏ cho ta, hỡi lòng? (1070)
Thuyền duyên ví biết anh hùng
Ra tay tháo cũi, sổ lồng như chơi!"*

*Song thu đã khép cánh ngoài
Tai còn đồng vọng mấy lời sắt đanh
Nghĩ người thôi lại nghĩ mình (1075)
Cảm lòng chua xót, nhạt tình chơ vơ
Những là lần lữa nắng mưa
Kiếp phong trần biết bao giờ mới thôi?*

She'd take a risk and send a few words to the man.
Asking him to extend his compassionate hand
to save a person drowning in a sea of woes.
On a piece of stationery, she told her whole story.
How she had paid her filial debts, how she'd strayed here.
The next day when the morning mists just dissipated,
she had a messenger delivered her missive.

The golden sun was disappearing in the west,
when a letter from him arrived.
She opened the cherry-blossom-decorated note
and found just two words "Tích Việt" in clear-cut strokes.
She decoded the words for their hidden meaning:
"The 21st, hour of the dog." Isn't it?"

At dusk, the birds, one by one, returned to the woods.
Through the camellias shone a half moon.
On the east wall, tree branches' shadows stirred.
Parting the shutters, she saw So Khanh crept in.
Abashed, she gathered her nerve to greet him.
After a kowtow, she whispered her appeal:
"I'm just a duckweed, a bubble. Strayed from my kindred
to bear the debt of living among the orioles and swallows.
I beg you to save me from this life.
My bones and flesh, my life and death, I entrust in your hands.
I'll express my gratitude for you in hundreds of ways later on!"

*Đánh liều nhắn một hai lời
Nhờ tay tế độ vớt người trầm luân. (1080)
Mảnh tiên kể hết xa gần
Nỗi nhà báo đáp, nỗi thân lạc loài
Tan sương vừa rạng ngày mai
Tiện hồng nàng mới nhắn lời gửi sang*

*Trời tây lã đãng bóng vàng (1085)
Phúc thư đã thấy tin chàng đến nơi
Mở xem một bức tiên mai
Rành rành tích việt có hai chữ đề
Lấy trong ý tứ mà suy:
Ngày hai mươi mốt, tuất thì phải chăng? (1090)*

*Chim hôm thoi thót về rừng
Đóa trà mi đã ngậm trăng nửa vành
Tường đông lay động bóng cành
Rẽ song, đã thấy Sở Khanh lén vào
Sượng sùng đánh dạn ra chào (1095)
Lạy thôi, nàng mới rí tai ân cần
Rằng: "Tôi bèo bọt chút thân
Lạc đàn mang lấy nợ nần yếm anh
Dám nhờ cốt nhục tử sinh
Còn nhiều kết cỏ ngậm vành về sau!" (1100)*

He listened, nodding his head, then said:
"I'm not just anybody, you know!
Since you trust me and came to me for help,
I will have your sea of woes be drained, before I'm done!"
Kiều said, "I rely on your kindness for everything.
I will follow your plan, whatever it is, to end this.
He said, "I have a horse, as swift as the wind.
And a servant from a lineage of hardy people.
Let's grasp the opportunity and slip away.
Of the thirty six strategies, this one's the best.
If any difficulties should arise,
with me here with you, they will come to naught!"

Upon hearing his words, she became suspicious.
But having gone too far, she couldn't draw back now.
Resigned to the risk of closing her eyes and jumping forward.
Then see to where the Maker would spin and roll her life.

Together they slipped downstairs and left.
Each on a horse, one following the other.
The autumn night advanced slowly as time passed.
The wind stripped leaves off the trees, the hills hid the moon.
Grass gleamed with dew along the well-worn trail.
Each step she took, her heart yearned for home.
As the cocks crowed in chorus, signalling dawn,
she heard loud voices of people coming from behind.

*Lặng nghe, lẩm nhẩm gật đầu:
"Ta đây phải mượn ai đâu mà rằng!
Nàng đà biết đến ta chẳng
Bể trầm luân, lấp cho bằng mới thôi!"
Nàng rằng: "Muôn sự ơn người (1105)
Thế nào xin quyết một bài cho xong."
Rằng: "Ta có ngựa truy phong
Có tên dưới trướng, vốn dòng kiện nhi
Thừa cơ lén bước ra đi
Ba mươi sáu chước, chước gì là hơn (1110)
Dù khi gió kếp, mưa đơn
Có ta đây cũng chẳng cơn có gì!"*

*Nghe lời nàng đã sinh nghi
Song đà quá đỗi, quản gì được thân
Cũng liều nhắm mắt đưa chân
Mà xem con Tạo xoay vần đến đâu!*

*Cùng nhau lén bước xuống lầu
Song song ngựa trước, ngựa sau một đoàn
Đêm thu khắc lậu canh tàn
Gió cây trút lá, trăng ngàn ngậm gương (1120)
Lối mòn cỏ nhợt mù sương
Lòng quê đi một bước đường, một đau
Tiếng gà xao xác gáy mau
Tiếng người đâu đã mái sau dật dàng*

Chapter 23: Kiều Got Caught by Dame Tú / Kiều Bị Tú Bà Bắt Lại

Her heart beat faster and faster in her breast.
Sở Khanh'd turned rein somewhere and fled.
Alone, and not knowing what to do,
she felt frightened as she rode in the woods.
O childish Creator, how could you have the heart
to crush and trample a beautiful rose!

A pack of people surrounded her on all sides.
No claws to hide underground, no wings to fly into the sky.
Dame Tú, in hot haste, came straight at her.
In fury the old bawd dragged her back to the brothel.

Without saying a word, in furious rage,
the bawd thrashed the flower, flogged the willow tree.
Whose flesh and skin is not that of a human being.
Which rose when torn and shattered does not feel pain.
Sparing no words, Kiều confessed, pleaded for mercy.
Straightening her back from bowing, she felt shreds of flesh falling.
Raising her head from the ground, she felt blood dripping.

Nàng càng thổn thức gan vàng (1125)
Sở Khanh đã rẽ dây cương lối nào!
Một mình khôn biết làm sao
Dậm rừng bước thấp, bước cao hỡi hùng.
Hóa nhi thật có nỡ lòng *
Làm chi dày tía, vò hồng, lấm nao! (1130)

Một đoàn đồ đến trước sau
Vuốt đầu xuống đất, cánh đầu lên trời
Tú bà tốc thẳng đến nơi
Hầm hầm áp điệu một hơi lại nhà

Hung hăng chẳng nói chẳng tra (1135)
Đang tay vùi liễu, giập hoa tươi bời
Thịt da ai cũng là người
Lòng nào hồng rụng, thắm rời chẳng đau
Hết lời thú phục, khẩn cầu
Uốn lưng thịt đổ, cắt đầu máu sa (1140)

* hóa nhi: con Tạo, tạo hóa

Kiều pleaded: "I'm just a poor woman
who'd left her home, her family, and came here.
Now, my life and death is in your hands.
Brought to this pass, I've accepted my situation.
But what do I care for myself, I'm resigned to my fate.
But your investment, where would it be then?
An eel does not mind having mud on its head.
What little maiden shame I have, hereafter, I will forget!"

When the bawd heard what she wanted to hear,
she then required a guarantor and a written pledge.
Among the housemates was a girl, named Mã Kiều,
who pitied her and took courage to vouch for her.
The bawd kept on lecturing and questioning Kiều until she was
satisfied with Kieu's docile behaviour before she let Kieu go.

Mã Kiều helped her to another room to rest,
and gave her some consoling advice:
"You were duped. Just accept it, nothing to be done!
Around here, who doesn't know who Sở Khanh is.
He's infamous in the brothels for his faithlessness.
His hand has plucked and buried many flowers.
It was their trick - the heroic sword helping the distressed damsel.
The bawd and the rogue, always a pair, planned this.
About thirty taels have passed from her hand to his.
If not, there wouldn't be this story, nor his role acting comedy.
His part done, he will do an about-face immediately.
Say less, don't be mad and provoke him or you risk your life."
Kiều said, "But he did make those solemn oaths.
Who would have thought that he's such a deceitful man.

*Rằng: "Tôi chút phận đàn bà
Nước non lìa cửa, lìa nhà, đến đây
Bây giờ sống chết ở tay
Thân này đã đến thế này thì thôi!
Nhưng tôi có sá chi tôi (1145)
Phận tôi đành vậy, vốn người để đâu?
Thân lươn bao quản lấm đầu
Chút lòng trinh bạch từ sau xin chừa!"*

*Được lời mụ mới tùy cơ
Bắt người bảo lĩnh làm tờ cung chiêu (1150)
Bày vai có ả Mã Kiều
Xót nàng, ra mới đánh liều chịu đoan
Mụ càng kể nhặt, kể khoan
Gạn gùng đến mực, nòng nài mới tha*

*Vực nàng vào nghỉ trong nhà (1155)
Mã Kiều lại ngỏ ý ra dặn lời:
"Thôi đà mắc lộn thì thôi!
Đi đâu chẳng biết con người Sở Khanh
Bạc tình nổi tiếng lâu xanh
Một tay chôn biết mấy cành phù dung! (1160)
Đà đao lập sẵn chước dùng,
Lạ gì một cốt một đồng xưa nay!
Có ba mươi lạng trao tay
Không dung chi có chuyện này, trò kia!
Rồi ra trở mặt tức thì (1165)
Bớt lời, liệu chớ sân si, thiệt đời!"
Nàng rằng: Thề thốt nặng lời
Có đâu mà lại ra người hiểm sâu!*

Chapter 24: Sở Khanh's Brazen Face Reappeared / Mặt Mo Sở Khanh Xuất Hiện

She was still thinking about what'd happened
when his brazen face from somewhere appeared.
Sở Khanh spoke loudly for everyone to hear:
"I heard that some new wench in this place
claimed that I seduced her and led her away.
Let her look at me and see who I really am."
Kiều said, "Things being as they are, let's not discuss it.
You say you didn't do it, so you didn't. "

Sở Khanh shouted at her with curses and insults.
He came at her, his hands ready to deal blows.
She exclaimed: "O Heaven! Do you not know
who it was that seduced me, that urged me to flee?
Who led on a girl, then shoved her down the pit.
Who spoke an oath, then immediately ate back his words!
I still have his "Tích Việt" letter in my hands.
Clearly it's that face of his, and no one else."

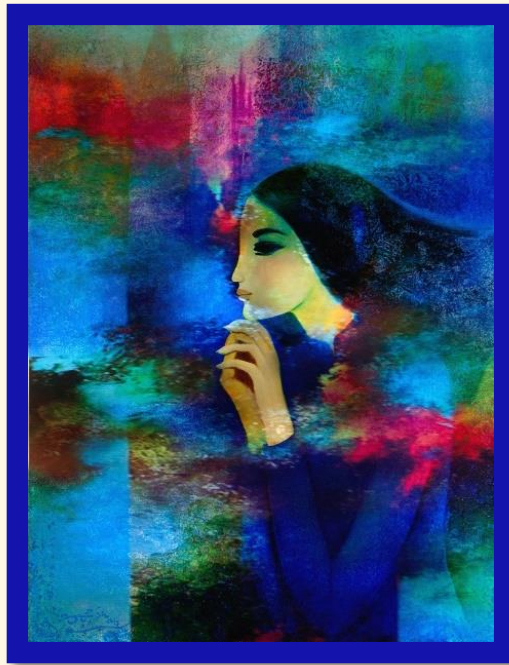
Her forthright words were heard by many in the house.
Some called him faithless, others laughed at his lack of conscience.
The lover's breach of faith was plain for everyone to see.
Shamefaced, Sở Khanh sought a way to quickly retreat.

*Còn đương suy trước, nghĩ sau
Mặt mo đã thấy ở đâu dẫn vào (1170)
Sở Khanh lên tiếng rêu rao:
Rằng nghe mới có con nào ở đây
Phao cho quyến gió rủ mây
Hãy xem có biết mặt này là ai
Nàng rằng: Thôi thế thì thôi! (1175)
Rằng không, thì cũng vâng lời là không!*

*Sở Khanh quát mắng đùng đùng
Sấn vào, vừa rắp thị hùng ra tay
Nàng rằng: "Trời néo có hay!
Quyến oanh, rủ yến, sự này tại ai? (1180)
Đem người đẩy xuống giếng khơi
Nói rồi, rồi lại ăn lời được ngay!
Còn tiên tích việt ở tay
Rõ ràng mặt ấy, mặt này chứ ai."*

*Lời ngay, đông mặt trong ngoài (1185)
Kẻ chê bất nghĩa, người cười vô lương!
Phụ tình án đã rõ ràng
Dơ tuồng, nghĩ mới kiếm đường tháo lui.*

Chapter 25: Kiều Resigned to Her Fate / Kiều Đành Chấp Nhận Số Mệnh

Alone in her room, Kiều sobbed and sobbed.
Thinking about her life, she felt a resigned sorrow for her lot.
“How regrettable that a thing frost-clear and silver-white”,
thought she, “must roll in the dust and wind, like any other things!
Grief or joy, it’s just one life.
A beautiful maiden does not live forever in this world.
In an earlier life, I did not do well to deserve good karma.
This life, I have to repay the debts that I owed.
Anyhow, since the vase’d been shattered,
I’ll use my body to repay life’s debts and be done.”

*Buồn riêng, riêng những sứt sùi:
Nghĩ thân, mà lại ngậm ngùi cho thân. (1190)
Tiếc thay trong giá trắng ngần
Đến phong trần, cũng phong trần như ai!
Tẻ vui cũng một kiếp người
Hồng nhan phải giống ở đời mãi ru!
Kiếp xưa đã vụng đường tu (1195)
Kiếp này chẳng kéo đền bù mới xuôi!
Dù sao bình đã vỡ rồi
Lấy thân mà trả nợ đời cho xong!*

On a bright moonlit night,
Dame Tú dropped by and gave her some advices:
“The trade of love’s fairly involved.
We, the practitioners, need to know all its tricks.”
Kiều said: “Living this life with frequent comings of winds and rains,
when I must give my body, what else for me to do but give it!”
The bawd said, “All men are alike.
Who will waste money here if he does not get his money’s worth.
In this trade, there’s still a lot of things to learn.
How to deal with men during the day or with one at night.
Daughter, you must know these things by heart:
seven seduction’s ploys, eight intimacy’s techniques.
Play love games with them until you have worn them out,
till their stony hearts must beg, till their minds are drunken with
lust.
Flirt with a coquettish glance, enchant with your sensual lips,
sing in the moonlight, sport among the flowers.
These are the art and practices of this house’s trade.
Mastery of these skills required to be an exemplary mistress.”

*Vừa tuần nguyệt sáng, gương trong
Tú bà ghé lại thong dong dặn dò: (1200)
“Nghề chơi cũng lắm công phu
Làng chơi ta phải biết cho đủ điều.”
Nàng rằng: “Mưa gió dập dùi
Liều thân, thì cũng phải liều thế thôi!”
Mụ rằng: “Ai cũng như ai (1205)
Người ta ai mất tiền hoài đến đây
ở trong còn lắm điều hay
Nổi đêm khép mở, nổi ngày riêng chung
Này con thuộc lấy nằm lòng
Vành ngoài bảy chữ, vành trong tám nghề. (1210)
Chơi cho liễu chán, hoa chê
Cho lẩn lóc đá, cho mê mẩn đời
Khi khước hạnh, khi nét ngài
Khi ngâm ngợi nguyệt, khi cười cợt hoa
Điều là nghề nghiệp trong nhà (1215)
Đủ ngần ấy nết, mới là người soi.”*

Kiều quietly listened to her teachings from start to finish.
She knitted her eyebrows and her face went pale.
Just to hear what was said already embarrassed her.
She thought, "Life's so full of many queer and unpleasant things.
Poor me! A girl who'd led a sheltered life
now have to learn these very curious trades.
I must be shameless hereafter and wear a brazen face.
Since my life'd sunken down to this level, so be it!
Alas for my life, I had gone astray.
My life's in the hands of others. What can I do?"

The brothel then let down Kiều's new pink curtains.
The higher the jade's price, the greater the person's intrinsic worth.
So many flirting butterflies and bees swarmed around her.
Month-long drink sprees, whole nights of mirth and laughter.
Like a leaf trembling under the winds,
like a branch perched by many birds,
at dawn, she showed one handsome official out,
at dusk, she went to meet a poet-scholar.
Late at night, when the drunkenness had passed,
startled at her state, she felt sorrow for herself.

"I was raised in silk and brocade,
but now I'm like a shredded flower, laying in the middle of the road.
This face - how is it so shameless, so brazen.
This body - the butterflies and bees have been all over.
Let them take their pleasures of my flesh.
As for me, I do not know what it is that they call Love!"

*Gót đầu vâng dạy mấy lời
Dường chau nét nguyệt, dường phai vẻ hồng
Những nghe nói đã thẹn thùng:
"Nước đời lắm nỗi lạ lùng, khổ khe! (1220)
Xót mình cửa các, buồng khuê
Vỡ lòng, học lấy những nghề nghiệp hay
Khéo là mặt dạn, mày dày
Kiếp người đã đến thế này thì thôi!
Thương thay thân phận lạc loài (1225)
Dấu sao cũng ở tay người, biết sao?"*

*Lầu xanh, mới rủ trướng đào
Càng treo giá ngọc, càng cao phẩm người
Biết bao bướm lả, ong lơ
Cuộc say đầy tháng, trận cười suốt đêm (1230)
Dập dìu lá gió, cành chim
Sớm đưa Tống Ngọc, tối tìm Tràng Khanh
Khi tỉnh rượu, lúc tàn canh
Giật mình, mình lại thương mình xót xa...*

*Khi sao phong gấm rủ là (1235)
Giờ sao tan tác như hoa giữa đường
Mặt sao dày gió dạn sương
Thân sao bướm chán, ong chường bấy thân
Mặc người mưa Sở, mây Tần
Nhưng mình nào biết có xuân là gì! (1240)*

Sometimes she'd enjoy a fresh breeze by the flowers.
Sometimes she'd gaze through the curtains at the moonlit snow.
All the sceneries, none of them does not bear sorrow.
When a person's sad, the scenery can never be joyful!

Sometimes she'd paint, or write some verse,
play the lute under moonlight, or chess beneath flowers.
But her cheerfulness is just a forced cheerfulness.
With whom to share her joys when there's no friend of the heart?

Bamboo leaves rustling in the wind,
raindrops falling on plum blossoms,
she did not care to enjoy, as her mind had hundreds of concerns.
Her heart, when she thought about the present and distant past,
became a tangled mess, a well of pain.
She missed her parents so much.
Each day they're getting older.
Far away, beyond the mountains and the rivers,
they'd never have thought her life could have turned out like this!

Her brother and sister are still a little too young and innocent.
Who would replace her then to take care of the parents?
She remembered her troth with her beloved.
From so far away, would he understand her heart's feelings?
When he returns and asks for her, only to find that she,
like the willow branch on Chương Đài street,
was broken off the tree and passed from one hand to another.

*Đôi phen gió tựa, hoa kề
Nửa rèm tuyết ngậm, bốn bề trăng thâu
Cảnh nào cảnh chẳng đeo sầu
Người buồn, cảnh có vui đâu bao giờ!*

*Đôi phen nét vẽ, câu thơ (1245)
Cung cầm trong nguyệt, nước cờ dưới hoa
Vui là vui gượng kẻo mà
Ai tri âm đó, mặn mà với ai?*

*Thờ ơ gió trúc, mưa mai
Ngẩn ngơ trăm nỗi, giùi mài một thân (1250)
Ôm lòng đôi đoạn xa gần
Chẳng vò mà rối, chẳng dần mà đau!
Nhớ ơn chín chữ cao sâu
Một ngày một ngã bóng dâu tà tà
Dặm ngàn, nước thăm, non xa (1255)
Nghĩ đâu thân phận con ra thế này!*

*Sân hòe đôi chút thơ ngây
Trên cam, ai kẻ đỡ thay việc mình?
Nhớ lời nguyện ước ba sinh
Xa xôi ai có thấu tình chẳng ai? (1260)
Khi về hỏi liễu Chương Đài
Cành xuân đã bẻ cho người chuyen tay*

She hoped she could somehow repay his love and wondered:
“Was the other flower (her sister) attached onto this branch yet?”
Her emotions tangled like a skein of raveled silk threads.
Dreams of her hometown filled many a long night.

Behind the gauze curtains of her window, she felt so forlorn,
without family and friends in this small corner of the world.
Just a sunset today, soon another sunset tomorrow.
Day passed by day, as the silver hare and the golden crow chased
each other.

She thought of those in the Heartbreaking Destiny League:
“God had made them to be beautiful women,
But he must injure them, destroy their lives to balance the scale!
Each girl, once doomed to a life of dust-and-wind,
will have to drink her full cup of shame till it's empty.”

*Tình sâu mong trả nghĩa dày
Hoa kia đã chấp cành này cho chưa?
Mối tình đòi đoạn vò tơ (1265)
Giấc hương quan luống lần mơ canh dài.*

*Song sa vò võ phương trời
Nay hoàng hôn, đã lại mai hôn hoàng
Lần lần thổ bạc ác vàng
Xót người trong hội đoạn tràng đòi cơn! (1270)
“Đã cho lấy chữ hồng nhan
Làm cho, cho hại, cho tàn, cho cân!
Đã dày vào kiếp phong trần
Sao cho sỉ nhục một lần mới thôi!”*

Chapter 26: Kiều Met Thúc Sinh / Kiều Gặp Thúc Sinh

Of the brothel's patrons, there was a man:
Kỳ Tâm with surname Thúc, who came from a lineage of scholars.
Originally from Hsi district in Ch'ang county,
he went with his father to open a shop in Lin-tzu.

Kiều's fame as a young queen among flowers attracted him.
He arranged to have his card sent to her chamber.
Behind the drapes, he saw the peach blossom flower.
Her looks and charms, he found them all lovely and enchanting.

The red camellia exuded desirability with its youthful bloom.
The windier, the rainier the spring day, the more desirable it was.
The delicate flower shimmered under the soft moonlight, looking
so vulnerable.
Who could hold back his heart on such a spring night?

Nothing strange that when two kindred spirits meet,
they'd be bounded together by a tie that none can separate.
At first, it started out as an affair of seduction and lust.
After being together for some time, it turned into love and trust.

The god of fortune has smiled on his destiny.
As luck would have it, his father went on a homebound journey.
Now, he became one part alert and nine part bewitched.
On these spring days, he would often to her place visit.

*Khách du bồng có một người (1275)
Kỳ Tâm họ Thúc cũng nòi thư hương
Vốn người huyện Tích châu Thường
Theo nghiêm đường mở ngôi hàng Lâm tri*

*Hoa khô mộ tiếng Kiều nhi
Thiếp hồng tìm đến hương khuê gửi vào (1280)
Trướng tô giáp mặt hoa đào
Vẻ nào chẳng mận, nét nào chẳng ưa.*

*Hải đường mơn mớn cành tơ
Ngày xuân càng gió càng mưa càng nồng
Nguyệt hoa, hoa nguyệt nỡ nùng (1285)
Đêm xuân ai dễ cầm lòng được chẳng?*

*Lạ gì thanh khí lẽ hằng,
Một dây một buộc ai giằng cho ra
Sớm đào tối mận lân la
Trước còn trăng gió sau ra đá vàng. (1290)*

*Dịp đâu may mắn lạ dường
Lại vừa gặp khoảng xuân đường lại quê
Sinh càng một tỉnh mười mê
Ngày xuân lắm lúc đi về với xuân.*

Sometimes on the breezy balconies,
sometimes in the moonlit yards,
they'd pour wine for each other, speak in linked verses.
With incense burned in the morning, tea in the afternoon,
they'd play games of chess, and perform guzheng and lute duets.

Both were deeply immersed in the round of pleasures.
The more they know of each other's disposition, the greater their
attachments.

Is it not strange that a beautiful woman's waves of attraction,
can topple houses and pavillions as if they were just playthings.
Young Thúc, used to spending money lavishly,
would throw out thousands for her laughter in a fit of gaiety.

The bawd then would make Kieu even more desirable,
adorning her with beautiful dresses, cosmetics, and all.
Excited with smell of money, her greedy blood wants much more.
Beneath the moon, the cuckoos cried for summer.
On the wall, flames danced with pomengrates' red flowers.

In her chamber, on a day with some leisure,
she dropped the pink curtains to take a bath perfumed with
flowers.

Behold! Such clear jade, such white ivory!
Nature's masterpiece in all its glory.

Thúc gazed and gazed, then praised her beauty
with an eight-lines-seven-words poem that he just wrote,
the elaborate form of which came from the Tang dynasty.

Khi gió gác, khi trăng sân (1295)
Bầu tiên chiuốc rượu, câu thần nối thơ
Khi hương sớm, khi trà trưa
Bàn vây điểm nước, đường tơ họa đàn.

Miệt mài trong cuộc truy hoan
Càng quen thuộc nét càng dan díu tình (1300)
Lạ cho cái sóng khuynh thành
Làm cho đổ quán xiêu đình như chơi
Thúc sinh quen thói bốc rời
Trăm nghìn đổ một trận cười như không

Mụ càng tô lục chuốt hồng (1305)
Máu tham hể thấy hơi đồng thì mê
Dưới trăng quyen đã gọi hè
Đầu tường lửa lựu lập lòe đâm bông

Buồng the phải buổi thong dong
Thang lan rủ bức trướng hồng tắm hoa (1310)
Rõ màu trong ngọc trắng ngà!
Dày dày sẵn đúc một tòa thiên nhiên.

Sinh càng tỏ nét càng khen
Ngụ tình tay thảo một thiên luật đường

She said, "I'm happy to know your feelings.
Each word is jade, each line is brocade.
Good or bad, I should write a poem in reply.
But homesickness's occupying my mind.
My heart's still with the homeward-drifting golden clouds.
My rhyming reply verse, I will owe you for another time.

He said, "You're talking very strangely!
Aren't you the daughter of this place's owner?
On hearing this, more gloom's reflected in her autumn eyes.
She thought of the past heart-rending events, and felt very sad.
She said, "I'm like a flower, fallen from its branch.
You're like a butterfly flirting about just to have fun.
My lord, you already have a wedded wife.
The day's short, let's not talk any more on this subject."

Thúc Sinh said, "Since we have known each other,
my heart has nurtured a love for you, a love that endures
with the mountains and rivers.
Wanting to live with you as husband and wife,
I need to know all about your situation and your past life.

She replied, "I'm humbly and deeply grateful for your intention,
but I'm afraid it won't be easy with your wife.
I have lived in this neighborhood of pleasure for quite a while.
I have known men to love flowers just for their make-up colors .
But when the hue and the fragrance fade,
will one's heart still keeps its love?"
Besides, within the moon palace,
there's already the Moon Lady who rules the place.

Nàng rằng: Vâng biết ý chàng (1315)
Lời lời châu ngọc hàng hàng gấm thêu
Hay hèn lẽ cũng nổi điều
Nỗi quê nghĩ một hai điều ngang ngang
Lòng còn gửi áng mây vàng
Họa vắn xin hãy chịu chàng hôm nay. (1320)

Rằng: Sao nói lạ lùng thay!
Cành kia chẳng phải cỏ này mà ra?
Nàng càng ủ dột thu ba
Đoạn trường lúc ấy nghĩ mà buồn tênh:
"Thiếp như hoa đã lìa cành (1325)
chàng như con bướm lượn vành mà chơi
Chúa xuân đành đã có nơi
Vấn ngày thôi chớ dài lời làm chi."

Sinh rằng: "Từ thuở tương tri
Tấm riêng riêng những nặng vì nước non (1330)
Trăm năm tính cuộc vuông tròn
Phải dò cho đến ngọn nguồn lạch sông."

Nàng rằng: "Muôn đội ơn lòng
Chút e bên thú bên tông để đầu
Bình Khang nấn ná bấy lâu (1335)
Yêu hoa yêu được một màu điểm trang
Rồi ra lạt phấn phai hương
Lòng kia giữ được thường thường mãi chẳng?
Vả trong thềm quế cung trăng
Chủ trương đành đã chị Hằng ở trong (1340)

Till now, with sacred bonds of matrimony, you two are very close.
But another woman in the house will divide your love.
What am I – a drifting duckweed, a wandering cloud
to lessen the love and affection that you have for your spouse?
Should things go wrong, they will all fall on my head.
On whom will the punishment be given, but me?
But if you keep a firm controlling hand,
then you can protect me now and then.
But if the wife is the one who set the laws,
I will be at the mercy of the lioness's jaws.
Under your roof, I will always have to bow my head.
Sour vinegar (jealousy) will be three times worse than blazing fire.
Besides your wife, there's also your father.
Will his heart hold some compassion for this poor girl?
Would he think that, 'What does it matter –
the fate of a flower blooming by the wall.
From the whorehouse, let it go back to the whorehouse.'
Then I would feel even more dirty and ashamed.
I'm resigned to my lot, just afraid for your reputation.
Love me in a way that makes our lives go smooth.
Plan everything well with no loose ends, and I'll gladly obey."

He said, "You speak with so much caution!
My heart and yours, are they still strangers to each other?
Don't worry about far-off things that may not happen.
Depend on me to work everything out.
I'm right by your side. What does it matter, the remote difficulties?
I'm determined to marry you, and will brave all the storms that
come our way."

*Bấy lâu khăng khít dải đồng
Thêm người, người cũng chia lòng riêng tây
Về chi chút phận bèo mây
Làm cho bẽ ái khi đầy khi vơi
Trăm điều ngang ngửa vì tôi (1345)
Thân sau ai chịu tội trời ấy cho?
Như chàng có vững tay co
Mười phần cũng đắp điểm cho một vài
Thế trong dầu lớn hơn ngoài
Trước hàm sư tử gửi người đằng la. (1350) **

*Cúi đầu luồn xuống mái nhà
Giấm chua lại tội bằng ba lửa nòng
Ở trên còn có nhà thông
Lượng trên trong xuống biết lòng có thương?
Sá chi liễu ngõ hoa tường (1355)
Lầu xanh lại bỏ ra phường lầu xanh
Lại càng dơ dáng đại hình
Đành thân phận thiếp ngại danh giá chàng
Thương sao cho vẹn thì thương
Tính sao cho vẹn mọi đường xin vâng." (1360)*

*Sinh rằng: "Hay nói đề chừng!
Lòng đây lòng đấy chưa từng hay sa?
Đường xa chớ ngại Ngô Lào
Trăm điều hãy cứ trông vào một ta
Đã gần chi có điều xa? (1365)
Đá vàng đã quyết phong ba cũng liều."*

* gửi người vợ lẽ vào hàm sư tử hà đồng của vợ cả

The two confided in each other all the secrets in their hearts.
They swore love oaths by the mountains and the sea.
The night, however, was too short for their love talks.
Outside, the moon had sunk behind the west hills.

Using an excuse of taking her out for some fresh air
around the bamboo pavilion, he hid her at a place.
War or peace? He prepared for both routes.
He got advices from a strategist, and used information from spies.
Then he sent word to Dame Tú.
Outmaneuvered, she had no choice but to settle a deal.
He paid the ransom money into the bawd's hands.
And notified the law of Kieu's return to an honest life.
Now that both the legal system and men had been dealt with,
Kiều was immediately freed from her infamous prison.

Like bamboo and plum flower, they lived together under one roof.
Their love grew wider and deeper than the rivers and the seas.
Like fire and incense, their passions burned hotly in the night.
Her jade-and-lotus beauty glowed brighter and brighter with
happiness and delight.

For half a year, they lived together as lovers.
In the courtyard, plane trees mixed green with yellow leaves.
Along the autumn hedge, the mums had just shown their buds.
Then Thúc Sinh saw his father came riding back.

*Cùng nhau căn vặn đến điều
Chỉ non thề bể nặng gieo đến lời
Nỉ non đêm ngắn tình dài
Ngoài hiên thỏ đã non đoài ngậm gương. (1370)*

*Mượn điều trúc viện thừa lương
Rước về hỷ tạm giấu nàng một nơi
Chiến hòa sắp sẵn hai bài
Cậy tay thầy thợ mượn người dò la
Bắn tin đến mặt Tú bà (1375)
Thua cơ mụ cũng cầu hòa dấm sao
Rõ ràng của dẫn tay trao
Hoàn lương một thiếp thân vào cửa công
Công tư đôi lẽ đều xong
Gót tiên phút đã thoát vòng trần ai. (1380)*

*Một nhà sum họp trúc mai
Càng sâu nghĩa bể càng dài tình sông
Hương càng đượm, lửa càng nồng
Càng sôi vẻ ngọc, càng lồng màu sen*

*Nửa năm hơi tiếng vừa quen (1385)
Sân ngô cành biếc đã chen lá vàng
Giậu thu vừa nảy giò sương
Gối yên đã thấy xuân đường đến nơi*

Chapter 27: Kiều Tried At Court / Kiều Bị Xử Ở Tòa Án

His father flew into a stormy and thunderous rage.
Heart heavy with concern for his son, he thought to split up the
pair.
Determined, he spoke his order right away:
Back to her old whorehouse, this painted-cheeked girl must return.

Before the explicit, unconditional paternal order,
the young man took courage and appealed to his father's feelings.
He said, "I know I'm guilty of many crimes.
However you want to punish me, I'll not mind.
But my fingers already dipped into indigo.
I was foolish but there's no way to be wise again.
Even if I lived with her for just one day,
who would hold a lute and have the heart to rip the strings off?
If you will not have compassion for my heart's desire,
well then, I would rather die than to betray her trust."
The stubborn words aroused the old man's anger.
He knelt in a district court and presented his complaint.

On a level plain suddenly arose surging waves
The prefect summoned the lovers to come in for questioning.
Together, they followed the sheriff
into a court, and knelt down together side by side.
Looking up, they saw the stern face of the prefect.
To establish his authority, he began with harsh words:

*Phong lôi nổi trận bời bời,
Nặng lòng e ấp tính bài phân chia (1390)
Quyết ngay biện bạch một bề
Dạy cho má phấn lại về lầu xanh*

*Thấy lời nghiêm huấn rành rành
Đánh liều sinh mới lấy tình nài kêu
Rằng: "Con biết tội đã nhiều (1395)
Đấu rằng sấm sét búa rìu cũng cam
Trót vì tay đã nhúng chàm
Dại rồi còn biết khôn làm sao đây
Cùng nhau vả tiếng một ngày
Ôm cầm ai nỡ dứt dây cho đành (1400)
Lượng trên quyết chẳng thương tình
Bạc đến thôi có tiếc mình làm chi."
Thấy lời sắt đá tri tri
Sốt gan ông mới cáo quì cửa công*

*Đất bằng nổi sóng ùng ùng (1405)
Phủ đường sai lá phiếu hồng thôi tra
Cùng nhau theo gót sai nha
Song song vào trước sân hoa lay quì
Trông lên mặt sắt đen sì
Lập nghiêm trước đã ra uy nặng lời: (1410)*

“That young man there is a foolish reveler;
and this girl here is nothing but a shifty cheat.
What is it but a discarded flower, a used perfume,
who borrows the shine of rouge and powder to dazzle the naive.
To judge from the state of the complaint,
nothing have been settled between the two of you.
According to the law that’s applied to this matter:
There are two choices, which one to choose is up to you.
One choice is to undergo physical punishment decreed by the Law.
The other is to send her back to the brothel.”

Kiều said, “My mind’s already made up!
I shall not be caught in the spider’s web again.
Soiled or clean, it’s still a choice for my body and my life.
Weak and helpless, I’ll endure the Law’s severe punishment .”

The prefect ordered, “Apply the punishment.”
So pitiful she looked, a poeny in shackles, cuffs, and cangue.
Resigned to her fate, she dared not cry against injustice.
Her rosy cheeks smeared with tears, her eyebrows knitted in pain.
She lay writhing on the floor, filled with dust and mud.
Her face lost its glow, her frame looked thinner than a plum branch.

Young Thúc’s situation was pitiful.
From afar he watched her being tortured, his heart felt torn.
He cried, “All her sufferings, because of me!
If I had listened to her, this wouldn’t have happened.
With my shallow mind, I did not think deeply enough,
and had caused her all this grief and shame.”

*“Gã kia đại nết chơi bời
Mà con người thế là người đong đưa
Tuồng chi hoa thải hương thừa
Mượn màu son phấn đánh lừa con đen
Suy trong tình trạng nguyên đơn (1415)
Bề nào thì cũng chưa yên bề nào
Phép công chiếu án luận vào
Có hai đường ấy muốn sao mặc mình
Một là cứ phép gia hình
Một là lại cứ lầu xanh phó vè.” (1420)*

*Nàng rằng: “đã quyết một bề!
Nhện này vương lấy tơ kia mấy lần.
Đục trong, thân cũng là thân.
Yếu thơ vâng chịu trước sân lôi đình!”*

*Dạy rằng: “Cứ phép gia hình!” (1425)
Ba cây chập lại một cành mẫu đơn
Phận đành chi dám kêu oan
Đào hoen quẹn má liễu tan tác mày
Một sân làm cát đã đầy
Gương lờ nước thủy mai gãy vóc sương. (1430)*

*Nghĩ tình chàng Thúc mà thương
Nẻo xa trông thấy lòng càng xót xa
Khóc rằng: “Oan khốc vì ta!
Có nghe lời trước chẳng đà lụy sau
Cạn lòng chẳng biết nghĩ sâu (1435)
Để ai trắng tuyết, hoa sầu vì ai.”*

When the prefect heard those words, his heart was moved,
He then asked young Thúc to tell him his story.
Thúc Sinh immediately responded, stifling sobs,
and recounted all that she'd said when he proposed:
"She'd thought of all the possibilities.
From the start, she knew that something like today would happen.
It was me who tried to take care of everything
which caused her to come to this lamentable plight."
On hearing the story, the prefect took pity on them.
His severity put aside, he thought of how to get them out of this
situation.
He said, "If what you told me is the truth, then this harlot
still knows her place and what's right and wrong."

Thúc Sinh replied, "Although just a woman of lowly stature,
she'd taken some classes and knows a little of poetry and
literature."
The prefect laughed: "Well, that's very good then!
Let her improvise a piece on the the theme of the cangue."
She complied – she raised the brush and quickly wrote.
Then put the flowery sheet of paper on his desk.

*Phủ đường nghe thoáng vào tai
Động lòng lại gạn đến lời riêng tây
Sụt sùi chàng mới thưa ngay
Đầu đuôi kể lại sự ngày cầu thân: (1440)
"Nàng đã tính hết xa gần
Từ xưa nàng đã biết thân có rày
Tại tôi húng lấy một tay
Để nàng cho đến nỗi này vì tôi."
Nghe lời nói cũng thương lời (1445)
Dẹp uy mới dạy cho bài giải vị
Rằng: "Như hửn có thể thì
Trăng hoa song cũng thị phi biết điều."*

*Sinh rằng: "Chút phận bọt bèo
Theo đòi vả cũng ít nhiều bút nghiên." (1450)
Cười rằng: "Đã thế thì nên!
Mộc già hãy thử một thiên trình nghệ."
Nàng vâng cất bút tay đề
Tiên hoa trình trước án phê xem tường.*

Chapter 28: A Court-ordered Wedding / Đám Cưới Theo Lệnh Tòa

The prefect praised: "It surpasses the heights of the Tang dynasty!
This talent and that beauty, thousand liangs of gold cannot buy!
Truly a beauty and elite gentleman pair.
Of the Chou and Chen, one can't find a couple better matched.
Let's stop harboring resentment and anger.
Why break up a beautiful concert of guzheng and lute?
You had brought this case to the court.
Outwardly, the rules of the law should be strictly followed.
But inwardly, compassion and mercy should be bestowed.
Your son's mate, your daughter-in-law, is part of your family.
Just discard your displeasure then everything will be settled.

The prefect then decreed a public wedding.
The bridal carriage took off like the wind,
the torches lighting up the night like stars.
A music band playing flutes and drums
led the newlyweds to their nuptial chamber.

Old Thúc really liked her virtues and respected her talents.
Thereafter, he gave no more harsh words or stormy scenes.
In their home, tuberoses and orchids mixed their scents.
Having known bitterness, they loved each other more than ever.

Khen rằng: "Giá lợp Thịnh đường! (1455)
Tài này sắc ấy nghìn vàng chưa cân!
Thật là tài tử giai nhân
Châu Trần còn có Châu Trần nào hơn?
Thôi đừng rước dữ cứu hờn
Làm chi lỡ nhịp cho đờn ngang cung. (1460)
Đã đưa đến trước cửa công
Ngoài thì là lý song trong là tình.
Dâu con trong đạo gia đình
Thôi thì dẹp nỗi bất bình là xong."

Kíp truyền sắm sửa lễ công (1465)
Kiếp hoa cất gió đuốc hồng điểm sao.
Bày hàng cổ xúy xông xao
Song song đưa tới trướng đào sánh đôi.

Thương vì hạnh, trọng vì tài
Thúc ông thôi cũng dẹp lời phong ba. (1470)
Huệ lan sực nức một nhà
Từng cay đắng lại mặn mà hơn xưa.

Chapter 29: Kiều's Concern about Thúc's Wife / Lo Lắng của Kiều về Vợ Thúc Sinh

Time flew by as they indulged in wine and chess.
The spring peach blossoms were fading their reds,
and the summer lotuses budding their greens.
On a quiet night, behind the curtains,
she had some misgivings and told him about them:
“Since I’d followed you to live this new life,
almost a year have passed, as swallows replaced geese in the sky.
News from your home arrived less and less everyday.
With a new concubine, you’ve been lukewarm to your wife.
Come to think of it, I find it rather very odd.
From talk and gossip, who could hold back news of our relationship?

*Mảng vui rượu sớm cờ trưa
Đào đà phai thắm sen vừa nảy xanh
1475. Trướng hồ vắng về đêm thanh
E tình nàng mới bày tình riêng chung:
“Phận bỏ từ vẹn chữ tòng
Đổi thay nhạn yến đã hồng đầy niên.
Tin nhà ngày một vắng tin
1480. Mặn tình cát lũy, nhạt tình tào kang.
Nghĩ ra thật cũng nên đường
Tăm hơi ai dễ giữ giàng cho ta?*

I heard from hearsay that your wife
observes strict rules of conduct and speaks with authority.
I'm afraid of these uncommon souls.
It's hard to measure the bottom of a river.
And to think that we have been living for a year together.
Whatever we do, our relationship cannot be hidden for long.
Till now, you've had no news from her.
I'm afraid something may be afoot from within.
Please go back home to her now.
First, this will please your wife, then we can learn what's in her
mind.
Don't conceal our relationship from her,
because, as days pass by, this will be very improper.

Hearing her counsel, spoken with calm,
Thúc Sinh reluctantly made up his mind to go home.
The next morning he informed his father, who also urged him
to make the trip as soon as possible.

To drink their cups of farewell,
they went from their spring pavilion to the place of parting.
The Chin river stretch far off in a soft blue strip.
Along the bank, some willow branches hung melancholy.
They held hands and sighed.
Holding farewell cups to their lips, the words stuck in their throats.

*Trộm nghe kẻ lớn trong nhà
Ở vào khuôn phép nói ra mỗi giường
1485. E thay những dạ phi thường
Để dò rốn bể khôn lường đáy sông!
Mà ta suốt một năm ròng
Thế nào cũng chẳng giấu xong được nào
Bấy chầy chưa tỏ tiêu hao *
1490. Hoặc là trong có làm sao chẳng là?
Xin chàng kíp liệu lại nhà,
Trước người đẹp ý, sau ta biết tình.
Đêm ngày giữ mức giấu quanh,
Rày lần mai lửa như hình chưa thông.”*

*1495. Nghe lời khuyên nhủ thông dong
Đành lòng Sinh mới quyết lòng hồi trang.
Rạng ra gửi đến xuân đường,
Thúc ông cũng vội giục chàng ninh gia. **

Tiến đưa một chén quan hà *
1500. Xuân đình thoát đã dạo ra cao đình
Sông Tần một dải xanh xanh
Loi thoi bờ liễu mấy cành Dương quan
Cầm tay dài ngắn thở than
Chia phiêu ngừng chén, hợp tan nghẹn lời.

* tiêu hao: tin tức; bấy chầy: từ đó đến nay

* ninh gia: về thăm nhà

** chén quan hà: quan: cửa ải, hà: sông. chén rượu tiễn
biệt người đi xa.*

She said, "Although mountains and rivers separate us,
you need to make the home warm and peaceful,
before things can run smooth outside.
It's difficult to conceal things from observant eyes.
So, don't cover your eyes and try to catch a bird.
We two are tied by a rather fragile bond.
When you arrived home, prepare to explain things clearly to her.
Even when she becomes upset and raises a storm,
do tell her that I know my place and recognize her authority.
This way is much better than to try to conceal our relationship.
Which would only cause very big troubles later on.
If you love me, please remember what I have just said.
A year's long but it will eventually pass.
The parting cup's for us to remember today.
The cup of joy, we'll wait for this day of next year!"

He mounted the horse; she let go of his dress.
In the maple woods, autumn has spread her color of parting sorrow.
Swirls of dust arose as he rode off. She kept on watching
till he vanished behind thousands of mulberry groves.
The returnee, alone with her shadow throughout the silent night.
The departee, thousand of miles away, alone in some distant place.
Who'd split the lover's moon into two halves?
Half sunk on her lone pillow, the other half - on the long road...

1505. Nàng rằng: Non nước xa khơi
Sao cho trong ấm thì ngoài mới êm.
Để lòa yếm thắm trôn kim
Làm chi bưng mắt bắt chim khó lòng!
Đôi ta chút nghĩa đèo bông
1510. Đến nhà trước liệu nói sòng cho minh.
Dù khi sóng gió bất tình
Lớn ra uy lớn, tôi đành phận tôi.
Hơn điều giấu ngược giấu xuôi
Lại mang những việc tà trời đến sau
1515. Thương nhau xin nhớ lời nhau
Năm chày cũng chẳng đi đâu mà chày
Chén đưa nhớ bữa hôm nay
Chén mừng xin đợi ngày này năm sau!

Người lên ngựa, kẻ chia bào
1520. Rừng phong thu đã nhuộm màu quan san
Dặm hồng bụi cuốn chinh an
Trông người đã khuất mấy ngàn dâu xanh
Người về chiếc bóng năm canh
Kẻ đi muôn dặm một mình xa xôi
1525. Vàng trăng ai xẻ làm đôi
Nửa in gối chiếc, nửa soi dặm trường.

Chapter 30: Miss Hoạn Thư / Tiểu Thư Hoạn Thư

Why tell what our young man went through on the road?
Let's talk about the mistress of his house instead:
She came from the famous Hoạn clan.
Her name was Hoạn Thư, and a minister's daughter.
By the happy winds of destiny, she and Thúc met each other.
They have been married for quite some time.
Of her personal conduct, it's above reproach.
But when she wants to find some fault
or get one to do something, she's quite an old hand.

Since she heard that his garden had a new flower,
lot of gossip came from others but not a single word from him.
The fire of anger in her heart kept burning hotter and hotter.
Against that knave, whose inconstant heart has wandered.
If he'd confessed to me the truth,
I'd have allowed her to be in my good grace.
It would be foolish for me to lash out in anger
and gain the stigma of a jealous woman.

Kể chi những nỗi dọc đường
Buồn trong này nỗi chủ trương ở nhà
Vốn dòng họ Hoạn danh gia
1530. Con quan Lại bộ tên là Hoạn thư.
Duyên đặng thuận nẻo gió đưa
Cùng chàng kết tóc xe tơ những ngày
Ở ăn thì nết cũng hay
Nói điều ràng buộc thì tay cũng già.

1535. Từ nghe vườn mới thêm hoa
Miệng người đã lắm, tin nhà thì không
Lửa tâm càng dập càng nồng
Trách người đen bạc ra lòng trắng hoa
Ví bằng thú thật cùng ta
1540. Cũng dung kẻ dưới mới là lượng trên
Đại chi chẳng giữ lấy nền
Tốt chi mà rước tiếng ghen vào mình?

But no! He covered it up and kept concealing it.
Such childish behaviour that's so ridiculous!
He thought since he's not with me, he can hide it from me.
Well, if he wants to play the hiding game, then I will hide it for him!
That girl is nothing for me to worry about.
The ant's inside the cup, where can it crawl!
I'll make them not able to look each other in the eye.
I'll crush her spirit so that she dares not raise her head!
I'll make them see all this with their own eyes.
I'll make the betrayer sees the consequences of invoking my wrath.
Her thoughts of revenge, she kept only to herself.
and seemingly turned a deaf ear to everything that others tell.

Next week, there were two persons,
who reported news about her husband to gain her favour.
Hoạn Thư raged furiously:
"I loathed those who weave and embroider things to annoy me!
My husband is not like those people.
These things must be from the slanderers!"
Then she immediately, in a show of authority, gave orders.
Some were slapped, some had their teeth pulled out.
There was complete silence inside the house.
No one dared to say another word!

*Lại còn bưng bít giấu quanh
Làm chi những thói trẻ ranh nực cười!
1545. Tính rằng cách mặt khuất lời
Giấu ta, ta cũng liệu bài giấu cho!
Lo gì việc ấy mà lo
Kiến trong miệng chén có bò đi đâu!
Làm cho nhìn chẳng được nhau
1550. Làm cho đầy đọa cất đầu chẳng lên!
Làm cho trông thấy nhãn tiền
Cho người thăm ván bán thuyền biết tay.
Nỗi lòng kín chẳng ai hay
Ngoài tai để mặc gió bay mái ngoài.*

*1555. Tuần sau bỗng thấy hai người
Mách tin ý cũng liệu bài tâng công.
Tiểu thư nổi giận đùng đùng:
"Gớm tay thêu dệt ra lòng trêu người!
Chồng tao nào phải như ai
Điều này hẳn miệng những người thị phi!"
Vội vàng xuống lệnh ra uy
Đứa thì vả miệng, đứa thì bẻ răng.
Trong ngoài kín mít như bưng
Nào ai còn dám nói năng một lời!*

Chapter 31: Thúc and Hoạn Thư / Chàng Thúc và nàng Hoạn Thư

In the pink chamber, she'd passed the nights and days in quiet ease.
She talked and laughed merrily as if nothing had happened.
But anger simmered in her heart day and night.
In the meantime, her husband has just arrived.

1565. Buồng đào khuya sớm thành thời
Ra vào một mực nói cười như không.
Đêm ngày lòng những dặng lòng
Sinh đờ về đến lầu hồng xuống yên.

They spoke their joys of seeing each other after a long absence.
Their love became cozier, their ardor more passionate.
To celebrate his return, they drank many a cup together.
But who could know the feelings in their hearts.

Lời tan hợp nỗi hàn huyên
1570. Chử tình càng mặn chử duyên càng nồng.
Tẩy trần vui chén thông dong
Nỗi lòng ai ở trong lòng mà ra.

He'd come home to find out his wife's intent.
And was prepared to reveal the facts to her.
On several occasions, drunk or sober, she would talk and laugh
and not make a slightest allusion about his affair.
He thought that he had kept things hidden well so far.
If no one interrogate, why should he confess?

Chàng về xem ý tứ nhà
Sự mình cũng rắp lân la giải bày
1575. Mấy phen cười nói tỉnh say
Tóc tơ bất động mấy may sự tình
Nghĩ đờ bụng kín miệng bình
Nào ai có khẩu mà mình lại xưng?

But he continued to hesitate and remained undecided.
Afraid the revelation would cause a storm.
Sometimes when they were sharing some jokes,
she would make some vague, insinuating remark:

Những là e ấp dửng dăng
1580. Rút dây sợ nữa động rùng lại thôi
Có khi vui chuyện mua cười
Tiểu thư lại giở những lời đầu đầu.

"In a world where pearls and stones, gold and bronze, lie mixed,"
said she, "we have gained an absolute trust in each other.
Praise be to those long tongues that spin the long yarns
to tell the tales of your love adventures.
If I had been persuaded and acted without thinking,
I'd have become a laughingstock of the world."
As she said all this in casual, teasing tones,
he followed along to parry the thrusts and blows.

They'd often laugh and tease each other. Sometimes under
the night lamp with their shadows blended together.
Sometimes under the moonlit night where they stand shoulder to
shoulder.
He began to take a liking to this gentle country life.
In the wells, the golden leaves of plane trees had already fallen.
It reminded him of the world that he left behind
where, for almost a year, he'd loved and lived.
He did not dare to tell her of his private feelings.
But the lady'd already guessed and insinuated to him:
"A year has gone by since you left your father.
Return to Lin-tzu to take care of him."

Her words untied a knot within his chest, and relieved his heart.
He soon rode off on his horse across strange hills and streams.
He saw the blue sky reflected in the gleaming water,
and blue smoke rose on the distant ramparts,
and mountain peaks covered with the sun's yellow.

*Rằng: Trong ngọc đá vàng thau
Mười phần ta đã tin nhau cả mười.
1585. Khen cho những chuyện đông dài
Bướm ong lại đặt những lời nọ kia
Thiếp dù bụng chẳng hay suy
Đã dơ bụng nghĩ lại bia miệng cười!"
Thấy lời thủng thỉnh như chơi
1590. Thuận lời chàng cũng nói xuôi đỡ đòn.*

*Những là cười phấn cợt son
Đèn khuya chung bóng, trăng tròn sánh vai
Thú quê thuần hức bén mùi
Giếng vàng đã rụng một vài lá ngô.
1595. Chạnh niềm nhớ cảnh giang hồ
Một màu quan tái mấy mùa gió trắng
Tình riêng chưa dám rỉ rằng
Tiểu thư trước đã liệu chừng nhủ qua:
Cách năm mây bạc xa xa
1600. Lâm Tri cũng phải tính mà thần hôn.*

*Được lời như cởi tấc son
Vó câu thẳng ruổi nước non quê người
Long lanh đáy nước in trời
Thành xây khói biếc non phơi bóng vàng.*

Chapter 32: Kiều Got Kidnapped / Kiều Bị Bắt Cóc

As soon as he took off on the long road,
she boarded her carriage and went to see her family.
She told everything to her mother.
His infidelity, and how she'd borne her wrong.
She said, "I think that a jealous tantrum is like an skin itch,
which only makes him look bad, and no one will praise me for that!
So I'd kept quiet and looked the other way,
but I already had a plan that I'd prepared for quite some time.
Lin-tzu would take about a month by land.
But by sea, we can get there directly and in much less time.
We'll outfit a boat and choose some trusted servants.
They'll go there and drag her back with feet in chains.
When she's here, I'll exhaust her strength, and drive her nuts.
I'll torture her, make her suffer and miserable for him and all to see.
So, firstly, I can quench my hatred against both of them.
And secondly, I'll make this a comic spectacle for posterity."

Her mother praised, "An excellent plan."
She indulged her daughter and left her free to do as she will.
After the boat was set up with sails,
several thugs were recruited.
Then several instructions for various scenarios were given,
before the boat set sail towards Lin-tzu.

1605. Roi câu vừa gióng dậm trường
Xe hương nàng cũng thuận đường quy ninh
Thưa nhà huyên hết mọi tình
Nỗi chàng ở bạc nỗi mình chịu đen.
"Nghĩ rằng: Ngứa ghe hờn ghen
1610. Xấu chàng mà có ai khen chi mình!
VẬY NÊN NGẢNH MẶT LÀM THINH
Mưu cao vốn đã rắp ranh những ngày
Lâm Tri đường bộ tháng chầy
Mà đường hải đạo sang ngay thì gần
1615. Dọn thuyền lựa mặt gia nhân
Hãy đem dây xích buộc chân nàng về
Làm cho cho mệt cho mê
Làm cho đau đớn ê chề cho coi!
Trước cho bỏ ghét những người
1620. Sau cho để một trò cười về sau."

Phu nhân khen chước rất màu
Chiều con mới dạy mặc dầu ra tay
Sửa sang buồm gió lèo mây
Khuyến ưng lại chọn một bầy côn quàng
1625. Dặn dò hết các mọi đường
Thuận phong một lá vượt sang bến Tề.

Longing for Home

Họa Sĩ Khánh Vũ

Since her lover's departure, Kieu sat by her window, all alone.
Her heart was filled with sadness as she thinks of him and her
future.

The evening shadows hanging overhead reminded her of her
parents.

"Have they warm clothes? Do they eat well? How's their health?
My clipped hair has now reached my shoulder,
but what has become of all my vows of love?
I'm just a humble clinging ivy.
Will Heaven give me his blessings for this matrimony?
Why have so many unjust misfortunes fallen on my head?
I'd rather give up everything and live alone like the Moon Lady in
her cold palace."

Autumn night, a breeze entered through the pink curtains.
A crescent moon, the Three Stars high in the sky.
She lit incense sticks before Buddha's altar
and was pouring out her heart in a long prayer.

When from behind the flower shrubs, a pack of evil men sprang out.
They were like the devils that came from underground.
The courtyard was soon all gleaming with their shining swords.
Terrified, she still did not understand what was going on,
when she was administered a drowse-inducing drug,
that put her mind into a dreamlike sleep state.
They then placed her on a horse,
and set fire to the library and her bedchamber.
On the river bank laid some stranger's corpse.
They dragged it in to deceive people to think it was her.

*Nàng từ chiếc bóng song the
Đường kia nỗi nọ như chia mối sầu
Bóng đầu đã xế ngang đầu
1630. Biết đâu ấm lạnh biết đâu ngọt bùi.
Tóc thè đã chấm ngang vai
Nào lời non nước nào lời sắt son
Sấn bìm chút phận cỏn con
Khuôn duyên biết có vuông tròn cho chẳng?
1635. Thân sao nhiều nỗi bất bằng
Liều như cung Quảng ở Hằng nghĩ nao!*

*Đêm thu gió lọt song đào
Nửa vầng trăng khuyết, ba sao giữa trời.
Nén hương đến trước Phật đài
1640. Nỗi lòng khẩn chữa cạn lời vân vân.*

*Dưới hoa dật lữ ác nhân
Ầm ầm khốc quỷ kinh thần mọc ra.
Đầy sân gươm tuốt sáng lòe
Thất kinh nàng chữa biết là làm sao.
1645. Thuốc mê đầu đã rướn vào
Mơ màng như giấc chiêm bao biết gì.
Vực ngay lên ngựa tức thì
Phòng đào, viện sách bốn bề lửa dong.
Sấn thây vô chủ bên sông
1650. đem vào để đó lộn sông ai hay?*

Chapter 33: The Search For Kiều / Tìm Kiếm Nàng Kiều

The frightened servants had lost their heads.
They ran wildly away. Some hid themselves among the tall grass,
others sought cover behind the big trees.
Thuc's father whose lodging was nearby,
suddenly saw flames rising and was terrified.
He and his servants ran straight to the spot
to take out the roaring fire and search for Kieu.
The wind rose higher, and the flames rose even higher.
The servants searched every corner but did not find her anywhere!

They looked at each other, eyes haggard, and hearts afraid.
in deep wells, among thick trees, they looked for her,
and every other possible nook and corner.
They ran back to the place where her chamber was.
And saw a heap of cinders and charred bones.
Not holding evil thoughts, who would ever suspect foul play.
They were sure it was her, otherwise, who else could it be!

Tôi đòi phách lạc hồn bay
Pha càn bụi cỏ gốc cây ẩn mình
Thúc ông nhà cũng gần quanh
Chợt trông ngọn lửa thất kinh rụng rời.
1655. Tớ thầy chạy thẳng đến nơi
Tơi bời tưới lửa tìm người lao xao
Gió cao ngọn lửa càng cao
Tôi đòi tìm đủ nàng nào thấy đâu!

Hót hơ hót hải nhìn nhau
1660. Giếng sâu bụi rậm trước sau tìm quàng
Chạy vào chốn cũ phòng hương
Trong tro thấy một đống xương cháy tàn
Tình ngay ai biết mưu gian
Hắn nàng thôi lại còn bàn rằng ai!

Old Thúc broke into sobs.
He pitied his poor absent son, and sorrowed for the virtuous girl.
Her remains were gathered and brought home.
Then shrouded and the burial was followed by Buddhist
ceremonies.
All the common funeral rituals for Kiều had been performed,
when his son finally came back.

Where they had composed verses, he entered to find
a heap of ashes and cinders, with four sun-and-rain beaten walls.
He went to his father's house, and saw in the middle room,
a memorial tablet with her name placed on an altar.

Alas, after he heard the full tale of what happened,
love tore his heart, and anguish burned his soul.
He rolled on the ground, he wept and lamented:
"A woman of her merit – how could such an unjust fate befall her?
We were so sure that plum blossom and bamboo would again be
together.
Who'd have thought that our farewell would be the last time ever!

Love stirs remembrance, remembrance arouses more pain.
Who could bury his distress and quench his sorrow.
Young Thúc heard that in the region there's a shaman,
who can summon spirits, and a powerful master of his art.
On the three Fairy Islands or down in Hades,
he could trace the whereabouts of all spirits.

1665. Thúc ông sùi sụt ngấn dài
Nghĩ con vắng vẻ thương người nết na
Di hài nhặt gói về nhà
Nào là khâm liệm nào là tang trai
Lễ thường đã đủ một hai
1670. Lục trình chàng cũng đến nơi bấy giờ.

Bước vào chốn cũ lầu thơ
Tro than một đống nắng mưa bốn tường
Sang nhà cha tới trung đường
Linh sàng bài vị thờ nàng ở trên.

1675. Hỡi ôi nói hết sự duyên
Tơ tình đứt ruột lửa phiền cháy gan!
Gieo mình vật vã khóc than:
"Con người thế ấy thác oan thế này.
Chắc rằng mai trúc lại vầy
1680. Ai hay vĩnh quyết là ngày đưa nhau!"

Thương càng nghĩ, nghĩ càng đau
Để ai lấp thẳm quạt sâu cho khuây
Gần miền nghe có một thầy
Phi phù trí quý cao tay thông huyền
1685. Trên tam đảo dưới cửu tuyền
Tìm đâu thì cũng biết tin rõ ràng.

Thúc procured gifts and sent them to the shaman, requesting his service.

He asked the shaman to search for Kiều until he saw her in person.

The shaman prostrated before the altar erected for the occasion.

His spirit left the body for a few moments,

but before the incense stick had burned out,

his spirit returned, and he then told Thúc his revelations:

“I did not see her face, but of her fate I had learned.

This person carries many karma's heavy burdens.

She still owes many debts, thus she cannot leave this world yet.

Her star indicates that she's currently having big trouble.

Wait one more year from now before you can get news of her.

But then, when both of you are face to face,

you want to greet each other but dare not to! It's so strange!”

Such very strange words, the likes of which had never been heard.

Given what'd happened, how could he believe the shaman's words.

It's just bad hocus-pocus from people of this trade.

Where'd she be now if she's still in this world of dust?

He mourned his flower, and felt a resigned sorrow for the past

springs of joys:

“How often that a person like me have the opportunity

to meet the fairy, Kiều, again, if ever, on this earth?”

Sấm sanh lễ vật rước sang

Xin tìm cho thấy mặt nàng hỏi han

Đạo nhân phục trước tĩnh đàn

1690. Xuất thần giây phút chưa tàn nén hương

Trở về mình bạch nói tường:

“Mặt nàng chẳng thấy việc nàng đã tra.

Người này nặng kiếp oan gia

Còn nhiều nợ lắm, sao đà thoát cho!

1695. Mệnh cung đang mắc nạn to

Một năm nữa mới thăm dò được tin.

Hai bên giáp mặt chề chề

Muốn nhìn mà chẳng dám nhìn, lạ thay!”

Điều đâu nói lạ đường này

1700. Sự nàng đã thế lời thầy dám tin!

Chẳng qua đồng cốt quàng xiên

Người đâu mà lại thấy trên cõi trần?

Tiếc hoa những ngậm ngùi xuân

Thân này để lại mấy lần gặp tiên.

Chapter 34: Thúy Kiều Made a Slave / Thúy Kiều Thành Nô Lệ

“The fallen flower had drifted downstream.”, he thought,
not knowing that hell was waiting for her in the human
realm.

Hound and Hawk had succeeded in their wicked plot.
They carried the young woman down onto the boat.
And then with all the sails unfurled and the ropes taut,
the boat headed in the direction of the town of Tích.

After the boat landed, Hound and Hawk went straight to
the palace,

where they turned Kiều in, to receive their due rewards.

They carried Kiều to the servants' quarters
while she was still in her slumber.

She woke up with a jolt from her dream, and was startled:

“My house've vanished and whose palace is this?”

She was still half awake and half asleep,
when she heard a loud voice ordering her to appear.

Housemaids rushed in to urge her to respond to the call.

With dread, she followed one of them.

On the way, she looked up and saw an awe-inspiring hall
with the inscription: “Heaven's Prime Minister.”

Although in daytime, candles were lit on both sides.

In its center was a jewel-decorated bed and a haughty lady
on it sat.

1705. Nước trôi hoa rụng đã yên

Hay đâu địa ngục ở miền nhân gian.

Khuyển Ưng đã dắt mưu gian

Vực nàng đưa xuống để an dưới thuyền

Buồm cao lèo thẳng cánh suyền

1710. Đè chừng huyện Tích bằng miền vượt sang.

Dõ đồ lên trước sảnh đường

Khuyển Ưng hai đứa nộp nàng dâng công

Vực nàng tạm xuống môn phòng

Hãy còn thêm thiệp giấc nồng chưa phai.

1715. Hoàng lương chợt tỉnh hồn mai: *

“Cửa nhà đâu mất, lâu đài nào đây?”

Bàng hoàng gỡ tỉnh gỡ say

Sảnh đường mắng tiếng đòi ngay lên hầu.

A hoàn trên dưới giục mau

1720. Hối hùng nàng mới theo sau một người

Ngước trông tòa rộng dãy dài

Thiên Quan Trùng Tế có bài treo trên

Ban ngày sáp thắp hai bên

Giữa giường thất bảo ngồi trên một bà.

* giấc hoàng lương: giấc kê vàng. mộng sống đời công danh phú
quý, tỉnh lại nôi kê còn chưa chín.

Kiều was questioned in depth from root to branch.
She dutifully answered the haughty lady in all sincerity.
For some unknown reason, the lady got very angry.
And scolded Kiều with insults: “these vagabonds are shameless.
You wench are definitely not a good girl.
If you’re not a servant who deserted your service, then
you must be the unfaithful wife who cheated your husband.
A graveyard cat, a strutting hen in the fields.
You tried to explain this and that, but cannot clear your name.
You have been sold to me. You’re nothing but my slave.
And yet, proud manners and such airs you dare to display.”
Teach her the house’s laws, my lasses!
Give her thirty strokes to let her know her place!”

“Yes, Madam”, all the servants replied in unison.
Even if she’d a hundred mouths, she could not, with them, reason.
The bamboo sticks hit her with energetic effort.
Whose flesh wouldn’t be torn? Whose heart wouldn’t be terrified?
Pity for the poor peach blossom twig!
The storm had shattered it once again.

Flower Slave was to be her new name, as the lady ordered.
She was taught and forced into a housemaid role.
She joined the ranks of servants dressed in green garb.
Day passed by day, her hair unkempt, and skin dull as lead.

Among the servants, there was a housekeeper.
Who saw Kieu’s sweetness and pitied her plight.
She’d have tea with Kiều, or give her medicine.
And gave Kiều’s advice to help her survive.

1725. Gạn gùng ngọn hỏi ngành tra
Sự mình nàng phải cứ mà gửi thưa.
Bất tình nổi trận mây mưa
Mắng rằng: Những giống bơ thờ quên thân!
Con này chẳng phải thiện nhân
Chẳng phường trốn chúa thì quân lộn chồng.
Ra tuồng mèo mả gà đồng
Ra tuồng lúng túng chẳng xong bề nào.
Đã đem mình bán cửa tao
Lại còn khùng khỉnh làm cao thế này.
1735. Nào là gia pháp nọ bay!
Hãy cho ba chục biết tay một lần.”

A hoàn trên dưới dạ ran
Dẫu rằng trăm miệng không phân lẽ nào.
Trúc côn ra sức đập vào
1740. Thịt nào chẳng nát, gan nào chẳng kinh.
Xót thay đào lý một cành
Một phen mưa gió tan tành một phen.

Hoa-Nô truyền dạy đổi tên
Buồng the dạy ép vào phiên thị tì.
1745. Ra vào theo lũ thanh y
Dãi dầu tóc rối, da chì quần bao.

Quản gia có một mục nào
Thấy người thấy nét ra vào mà thương
Khi chè chén khi thuốc thang
1750. Dem lời phương tiện mở đường hiếu sinh.

She taught: "Good or ill fortune, we can do nothing but accept.
But a frail willow needs to protect itself.
Your current situation probably results from karmic debt to some
people.
It's not with no reason that you are here now and have fallen to
this level.
Beware of everything – the walls here do have ears.
When you see an old friend, don't look at him.
Just in case, when some sudden storm happen,
how can an ant or a bee proclaim its innocence?"

Her pearly tears kept rolling down her cheeks.
A vague foreboding filled her heart, and she felt a bitter sorrow:
"Living the flower-in-storm fate, I had already borne a lot of griefs.
But this new misfortune casted upon me is twice the hardships.
Alas, isn't my fate not burdensome enough,
that Heaven has to relentless bind a girl to Fate's cruelty.

*Dạy rằng: "May rủi đã đành
Liều bõ mình giữ lấy mình cho hay.
Cũng là oan nghiệp chi đây
Sa cơ mới đến thế này chẳng dung.
1755. ở đây tai vách mạch rừng
Thấy ai người cũ cũng đừng nhìn chi.
Kẻo khi sấm sét bất kỳ
Con ong cái kiến kêu gì được oan?"*

*Nàng càng giọt ngọc như chan
1760. Nỗi lòng luống những bàng hoàng niềm tây:
Phong trần kiếp chịu đã đầy
Lầm than lại có thứ này bằng hai.
Phận sao bạc chẳng vừa thôi
Khăng khăng buộc mãi lấy người hồng nhan.*

Chapter 35: Miss Hoạn Thư's New Chambermaid / Hầu Gái Mới của Hoạn Thư

Kieu accepted that it was predestined debt,
and resigned herself to live out her fate and not seek death.
While Kieu was living there as a servant,
one day, Miss Hoạn came home to see her parents.
Mother and daughter talked about this and that.
Then the old lady sent for her and gave an order:
“Miss Hoạn does not have enough people in her domestic staff.
You will go over there and be her chambermaid.”
Kiều obeyed and followed her new mistress home,
not knowing if she was going to hell or heaven.

From early morning till late at night, she'd be ready
at beck and call to serve her mistress towels, combs, and whatever.
Kieu knew her slave status and never took a step outward.
One calm evening, the mistress asked Kieu to play her lute.
Kiều obeyed and plucked the strings.
Sometimes like the murmurs of breeze,
sometimes like the sounds of jade falling into a bowl,
the melody was so beautiful, it enchanted the soul.
Miss Hoạn, on hearing her music, seemed taken with her talent.
Her usually stern manners were, quite a bit, softened.

1765. Đã đành túc trái tiền oan *
Cũng liều ngọc nát hoa tàn mà chi
Những là nương nấu qua thì
Tiểu thư phải buổi mới về ninh gia
Mẹ con trò chuyện lân la
1770. Phu nhân mới gọi nàng ra dạy lời:
“Tiểu thư dưới trướng thiếu người
Cho về bên ấy theo đòi lầu trang.”
Lãnh lời nàng mới theo sang
Biết đâu đạ ngọc thiên đàng là đâu.

1775. Sớm khuya khăn mắt lược đầu
Phận con hầu giữ con hầu dám sai
Phải đêm êm ả chiều trời
Trúc tơ hỏi đến nghề chơi mọi ngày
Lĩnh lời nàng mới lựa dây
1780. Nỉ non thánh thót dễ say lòng người
Tiểu thư xem cũng thương tài
Khuôn uy dường cũng bớt vài bốn phân.

* túc (xưa, trước) trái (nợ nần), tiền oan: nợ xưa oán trước, oán nợ từ kiếp trước, kiếp này phải trả.

Within a stranger's house, Kiều lived a slave's life.
For a confidante, she had her own shadow in the morning,
and her heart at night.
She thought of her spouse at Lin-tzu with resigned sorrow:
To meet him again would be in some future life.
Looking up, all four directions of the sky
were covered with clouds of white
and she wondered where her home lies.

*Cửa người đầy đọa chút thân
Sớm ngơ ngẩn bóng, đêm ân hận lòng
1785. Lâm Tri chút nghĩa đèo bông
Nước bèo để chữ tương phùng kiếp sau
Bốn phương, mây trắng một màu
Trông vờ cổ quốc biết đâu là nhà.*

Chapter 36: Lovers Dare Not Recognize Each Other /

Yêu Nhau Không Dám Nhận Nhau

Months and days passed slowly by.
Young Thúc with close-at-hand worries,
didn't know of her servitude in his home.
Since his lovebird had flown away,
poor Thúc have been living alone at Lin-tzu.

He looked at the crescent moon and saw her eyebrows.
His heart ached with sorrow when he smelled her old perfume.
The lotuses wilted, and the mums bloomed. *
Long hours of melancholy while the day grew shorter.
Then winter passed and spring arrived.
Where could he find her in this world of red dust?
To ease his grief, he told himself all that happened was fated.

Nostalgia wakened thoughts of his hometown.
Longing for home, he went back to see his family.
Miss Hoạn, waiting at the gate, greeted him with effusion.
They inquired each other's health and talked of many things.
She then had the drapes rolled up, and called Kiều
to come out to greet and kowtow to the master on his return.

* The lotus wilted and the mums bloomed: from summer to autumn

*Lần lần tháng trọn ngày qua
1790. Nỗi gần nào biết đường xa thế này
Lâm Tri từ thuở yên bay
Buồng không, thương kẻ tháng ngày chiếc thân.*

*Mày ai trăng mới in ngần *
Phấn thừa, hương cũ bội phần xót xa...
1795. Sen tàn cúc lại nở hoa
Sầu dài ngày ngắn, đông đà sang xuân
Tìm đâu cho thấy cố nhân?
Lấy câu vận mệnh khuây dần nhớ thương.*

*Chạnh niềm nhớ cảnh gia hương
1800. Nhớ quê chàng lại tìm đường thăm quê.
Tiểu thư đón cửa giải giề *
Hàn huyền vừa cạn mọi bề gần xa
Nhà hương cao cuốn bức là
Buồng trong truyền gọi nàng ra lạy mừng.*

* nhìn vầng trăng nhớ đến lông mày của nàng.

* giải giề: bày tỏ nỗi lòng

Kiều hesitantly walked out, step by step.
From afar, she looked at the man, and thought:
"Is it because of the lights or the sun shining in my eyes
that made me see, sitting there, clearly is my Thúc?
Now I knew what plot was in the mistress's mind.
Oh, no! I had been trapped in her wicked plot.

What kind of a strange plot in the world is this?
How is it that this world has such a devilish person?
Plainly, Thúc and I are a married couple.
But now, I'm made a servant, and he's the master.
Outwardly, she talked and laughed so cheerfully,
but inside, she's insidious, and kill without using a dagger.
Now that Thúc's position and mine are like heaven and earth,
What should I say and what should I do now?
The more she looked at him, the more confused she became.
Her heart's all tangled up like a raveled skein of silk.
For fear of the mistress's authority, she dared not disobey.
She made a deep bow and knelt down on the floor.

Thúc was astounded and dismayed:
Alas! Isn't that my beautiful Kiều?
How is it that she came to this pass?
O! we had fallen into my wife's trap.
He did not dare to say that he knew Kiều.
But cannot prevent tears spilling from his eyes.

1805. Bước ra một bước một dừng
Trông xa nàng đã tỏ chừng nẻo xa:
Phải chăng nắng quáng đèn là
Rõ ràng ngồi đó chẳng là Thúc Sinh?
Bây giờ tình mới rõ tình
1810. Thôi thôi đã mắc vào vành chẳng sai.

Chước đâu có chước lạ đời?
Người đâu mà lại có người tình ma?
Rõ ràng thật lú đờ ta
Làm ra con ở, chúa nhà đôi nơi
1815. Bề ngoài thơn thớt nói cười
Mà trong nham hiểm giết người không dao
Bây giờ đất thấp trời cao
Ăn làm sao nói làm sao bây giờ?
Càng trông mặt càng giận ngơ
1820. Ruột tầm đời đoạn như tơ rối bời
Sợ uy dám chẳng vâng lời
Cúi đầu nép xuống sân mai một chiều.

Sinh đà phách lạc hồn xiêu:
Thương ôi! Chẳng phải nàng Kiều ở đây?
1825. Nhân làm sao đến thế này?
Thôi thôi ta đã mắc tay ai rồi!
Sợ quen dám hở ra lời
Không ngăn giọt ngọc sụt sùi nhỏ sa.

Miss Hoạn saw and questioned:

“You just arrived home. What happened to make you look thus?”

Thúc replied, “I just took off mourning.

But I thought of Mother, and my heart's filled with grief.”

She praised, “What a filial son!

Let's celebrate your return, and may the wine dissipate
the melancholy of autumn nights.”

The husband and wife toasted several cups of wine to each other.

Kiều was ordered to stand there to serve them the drinks.

The lady would try to find fault just to scold her.

She was made to kneel and offer up each drink.

Thúc acted more and more like a dazed man.

Tears streamed down his face, as he drank and drank.

Averting his eyes, he would suddenly laugh or speak.

Using the pretext that he's drunk, he tried to leave.

The lady hurriedly shouted: “Flower Slave,
persuade him to drink, if he doesn't, I will lash you.

On hearing this, Thúc's heart became even more shattered.

He finished the offered drink, and swallowed its bitterness.

The lady laughed and talked in a joyous, half-drunk mood.

The wine feast not yet finished, she called for entertainment.

She said: “Flower Slave has many talents.

Let her play some music piece for you to hear.”

Tiểu thư trông mặt hỏi tra:

1830. Mới về, có việc chi mà động dong?

Sinh rằng: “hiếu phục vừa xong

Suy lòng trắc dĩ đau lòng chung thiên.”

Khen rằng: Hiếu tử đã nên!

Tẩy trần mượn chén giải phiền đêm thu.

1835. Vợ chồng chén tạc chén thù

Bắt nàng đứng chực trì hồ hai nơi.

Bắt khoan bắt nhật đến lời

Bắt quỳ tận mặt, bắt mời tận tay.

Sinh càng như đại như ngày

1840. Giọt dài giọt ngắn, chén đầy chén vơi.

Ngảnh đi chợt nói chợt cười

Cáo say chàng đã giạm bài lảng ra.

Tiểu thư vội hét: Con Hoa!

Khuyên chàng chẳng cạn thì ta có đòn.

1845. Sinh càng nát ruột tan hồn

Chén mời phải ngậm bồ hòn ráo ngay.

Tiểu thư cười nói tỉnh say

Chưa xong cuộc rượu lại bày trò chơi.

Rằng: Hoa nô đủ mọi tài

1850. Bản đàn thử dạo một bài chàng nghe.

Kiều was devastated, her mind in a daze.
She obeyed nonetheless and sat before the thin gauze screen to
tune her lute.

The four strings together seemed to cry and moan,
wrenching the heart of the person who's feasting on the table.

It's still the same melody, but the lady smiled,
and the man cried inside.

Not able to hold back the tears,
he bent his head down, and wiped them off.

The lady then shouted at her:

"Why do you play such a heart-rending piece for our joyful feast?

Why don't you think before you act?

If the lord is distressed, it's your sin."

On hearing this, Thúc felt even more distressed.

He hurriedly smiled and said a few words to have the matter
dropped.

When the dragon-shaped waterclock marked the third watch,
the lady appeared to be appeased.

In her heart, she was elated:

"This joy has made up for all my past silent sufferings."

He, however, felt ashamed and sorrowed.

The more he thought, the more bitter was his heart.

Nàng đà tán hoán tê mê

Vâng lời ra trước bình the vắn đàn.

Bốn dây như khóc như than

Khiến người trên tiệc cũng tan nát lòng.

1855. Cùng chung một tiếng tơ đồng

Người ngoài cười nụ, người trong khóc thầm.

Giọt châu lả chả khôn cầm

Cúi đầu chàng những gạt thăm giọt Tương.

Tiểu thư lại thét lấy nàng:

1860. Cuộc vui gảy khúc đoạ trường ấy chi?

Sao chẳng biết ý tứ gì?

Cho chàng buồn bã tội thì tại ngươi.

Sinh càng thảm thiết bồi hồi

Vội vàng gượng nói gượng cười cho qua.

1865. Giọt rồng canh đã điểm ba

Tiểu thư nhìn mặt dường đà can tâm

Lòng riêng khắp khởi mừng thầm:

Vui này đã bỏ đau ngậm xưa nay

Sinh thì gan héo ruột đầy

1870. Nỗi lòng càng nghĩ càng cay đắng lòng.

The man and the lady went into their bedroom.
Meanwhile, Kiều stood alone, by the lamp, in the long night:
“Now, I understood the reason for Thúc’s wife’s long silence.
Such a strange jealousy, so hard to believe!
Her plot was to separate the two lovebirds, me and Thúc.
And make us go separate ways. And cannot look each other in the
eyes.
Now, we’re separated like the abyss and the sky.
No more exchange of thoughts and feelings possible between us.
My fate fragile like a candlewick, my heart heavy like lead,
When I can get out of here, will I still have my youth?

A helpless woman in the winds of fate,
will I be able to escape whole from this storm?
Alone in the night, she kept brooding on the present and the past.
Tears streamed down her cheeks throughout the night’s five
watches.

*Người vào chung gối loan phòng
Nàng ra tựa bóng đèn chong canh dài:
Bây giờ mới rõ tấm hơi
Máu ghen đâu có lạ đời nhà ghen!
1875. Chúc đâu rẽ thúy chia duyên
Ai ra đường nấy ai nhìn được ai.
Bây giờ một vực một trời
Hết điều khinh trọng, hết lời thị phi.
Nhẹ như bấc nặng như chì
1880. Gỡ cho ra nữa còn gì là duyên?*

*Lỡ làng chút phận thuyền quyên
Bể sâu sóng cả có tuyền được vay?
Một mình âm ỉ đêm chày
Đã dầu với nước mắt đầy năm canh.*

Họa Sĩ Khánh Vũ

Chapter 37: A New Nun in Hoạn's Temple / Làm Ni Cô Cõi Chùa của Hoạn Thư

Day and night, Kieu served her mistress.
Then one day, the lady asked her about her life.
She chose her words carefully then answered:
“I sometimes felt deep sorrow for my lot.”

The lady then asked her husband:
“My darling, please question the slave to get all the facts.”
His entrails felt like they were scraped.
But it's not proper to explain the reason, but to question Kiều
would pain his heart.
However, being afraid of causing trouble for her,
he, in a soft tone, proceeded to ask Kiều some questions.

Kneeling in the courtyard, with her head bowed,
Kiều handed up a sheet of paper that told, in brief, her life's story.
And presented it to the lady.
Upon reading it, she seemed somewhat touched.

She handed the paper sheet to Thúc Sinh,
and said, “We should respect her talents, and pity her situation!
If Fortune favors her with wealth and rank,
a palace cast in gold would not be beyond her price!
A beauty drifting in life's sea of woes.
She's talented, it's regrettable that she has such a fate!”

1885. Sớm trưa hầu hạ đài doanh
Tiểu thư chạm mặt đê tình hỏi tra.
Lựa lời nàng mới thưa qua:
Phải khi mình lại xót xa nỗi mình.

Tiểu thư hỏi lại Thúc Sinh:
1890. Cậy chàng tra lấy thực tình cho nao!
Sinh đà rát ruột như bào
Nói ra chẳng tiện trông vào chẳng đang!
Những e lại lụy đến nàng
Đánh liều mới sẽ lựa đường hỏi tra.

1895. Cúi đầu quỳ trước sân hoa
Thân cung nàng mới dâng qua một tờ
Diện tiền trình với Tiểu thư
Thoạt xem đường có ngẩn ngơ chút tình.

Liền tay trao lại Thúc Sinh
1900. Rằng: Tài nên trọng mà tình nên thương!
Ví chẳng có số giàu sang
Giá này dẫu đúc nhà vàng cũng nên!
Bể tràn chìm nổi thuyền quỳên
Hữu tài, thương nỗi vô duyên lạ đời!

Thúc Sinh said, "It's really true as you have said:
"A great beauty often bears a life of misfortunes!
In the olden times, many renowned beauties suffered perhaps just
that much.
Show your mercy, please make her life easier."
The lady said, "From what she wrote,
she wants to take her poor-fated self into a Buddhist temple.
Alright, I will satisfy her desire,
to help her break the cycle of woes in her life.
There's a small Kuan-yin temple in our garden.
It has a tall tree that's over a hundred feet high,
and flowers that bloom throughout the four seasons.
Temple has many plants and flowers,
a small pond and miniature mountain.
We'll let her go there to watch over the shrine and copy the sutras.

The next day, when dawn had just came,
with five offerings, flowers, and incense,
she was brought to the temple.
She pledged to live by the three vows and the five commandments.
Then, her green dress was replaced with a nun's robe.
And her religious name was changed to Pure Spring.
Morning and night, she will light up the oil lamps.
The girls, Spring and Autumn, were assigned to be her assistants.

1905. Sinh rằng: "Thật có như lời
Hồng nhan bạc mệnh một người nào vay!
Nghìn xưa âu cũng thế này
Từ bi âu liệu bớt tay mới vừa."
Tiểu thư rằng: "ý trong tờ
1910. Rắp đem mệnh bạc xin nhờ cửa Không.
Thôi thì thôi cũng chiều lòng
Cũng cho khỏi lụy trong vòng bước ra.
Sẵn Quan âm các vườn ta
Có cây trăm thước, có hoa bốn mùa.
1915. Có cổ thụ, có sơn hồ
Cho nàng ra đó giữ chùa chép kinh."

Tàng tàng trời mới bình minh
Hương hoa, ngũ cúng, sấm sanh lễ thường
Đưa nàng đến trước Phật đường
1920. Tam qui, ngũ giới, cho nàng xuất gia.
Áo xanh đổi lấy cà sa
Pháp danh lại đổi tên ra Trạc Tuyền
Sớm khuya sấm đủ dầu đèn
Xuân, Thu, cắt sẵn hai tên hương trà.

Chapter 38: Thúc and Kiều's Last Bosom Talk / Thúc và Kiều Tâm Sự Lần Cuối

For a long time, Thúc Sinh concealed his sighs and complaints.
One day when Miss Hoạn visited her kinsfolk,
he used the opportunity to sneak out
and went straight to the garden temple to see Kiều.

Thúc sobbed and sobbed his heart out.
His tears felt in streams and wetted his green dress.
He said, "I'm ashamed for betraying your trust,
and let you alone suffer the consequences of our love.
Outwitted by a woman, my heart pained at seeing you
so badly treated, but I was at a loss on how to tell the truth.
Because of me, you have come to this grief.
Precious jade covered in mud, a life wasted in its youth!

Dangers and difficulties, I do not mind facing,
since I wanted to be with you, in death and in life.
But I still owe my parents and ancestors an heir.
With clenched teeth, I had to break our bond into two.
I'm ashamed of breaking my vow of love.
Could my next hundred future lives redeem my unkept pledge?

Những là ngâm thở nuốt than
1940. Tiểu thư phải buổi vấn an về nhà.
Thừa cơ, Sinh mới lén ra
Xăm xắm đến mé vườn hoa với nàng.

*Sụt sùi giờ nổi đoạo tràng
Giọt châu tầm tã dẫm tràng áo xanh:
1945. "Đã cam chịu bạc với tình
Chúa xuân để tội một mình cho hoa!
Thấp cơ thua trí đàn bà
Trông vào đau ruột, nói ra ngại lời.
Vì ta cho lụy đến người
1950. Cát làm ngọc trắng, thiệt đời xuân xanh!*

*Quản chi lên thác xuống ghềnh
Cũng toan sống thác với tình cho xong.
Tông đường chút chửa cam lòng
Nghiến răng bẻ một chữ đồng làm hai.
1955. Thẹn mình đá nát vàng phai
Trăm thân để chuộc một lời được sao?*

She replied, "I'm like a raft in stormy waters,
floating and sinking depends on the winds of Fortune!
Struggling a life in the muddy sand,
how would it make sense for me to think of love?
Like a drop of rain falling to some random place on the ground,
my life's just a pitiable sight for spectators to watch and chat about!
But the lute and the strings did come together,
If not for a lifetime, our love had lasted for more than a day.
Please find a way for me to leave this place.
That'd prove your great love, and you'll earn my deepest
gratitude. Thúc replied, "For a long time, I've thought
that the insidious human heart (his wife) is unfathomable.
If and when a raging storm breaks out,
you'd be harmed, and I'd be grieved.
Seek your freedom. Run away from here, as far as you can.
Our love is only thus lasting!
Soon, we shall be going very different paths.
When could we ever resume our mountain-and-river oaths again?
Even if the river runs dry, stone worn out
A dying silkworm still clings to its silk thread!"

They talked about the past and the future.
They talked and talked but still not enough time
to express their feelings for each other.
While eyes locking with eyes and hands holding hands,
they heard the alarm signal from the altar maid
that someone was approaching.
He gulped down his sorrow and shame, then walked away.
Miss Hoạn, coming from some place,
had already made her way through the flowers.

*Nàng rằng: Chiếc bách sóng đào
Nổi chìm cũng mặc lúc nào rủi may!
Chút thân quẩn quại vũng lầy
1960. Sống thừa còn tưởng đến rày nữa sao?
Cũng liều một giọt mưa rào
Mà cho thiên hạ trông vào cũng hay!
Xót vì cầm đã bén dây
Chẳng trăm năm cũng một ngày duyên ta.
1965. Liệu bài mở cửa cho ra
Ấy là tình nặng ấy là ân sâu!
Sinh rằng: "Riêng tưởng bấy lâu
Lòng người nham hiểm biết đâu mà lường.
Nữa khi giông tố phủ phàng
1970. Thiệt riêng đó, cũng lại càng cực đây.
Liệu mà xa chạy cao bay
Ái ân ta có ngàn này mà thôi!
Bây giờ kẻ ngược người xuôi
Biết bao giờ lại nối lời nước non?
1975. Dẫu rằng sông cạn đá mòn
Con tằm đến thác cũng còn vương tơ!"*

*Cùng nhau kể lẽ sau xưa
Nói rồi lại nói, lời chưa hết lời.
Mặt trông, tay chẳng nở rời
1980. Hoa tì đã động tiếng người nẻo xa.
Nhận ngừng, nuốt tủi, lảng ra
Tiểu thư đâu đã rẽ hoa bước vào.*

She smiled sweetly and spoke with honeyed tone:
“Darling, Have you been out here taking a walk?”
He thought for an excuse, then answered:
“While gathering flowers, my feet wandered here,
so I stayed and watched the nun copied the sutras.”
She praised Kiều: “Her calligraphy’s beautiful.
It’s comparable with Lanting Xu print.
It’s a shame that she’s a drifting flower, a homeless wanderer.
A thousand liangs of gold is worth it to buy her talents.

After they finished drinking red plum tea,
husband and wife returned to Thúc’s study.
Feeling ashamed and abandoned,
Kiều whispered to the maid, Flower, asking her what’d happened.

*Cười cười, nói nói ngọt ngào
Hỏi: Chàng mới ở chốn nào lại chơi?
1985. Dối quanh, Sinh mới liệu lời:
“Tìm hoa quá bước, xem người viết kinh.”
Khen rằng: “Bút pháp đã tinh
So vào với thiếp Lan đình nào thua!
Tiếc thay lưu lạc giang hồ
1990. Nghìn vàng, thật cũng nên mua lấy tài!”*

*Thiền trà cạn chén hồng mai
Thong dong nối gót thư trai cùng về.
Nàng càng e lệ ủ ê
Rỉ tai, hỏi lại hoa tì trước sau.*

Chapter 39: Kiều Decided to Escape / Kiều Quyết Định Bỏ Trốn

Flower said, "Mistress had been here for quite a while.
She tiptoed to watch and listened for about half an hour.
She's very clear about your love with master.
She heard everything you said to each other:
Your ordeals, your sorrows, your love.
The master's grief, your sighs and laments .
She told me to stand to one side.
After tired of hearing, she walked upstairs."

Upon hearing the tale, Kiều was very shocked:
"A woman like that, we should not find another!
That was total self control. That was skilled pretension."
Kiều got goosebumps just thinking about it:
"From where is this woman with such cleverness and deviousness,
to make my Thúc become a person with hands tied!"

"She'd caught me and Thúc together.
Any other jealous woman'd have frowned and clenched her teeth.
And yet, she kept silent and not said a word.
She greeted him cheerfully and said gentle, loving words.
When a person's angry and shows his anger, that's just normal.
But when mad, and yet all smiling,
that's a person with a deep and insidious heart!"

1995. Hoa rằng: "Bà đến đã lâu
Rón chân đứng nép độ đầu nửa giờ.
Rành rành kể tóc chân tơ
Mấy lời nghe hết đã dư tỏ tường
Bao nhiêu đoạn khổ, tình thương
2000. Nỗi ông vật vã, nỗi nàng thở than
Ngăn tôi đứng lại một bên,
Chán tai rồi mới bước lên trên lầu."

Nghe thôi kinh hãi xiết đâu:
"Đàn bà thế ấy thấy âu một người!
2005. Ấy mới gan ấy mới tài"
Nghĩ càng thêm nỗi sồn gai rụng rời:
"Người đâu sâu sắc nước đời
Mà chàng Thúc phải ra người bó tay!"

"Thực tang bắt được dường này
2010. Máu ghen ai cũng chau mày, nghiêng răng.
Thế mà im chẳng đả đàng
Chào mời vui vẻ nói năng dịu dàng!
Giận dầu ra dạ thế thường
Cười dầu mới thực khôn lường hiểm sâu!"

"I have to protect myself.
Tiger's mouth, snake's venom are all in this place!
If I do not run away, sooner or later,
she will cut down the flower that she had hedged!
A floating water fern does not mind strong currents.
A drifting life anywhere is still a drifting life.
I'm just afraid that when on foreign soil by myself,
with empty hands, it would be difficult to find food and shelter."

Her thoughts moved in circles without resolution.
Then she saw laid several altar objects made of gold and silver.
She took a few items and hid them inside her dress.
Drumbeats'd just sounded, marking the night's third watch.
She pulled herself over the flowered wall, and groped her way,
in the direction of the waning moon, to the west.

2015. "Thân ta ta phải lo âu
Miệng hùm nọc rắn ở đâu chốn này!
Ví chẳng chấp cánh cao bay
Rào cây lâu cũng có ngày bẻ hoa!
Phận bèo bao quản nước sa
2020. Lênh đênh đâu nữa cũng là lênh đênh.
Chỉ e quê khách một mình
Tay không chưa dễ tìm vành ấm no!"

Nghĩ đi nghĩ lại quanh co
Phật tiền sẵn có mọi đồ kim ngân
2025. Bên mình giắt để hộ thân
Lần nghe canh đã một phần trống ba
Cất mình qua ngọn tường hoa
Lần đường theo bóng trăng tà về tây.

Chapter 40: Kiều Took Refuge in Pagoda of Retreat / Kiều Nương Náu Chiêu Ẩn Tự

She walked through wooded hills and sandy trails immersed in
mists.

While the roosters crowed from moonlit huts,
small fresh shoeprints were seen on the dew-soaked bridge.
Pity the young girl on the long road at night, alone,
enduring the wind and fatigue, she kept walking on and on.
When dawn broke over the mulberry fields,
there stood a forlorn figure on the road with no place to call home!
She saw a pagoda in the far distance.
On it was the sign “Pagoda of Retreat”.
She hurried there and knocked on the door.
The prioress heard her and led her inside.

Seeing the young girl dressed in a nun's brown garb,
the kind prioress, Giác Duyên, felt compassion for her.
She asked Kiều questions about her origin.
Kiều made up a story:
This humble nun's from Peking,
who'd been living by Buddha's teachings for some time.
My teacher will be coming here later.
She told me to bring you these gifts.”
She then took out the golden bell and the silver gong
from her dress and showed them to the prioress.
The nun took a quick look and said:
“So you're Hằng Thủy's disciple, a good old friend of mine.
It worries me that you're traveling alone.
Please stay here and wait a few days for your teacher.”

*Mịt mù dặm cát đồi cây
2030. Tiếng gà điểm nguyệt, dấu giày cầu sương
Canh khuya thân gái dặm trường
Phần e đường xá, phần thương dải dầu!
Trời đông vừa rạng ngàn dâu
Bơ vợ nào đã biết đâu là nhà!
2035. Chùa đâu trông thấy nẻo xa,
Rành rành Chiêu ẩn am ba chữ bài.
Xăm xăm gõ mái cửa ngoài,
Trụ trì nghe tiếng, rước mời vào trong.*

*Thấy màu ăn mặc nâu sồng
2040. Giác duyên sư trưởng lành lòng liềm thương.
Gạn gùng ngành ngọn cho tường
Lạ lòng nàng hãy tìm đường nói quanh:
“Tiểu thiền quê ở Bắc Kinh
Qui sư, qui Phật, tu hành bấy lâu.
2045. Bản sư rồi cũng đến sau
Dạy đưa pháp bảo sang hầu sư huynh.”
Rày vàng diện hiển rành rành
Chuông vàng khánh bạc bên mình giở ra.
Xem qua, sư mới dạy qua:
2050. “Phải nơi Hằng Thủy là ta hậu tình.
Chỉ e đường sá một mình
Ở đây chờ đợi sư huynh ít ngày.”*

The temple became Kiều's new haven.
She'd live on salt and greens in exchange for a carefree life.
The sutras she already knew by heart.
Altar duties, she was an old hand.
From dawn to late at night, she'd go about her tasks.
She'd light up the lamp late at night, and ring the bell at dawn.
Seeing that she's specially intelligent, above the norm,
the nun had high regards for Kiều, and she felt more secure.

Now, In this haven, spring's coming to an end.
Flowers laid strewn all over the grounds; Milky Way crossed the sky.
On a clear day without clouds and winds,
the temple received a friend-of-temple visitor.
The visitor admired the golden bell and silver gong.
She commented: "These looked like those in Miss Hoạn's house.
The prioress was concerned upon hearing these words.
Late at night, she went and asked Kiều about it.

Thinking it's difficult to hide the truth,
she told her story to the nun:
"Now that things have come to this state,
my humble self, for good or ill, I'll leave in your hands."
Giác Duyên, on hearing Kiều's words, shook with trepidation.
She pitied Kiều but she's also afraid to keep her here.
She whispered to Kiều's ear her thoughts:
"Here, Budda's gate, for everyone, is wide open.
But I dread of unknown events that may happen
to cause you woe while you stay here.
Better to avoid and flee away,
than to wait for the flood water to reach your feet!"

*Gửi thân được chốn am mây
Muối dưa đắp đổi tháng ngày thong dong
2055. Kệ kinh câu cũ thuộc lòng
Hương đèn việc cũ, trai phòng quen tay
Sớm khuya lá bối phướn mây
Ngọn đèn khêu nguyệt, tiếng chày nện sương
Thấy nàng thông tuệ khác thường
2060. Sự càng nể mặt, nàng càng vững chân.*

*Cửa thuyền vừa tiết cuối xuân
Bóng hoa đầy đất, vẻ ngân ngang trời
Gió quang mây tạnh thanh thơ
Có người đàn việt lên chơi cửa Già
2065. Giờ đồ chuông khánh xem qua
Khen rằng: Khéo giống của nhà Hoạn nương
Giác Duyên thực ý lo lường
Đêm thanh mới hỏi lại nàng trước sau.*

*Nghĩ rằng khôn nổi giấu màu
2070. Sự mình nàng mới gót đầu bày ngay:
"Bây giờ sự đã dường này
Phận hèn dù rủi, dù may, tại người."
Giác Duyên nghe nói rụng rời
Nửa thương, nửa sợ, bồi hồi chẳng xong.
2075. Rỉ tai nàng mới giải lòng:
"ở đây cửa Phật là không hẹp gì
E chẳng những sự bất kỳ
Để nàng cho đến thế thì cũng thương
Lánh xa, trước liệu tìm đường
2080. Ngồi chờ nước đến, nên đường còn quê!"*

Chapter 41: Bạc Bà's Trap, Kiều Got Sold Again / Mắc Bẫy Họ Bạc, Bị Bán Lần Nữa

Nearby lived a woman, surnamed Bạc
who used to go to the temple and gave offerings.
The nun sent words to her, asking her to help,
by letting Kiều take refuge for a while at her place.

Glad to find so soon a haven,
Kiều rushed in without further reflection.
She couldn't have suspected that the woman was a master
swindler.
Dame Bạc and Dame Tú are from the same school of tricksters.

*Có nhà họ Bạc bên kia
Am mây quen lối đi về dầu hương
Nhấn sang, dặn hết mọi đường
Dọn nhà hãy tạm cho nàng trú chân.*

*2085. Những mừng được chốn an thân
Vội vàng nào kịp tính gần tính xa
Nào ngờ cũng tổ bọm già
Bạc bà học với Tú bà đồng môn!*

Upon seeing her beautiful face with coral-shaped lips,
Dame Bạc was silently elated at making her business's big profit.
She concocted tales out of thin air to frighten Kiều into submission.
Disheartened, Kiều, quite a few times, shook with trepidation.
Dame Bạc affected to kick her out of the house,
and used threats to force her to marry her nephew.

“Thousands of miles from home, you're all alone,
but your bad name has spread near and far.
Our unlucky fate to be with you. You will wreck our home yet!
Who else but us would dare to harbor you in our house?
You need to hurry to find a man and get married,
or you can fly and seek refuge in heaven.
Nearby places are not convenient to arrange a marriage match.
Farther off, there's no match to be found.
Now, I have a nephew, named Bạc Hạnh.
He's my blood relation, not just any stranger.
He ran a shop in the Thai District.
He's very honest and never break his words.
You must listen to me and marry him.
Once wedded, you can move back with him to Thai District.
There, no one will know of your past.
You will be free to do as you wish,
like a fish in the river, a dolphin in the sea.
If you're still determined not to agree,
then you're going against my wish, and misfortune will upon you
visit.”

*Thấy nàng mặt phấn tươi son
2090. Mừng thầm được mối bán buôn có lời.
Hư không đặt để nên lời
Nàng đà nhớn nhác rụng rời lả phèn.
Mụ càng xua đuổi cho liền
Lấy lời hung hiểm ép duyên Châu Trần:*

*“2095. Rằng: Nàng muôn dặm một thân
Lại mang lấy tiếng dữ gần, lành xa.
Khéo oan gia, của phá gia
Còn ai dám chừa vào nhà nữa đây!
Kíp toan kiếm chốn xe dây
2100. Không dừng chưa để mà bay đường trời!”
“Nơi gần thì chẳng tiện nơi
Nơi xa thì chẳng có người nào xa.
Này chàng Bạc Hạnh cháu nhà
Cùng trong thân thích ruột rà, chẳng ai.
2105. Cửa hàng buôn bán châu Thai
Thực thà có một, đờn sai chẳng hề.
Thế nào nàng cũng phải nghe
Thành thân rồi sẽ liệu về châu Thai.”
“Bấy giờ ai lại biết ai
2110. Dầu lòng bể rộng sông dài thênh thênh.
Nàng dù quyết chẳng thuận tình,
Trái lời nẻo trước lụy mình đến sau.”*

Kiều's face darkened with gloom, her brows furrowed.
The more she heard, the more it hurts like blows.
Thinking that she'd stumbled and had nowhere to go,
Kiều, at last resort, uttered her resigned thoughts:
"I'm like a swallow, strayed from its flock.
Wounded by an arrow, it's afraid of curved boughs.
Having no other way out, even if I want to marry,
I'd know his face, but how would I know his heart?
Just in case I fall into the hands of bad people,
one can't be sure of anything when there are those
who made a living trading bears and tigers,
let anyone who wishes to marry me,
performs a solemn oath of trust and love.
Heaven and Earth will be the witnesses.
Then I wouldn't mind crossing the sea with him."

After getting Kiều's compliance, the old woman left.
She told the news to her nephew. He immediately made wedding
preparations.
The whole house was furnished and prepared for the occasion:
The courtyard swept, altar set up, vases cleaned, incense sticks lit.
Bạc Sinh knelt down hastily before the altar.
After the usual prayers, he even lavished his prayers
on the guardian spirits of the locality and the home.
In the courtyard, they revealed their hearts to each other.
The newlyweds, in their bedroom, performed red-silk-thread
ritual...

*Nàng càng mặt ủ mày chau
Càng nghe mụ nói, càng đau như dằm.
2115. Nghĩ mình túng đất, sẩy chân
Thế cùng nàng mới xa gần thở than:
"Thiếp như con én lạc đàn
Phải cung rày đã sợ làn cây cong!
Cùng đường dù tính chữ tòng
2120. Biết người, biết mặt, biết lòng làm sao?
Nữa khi muôn một thế nào
Bán hùm, buôn sói, chắc vào lưng đâu?
Dù ai lòng có sờ cầu
Tâm mình xin quyết với nhau một lời.
2125. Chứng mình có đất, có Trời
Bấy giờ vượt bể ra khơi quản gì?"*

*Được lời mụ mới ra đi
Mách tin họ Bạc tức thì sắm sanh.
Một nhà dọn dẹp linh đình
2130. Quét sân, đặt trác, rửa bình, thắp nhang.
Bạc sinh quì xuống vợ vàng
Quá lời nguyện hết Thành hoàng, Thổ công.
Trước sân lòng đã giải lòng
Trong màn làm lễ tơ hồng kết duyên.*

What a shame that the murky water is being cleaned
but the mud, several times, were again thrown in.
O! The Creator (hồng quân) and the pink-pant (hồng quần) girl. *
You had spun her life that long and that much,
and yet, you keep on doing it and not let her go.
Since the unfortunate event forced me to leave home,
I had resigned myself and accepted whatever fate threw at me.
Young as I was, what crime had I committed
to bear the shame of a rose battered in the storm past my prime?
Knowing that I cannot escape Heaven's reserved fate for me,
I'll abandon this painted face and body again in the spring of my life.

2155. Tiếc thay nước đã đánh phèn
Mà cho bùn lại vẫn lên mấy lần!
Hồng quân với khách hồng quần
Đã xoay đến thế, còn vờ chữa tha.
Lỡ từ lạc bước bước ra
2160. Cái thân liệu những từ nhà liệu đi.
Đầu xanh đã tội tình chi?
Má hồng đến quá nửa thì chưa thôi.
Biết thân chạy chẳng khỏi trời
Cũng liều mặt phấn cho rồi ngày xanh.

* there are many synonyms for the word Creator, and for the word "girl".
The poet however used "hồng quân" for creator and "hồng quần" for girl.
hồng quần literally mean pink pant which means a girl/woman. A play of
words to ridicule the Creator as the words are very similar, just a tiny bit
different in term of accent marks and tones.

Chapter 42: Kiều Met Từ Hải / Kiều Gặp Từ Hải

Nights passed by under the cool breeze and soft moonlight.
Then a sudden guest from the national frontier came to seek
pleasure.
With tiger mustache, square chin, silkworm eyebrows,
broad shoulders and big stature,
he was plainly a majestic hero
with superior martial arts skills, and a strategic mind.
Carrying the sky on his head, and stamping the earth with his feet,
his name is Từ Hải and he came from Kwangtung.
He led an adventurous life, full of fun and dangers.
With sword and lute, he trekked mountains and sailed rivers.
On his arrival at the town, he heard of Kiều's fame.
The girl's story and charms moved the hero's heart.
He brought his card to her chamber.
They both glanced at each other, liking what they saw.
Từ said, "Heart meeting heart,
I'm not a gallant seeking pleasure of love for the moment.
I had heard of your beauty for a long time,
"Have your blue eyes contain the image of any one yet?
In this world, there's not many heroes,
why waste your life with the fishes in basins, the birds in the cages!
Kiều replied, "You praised me too much.
Living this life, I dare not look down on anyone!
I just want to choose the right stone to test the gold,
since I need to know to whom I can entrust my heart.

2165. Làn thu gió mát trăng thanh
Bỗng đâu có khách biên đình sang chơi
Râu hùm, hàm én, mày ngài
Vai năm tấc rộng, thân mười thước cao.
Đường đường một đấng anh hào
2170. Côn quyền hơn sức, lược thao gồm tài.
Đội trời đạp đất ở đời
Họ Từ tên Hải, vốn người Việt đông.
Giang hồ quen thú vẫy vùng
Gươm đàn nửa gánh, non sông một chèo.

2175. Qua chơi nghe tiếng nàng Kiều
Tấm lòng nhi nữ cùng xiêu anh hùng.
Thiếp danh đưa đến lầu hồng
Hai bên cùng liếc hai lòng cùng ưa.
Từ rằng: "Tâm phúc tương cờ *
2180. Phải người trăng gió vật vờ hay sao?
Bấy lâu nghe tiếng má đào
Mắt xanh chẳng để ai vào có không?
Một đời được mấy anh hùng
Bỏ chi cá chậu, chim lồng mà chơi!"
2185. Nàng rằng: "Người dạy quá lời
Thân này còn dám xem ai làm thường!
Chút riêng chọn đá thử vàng
Biết đâu mà gởi can tràng vào đâu?

* tâm phúc tương cờ: lấy lòng chân thành đối đãi nhau.

As for those who come here to take pleasure,
I have no choice in selecting the gold from the brass.”
Từ said, “Your words conveyed a great depth of heart.
It reminded me of the words of Ping-Yuan.
Come here and look at me closely.
See whether you can trust me to some degrees or not?”

Kiều replied, “You’re too generous and kind toward me.
I think that Chin-yang will see a dragon in the clouds, one day.
Do have pity then for this lowly flower.
My drifting duckweed life, dare I ask for your support in the
future?”

Upon hearing her words, he was pleased and nodded.
He laughed, “In this world, there are few friends of the heart.
My praise for your discerning eyes,
in recognizing a hero when he’s still leading a wandering life.
By your words, you discerned who I am, apart from the rest.
When I gain great power and wealth, we will still have each
together.

Two minds as one, two hearts in unison.
Love will seek love, without the need for any gifts or preparations.
He then talked to a matchmaker, and through her
paid some hundred taels to the brothel’s owner for Kiều’s freedom.
For their love nest, the couple chose a quiet place.
In it was a lavish bed, and a screen decorated with the eight gods.
The man a hero, the woman a beautiful flower.
They’re a perfect match, like dragon and phoenix living together.

*Còn như vào trước, ra sau
2190. Ai cho kén chọn vàng thau tại mình.”
Từ rằng: “Lời nói hữu tình
Khiến người lại nhớ câu Bình Nguyên Quân. *
Lại đây xem lại cho gần
Phỏng tin được một vài phần hay không?”*

*2195. Thưa rằng:” Lượng cả bao dong
Tấn Dương được thấy mây rồng có phen. *
Rộng thương cỏ nội hoa hèn
Chút thân bèo bọt dám phiền mai sau!”*

*Nghe lời vừa ý gật đầu
2200. Cười rằng: “Tri kỷ trước sau mấy người!
Khen cho con mắt tinh đời
Anh hùng đoán giữa trần ai mới già!
Một lời đã biết đến ta
Muôn chung nghìn tử cũng là có nhau!”*

*2205. Hai bên ý hợp tâm đầu
Khi thân chẳng lọ là cầu mới thân!
Ngỏ lời nói với băng nhân
Tiền trăm lại cứ nguyên ngân phát hoàn.
Buồng riêng sửa chốn thanh nhàn
2210. Đặt giường thất bảo, vây màn bát tiên.
Trai anh hùng, gái thuyền duyên
Phỉ nguyên sánh phượng, đẹp duyên cưới rồng.*

* Bình Nguyên Quân thời chiến quốc, con vua nước Triệu, trong nhà nuôi mấy nghìn tân khách, nghĩa sĩ. Từ Hải muốn so sánh với BNQ.

* Tấn Dương: nơi vua Cao Tổ nhà Đường lập nghiệp đế

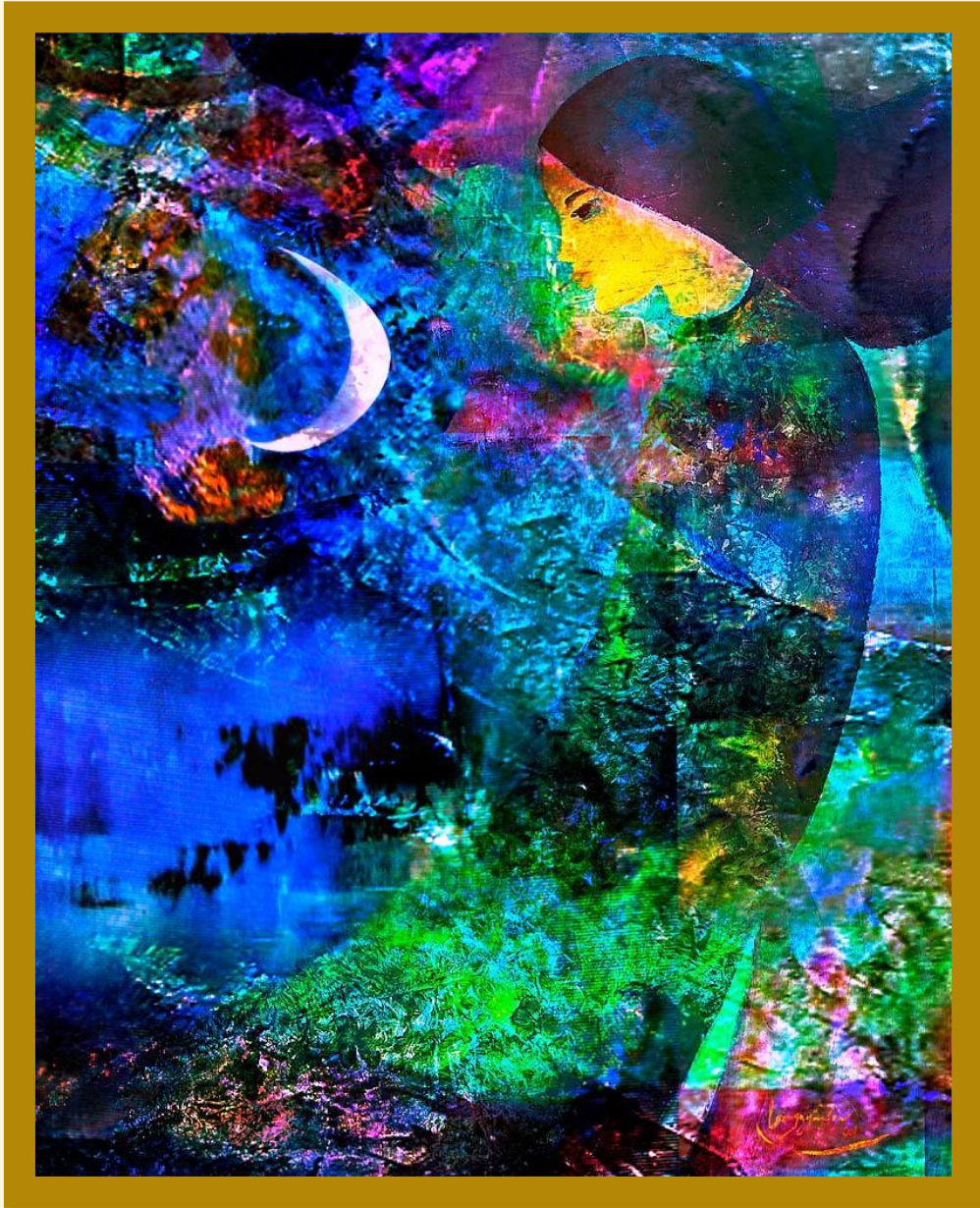
Chapter 43: Từ Hải's Call of Adventure / Động Lòng Giang Hồ

Half a year later, while they still love each other passionately,
the call of adventure, of power and glory beckon his heart.
He gazed afar at the sky and the endless sea.
Then with his sword, he jumped on the saddle and prepared to
leave.

Kiều said, "A woman needs to follow and serve her man.
I'm determined to go with you."
Từ said, "We know each other's heart.
Why haven't you gotten beyond any common woman's affections.
When I have under my command a hundred thousand soldiers,
with drums and flags to announce my arrival,
to show the world the face of an extraordinary hero,
then I will come and get you to our new home.
But now, I'm just a wanderer on land and the four seas.
If you follow me, I'd have more concerns, and not know where to
go.
So, please wait here a while longer.
It'd be at most a year later, why hurry?"
Having said that, Từ soon rode off.
With the wind behind its wings, the great eagle soared into the sky.

*Nửa năm hương lửa đương nồng
Trượng phu thoát đã động lòng bốn phương.
2215. Trông vời trời bể mênh mang
Thanh gươm, yên ngựa lên đường thẳng rong.*

*Nàng rằng: Phận gái chữ tòng
Chàng đi thiếp cũng quyết lòng xin đi!
Từ rằng: Tâm phúc tương tri
2220. Sao chưa thoát khỏi nữ nhi thường tình?
Bao giờ mười vạn tinh binh
Tiếng chiêng dậy đất, bóng tinh rợp đường
Làm cho rõ mặt phi thường
Bấy giờ ta sẽ rước nàng nghi gia
2225. Bằng ngay bốn bể không nhà
Theo càng thêm bận, biết là đi đâu?
Đành lòng chờ đó ít lâu
Chầy chăng là một năm sau vội gì?
Quyết lời rút áo ra đi
2230. Cánh bằng tiện gió cất lia dậm khơi.*

Họa Sĩ Nguyễn Sơn

Chapter 44: Waiting for Từ Hải to Return / Chờ Đợi Từ Hải Trở Về

Kiều, left alone with her shadow, by the flowery curtains.
She lived endless nights behind bolted doors.
The moss-covered yard no longer bore any shoeprints.
The grass grew over a feet high, the willow thinner a few inches.

She missed the trees of her hometown thousands of miles away.
Her nostalgic soul flew homeward with the faraway clouds.
Her heart ached when she thinks of her old parents.
She wondered if their sorrows for her departure had lessened.
It had been ten and some years already.
If still alive, their skin must be wrinkled and their hair frost-white.
With bitter regret, she thought of her first love.
Although the lotus flower's filament is cut, the filament of love
still lingers in the heart.
If my little sister had retied the broken red thread,
perhaps by now, she already have two children.

From her exile, she thought of her distant homeland.
Thousands of thoughts and confused feelings in her mind and heart.
And again she thought of the great eagle flying high in the sky.
Her eyes had been set on the sky horizon that he had gone.

*Nàng thì chiếc bóng song mai
Đêm thâu đằng đẵng, nhật cài then mây.
Sân rêu chẳng vẽ dấu giày
Cỏ cao hơn thước, liễu gầy vài phân.*

*2235. Đoái thương muôn dặm tử phần
Hồn quê theo ngọn mây Tần xa xa
Xót thay huyền cổ xuân già
Tấm lòng thương nhớ, biết là có nguôi.
Chốc là mười mấy năm trôi
2240. Còn ra khi đã da mồi tóc sương.
Tiếc thay chút nghĩa cũ càng
Dấu lia ngọc ý còn vương tơ lòng!
Duyên em dù nối chỉ hồng
May ra khi đã tay bông tay mang.*

*2245. Tấc lòng cố quốc, tha hương
Đường kia nỗi nợ ngổn ngang bời bời
Cánh hồng bay bổng tuyệt vời
Đã mòn con mắt phương trời đăm đăm.*

Chapter 45: Từ Hải Returned as a Warlord / Lãnh Chúa Từ Hải Trở Về

Day and night, she was waiting in silence.
Then one day, the sounds of war thundered in the region.
An atmosphere of death pervaded the town.
Rivers were full of pirates, the roads full of armored soldiers.
Friends, acquaintances and neighbors advised Kiều
to take her refuge elsewhere.

Kiều said, "I had made him a promise.
Though in danger, I don't want to break it."
She was still wavering in her decision, when outside,
flags appeared, and voices were heard over the megaphone.
Armored soldiers came and stood around the house.
Several voices asked in unison: "Where is Madam?"
In two rows stood ten generals. They laid down their swords,
took off their breastplates and kowtowed in the courtyard.
Ladies-in-waiting followed, and one of them told her:
"By order of our lord, we come to escort you to see him."

A phoenix-adorned carriage with bedecked curtain,
worthy for a queen, was brought to the front door.
She wore a flowered hat and a brilliant red robe.
Flags unfurled, drums beaten, the procession started.
Musicians led in front, followed by her golden carriage.
Heralds rushed at the front of the procession to clear the way.
In the Southern Court headquarters, drumbeats resounded.

*Đêm ngày luống những âm thầm
2250. Lửa binh đầu đã ầm ầm một phương
Ngất trời sát khí mơ màng
Đầy sông kinh ngạc, chật đường giáp binh
Người quen kẻ thuộc chung quanh
Nhủ nàng hãy tạm lánh mình một nơi.*

*2255. Nàng rằng: "Trước đã hẹn lời
Dẫu trong nguy hiểm dám rời ước xưa."
Còn đương dùng dằng ngăn ngại
Mái ngoài đã thấy bóng cờ, tiếng loa.
Giáp binh kéo đến quanh nhà
2260. Đồng thanh cùng gửi: nào là phu nhân?
Hai bên mười vị tướng quân
Đặt gươm, cởi giáp, trước sân khấu đầu.
Cung nga, thể nữ nối sau
Rằng: Vâng lệnh chỉ rước châu vu quy.*

*2265. Sẵn sàng phượng liễn loan nghi
Hoa quan phấp phới, hà y rỡ ràng
Dựng cờ, nổi trống lên đàng
Trúc tơ nổi trước, kiệu vàng theo sau
Hoả bài tiền lộ ruổi mau
2270. Nam đình nghe động trống châu đại doanh.*

Flags hoisted on the ramparts, cannon shots fired from the citadel.
Lord Từ rode out to the gate to wait for his wife.
Magnificent in his new attire, he looked strangely different.
But still himself with his strong square chin and silkworm eyebrows.
He laughed: "We're like water and fish, needing each other.
Do you still remember what you'd said long ago?
Only a heroine could discern a hero.
Let's see if that heart of yours is satisfied now?"

She replied: "I'm just a young and inexperienced woman.
So fortunate as to have my clinging vine resting in your tree's shade.
It's only now that I see what I'd said become true,
but my heart was very sure of it since the very beginning."

They looked at each other and laughed heartily.
Hand in hand, they went back to his tent to continue their love
story.
A big feast was organized to celebrate and to reward the officers.
Drums resounded and upbeat military music were played.
With glory and honor to compensate for their past days of
hardships,
their love grew warmer with the joyousness of spring each day.

*Kéo cờ lũy, phát súng thành
Từ công ra ngựa, thân nghênh cửa ngoài.
Rỡ mình, là vẻ cân đai
Hãy còn hàm én mày ngài như xưa.
2275. Cười rằng: Cá nước duyên ưa
Nhớ lời nói những bao giờ hay không?
Anh hùng mới biết anh hùng
Rày xem phỏng đã cam lòng ấy chưa?*

*Nàng rằng: Chút phận ngây thơ
2280. Cũng may dây cát được nhờ bóng cây.
Đến bây giờ mới thấy đây
Mà lòng đã chắc những ngày một hai.*

*Cùng nhau trông mặt cả cười
Dan tay về chốn trướng mai tự tình.
2285. Tiệc bày thưởng tướng khao binh
Om thòm trống trận, rộn rinh nhạc quân.
Vinh hoa bỏ lúc phong trần
Chữ tình ngày lại thêm xuân một ngày.*

Chapter 46: Kiều Took Revenge / Kiều Trả Thù

At the headquarters, on a relaxing day with Từ,
Kiều leisurely told him her life story, her past misfortunes.
The times when she was in Vô Tích and at Lin-tzu, where she was
the victim of cruel deceptions and had suffered horribly.
Now that she has a life with some ease,
there's still gratitude and revenge in her heart.

Lord Từ heard her story from start to finish.
Angered at the injustice she suffered,
his fury broke out like thunder.
Troops were brought to attention, officers selected.
Under the flag, he gave the order for them to leave immediately.
Following their red flags, the troops moved swiftly.
One troop will go to Vô Tích, the other: Lin-tzu.

For those who were unfaithful to Kiều or dealt with her cruelly,
Từ gave the order to arrest and bring them in for questioning.
Then he sent a herald carrying his arrow, a symbol of his power,
to protect and ensure the safety of the Thúc family.

*Trong quân có lúc vui vầy
2290. Thông dong mới kể sự ngày hàn vi:
Khi Vô Tích, khi Lâm Tri
Nơi thì lừa đảo, nơi thì xót thương.
Tấm thân rày đã nhẹ nhàng
Chút còn ân oán đôi đàng chưa xong.*

*2295. Từ Công nghe nói thủy chung
Bất bình nổi trận đùng đùng sấm vang.
Nghiêm quân tuyển tướng sẵn sàng
Dưới cờ một lệnh vội vàng ruổi sao .
Ba quân chỉ ngọn cờ đào
2300. Đạo ra Vô Tích, đạo vào Lâm Tri.*

*Mấy người phụ bạc xưa kia
Chiếu danh tầm nã bắt về hỏi tra
Lại sai lệnh tiễn truyền qua
Giữ giàng họ Thúc một nhà cho yên . **

* giữ giàng: giữ gìn

An arrow-bearing herald was also sent to invite
Miss Hoạn's housekeeper and the prioress, Giác Duyên, to come.
In a solemn ceremony, Lord Từ told the troops his wife's story.
Hearts rose in indignation, all wanted to carry out his orders.
The revenge of Heaven's justice is truly appalling.
All those that needed to be arrested were caught and brought in.
The garrison was full of men holding big swords and long spears.
Inside and outside, many lines of soldiers stood to attention.
All was ready with an imposing severity.
Cannons crowded the place, flags' shadows covered the courtyard.

The commander's tent was erected in the middle of the camp.
Lord Từ sat next to his wife.
When the first round of drums just ended,
a roll call had been taken of those arrested.
Từ said to Kiều: "Favors and grudges between you and them,
I'll leave you all powers to act as you wish to honor justice."
Kiều replied, "Relying on your omnipotence,
I'd like to first thank my benefactors.
Repay my gratitude first, then take revenge."
Từ said, "Do as you please."

2305. Mụ quản gia, vãi Giác Duyên
Cũng sai lệnh tiễn đem tin rước mời
Thệ sư kể hết mọi lời
Lòng lòng cũng giận, người người chấp uy!
Đạo trời báo phục chửi ghê
2310. Khéo thay! Một mẻ tóm về đầy nơi
Quân trung gươm lớn, giáo dài
Vệ trong thị lập, cơ ngoài song phi
Sẵn sàng tề chỉnh uy nghi
Bác đồng chặt đất, tinh kỳ rợp sân.

2315. Trưởng hùm mở giữa trung quân
Từ Công sánh với phu nhân cùng ngồi
Tiên nghiêm trống chửi dứt hồi
Điểm danh trước dẫn chực ngoài cửa viên.
Từ rằng: "ân, oán hai bên
2320. Mặc nàng xử quyết báo đền cho mình."
Nàng rằng: "Nhờ cậy uy linh,
Hãy xin báo đáp ân tình cho phu
Báo ân rồi sẽ trả thù."
Từ rằng: "Việc ấy phó cho mặc nàng."

A sword-bearing orderly was sent to summon Thúc-Sinh.
His face seemed to change color to indigo, and his body quivered.
She said, "My debts of gratitude to you weigh a thousand
mountains. Your old friend at Lin-tzu, do you still remember?
Like the two morning and evening stars, we cannot be united.
You know whose fault it was, as I would not let you down.
A hundred rolls of brocade, a thousand liangs of silver.
These gifts just show my gratitude, it's not to repay what I owed
you.
Your wife's devilish and wicked.
This time the thief and the old woman he robbed will meet!
The ant had not crept around the edge of the cup for long.
Her wicked plot I will repay in full.

Looking at Thúc Sinh's face at that moment,
one can see his face drenched in sweat, as if he'd been in the rain.
His heart felt both a joy and a dread that he couldn't contain.
He was joyful for Kiều's situation, but felt a deep fear for his wife."

2325. Cho gươm mời đến Thúc lang
Mặt như chàm đổ, mình dường giẽ run.
Nàng rằng: "Nghĩa trọng nghìn non
Lâm Tri người cũ, chàng còn nhớ không?
Sâm Thương chẳng vẹn chữ tòng
2330. Tại ai, há dám phụ lòng cố nhân.
Gấm trăm cuốn bạc nghìn cân
Tạ lòng dễ xứng, báo ân gọi là!
Vợ chàng quỷ quái tinh ma,
Phen này kẻ cắp bà già gặp nhau!
2335. Kiến bò miệng chén chưa lâu,
Mưu sâu cũng trả nghĩa sâu cho vừa."

Thúc Sinh trông mặt bấy giờ
Mồ hôi chàng đã như mưa ướt đầm.
Lòng riêng mừng sợ khôn cầm
2340. Sợ thay mà lại mừng thầm cho ai.

The housekeeper and the prioress were called in next.
After introductions, they were invited to sit in places of honour.
Kiều held their hands, and showed them her face.
And said, "Slave Flower and Pure Spring are also me!
I remember my days of misfortunes. A mountain of gold can hardly
compensate the kindness and compassion you'd showed me.
These thousand taels of gold are just a token of my gratitude.
No amount of gold can balance the scale of a mother's heart."
Startled, the two women did not know what to say.
They were half terrified, and half happy for her.

Kiều said to them, "Please stay here for a while.
And watch how I take my revenge!"
Immediately, she ordered her soldiers to bring in the prisoners.
The lists of their offenses were also brought in.

Under the flags, soldiers unsheathed their swords.
The main culprit had the name of Hoạn-Thư.
On seeing her, Kiều greeted, saying:
"Madam, so you too have to come here today.
Among the women, very rare are those with several hands. *
In the old days, very rare are those who wear multiple faces. *
And nowadays, very rare are those that have multiple livers. *
A beautiful woman should be gentle and caring by nature.
The more wicked she is, the heavier her karmic debts."

* A person has only 1 face, 1 liver and 2 hands. Kiều was implying that no matter how clever or powerful (multiple hands), how deceitful (multiple faces), how daring, tough (multiple livers), Hoạn Thư is, she cannot escape her punishment.

*Mụ già, sư trưởng thứ hai
Thoắt đưa đến trước vội mời lên trên:
Dắt tay mở mặt cho nhìn:
"Hoa Nô kia với Trạc Tuyền cũng tôi.
2345. Nhớ khi lỡ bước xây vờ
Non vàng chưa để đền bồi tấm thương
Nghìn vàng gọi chút lễ thường
Mà lòng phiếu mẩu mấy vàng cho cân?"
Hai người, trông mặt tần ngần
2350. Nửa phần khiếp sợ, nửa phần mừng vui*

*Nàng rằng: Xin hãy rốn ngời
Xem cho rõ mặt, biết tôi báo thù!
Kíp truyền chư tướng hiến phù
Lại đem các tích phạm tù hậu tra.*

*2355. Dưới cờ, gươm tuốt nắp ra
Chính danh thủ phạm tên là Hoạn Thư.
Thoạt trông nàng đã chào thưa:
Tiểu thư cũng có bây giờ đến đây?
Đàn bà để có mấy tay
2360. Đồi xưa mấy mặt, đồi này mấy gan?
Để dàng là thói hồng nhan
Càng cay nghiệt lắm càng oan trái nhiều!*

Fear took away Hoạn Thư's soul and wits.
She prostrated herself and carefully chose words to implore:
"I'm just a petty-minded woman.
Jealousy is just a common trait of a person.
Please think of when I let you go to the shrine,
and when you left the house, I did not pursue.
In my heart, I respect and admire you.
But sharing a husband, who would be easy to oblige who.
I regret that I had put thorns on your path.
Can your generous heart give me some mercy?"

Kiều praised, "You are a really smart and clever woman
who knows exactly the proper things to say."
Kiều thought, "If I forgave her, her life's fortunate.
If I don't, it would seem that I am a petty-minded person.
Well, if she already regretted her actions."
Kiều then gave an order to free Hoạn Thư.
In gratitude, Hoạn Thư made her kowtows in the courtyard.
A line of captives bounded together by chains was led in.
Kiều said, "The High Heavens cast a wide net.
Those who harm people will be harmed. The cause is not from me."

Firstly, Bạc Hạnh and Bạc Bà were brought forward.
On one side, it's Hawk and Hound, on the other, Sở Khanh.
Then came Dame Tú and Scholar Mã.
These criminals deserved the fates that await them.
Orders were given to the executioner.
What oaths they made, those punishments will be applied.
Blood flowed, flesh hacked to pieces.
Whoever saw was terrified.

*Hoạn Thư hồn lạc phách xiêu
Khẩu đầu dưới trướng, liệu điều kêu ca
2365. Rằng: Tôi chút dạ đàn bà
Ghen tuông thì cũng người ta thường tình
Nghĩ cho khi gác viết kinh
Vớ khi khỏi cửa dứt tình chẳng theo
Lòng riêng riêng những kính yêu
2370. Chồng chung, chưa dễ ai chiều cho ai
Trót lòng gây việc chồng gai
Còn nhờ lượng bể thương bài nào chẳng?*

*Khen cho: "Thật đã nên rằng
Khôn ngoan đến mực nói năng phải lời."
2375. Tha ra thì cũng may đời
Làm ra thì cũng ra người nhỏ nhen.
Đã lòng tri quá thì nên *
Truyền quân lệnh xuống trường tiền tha ngay.
Tạ lòng lạy trước sân may
2380. Cửa viên lại dắt một dây dẫn vào
Nàng rằng: "Lòng lộng trời cao
Hại nhân, nhân hại, sự nào tại ta?"*

*Trước là Bạc Hạnh, Bạc Bà
Bên là Ưng, Khuyển, bên là Sở Khanh.
2385. Tú Bà cùng Mã Giám Sinh
Các tên tội ấy đáng tình còn sao.
Lệnh quân truyền xuống nội đao
Thề sao thì lại cứ sao gia hình
Máu rơi thịt nát tan tành
2390. Ai ai trông thấy hồn kinh phách rời.
* tri quá: biết lỗi*

Let it be known that everything is by the will of heaven.
Betrayal of trust is not worth it when the betrayed takes revenge.
The rogues and the cruel ones,
they reap what they sow, and no one will pity them.

The site of the executions was crowded with Từ's troops.
The executions happened In daylight for everyone to see.
Seeing the revenges that Kiều took,
the nun, Giác Duyên, hurriedly, bid her farewell to return home.
Kiều said, "A rare chance, once in a thousand years.
Rare are the times that we old friends have a chance to chat.
We'll soon be going our separate paths.
I would not know where you will be and how to visit you."

The nun replied, "It won't be long.
In five years, we'd see each other again. I remembered the day
when I was taking a foot journey in a distant land,
I met the nun, Tam Hợp, who's a prophet.
She told me the times that we'll meet again.
This year is one, the next five years from now.
We've seen that her prediction is not wrong.
The first part realized, the second must also be true.
We still have many ties together.
Our relationship has not come to an end yet. No hurry."

*Cho hay muôn sự tại trời
Phụ người, chẳng bỏ khi người phụ ta!
Mấy người bạc ác tình ma
Mình làm mình chịu kêu mà ai thương.*

*2395. Ba quân đông mặt pháp trường
Thanh thiên, bạch nhật rõ ràng cho coi
Việc nàng báo phục vừa rồi
Giác Duyên vội vã gửi lời từ quy
Nàng rằng: Thiên tải nhất thì *
2400. Cố nhân đã dễ mấy khi bàn hoàn *
Rồi đây bèo hợp mây tan
Biết đâu hạc nội mây ngàn là đâu!*

*Sư rằng: Cũng chẳng bao lâu
Trong năm năm lại gặp nhau đó mà
2405. Nhớ ngày hành cước phương xa
Gặp sư Tam Hợp vốn là tiên tri
Bảo cho hội ngộ chi kỳ
Năm nay là một nửa thì năm năm
Mới hay tiên định chẳng lầm
2410. Đã tin điều trước ắt nhằm việc sau
Còn nhiều ân nghĩa với nhau
Cơ duyên nào đã hết đâu, vội gì."*

* thiên tải nhất thì: ngàn năm một dịp, ý là rất hiếm.

* bàn hoàn: gần gũi, vui vẻ với nhau.

Kiều replied, "Prophecy of predestination.
Since she said it, it must be true.
If you happen to meet her again,
please ask her to foretell my fortune for me."
Giác Duyên readily agreed,
then said farewell and left.

*Nàng rằng: Tiền định tiên tri
Lời sư đã dạy ắt thì chẳng sai
2415. Họa bao giờ có gặp người
Vì tôi cậy hỏi một lời chung thân."
Giác Duyên vâng dặn ân cần
Tạ từ thoát đã dời chân cõi ngoài.*

Chapter 47: Living with Danger to Sharpen the Sword /

Phong Trần Mài Một Luỡi Gươm

After gratitude repaid and revenge taken,
her heart felt light as the sea of resentment drained.
She prostrated herself before Lord Từ and thanked him:
My frail self had never dreamed of this satisfaction.
Relying on the power of your thunderous hands,
my heart is now relieved of a great weight.
Your kindness, I engraved in my bones and heart.
Even if I die for you, I'd still not have paid my debt of gratitude.

Từ said, “the great men since the olden days till now
had never been able to find a soul mate even for just one day.
Bearing the name of a hero,
how could I let go of injustice that I meet on the road!
Let alone, this is a family affair.
There's no need for words of deep thanks to show your gratitude.
I still regret that your two parents
are separated from you and live in a distant place.
If I could get them to come here,
so you and them can be united, then I'm happy.”

*Nàng từ ân oán rạch rời
2420. Bể oan đường đã vơi vơi cạnh lòng.
Tạ ân lạy trước Từ công:
Chút thân bèo liểu nào mong có rày!
Trộm nhờ sấm sét ra tay
Tác riêng như cắt gánh đầy đổ đi!
2425. Chạm xương chép dạ xiết chi
Để đem gan óc đền nghì trời mây!*

*Từ rằng: “Quốc sĩ xưa nay
Chọn người tri kỷ một ngày được chẳng?
Anh hùng tiếng đã gọi rằng
2430. Giữa đường dấu thấy bất bằng mà tha!
Huống chi việc cũng việc nhà
Lọ là thâm tạ mới là tri ân.
Xót nàng còn chút song thân
Bấy nay kẻ Việt người Tần cách xa
2435. Sao cho muôn dặm một nhà
Cho người thấy mặt là ta cam lòng.”*

He then ordered preparations for a big feast in the camp.
Thousands of soldiers and officers gathered
to celebrate Kiều's redress of injustices suffered.
Từ had many military successes, one following another.
From then on, his martial might thundered far and wide.
He had his own kingdom in his corner of the sky.
With his own military and civil government, he divided the empire
into two.
Several times, like sweeping wind and pouring rain,
his army broke down the walls of the five districts of the south.

Dangers and perils presented opportunities to sharpen his sword.
Those coat-hanging and rice-bag bodies were nothing to him!
He was supreme master, lord of his frontier territory.
Although there was several great lords and powerful princes,
but none dared to challenge his flying banner.
For five years, he ruled a land bordered by the sea.

*Vội truyền sửa tiệc quân trung
Muôn binh nghìn tướng hội đồng tấy oan.
Thừa cơ trúc chẻ ngói tan
2440. Bình uy từ ấy sấm ran trong ngoài.
Triều đình riêng một góc trời
Gồm hai vắn võ rạch đôi sơn hà
Đòi phen gió quét mưa sa
Huyện thành đập đổ năm tòa cõi nam.*

*2445. Phong trần mài một lưỡi gươm
Những loài giá áo túi cơm sá gì!
Nghênh ngang một cõi biên thù
Thiếu gì cô quả, thiếu gì bá vương!
Trước cờ ai dám tranh cường
2450. Năm năm hùng cứ một phương hải tầ.*

Chapter 48: Hồ Tôn Hiến's Deceitful Gifts / Quà Lừa Bịp của Hồ Tôn Hiến

There was a provincial governor, a powerful official.
He's Hồ Tôn Hiến, a statesman with many talents.
He was given the powers by the emperor
to fight the rebels at will, with the title of supreme commander.
He knew that Từ was a hero and knew that Kiều
also had a voice in the military plans.
He parked his troops in the garrison, and sent a man
with loads of gold, silver and brocade to persuade them to
surrender.

For her, there were separate gifts:
two ladies-in-waiting, and thousand pounds of gold and jade.
The missive was sent to Từ Hải's headquarters.
Lord Từ was very reluctant to surrender, saying:
"With my hands, I founded this heritage.
Since then I had been master of these seas and rivers.
If I constrain myself and returned to the Court,
A surrendered subject is not well looked upon.
Those officials are tied together by their mandarin dresses.
Is it worth being a duke and have to bend your back and bow your
head.
How is it better than being the lord of your own territory.
With my military might, it's not easy for them to do anything to me.
Now, I move heaven and earth as I please.
Going any direction I want, without anyone above me."

*Có quan tổng đốc trọng thần
Là Hồ Tôn Hiến kinh luân gồm tài
Đẩy xe vàng chỉ đặc sai
Tiện nghi bát tiếu việc ngoài đồng nhưng.
2455. Biết Từ là đấng anh hùng
Biết nàng cũng dự quân trung luận bàn
Đóng quân làm chước chiêu an
Ngọc vàng gấm vóc sai quan thuyết hàng.*

*Lại riêng một lễ với nàng
2460. Hai tên thể nữ ngọc vàng nghìn cân.
Tin vào gửi trước trung quân
Từ công riêng hãy mười phân hồ đồ.
"Một tay gây dựng cơ đồ
Bấy lâu bề Sở sông Ngô tung hoành!
2465. Bó thân về với triều đình
Hàng thần lơ láo phận mình ra đâu?
Áo xiêm ràng buộc lấy nhau
Vào luồn ra cúi công hầu mà chi?
Sao bằng riêng một biên thù
2470. Sức này đã dễ làm gì được nhau?
Chọc trời khuấy nước mặc dầu
Dọc ngang nào biết trên đầu có ai."*

Chapter 49: Kiều Persuaded Từ Hải to Surrender / Kiều Thuyết Từ Hải Đầu Hàng

But Kiều, having an honest heart, easily trusted people.
Abundant gifts and sweet engaging words helped to sway her mind.
She thought that she's like a water fern,
and had lived a drifting life with many misfortunes.
“Wouldn't it better to become the sovereign's subject?”, she
thought,
“The big road is wide enough to move one's status to cloud's
height.
It'd be good for the family and also fulfill her duties to the State.
Then gradually, we will find a way to return to my hometown.
I would officially be a grande dame.
I can feel proud of myself when with others,
and my parents would enjoy the public honours.
Duties to the State and to the family are both fulfilled.
First is filial piety and second is faithfulness to the sovereign.
This's much better than a floating raft, that would have to worry
about the ocean waves turning it upside-down.”

*Nàng thời thật dạ tin người
Lễ nhiều nói ngọt nghe lời dễ xiêu.
2475. Nghĩ mình mặt nước cánh bèo
Đã nhiều lưu lạc lại nhiều gian truân.
Bằng nay chịu tiếng vương thần
Thênh thênh đường cái thanh vân hẹp gì!
Công tư vẹn cả hai bề
2480. Dàn dờ rồi sẽ liệu về cố hương
Cũng ngôi mệnh phụ đường đường
Nở nang mày mặt, rõ ràng mẹ cha.
Trên vì nước, dưới vì nhà
Một là đắc hiếu, hai là đắc trung.
2485. Chẳng hơn chiếc bách giữa dòng
E dè sóng vỗ hãi hùng cỏ hoa.”*

During a discussion of the consequences of submission,
Kiều took the opportunity to speak her opinions.
She said, “The king’s benevolence is profuse.
It’d poured everywhere, and permeated everything deeply.
Merits for his works of pacification dated back a long time.
They have everyone’s gratitude in the land.
Reflect on what happened since you started warfare.
Piles of human bones along the “Vô Định” river
have reached the height of a man.
Why do this and leave a bad name for posterity?
For thousand of years, no one had ever praised the rebel leader,
Huang Chao.
Wouldn’t the position of a high-ranking official be much better?
Who would turn away from the only route to fame and honour?”

Từ was persuaded by her sweet and persuasive words.
His army on the offensive changed to a surrender position.
He made arrangements to meet the Governor’s emissary.
They set a date for disarmament and terms of dismissal of his army.
Believing in the promises of the peace settlement,
flags were left unheeded, and night watches slackened.
Từ’s neglect of proper defense measures
were observed by spies from the imperial army.

*Nhân khi bàn bạc gần xa
Thừa cơ nàng mới bàn ra nói vào.
Rằng: “Trong Thánh trạch dồi dào
2490. Tưới ra đã khắp thấm vào đã sâu.
Bình thành công đức bấy lâu
Ai ai cũng đội trên đầu xiết bao.
Ngẫm từ gây việc binh đao
Đống xương Vô định đã cao bằng đầu.
2495. Làm chi để tiếng về sau
Nghìn năm ai có khen đâu Hoàng Sào!
Sao bằng lộc trọng quyền cao
Công danh ai dứt lối nào cho qua?”*

*Nghe lời nàng nói mặn mà
2500. Thế công Từ mới trở ra thế hàng.
Chỉnh nghi tiếp sứ vội vàng
Hẹn kỳ thúc giáp quyết đường giải binh.
Tin lời thành hạ yêu mình
Ngọn cờ ngợ ngác trống canh trễ tràng.
2505. Việc binh bỏ chẳng giữ gìn
Vương sư dòm đã tỏ tường thực hư.*

Chapter 50: The Death of Từ Hải / Cái Chết của Từ Hải

Lord Hồ seized the opportunity to play his stratagem.
His troops'd go behind the sending of presents for a sudden attack.
Carrying peace settlement's banner, the imperial army advanced.
Presents of peace at the front, weapons concealed from behind.
The unsuspecting Lord Tu did not know.
Donning full ceremonial dress of a high-ranking official,
he left his camp to surrender.
Lord Ho made a secret sign to his men. On three sides
were gunshots, and all four sides were hoisting battle flags.

Caught in a total surprise, even a tiger king
when fallen into a trap would become helpless.
Từ fought to the death in the battlefield,
to show his enemies the bravery of a supreme general.
When his great soul left to join the deities' abode,
he still stood straight within the circles of enemies!

*Hồ công quyết kế thừa cơ
Lễ tiên binh hậu khắc cờ tập công.
Kéo cờ chiêu phủ tiên phong
2510. Lễ nghi dàn trước bác đồng phục sau.
Từ công hờ hững biết đâu
Đại quan lễ phục ra đầu cửa viên.
Hồ công ám hiệu trận tiền
Ba bề phát súng, bốn bên kéo cờ.*

*2515. Đương khi bất ý chẳng ngờ
Hùm thiêng khi đã sa cơ cũng hèn!
Tử sinh liều giữa trận tiền
Dạn dầy cho biết gan liền tướng quân!
Khí thiêng khi đã về thần
2520. Nhơn nhơn còn đứng chôn chân giữa vòng!*

Her pearly tears poured out even more, in streams.
Hesitantly, she expressed her thoughts and feelings.
“Từ was a great hero. He went his own way
beneath the wide skies and roamed unchallenged in the open seas.
Believing in me, he overtrusted the promises, and took the self
that’d fought hundreds of battles to become a subject of the king.
He thought that he’d obtain nobility and honours for me,
and never suspected that his flesh and bones would be shattered!
For five year, he’d arrogantly roved between the skies and the seas
but then his body dropped on the field like it was nothing.
You advised me to tell of my service and ask for rewards.
The more I think of it, the more grievous is my heart.
I felt that I’m much more guilty than deserving.
That was why I had tried to commit suicide.
Please just reward me a modest grave,
to give the man I love his humble resting place.”
At this request, Lord Hồ felt some pity,
and gave orders for a hasty burial by the riverbank.

*Nàng càng giọt ngọc tuôn dào
Ngập ngừng mới gửi thấp cao sự lòng.
Rằng: “Từ là đấng anh hùng
2550. Dọc ngang trời rộng, vẫy vùng bể khơi!
Tin tôi nên quá nghe lời
Đem thân bách chiến làm tôi triều đình.
Ngỡ là phu quý phụ vinh
Ai ngờ một phút tan tành thịt xương!
2555. Năm năm trời bể ngang tàng
Đem mình đi bỏ chiến trường như không.
Khéo khuyên kẻ lấy làm công
Kể bao nhiêu lại đau lòng bấy nhiêu!
Xét mình công ít tội nhiều
2560. Sống thừa tôi đã nên liều mình tôi!
Xin cho tiện thổ một đôi
Gọi là đắp điểm cho người tử sinh.”
Hồ công nghe nói thương tình
Truyền cho cỏ táng di hình bên sông.*

Chapter 51: Forced to Wed a Tribal Chief / Kiều Bị Ép Gả cho Thổ Quan

In the headquarters, a victory feast was held. Place was filled with sounds of flutes and strings, and voices of soldiers and officers.

She was ordered to serve Lord Ho behind the curtain.

He pretended to be drunk and forced her to play the lute.

Like the wind wailing, the rain weeping, so heart-rending, it seemed the four strings dripping blood from her fingers!

The howlings of gibbons, the wailings of cicadas, cannot match such sorrow.

Ho listened, frowned, and shed some tears.

Ho asked: "What's the music piece that you're playing?"

It sounds so full of bitterness and sorrow!"

Kiều replied: "It's called "Thankless Fate".

I had composed it when I was young.

The melody was created in days long gone, but the example of "thankless fate" is now and here before you."

The more he watched and listened, the more enchanted he was.

What a miracle! An iron mask could become dazed with love.

He said, "We are destined for each other.

Let me reconnect your lute strings with phoenix glue.

2565. Trong quân mở tiệc hạ công
Xôn xao tơ trúc hội đồng quân quan
Bắt nàng thị yến dưới màn

Dở say lại ép cung đàn nhặt râu
Một cung gió thảm mưa sầu

2570. Bốn dây nhỏ máu năm đầu ngón tay!
Ve ngâm vượn hót nào tày

Lọt tai Hồ cũng nhăn mày rơi châu
Hỏi rằng: Này khúc ở đâu?

Nghe ra muôn oán nghìn sầu lắm thay!

2575. Thừa rằng: Bạc-mệnh khúc này
Phổ vào đàn ấy những ngày còn thơ
Cung cầm lựa những ngày xưa
Mà gương bạc mệnh bây giờ là đây!"

Nghe càng đắm, ngắm càng say

2580. Lạ cho mặt sắt cũng ngây vì tình!

Dạy rằng: "Hương lửa ba sinh
Dây loan xin nối cầm lành cho ai."

She said, "I'm just a fallen woman.
On my conscience is the unjust death of a person.
Nothing left of me, this tattered flower.
Like Hsiao-lin's lute strings, my heart's broken.
With your kindness, I hope to still live. (word play: to keep my pink pants)
I'd be fortunate to see my native village with my dying breath."

During the feast, the governor had drunk too much.
The next morning he woke up and remembered:
"Being a high official of the realm,
I'm constantly watched by the higher authorities and the public.
It's not becoming of my office to act like a womanizer.
So how do I settle this matter now?"

When the office opened for work,
his mind resolved, Hồ made his decision.
Who dares to protest the words of a high-ranking official?
By his order, Kiều was forced to wed a tribal chief.
O how meddling you can be, the matrimony god!
Why do you tie the red silk threads so heedlessly?"

The flowered carriage was led straight down onto the boat.
The curtain pulled down, the lamp lit.
She seemed like a willow withered, a peach blossom faded.
There wasn't a single spark of liveliness in her body and face.

*Thưa rằng: "Chút phận lạc loài
Trong mình nghĩ đã có người thác oan
2585. Còn chi nữa cánh hoa tàn
Tơ lòng đã đứt dây đàn Tiểu Lân
Rộng thương còn mảnh hồng quần
Hơi tàn được thấy gốc phần là may!"*

*Hạ công chén đã quá say
2590. Hồ công đến lúc rạng ngày nhớ ra:
"Nghĩ mình phương diện quốc gia
Quan trên nhắm xuống người ta trông vào
Phải tuồng trăng gió hay sao
Sự này biết tính thế nào được đây?"*

*2595. Công nha vừa buổi rạng ngày
Quyết tình Hồ mới đoán ngay một bài
Lệnh quan ai dám cãi lời
Ép tình mới gán cho người thổ quan.
Ông tơ thực nhẽ đã đoan!
2600. Xe tơ sao khéo vợ chàng vợ tiên?*

*Kiều hoa áp thẳng xuống thuyền
Lá màn rủ thấp ngọn đèn khêu cao
Nàng càng ủ liễu phai đào
Trăm phần nào có phần nào phần tươi?*

Họa Sĩ Nguyễn Sơn

Chapter 52: Kiều Jumped into Chien-tang River / Kiều Nhảy Sông Tiền Đường

She said to herself, "Let the sands and the waves engulf me
and waste my parents' efforts, and waste an intelligent mind.
At heaven's edge, drifting in the middle of the sea,
where should I send my bones to its rest?
Who had cut my silk threads of love?
Who had put the debts of fate into my hands?
Why has my life turned out like this?
Any remaining day of my life is just a wasted day!
As there's no joy in living,
then why sorrow over a loss.
I'm alone with so much bitterness in life.
Let the jade be shattered, the gold melted, let it all be over!"

The crescent moon'd disappeared behind the western mountains.
Kiều, alone in her cabin, kept standing up and sitting down.
Then, she heard the sudden roar of rising tides.
She asked and learned that the river was Chien-tang.
She remembered clearly the words she heard in her dream.
This's the end, she thought, of her heart-rending fate!
Đạm Tiên, O friend, do you know I've kept our tryst?
You promised – so wait down there to welcome me.

Under the lamp, there was some flowered stationery.
She wrote a few last words to let people know.
Then she opened the curtain and looked outside.
The high sky, the wide river, a vast expanse of blue.

2605. "Đành thân cát lấp sóng vùi
Cứp công cha mẹ thiệt đời thông minh!
Chân trời mặt bể lênh đênh
Nắm xương biết gửi tử sinh chốn nào
Duyên đâu ai dứt tơ đào
2610. Nợ đâu ai đã dắt vào tận tay!
Thân sao thân đến thế này?
Còn ngày nào cũng dư ngày ấy thôi!
Đã không biết sống là vui
Tấm thân nào biết thiệt thòi là thương!
2615. Một mình cay đắng trăm đường,
Thôi thì nát ngọc tan vàng thì thôi!"

Mảnh trăng đã gác non đòai
Một mình luống những đứng ngồi chưa xong
Triều đâu nổi tiếng ùng ùng
2620. Hỏi ra mới biết rằng sông Tiền đường.
Nhớ lời thần mộng rõ ràng
Này thôi hết kiếp đoan trường là đây!
Đạm Tiên nàng nhé có hay!
Hẹn ta thì đợi dưới này rước ta.

2625. Dưới đèn sẵn bức tiên hoa
Một thiên tuyệt bút gọi là để sau.
Cửa bình vội mở rèm châu
Trời cao sông rộng một màu bao la.

She wrote, "Lord Từ had treated me so well.
But 'cause of a little state affair, I'd betrayed his trust.
I killed my husband, and yet I wedded another.
How could I still have a face to stand in this world?
I'd rather die and put everything to rest.
My heart I will entrust to the sky and the waves."

She looked for one last time at the endless expanse of rising water,
and threw herself into the great river.
The tribal chief, after informed, immediately attempted a rescue.
But her body was sunken somewhere in the river.

Pity her life, just a human life like any others,
but to have such talents and beauty was to welcome jealousy and
danger.
She led a wandering life bearing injustices and miseries.
What would be left of her if waiting to the end of her destiny.

So many times in fifteen years, she was a living example
of the vicissitudes of the lives of beautiful women.
A life with such misfortunes as her could not have been worse.
In accordance with the laws of nature,
after the darkest tunnel came the light.
Those people that practice filial piety and are true of heart,
when Heaven had imposed painful sacrifices,
Heaven will show pity for their lives.

*Rằng: "Từ công hậu đãi ta
2630. Chút vì việc nước mà ra phụ lòng.
Giết chồng mà lại lấy chồng
Mặt nào còn đứng ở trong cõi đời?
Thôi thì một thác cho rồi
Tấm lòng phó mặc trên trời dưới sông!"*

*2635. Trông vời con nước mênh mông
Đem mình gieo xuống giữa dòng trường giang
Thổ quan theo vớt vội vàng
Thời đà đắm ngọc chìm hương mất rồi!*

*Thương thay cũng một kiếp người
2640. Hại thay mang lấy sắc tài làm chi!
Những là oan khổ lưu ly
Chờ cho hết kiếp còn gì là thân!*

*Mười lăm năm bấy nhiêu lần
Làm gương cho khách hồng quần thử soi!
2645. Đời người đến thế thì thôi
Trong cơ âm cực dương hồi khổ hay.
Mấy người hiểu nghĩa xưa nay
Trời làm chi đến lâu ngày càng thương!*

Chapter 53: Giác Duyên and the Prophetess / Giác Duyên và Tam Hợp Đạo Cô

After taking leave of Kiều, Giác Duyên,
with her gourd and bag, took a long pilgrimage.
She met Tam Hợp, the holy nun,
and talked to her about Kiều and inquired Kiều's fate:
"Such a loyal person and filial daughter Kiều is.
But why is her life so full of misfortunes?"

The nun replied, "Fortune and misfortune come from the laws of
heaven,
but the root cause of it is from a person's heart.
Heaven has a hand, but it also come from us.
Living a moral life is the source of happiness, all passions lead to
suffering.
Thúy Kiều is lively and intelligent.
Granted, a sad lot is often reserved for a beautiful woman.
But Kiều kept holding onto man-woman love
and stubbornly enmeshed herself in its web of passions.

Thus, when she was in those peaceful abodes,
she didn't stay because she could not sit still.
Demons goaded her, phantoms led her on the wrong path.
Thus she had gone on a journey of heart-rending sorrow.

After one misfortune came another.
Two times in the brothel, twice in temples.
Within the circle of raised spears and naked swords,
she lived as a maid with the wolves and the tigers.

*Giác Duyên từ tiết giả nàng
2650. Đeo bầu quấy níp rộng đường vân du
Gặp bà Tam Hợp đạo cô
Thong dong hỏi hết nhỏ to sự nàng:
"Người sao hiếu nghĩa đủ đường
Kiếp sao rặt những đoạn trường thế thôi?"*

*2655. Sự rằng: Phúc họa đạo trời
Cổ nguồn cũng ở lòng người mà ra.
Có trời mà cũng tại ta
Tu là cội phúc, tình là dây oan.
Thúy Kiều sắc sảo khôn ngoan
2660. Vô duyên là phận hồng nhan đã đành
Lại mang lấy một chữ tình
Khư khư mình buộc lấy mình vào trong.*

*Vậy nên những chốn thong dong
Ở không yên ổn, ngồi không vững vàng
2665. Ma đưa lối, quỷ dẫn đường
Lại tìm những chốn đoạn trường mà đi.*

*Hết nạn ấy đến nạn kia
Thanh lâu hai lượt, thanh y hai lần
Trong vòng giáo dựng gươm trần
2670. Kề lưng hùm sói, gởi thân tôi đòi.*

In the middle of the tumultuous waves,
she threw herself in the water to tempt the jaws of sea dragons.
Her misfortunes had always followed her passions.
She knows her pains and the true cause of her sorrows.
She'd have to live a life full of sufferings and die in exile.
A heart-rending fate until the end of her life!"

On hearing her words, Giác Duyên was terrified:
"A whole life! Alas! What would be left of her?"
The prophetess replied, "But it doesn't matter.
Her fate had been reconsidered with her merits.
Judging from her past sins,
she was trapped in love but did not indulge in sexual lust.
She sacrificed her love to pay her filial debt.
She sold herself and this pious act had touched Heaven's heart.

She caused the death of one but had saved tens of thousands.
She can tell what's important and fair, and what's not.
Those merits are incomparable.
Her past sins had now been washed clean.

When appropriate, heaven knows how to be obliging.
Debt is paid first, then compensation for merits later.
Giác Duyên – remember your promise to your poor friend -
at the Chien Tang river, you can have a raft waiting for her.
Thus, you will be faithful to your given word.
It's an opportunity from heaven to do what's blessed.

*Giữa dòng nước dẫy sóng dồi
Trước hàm rồng, cá gieo mồi thủy tinh.
Oan kia theo mãi với tình
Một mình mình biết, một mình mình hay.
2675. Làm cho sống đọa thác đầy
Đoạn trường cho hết kiếp này mới thôi!"*

*Giác Duyên nghe nói rụng rời:
Một đời nàng né thương ôi còn gì!
Sư rằng: Song chẳng hề chi
2680. Nghiệp duyên cân lại nhắc đi còn nhiều.
Xét trong tội nghiệp Thúy Kiều
Mắc điều tình ái, khỏi điều tà dâm
Lấy tình thâm trả nghĩa thâm
Bán mình đã động hiếu tâm đến trời!*

*2685. Hại một người cứu muôn người
Biết đường khinh trọng biết lời phải chằng
Thừa công đức ấy ai bằng
Túc khiến đã rửa lông lông sạch rồi!*

*Khi nên trời cũng chiều người
2690. Nhẹ nhàng nợ trước đền bồi duyên sau
Giác Duyên dù nhớ nghĩa nhau
Tiền đường thả một bè lau rước người
Trước sau cho vẹn một lời
Duyên ta mà cũng phúc trời chi không!"*

Chapter 54: Giác Duyên Saved Kiều's Life / Giác Duyên Cứu Sống Kiều

Giac Duyen, at these words, felt great joy in her heart.
She went to the Chien Tang river and settled by its shore.
She built a cabin made of wood and thatched grass,
that faced the blue waters and laid under the the yellow clouds.
She hired for the whole year two fishermen.
Their boat anchored on the shore, and their nets casted in the river.

With a constant heart, the nun did not spare any efforts.
Fortunately, her meeting with Kieu was scheduled in heaven.
Since Kieu had plunged herself into the silver water waves,
the currents have drifted her to this place.
The fishermen pulled up the net and saw a person.
They all saw clearly that the prophetess's words were all true!

Kieu was laid on the boat, wearing a silk dress.
Although fully drenched, she still had not lost her shine.
Giac Duyen recognized her friend's face
but she was still immersed in heavy sleep.

2695. Giác Duyên nghe nói mừng lòng
Lân la tìm thú bên sông Tiền đường
Đánh tranh chụm nóc thảo đường
Một gian nước biếc mây vàng chia đôi
Thuê năm ngư phủ hai người
2700. Đón thuyền chực bến, kết chài giăng sông.

Một lòng chẳng quản mấy công
Khéo thay gặp gỡ cũng trong chuyển vần!
Kiều từ gieo xuống duềnh ngân
Nước xuôi bỗng đã trôi dần tận nơi.
2705. Ngư ông kéo lưới vớt người
Ngắm lời Tam Hợp rõ mười chẳng ngoa!

Trên mui lướt lướt áo là
Tuy dầm hơi nước chưa lòa bóng gương
Giác Duyên nhận thật mặt nàng
2710. Nàng còn thêm thiếp giấc vàng chưa phai.

Kieu's soul was floating in her dream,
when Đạm Tiên saw her old friend and greeted her, saying:
"I'd been waiting here for you.
For ten years and more, but it'd been a waste of time.
Your fate is thin, but your merits are strong.
Despite your previous life, few can match the heart that you have.
Your faithful heart had touched Heaven.
In selling yourself, you show filial piety,
in saving people's lives, you show altruism.
You had served the country and the people well.
Your merits have tipped the scale of justice in your favor.

Your name was withdrawn from the heartbreaking destiny list.
The heart-rending poems I will return to you.
There's still a lot of joys for you in the future.
Your past great love will be fulfilled, your life full of happiness."

Surprised and still dreamy, she did not know what to believe,
when the words "Pure Spring" was uttered in her ears.
Startled, she wakened from her dream.
Her mind still dazed, she did not recognize anyone.
Of Đạm Tiên, not a trace of her in the boat.
But beside her, there was the nun, Giác Duyên.

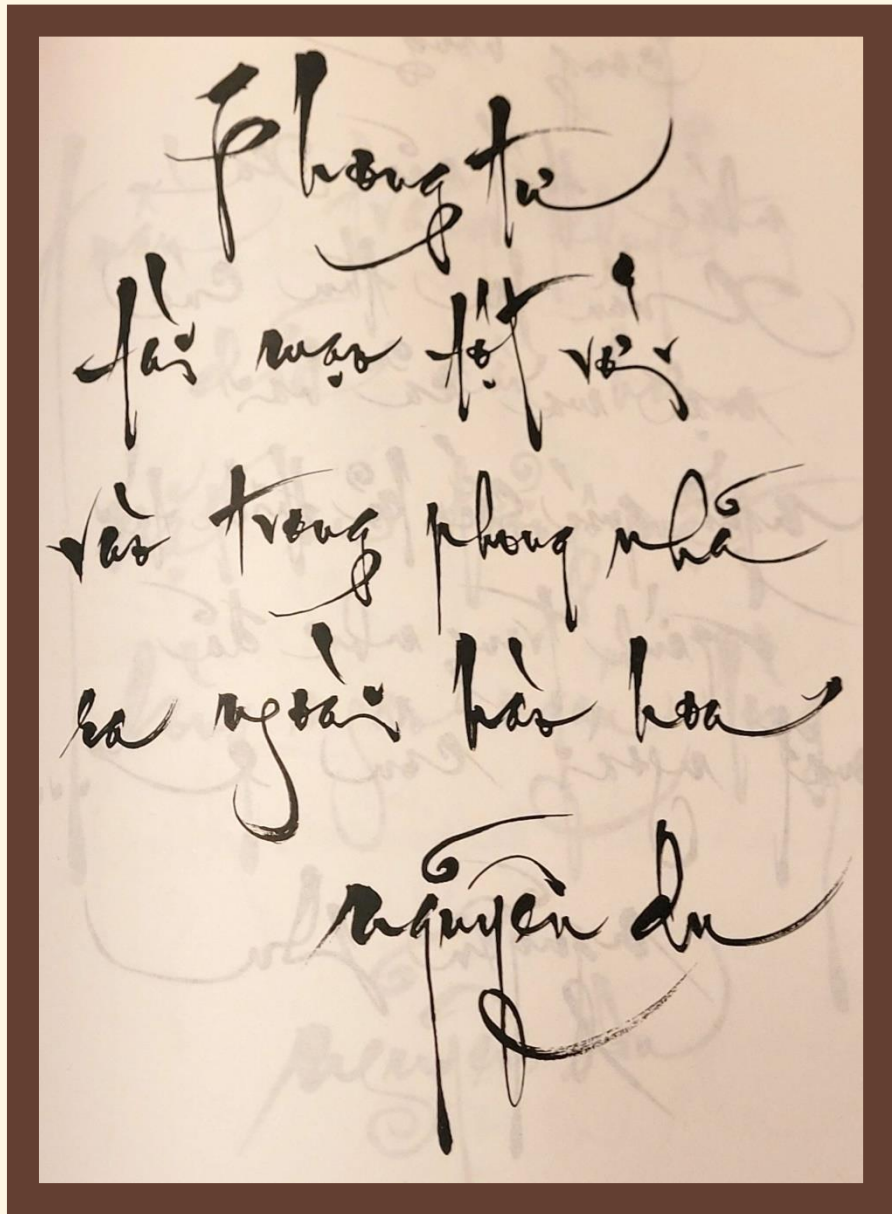
*Mơ màng phách quế hồn mai
Đạm Tiên thoát đã thấy người ngày xưa
Rằng: "Tôi đã có lòng chờ
Mất công mười mấy năm thừa ở đây
2715. Chị sao phận mỏng, phúc dày
Kiếp xưa đã vậy, lòng này dễ ai!
Tâm thành đã thấu đến trời
Bán mình là hiếu, cứu người là nhân
Một niềm vì nước vì dân
2720. Âm công cất một đồng cân đã già!*

*Đoạn trường số rút tên ra
Đoạn trường thơ phải đưa mà trả nhau
Còn nhiều hưởng thụ về lâu
Duyên xưa tròn trặn, phúc sau dồi dào!"*

*2725. Nàng nghe ngơ ngẩn biết sao
Trạc Tuyền! Nghe tiếng gọi vào bên tai
Giật mình thoát tỉnh giấc mai
Bâng khuâng nào đã biết ai mà nhìn.*

They were very happy to see each other.
After the boat cleaned, they went to the grass hut.
A family together, from morning to night,
with the moonlight and wind to cool their faces,
and salts and greens to cleanse their hearts.
From all four sides, they had a view of vast empty space.
The tides rose in the morning and evening;
the clouds floating in front and behind.
The pains of old woes had all been wiped from her mind.
But how would her first love know she's at this place?

*Thấy nhau mừng rỡ trăm bề
Dọn thuyền mới rước nàng về thảo lư
Một nhà chung chạ sớm trưa
Gió trăng mát mặt, muối dưa chay lòng
2735. Bốn bề bát ngát mênh mông
Triều dâng hôm sớm, mây lồng trước sau
Nạn xưa trút sạch lâu lâu
Duyên xưa chưa dễ biết đâu chốn này.*

Chapter 55: Kim Trọng's Search for Kiều / Kim Trọng Tìm Kiều

Kiều's life was full of misfortunes.
Kim Trọng also had his share of sufferings.
Since the day he left to help with the burial ceremony,
he stayed in Liêu Dương for half a year, before he returned.
He hurriedly went to the Thúy garden to check things out,
and saw that the scenery had changed so unlike before.

The whole garden was full of weeds and reeds.
The moonlit window looked so cold and empty, the walls rain-
beaten.
From front to back, he did not see a single soul,
although the peach blossoms of last year
still smile in greeting of the east wind.

A few sparrows rustled their wings in the vacant house.
Wild grass spread all over the ground, moss covered shoeprints.
At the wall's end, several thorny bushes grew,
blocking the path that she and him last year walked through.
All around the house was in gloomy silence.
Whom can he ask to know the whereabouts of his love?

*Nỗi nài tai nạn đã đầy
2740. Nỗi chàng Kim Trọng bấy chầy mới thương.
Từ ngày muôn dặm phù tang
Nửa năm ở đất Liêu dương lại nhà.
Vội sang vườn Thúy dò la
Nhìn phong cảnh cũ nay đà khác xưa.*

*2745. Đầy vườn cỏ mọc lau thưa
Song trăng quạnh quẽ, vách mưa rã rời.
Trước sau nào thấy bóng người
Hoa đào năm ngoái còn cười gió đông.*

*Xập xè én liệng lâu không
2750. Cỏ lan mặt đất, rêu phong dấu giày.
Cuối tường gai góc mọc đầy
Đi về này những lối này năm xưa.
Chung quanh lặng ngắt như tờ
Nỗi niềm tâm sự bây giờ hỏi ai?*

A neighbor passed by and greeted him.
Kim asked him a few discreet questions.
Asked about the father: he was involved in a court trial.
Asked about Kiều: she sold herself to ransom her father.
Asked about their house: they had moved far away.
Then he asked about young Vương and Thúy Vân.
He was told that both of them are living in difficulties.
Sewing clothes and writing for hire to make a living.
The news were like lightning strikes in the sky.
On hearing it, Kim was dumbfounded for a moment.

He then asked where they had moved to.
Kim went to their new home and saw:
A dilapidated mud-walled cottage,
with ragged reed blinds and tattered sparse bamboo screens.
When he saw a rain-soaked grass yard full of weeds,
the sight depressed and confused him all the more.
He ventured to call outside the wall.
Young Vương heard his voice and rushed out.
Took him by the hand and hastily led him inside.
From a back room, the parents soon appeared.

2755. Láng giềng có kẻ sang chơi
Lân la sẽ hỏi một hai sự tình.
Hỏi ông ông mắc tụng đình
Hỏi nàng nàng đã bán mình chuộc cha.
Hỏi nhà nhà đã dời xa
2760. Hỏi chàng Vương với cùng là Thúy Vân.
Đều là sa sút khó khăn
May thuê viết mướn kiếm ăn lần hồi.
Điều đâu sét đánh lưng trời
Thoắt nghe chàng thoắt rụng rời xiết bao!

2765. Hỏi thăm di trú nơi nao
Đánh đường chàng mới tìm vào tận nơi.
Nhà tranh vách đất tả tơi
Lau treo rèm nát, trúc cài phen thưa
Một sân đất cỏ dầm mưa
2770. Càng ngao ngán nỗi càng ngơ ngẩn dường!
Đánh liều lên tiếng ngoài tường
Chàng Vương nghe tiếng vội vàng chạy ra
Đắt tay vội rước vào nhà
Mái sau viên ngoại ông bà ra ngay.

Chapter 56: Kim Met Kiều's Parents / Kim Gặp Bố Mẹ Kiều

Weeping and wailing, they told Kim their woes:

“Young man, do you know what’d happened to us?

Our daughter Kiều, her fate was so fragile.

She failed her promise to be your betrothed.

Faced with a terrible family disaster,

she sold herself to have the means to save her father.

She was torn with sorrow and regret when she left home.

With tears in her eyes, she told us her wish time and again.

Since she’d exchanged solemn oaths with you,

she asked her sister to take her place.

This’d be to repay a little of what she owes you.

But the sorrow in her heart would last forever!

In this life, she had let you down.

In her next life, she’d repay you.

Those were the words she said time and again,

and they were engraved in our hearts before she left.

What an ill fate you have, my darling daughter.

Your beloved Kim had returned but where have you gone?”

2775. Khóc than kể hết niềm tây:

Chàng ôi biết nỗi nước này cho chưa?

Kiều nhi phận mỏng như tờ

Một lời đã lỗi tóc tơ với chàng!

Gặp cơn gia biến lạ đường

2780. Bán mình nó phải tìm đường cứu cha.

Dùng dằng khi bước chân ra

Cực trăm nghìn nỗi dặn ba bốn lần

Trót lời hẹn với lang quân

Mượn con em nó Thúy Vân thay lời

2785. Gọi là trả chút nghĩa người

Sầu này dằng đặc muôn đời chưa quên!

Kiếp này duyên đã phụ duyên

Dạ đài còn biết sẽ đền lai sinh

Mấy lời ký chú đĩnh ninh

2790. Ghi lòng để dạ cắt mình ra đi

Phận sao bạc bẫy Kiều nhi!

Chàng Kim về đó con thì đi đâu?”

The more they talked, the deeper their grief.
The more Kim listened, the more heartbroken he got.
His body shook violently as if unable to accept the facts.
His eyes flooded with tears, his spirit seemed absent.
His mind so distressed, he fainted many times.
On awakening, he sobbed and sobbed then fainted again.

Seeing Kim so distressed, old Vương
restrained his own grief and tried to console Kim:
The plank is now already nailed into the boat.
With her poor fate, she cannot return your love.
Although you love and care for her so much,
you must not throw away your precious life.

They tried and tried to comfort him in hundreds of ways.
But the fire of anguish, when smothered, only grew stronger.
They showed him the golden bracelets,
and the incense and the lute of last year.
Kim, on seeing these keepsakes, missed her even more.
His heart more distressed, his anger grew.

Kim said, "It's because of my being away
that the flower, the water fern had drifted downstream.
We had sworn many oaths with each other.
Those words of gold were not idle words.
Although we haven't share a bed, we're still husband and wife.
How could my heart bear the thought of cutting the bonds with her?
No matter how much time or gold I need to spend,
while I'm still alive, I will have to see her again!"

*Ông bà càng nói càng đau
Chàng càng nghe nói càng đau như dứa.
2795. Vật mình vẩy gió tuôn mưa
Dầm dề giọt ngọc thẫn thờ hồn mai!
Đau đòi đoạng ngắt đòi thôi
Tỉnh ra lại khóc, khóc rồi lại mê.*

*Thấy chàng đau nỗi biệt ly
2800. Nhẫn ngừng ông mới vỗ về giải khuyên:
Bây giờ ván đã đóng thuyền
Đã đành phận bạc khôn đền tình chung!
Quá thương chút nghĩa đèo bồng
Nghìn vàng thân ấy dễ hòng bỏ sao?*

*2805. Dỗ dành khuyên giải trăm chiều,
Lửa phiền càng dập càng khêu mối phiền.
Thề xưa giờ đến kim hoàn
Của xưa lại giờ đến đàn với hương
Sinh càng trông thấy càng thương
2810. Gan càng tức tối, ruột càng xót xa.*

*Rằng: "Tôi trót quá chân ra
Để cho đến nỗi trôi hoa dạt bèo.
Cùng nhau thề thốt đã nhiều
Những điều vàng đá phải điều nói không!
2815. Chưa chẵn gối cũng vợ chồng
Lòng nào mà nữ dứt lòng cho đang?
Bao nhiêu của mấy ngày đàng
Còn tôi, tôi một gập nàng mới thôi!"*

His grief can never be in words fully expressed.
Kim, still sobbing, took leave of Kieu's family.
He hurried home, and had a lodge built in the flower garden.
Then invited Kieu's parents to come and live there.
Day and night, he would inquire after their health,
like their own son, so as to fulfill Kieu's love for her parents.

*Nỗi thương nói chẳng hết lời
2820. Tạ từ sinh mới sứt sùi trở ra.
Vội về sửa chốn vườn hoa
Rước mời viên ngoại ông bà cùng sang.
Thần hôn chăm chút lễ thường
Dưỡng thân thay tấm lòng nàng ngày xưa.*

Chapter 57: Kim and Vân Got Married / Kim Trọng Lấy Thúy Vân

With ink diluted with tears, he wrote letters,
and sent people to look for her.
So much effort and money spent.
Lin-ching, he had gone a few times.
But he searched here while she was there.
Between the vast sky and the seas, where would she be?

Kim became more and more distressed with longings and fears.
His liver was like on fire, his bosom felt like being scraped by a knife.
The silkwom, spinning its threads, day by day, became more
wasted.
The cicada, under biting frost, became thinner each day.

He languished, sometimes sober, sometimes dreaming.
Tears of blood flowed from his eyes, his soul departed in a dream.
Kiều's parents were very worried and frightened.
How was it that he came to this state!
They, in haste, prepared to set a date,
for the wedding of Thúy Vân and Kim.

2825. Đinh ninh mài lệ chép thơ
Cắt người tìm kiếm, đưa tờ nhắn nhe.
Biết bao công mướn, của thuê
Lâm-Thanh mấy độ đi về dậm khơi
Người một nơi hỏi một nơi
2830. Mênh mông nào biết bể trời nơi nao?

Sinh càng thảm thiết khát khao
Như nung gan sắt, như bào lòng son.
Ruột tằm ngày một héo hon
Tuyết sương ngày một hao mòn hình ve.

2835. Thẩn thờ lúc tỉnh lúc mê
Máu theo nước mắt hồn lìa chiêm bao.
Xuân huyên lo sợ biết bao
Quá ra khi đến thế nào mà hay!
Vội vàng sắm sửa chọn ngày
2840. Duyên Vân sớm đã se dây cho chàng.

A graceful maiden, an elite scholar.
Talented man and beautiful girl in their springs of youth.
Although Kim was happy with the marriage,
the joy of newlyweds was not enough to fully suppress his sorrow.

While eating, sleeping, coming in and out,
the more attached they were, the deeper his past love grew.
Until when would he ever stop longing for her?
His tears fell profusely, and his insides full of knots.
Sometimes, when his study room was quiet
he'd burn the incense, and play the old lute.

The silk strings moaned softly its melody of love and sorrow.
Wisps of smoke of fragrant incense floating in the air,
the light breeze stirring the blinds.
Seemed to Kim like inside the room, by the terrace,
the sound of her voice floated to him,
and her silhouette appeared like a dream.
Because his heart remained true to his beloved,
he thought of her so he saw her appeared.
While he was steeped in sorrow day and night,
several springs and autumns had been passing by.

*Người yếu điệu, kẻ văn chương
Trai tài gái sắc xuân đương vừa thì
Tuy rằng vui chữ vu quy
Vui nào đã cất sầu kia được nào!*

*2845. Khi ăn ở, lúc ra vào
Càng âu duyên mới, càng dào tình xưa
Nỗi nàng nhớ đến bao giờ
Tuôn châu đòi trận, vò tơ trắm vòng
Có khi vắng vẻ thư phòng
2850. Đốt lò hương, giờ phím đồng ngày xưa.*

*Bẻ bai rủ rỉ tiếng tơ
Trầm bay nhạt khói, gió đưa lay rèm
Dường như bên óc, trước thềm
Tiếng kiêu đồng vọng bóng xiêm mớ màn
2855. Bởi lòng tạc đá ghi vàng
Tưởng nàng nên lại thấy nàng về đây
Những là phiền muộn đêm ngày
Xuân thu biết đã đổi thay mấy lần?*

Chapter 58: Kim & Vương Won Literary Contest / Kim & Vương Chiếm Bảng Vàng

Now, in the capital, a literary contest took place.
Vương and Kim attended and got on the honor roll the same day.
Heaven's gate swung wide open for the path to the clouds.
Flowers greeted their steps, fragrance of glory spread to their
hometowns.

Young Vương still remembered the near and distant past.
He went to Old Chung's house to repay his gratitude.
After paying the debt, to make their ties stronger,
he married Old Chung's daughter.

Since Kim had treaded on the cloud's path to glory,
her plight aroused his love and pity all the more.
Who had pledged with him words of love and commitment?
But now where was she for him to share his wealth and honours?
She's like a water fern drifting in the waves. Whereas Fortune
shined on him and he sorrowed for her wandering life.

*Chế khoa gặp hội trường văn
Vương, Kim cùng chiếm bảng xuân một ngày
Cửa trời rộng mở đường mây
Hoa chào ngõ hạnh hương bay dặm phần.*

*Chàng Vương nhớ đến xa gần
Sang nhà Chung lão tạ ân chu tuyền
2865. Tình xưa ân trả nghĩa đền
Gia thân lại mới kết duyên Châu Trần.*

*Kim từ nhẹ bước thanh vân
Nỗi nàng càng nghĩ xa gần càng thương.
Ấy ai dặn ngọc thề vàng
2870. Bây giờ kim mã ngọc đường với ai?
Ngọn bèo chân sóng lạc loài
Nghĩ mình vinh hiển, thương người lưu ly.*

Chapter 59: Kim Heard News of Kiều in Lin-tzu / Kim ở Lâm Truy Nghe Tin Kiều

By imperial order, he was sent to work as an official in far Lin-tzu.
With his wife and children, they crossed many valleys and hills.
In his new headquarters, he lived a life of leisure. Dawn and night,
he'd enjoy playing his lute and listening to the cranes' soft cries.
One spring night, while sleeping in her bedroom,
Vân had a dream and met her sister.

When she woke up, she told her husband.
Listening to the story, Kim's mind was half-doubting, half-believing.
He thought, "The words: 'Lin Ching' and 'Lin Tzu'
just differed by a word, and that may have been a mistake.
Kindred souls seeking each other in a dream -
perhaps there may be some good news in this."

In his office, Kim made inquiries from his staff.
An old secretary named Đô replied:
"This story had happened over ten years ago.
I knew clearly the names and faces of those involved.
Dame Tú and Scholar Mã went and bought a girl from Peking and
brought back here.

*Vâng ra ngoại nhậm Lâm truy
Quan san nghìn dặm thê nhi một đoàn
2875. Cầm đường ngày tháng thanh nhàn
Sớm khuya tiếng hạc tiếng đàn tiêu dao
Phòng xuân trướng rủ hoa đào
Nàng Vân nằm bỗng chiêm bao thấy nàng.*

*Tỉnh ra mới rí cùng chàng
2880. Nghe lời chàng cũng hai đường tin, nghi
"Nọ Lâm-thanh với Lâm truy
Khác nhau một chữ hoặc khi có lầm
Trong cơ thanh khí tương tầm
ở đây hoặc có giai âm chẳng là?"*

*2885. Thẳng đường chàng mới hỏi tra
Họ Đô có kể lại già thừa lên:
"Sự này đã ngoại mười niên
Tôi đã biết mặt biết tên rành rành.
Tú bà cùng Mã Giám sinh
2890. Đi mua người ở Bắc kinh đưa về.*

Kiều's talents and beauty were incomparable.
She could play the lute; she knew poetry and literature.
She was faithful and showed uncommon courage.
She dared to kill herself to preserve her virtue, but soon after
fell into a trap. Her stormy life had its full share of sufferings.
Later, she was married to Scholar Thúc.
Thúc's first wife was a cruel woman.
She kidnapped Kiều to Vô Tích and tried to break her spirit.
Kiều escaped from their house.
Unfortunately, she met a certain family surnamed Bạc.
She was bought and then sold to a brothel.
Like a floating cloud, a drifting duckweed, she'd lived her life.
Then one day, she met a man.
His bravery and intelligence above others; his might shook the sky.

He commanded over a hundred thousand elite soldiers.
They came here and crowded the citadel of Lin-tzu.
With his power, Kiều settled all the scores of her past.
She punished her enemies, and repaid her benefactors.
Thus, she had a great reputation for justice and kindness.
Near and far, she was highly praised.
I do not know the name of her benefactor.
For this info, you can ask Scholar Thúc."

As Đô had said everything so clearly,
Kim immediately sent an invitation card to Scholar Thúc.
After greetings, Kim came directly to the point and asked Thúc:
"Where's her husband now and what's his name?"

*Thúy Kiều tài sắc ai bì
Có nghề đàn lại đủ nghề văn thơ
Kiên trinh chẳng phải gan vừa
Liều mình thế ấy, phải lừa thế kia
2895. Phong trần chịu đã ê chề
Tơ duyên sau lại xe về Thúc lang
Phải tay vợ cả phũ phàng
Bắt về Vô tích toan đường bẻ hoa
Rút mình nàng phải trốn ra
2900. Chẳng may lại gặp một nhà Bạc kia
Thoắt buôn về thoắt bán đi
Mây trôi bèo nổi thiếu gì là nơi
Bồng đầu lại gặp một người
Hơn đời trí dũng, nghiêng trời uy linh*

*2905. Trong tay mười vạn tinh binh
Kéo về đóng chặt một thành Lâm truy
Tóc tơ các tích mọi khi
Oán thì trả oán ân thì trả ân
Đã nên có nghĩa có nhân
2910. Trước sau trọn vẹn xa gần ngợi khen
Chưa từng được họ được tên
Sự này hỏi Thúc sinh viên mới tường."*

*Nghe lời Đô nói rõ ràng
Tức thì đưa thiệp mời chàng Thúc sinh
2915. Nỗi nàng hỏi hết phân minh
Chồng con đâu tá tính danh là gì?*

Thúc replied: "In these wild times of war,
I asked some questions in the camp and found out:
the chieftain's name was Hải, his surname Từ.
He fought hundreds of battles; his strength stronger than
thousands.

He met her while he was in the Thai District.
Nothing strange when sparks fly between a beauty and a genius.
He forced his way on the world for several years.
And shook the earth, startled heaven with his military might.
His army camped in the eastern region.
But I hadn't heard any news of them afterwards."

After he heard Kiều's story from root to branch,
his heart was filled with weariness and sorrow.
He felt sorry for her – she was a lonely leaf in the wind.
When could she ever shake of the foul dust of her fate?
An ill-fated flower drifting downstream.
Kim sorrowed for her up-and-down life, and grieved for their
parting.
The oath of olden days had been broken,
but the piece of incense still there, the lute string here,
but she's nowhere to be found.

The soul of the lute is absent, its strings made lifeless sounds.
When could, if ever in this life, the incense flame rekindle the
fragrance of their love?
While she's wandering, like a drifting duckweed, in a distant land,
how can I live a life of luxury and comfort with a serene heart!

*Thúc rằng: "Gặp buổi loạn ly
Trong quân tôi hỏi thiếu gì tóc tơ
Đại vương tên Hải họ Từ
2920. Đánh quen trăm trận sức dư muôn người.*

*Gặp nàng khi ở châu Thai
Lạ gì quốc sắc thiên tài phải duyên
Vẫy vùng trong bấy nhiêu niên
Làm nên động địa kinh thiên ùng ùng
2925. Đại quân đồn đóng cõi đông
Về sau chẳng biết vân mồng làm sao."*

*Nghe tường ngành ngọn tiêu hao
Lòng riêng chàng luống lao đao thẫn thờ
Xót thay chiếc lá bơ vơ
2930. Kiếp trần biết giữ bao giờ cho xong?
Hoa trôi, nước chảy xuôi dòng
Xót thân chìm nổi, đau lòng hợp tan!
Lời xưa đã lỗi muôn vàn
Mảnh hương còn đó phím đàn còn đây.*

*2935. Đàn cầm khéo ngắt ngơ dây
Lửa hương biết có kiếp này nữa thôi?
Bình bồng còn chút xa xôi
Đỉnh chung sao nỡ ăn ngồi cho an!*

He thought of surrendering his seal, resigned from his office,
then he'd cross rivers and mountains to find her.
He'd venture into battlefields, and perhaps, if he enter
into life and death situations, he can find her.
But the world is vast and the abyss is deep,
where would one find the shadow of a bird, or a fish in the sea!

*Rắp mong treo ấn từ quan
2940. Mấy sông cũng lội mấy ngàn cũng pha.
Dẫn mình trong án can qua
Vào sinh ra tử họa là thấy nhau.
Nghĩ điều trời thăm vực sâu
Bóng chim tìm cá biết đâu mà nhìn!*

Chapter 60: News of Kieu's Jump-into-river Suicide / Tin Kiều Nhảy Sông Tự Vận

While he kept waiting to hear tidings of her,
many seasons of rain and sunshine had passed by.
Then one day, a decree printed on clouds-in-five-color sheet
arrived.

It's from the sovereign and clearly stated the orders:
Kim was to assume new office in Nan-ping.
Young Vương was also changed to work in Fu-yang.
They hastened to have horses and carriages prepared.
Then both families left together, as they were heading
in the same direction, for their new posts.

They heard that the rebels had been crushed.
The waves stilled in Fukien, the fires extinguished in Chekiang.
On this news, Kim asked Vương to take advantage
of the trip to the same region to find Kiều.

When they reached Hang-chow, they were able
to obtain clear and precise news of Kiều's fate.
They were told: "On that day, the two sides fight,
Từ was ambushed and died on the battlefield.
Not only Kiều's great service not rewarded,
the official compelled her to wed a tribal chief.
She threw her body, so fine like jade and pearl, into the waters.
The Chien-tang river became the grave of the beautiful girl!"

2945. Những là nấn ná đợi tin
Nắng mưa biết đã mấy phen đổi dời
Năm mây bỗng thấy chiếu trời
Khâm ban sắc chỉ đến nơi rành rành.
Kim thì cải nhiệm Nam bình
Chàng Vương cũng cải nhiệm thành Châu dương.
Sắm xanh xe ngựa vội vàng
Hai nhà cùng thuận một đường phó quan .

Xảy nghe thế giặc đã tan
Sóng êm Phúc kiến, lửa tàn Chiết giang
2955. Được tin Kim mới rủ Vương
Tiện đường cùng lại tìm nàng sau xưa.

Hàng Châu đến đó bây giờ
Thật tin hỏi được tóc tơ rành rành.
Rằng: Ngày hôm nọ giao binh
2960. Thất cơ Từ đã thu linh trận tiền.
Nàng Kiều công cả chẳng đền
Lệnh quan lại bắt ép duyên thổ tù.
Nàng đà gieo ngọc, chìm châu
Sông Tiền đường đó ấ ý mồ hồng nhan!

Alas! No reunion but a whole life of separation.
An entire family prosperous, but only her to suffer a fate so unjust!
To call her soul, her tablet was put up with the usual rites.
To rest her soul for the injustices she suffered,
an altar was set up by the riverbank.

Endless silver-crested waves of rising tides rose and fell.
Looking afar, it seemed like her beautiful figure
with arms outstretched like wings falling into the waters.
With their deep love like the sea, in a sea of grief,
where would her incarnated soul in a seabird flew?

2965. Thương ôi! không hợp mà tan
Một nhà vinh hiển riêng oan một nàng!
Chiêu hồn thiết vị lễ thường
Giải oan lập một đàn tràng bên sông.

Ngọn triều non bạc trùng trùng
2970. Vời trông còn tưởng cánh hồng lúc gieo.
Tình thâm bể thẳm lạ điều
Nào hồn tinh vệ biết theo chốn nào?

Chapter 61: Giác Duyên Brought Happy News / Giác Duyên Đem Tin Vui

How strange the workings of Fortune can sometimes be.
The nun Giác Duyên somehow happened to pass by.
Startled at seeing the tablet with Kiều's name on the altar,
she asked: "Where are you from, my friends?
"Are you Kieu's family or her relatives?
She's alive, so why the mourning rites?"

Hearing the news, they were all astounded.
Gathered around the nun, they talked away, and asked questions:
"This's her husband, those are her parents,
and this's her blood sister, and that's her sister-in-law.
From reliable sources, we heard of her death,
but now you tell us this extraordinary news."

The nun said, "Karma brought us together.
At Lin-tzu earlier, then at Chien Tang river later.
When she jumped into the waters,
I was waiting for the event, and found her, then brought her home.
We take shelter within Buddha's gate.
Our shrine cottage's not far from here.
In Buddha's shade, our days passed by calmly.
But her mind's fixed on her home - she missed it so much."

*Cơ duyên đâu bỗng lạ sao
Giác Duyên đâu bỗng tìm vào đến nơi
2975. Trông lên linh vị chữ bài
Thất kinh mới hỏi: Những người đâu ta?
Vớ nàng thân thích gần xa?
Người còn sao bỗng làm ma khóc người?*

*Nghe tin ngỡ ngạc rụng rời
2980. Xúm quanh kể lễ rộn lời hỏi tra:
"Này chồng, này mẹ, này cha
Này là em ruột này là em dâu.
Thật tin nghe đã bấy lâu
Pháp sư dạy thế sự đâu lạ thường!"*

*2985. Sư rằng: Nhân quả vớ nàng
Lâm trụ buổi trước, Tiền đường buổi sau
Khi nàng gieo ngọc trầm châu
Đón nhau, tôi đã gặp nhau rước về
Cùng nhau nương cửa bồ đề
2990. Thảo am đó cũng gần kề chẳng xa
Phật tiền ngày bạc lân la
Đăm đăm nàng cũng nhớ nhà khôn khuây.*

Hearing this revelation, their faces brightened.
What joy could surpass this joy?
Since the leaf parted from the forest,
they had searched for her in vain in many places under the vast sky.
It was plain that the flower had fallen, its fragrance gone.
Maybe in the next life, they would see her, but in this life,
there was no hope. The world of shadows, the world of the living,
two separate paths, for sure.
A miracle it was to see the person from the Nine Springs
in this world of dust and daylight.

They all prostrated themselves before Giác Duyên and thanked her.
Then together on foot, they followed the nun to her cottage.
They cut and cleared their way through the reeds and tall grass.
To be so close to their beloved, they still have some doubt.

Following the riverbank with several twists and turns,
they left the forest of reeds to arrive
at the courtyard of Buddha's shrine.
Giác Duyên raised her voice to call Kiều.
From an inner room, Kiều rushed out.

*Nghe tin nở mặt nở mày
Mừng nào lại quá mừng này nữa chẳng?
2995. Từ phen chiếc lá lìa rừng
Thăm tìm luống những liêu chừng nước mây
Rõ ràng hoa rụng, hương bay
Kiếp sau họa thấy, kiếp này hẳn thôi.
Minh dương đôi ngả chắc rồi
3000. Cõi trần mà lại thấy người cứu nguyên!*

*Cùng nhau lạy tạ Giác Duyên
Bộ hành một lũ theo liền một khi
Bẻ lau, vạch cỏ tìm đi
Tình thâm luống hã hờ nghi nửa phần.*

*3005. Quanh co theo dải giang tân
Khỏi rừng lau đã tới sân Phật đường.
Giác Duyên lên tiếng gọi nàng
Buồng trong vội dạo sen vàng bước ra.*

Chapter 62: Kiều Reunited with her Family / Kiều Đoàn Viên Với Gia Đình

With a glance, she saw her entire family was here.
Her father still looked strong, her mother still a beauty.
Both her sister and brother had grown up well.
And over there was Kim, her love of long ago.
Could this moment be a reality?
Clearly her eyes wide open, and yet it seemed like a dream.

Her pearly tears wetted her dress. She felt unspeakable joy,
and shame, and sorrow – a whole complex of feelings.
She threw herself upon her mother's knees, and weeping,
she told her mother all her misfortunes:
"Since my wandering in a distant land,
the duckweed'd drifted under the storms for fifteen years.
I thought I was forever lost among the muddy river waters,
and would not be able to see you again in this life!"

*Trông xem đủ mặt một nhà:
3010. Xuân già còn khỏe, huyên già còn tươi
Hai em phương trưởng hòa hai
Nọ chàng Kim đó là người ngày xưa!
Tưởng bây giờ là bao giờ
Rõ ràng mở mắt còn ngờ chiêm bao!*

*3015. Giọt châu thánh thót quện bào
Mừng mừng tủi tủi xiết bao là tình!
Huyên già dưới gối gieo mình
Khóc than mình kể sự tình đầu đuôi:
"Từ con lưu lạc quê người
3020. Bèo trôi sóng vỗ chốc mười lăm năm
Tính rằng sông nước cát làm
Kiếp này ai lại còn cầm gập đây!"*

Her parents held her hands and gazed at her face, thinking:
Her face looked the same the day she left home.
But after living a life with so many adversities,
she had lost about three or four tenths of her freshness.
What scale can be used to measure their happiness?
They talked and talked about their joys, their sorrows, and various
other things.

Her brother and sister also asked her this and that.
Watching them, Kim's sorrow turned into joy.
They all knelt down before Buddha's altar
and gave thanks for Kieu's resurrection.

They sent for carriages decked with flowers.
Old Vương told Kiều to come home with them.
Kiều said: "I'm just a fallen flower.
Half of my life, I'd tasted shame and bitterness in all its flavors.
I'd thought I'd live out the life of a drifting water fern,
or a wandering cloud.
How could I still hope to be among you again?
That I can see you again in this return to life,
already satisfied the longings in my heart since long ago.

*Ông bà trông mặt, cầm tay
Dung quang chẳng khác chi ngày bước ra
3025. Bấy chầy dãi nguyệt dầu hoa
Mười phần xuân có gầy ba bốn phần
Nỗi mừng biết lấy chi cân?
Lời tan hợp, chuyện xa gần thiếu đâu!*

*Hai em hỏi trước han sau
3030. Đứng trông chàng cũng trở sầu làm tươi.
Quây nhau lạy trước Phật đài
Tái sinh trần tạ lòng người từ bi.*

*Kiều hoa giục già tức thì
Vương ông dạy rước cùng về một nơi.
3035. Nàng rằng: "Chút phận hoa rơi
Nửa đời nếm trải mọi mùi đắng cay.
Tính rằng mặt nước chân mây
Lòng nào còn tưởng có rày nữa không?
Được rày tái thế tương phùng
3040. Khát khao đã thỏa tấm lòng lâu nay!*

I'd found a home within Buddha's gate.
To live with grass and tree is fitting for my age.
For meals, I am used to salts and greens.
For dress, I love the nun's drab garb's color.
My heart's fire is quenched for the things in life.
For what, would I want to crowd myself in the world of pink dust!
Leaving things half-done is not good.
I have been practicing Buddha's teachings and should continue.
I owe the nun a sea-deep debt for saving my life.
How can I have the heart to leave her?"

Old Vương said, "That was then, this is now.
Religious practices oftentimes have to yield to circumstances.
If you want to pray to the deities or to Buddha,
then filial duty, and love's debts, those duties who would discharge?
We owe the nun who save your life deep gratitude.
We will build a Buddha shrine and invite her to live there."
At this exhortation, she had to comply to his wish.
She took leave of the nun and left with her parents.
The whole family came to Kim's living quarters.
A banquet was immediately prepared to celebrate family reunion.

Đã đem mình bỏ am mây
Tuổi này gởi với cỏ cây cũng vừa
Mùi thiền đã bén muối dưa
Màu thiền ăn mặc đã ưa nâu sồng
3045. Sự đời đã tắt lửa lòng
Còn chen vào chốn bụi hồng làm chi!
Dở dang nào có hay gì
Đã tu, tu trót quá thì, thì thôi!
Trùng sinh ân nặng bề trời
3050. Lòng nào nỡ dứt nghĩa người ra đi?"

Ông rằng: Bỏ thử nhất thì
Tu hành thì cũng phải khi tòng quyền.
Phải điều cầu Phật cầu Tiên
Tình kia, hiếu nợ ai đền cho đây?
3055. Độ sinh nhờ đức cao dày
Lập am rồi sẽ rước thầy ở chung.
Nghe lời nàng cũng chiều lòng
Giã sư, giã cảnh đều cùng bước ra.
Một nhà về đến quan nha,
3060. Đoàn viên vội mở tiệc hoa vui vầy.

Chapter 63: The Convincing of Kiều to Wed Kim / Thuyết Phục Kiều Lấy Kim

After everyone had some drinks of mum wine and feeling mellow,
Vân stood up and said a few words:
“In this union that heaven had made,
you two met, and a word bonded you to each other.
When our family was facing the stormy waves of disaster,
you took your love troth and put it on me.
I had since then made your love pledge my duty.
Besides, we are of the same flesh and blood.
For the last fifteen years, we’d been wishing and nursing hopes
that one day we’d be living with you again.
Now that the broken mirror is made whole,
it seemed Heaven have arranged to reunite your love.
Love for you had always remained in Kim’s soul and heart.
There’s the silver moon, and there’s the old oaths.
The plum fruit still remains fresh and delicious.
Let us prepare a wedding for you, our dearest.”

*Tàng tàng chén cúc dở say
Đứng lên Vân mới giải bày một hai
Rằng: “Trong tác hợp cơ trời
Hai bên gặp gỡ một lời kết giao
3065. Gặp cơn bình địa ba đào
Vây đem duyên chị buộc vào cho em
Cũng là phận cải duyên kim
Cũng là máu chảy ruột mềm, chớ sao.
Những là rày ước mai ao
3070. Mười lăm năm ấy biết bao nhiêu tình!
Bây giờ gương vỡ lại lành
Khuôn thiêng lừa lọc đã dành có nơi
Còn duyên, may lại còn người
Còn vàng trắng bạc, còn lời nguyện xưa
3075. Quả mai ba bảy đương vừa
Đào non sớm liệu xe tơ kíp thì.”*

When Vân'd finished, Kiều immediately rejected the suggestion:
“An old story so long, long ago. Why talk about it now?
Although there's an oath of olden days,
I'd been living a life beaten by the wind and rain.
Talking about it would make me die of shame.
Let those things follow the ebbing tide out out to sea.”

Kim replied: “What you just said is very strange.
Even if that's your desire, what about your promise?
A solemn love pledge had been made between us
in the presence of the deep earth and the wide sky.
Whatever changes may occur in the world and in our life,
in life or death, we need to keep our faithful pledge.
Had my heart ever done anything to let down your heart,
that you want to break our love into two.”

Kiều replied, “A married life in love's harmony,
who would not love to have?
I think that in the marriage between husband and wife,
the flower bud should be offered unbattered by the wind,
and the moon should reflect its full round image in the mirror.
The word chastity is priceless, and virginity invaluable.
Under the nuptial torch, I'd be ashamed of myself for your love.

Since misfortune first befell me, many butterflies and bees
I had been with, and this truth makes me feel very ugly.
For so long battered by the stormy winds and the heavy rains,
what flower would not wither, what moon would not wane?

*Dứt lời, nàng vội gạt đi:
“Sự muôn năm cũ kể chi bây giờ?
Một lời tuy có ước xưa
3080. Xét mình dãi gió dầm mưa đã nhiều
Nói càng hổ thẹn trăm chiều
Thà cho ngọn nước thủy triều chảy xuôi!”*

*Chàng rằng: “Nói cũng lạ đời
Dẫu lòng kia vậy còn lời ấy sao?
3085. Một lời đã trót thâm giao
Dưới dày có đất, trên cao có trời!
Dẫu rằng vật đổi sao dời
Tử sinh phải giữ lấy lời tử sinh!
Duyên kia có phụ chi tình
3090. Mà toan sẽ gánh chung tình làm hai?”*

*Nàng rằng: “Gia thất duyên hài
Chút lòng ân ái ai ai cũng lòng
Nghĩ rằng trong đạo vợ chồng
Hoa thơm phong nhị trắng vòng tròn gương
3095. Chử trinh đáng giá nghìn vàng
Đuốc hoa chẳng thẹn với chàng mai xưa.*

*Thiếp từ ngộ biến đến giờ
Ong qua bướm lại đã thừa xấu xa
Bấy chầy gió táp mưa sa
3100. Mấy trăng cũng khuyết, mấy hoa cũng tàn.*

There's no beauty left in this body.
I considered my life done and do not hope for anything.
Just thinking of marriage, I'd feel ashamed
to take this dirty self to join with an honorable scholar.

I know that you are a faithful and loving man,
but to see the nuptial torch would make me felt very ashamed.
From now on, I'll close the autumn door of heart's love.
Although not being a nun, I'd live like a nun!

If you still insist on our love
then you can change it into a friend-of-the-heart relationship
Talking about wedding and marriage
only distress my heart and make me feel plainly dirty!"

He replied, "You do have a clever tongue with words,
but what's right or wrong also depends on circumstances.
In all times, in the role of a woman,
the meaning of chastity also has three or seven paths.
Sometimes in normal situations, sometimes in special conditions.
There's nothing that say we must follow any one particular way.
As for you, filial piety becomes your chastity.
There's no dust that can ever make you dirty.

*Còn chi là cái hồng nhan
Đã xong thân thế còn toan nỗi nào?
Nghĩ mình chẳng hổ mình sao
Dám đem trần cấu dự vào bố kinh.*

*3105. Đã hay chàng nặng vì tình
Trông hoa đèn chẳng thẹn mình lấm ru!
Từ rày khép cửa phòng thu
Chẳng tu thì cũng như tu mới là!*

*Chàng dù nghĩ đến tình xa
3110. Đem tình cầm sắt đổi ra cầm cờ
Nói chi kết tóc xe tơ
Đã buồn cả ruột mà dơ cả đời!"*

*Chàng rằng: "Khéo nói nên lời
Mà trong lẽ phải có người có ta
3115. Xưa nay trong đạo đàn bà
Chữ trinh kia cũng có ba bảy đường
Có khi biến có khi thường
Có quyền nào phải một đường chấp kinh
Như nàng lấy hiếu làm trinh
3120. Bụi nào cho đục được mình ấy vay?*

Heaven has allowed us to meet again this day.
The fog had dissolved, the clouds had dispersed in the sky.
A fading flower yet fresher than ever.
A waning moon yet brighter than ten full moons of long ago.
Please do not hold in your mind any more doubts.
Let me not become a forlorn passerby like the Tiêu of olden times,
ignored by his beloved.”

After hearing his pleadings and arguments,
her parents also sided with him.
She had no choice but to accept.
She hung her head and breathed sighs of resignation.

*Trời còn để có hôm nay
Tan sương đầu ngõ vén mây giữa trời
Hoa tàn mà lại thêm tươi
Trăng tàn mà lại hơn mười rằm xưa
3125. Có điều chi nữa mà ngờ
Khách qua đường để hững hờ chàng Tiêu!”*

*Nghe chàng nói đã hết điều
Hai thân thì cũng quyết theo một bài.
Hết lời khôn lẽ chối lời
3130. Cúi đầu nàng những vẫn dài thở than...*

Chapter 64: Love and Friendship / Tình Yêu và Tình Bạn

After the reunion banquet,
nuptial torches were lit up and pink silk curtains stretched.
The couple exchanged ritual greetings with their family.
All the rites were performed and they were married.
In the bridal chamber, they made several toasts.
They felt a mix of joy and wondering for their new union, yet tinged
with the sorrow and regret of their past love.

Since she was a young peach blossom, a lotus flower,
fifteen years had passed until they are now together.
The past love, the parting and the reunion,
a mix of feelings filled their hearts as the moon rose high.
Brocade curtain dropped in the late night.
Under the lamp, her peach-blossom cheeks looked silky fresh.
Lover meeting lover again. Flower and bee of olden times
still have lot of affection for each other.

*Nhà vừa mở tiệc đoàn viên
Hoa soi ngọn đuốc, hồng chen bức là
Cùng nhau giao bái một nhà
Lễ đã đủ lễ, đôi đã xứng đôi.
Động phòng diu đặt chén mời (3135)
Bâng khuâng duyên mới, ngậm ngùi tình xưa*

*Những từ sen ngó, đào tơ
Mười lăm năm mới bây giờ là đây!
Tình duyên ấy, hợp tan này
Bi hoan mấy nổi đêm chày trăng cao (3140)
Canh khuya bức gấm rủ thao
Dưới đèn tỏ rạng má đào thêm xuân
Tình nhân lại gặp tình nhân
Hoa xưa ong cũ mấy phân chung tình.*

She said, "I had accepted my lot.
And did not want anything for this self that I threw away.
But because of your love for me since the olden days,
I had complied to your wish for this wedding.
But in my heart, I'm very ashamed.
I feel I am wearing a brazen face that I can hardly bear to see.
I do not mind the outward marks of a married couple's affections
to honor our relationship in the eyes of the world.
But regarding the usual habit of people,
gathering used fragrance from dirt, picking a wilted flower,
all these acts to me are foul and made me feel ashamed and hurt.
No longer would it be love, but it's hatred that remains.

When you make love, I'd feel ashamed of myself.
To love then is ten times worse than to let one another down.
Regarding the heirs for keeping the family lineage,
there's still my sister, Vân, your wife.
Of the chastity in my heart, there's still a little left.
Please cherish it and not try to step on and shatter it.
You still have lot of loving with my sister,
what's good about playing with a wilted flower?"

*Nàng rằng: "Phận thiếp đã đành (3145)
Có làm chi nữa cái mình bỏ đi!
Nghĩ chàng nghĩa cũ tình ghi
Chiều lòng gọi có xương tủy mây may
Riêng lòng đã thẹn lắm thay
Cũng đà mặt dạn mày dày khó coi! (3150)
Những như âu yếm vành ngoài
Còn toan mở mặt với người cho qua
Lại như những thói người ta
Vớt hương dưới đất bẻ hoa cuối mùa
Khéo là gỡ nhục bày trò (3155)
Còn tình đâu nữa, là thù đấy thôi!*

*Người yêu, ta xấu với người
Yêu nhau thì lại bằng mười phụ nhau!
Cửa nhà dù tính về sau
Thì còn em đó lọ cầu chị đây (3160)
Chữ trinh còn một chút này
Chẳng cầm cho vững lại dầy cho tan!
Còn nhiều ân ái chan chan
Hay gì vầy cánh hoa tàn mà chơi?"*

Kim replied, "We were bonded by our pledge, but suddenly
like fish in the sea, and bird in sky, we missed out each other.
I felt lot of regret when thinking of your wanderings.
And thought that our solemn oaths had caused you a lot of pain.
We loved each other, and had risked death,
and now we see each other again, and still in love.
You're still in your spring of life.
I thought that you haven't gone beyond the physical bonds of love.
Your soul's mirror is clear without a speck of dust.
a word from you made me respect you more.
For so long, I had searched the ocean to find a needle,
'cause I truly love you, and not for pleasure of flesh or beauty of
flower.
Who'd have thought that we'd unite again under one roof.
We do not have to share blanket and pillow to be a loving couple.

After she heard him, she fixed her dress, put on her brooch,
and made a deep bow to him, saying:
"My cast-away self is now being purified,
thanks to the generosity of a noble gentleman.
The words that you said touched my heart deeply.
To understand me like that, you are a true friend of my heart!
There're many ways to take care and protect,
but the chastity of a lifetime that I can keep is because of today."

*Chàng rằng: Gắn bó một lời (3165)
Bỗng không cá nước chim trời lỡ nhau
Xót người lưu lạc bấy lâu
Tưởng thề thốt nặng nên đau đớn nhiều
Thương nhau sinh tử đã liều
Gặp nhau còn chút bấy nhiêu là tình (3170)
Chừng xuân tơ liễu còn xanh
Nghĩ rằng chưa thoát khỏi vảnh ái ân
Gương trong chẳng chút bụi trần
Một lời quyết hẳn muôn phần kính thêm
Bấy lâu đáy bể mò kim (3175)
Là nhiều vàng đá, phải tìm trăng hoa?
Ai ngờ lại hợp một nhà
Lọ là chẵn gối mới ra sắt cầm!"*

*Nghe lời sửa áo cài trâm
Khấu đầu lạy tạ cao thâm nghìn trùng: (3180)
"Thân tàn gạn đục, khơi trong
Là nhờ quân tử khác lòng người ta
Mấy lời tâm phúc ruột rà
Tương tri đường ấy mới là tương tri!
Chở che đùm bọc thiếu chi (3185)
Trăm năm danh tiết cũng vì đêm nay!"*

Chapter 65: The Happy Ending / Kết Cuộc Hạnh Phúc

They then held each other's hands.
They love their spouse's integrity and felt drunken with Love.
They lit up another candle and burned more incense.
Together, they drank and touched cups with one another.
Feelings of past love and present fill the mind and heart.
Kim leisurely asked her about her lute music.

She said, "Cause of these lute strings,
my life'd been tangled with the threads of misfortune until now!
I had repented but it was already too late!
However, I will play it for you one more time."

On the lute strings, her elfin fingers plucked and danced.
Incense smoke rising, music melody floating near and far.
Which melody is it that sounds so warm with gentle sunshine,
was it Trang Sinh dreaming of a butterfly or was it the butterfly?
Which melody is it that flowed the sweet music of love.
Was it the soul of the king of Thục or the cooing of a cuckoo bird?
So clear like the sound of pearls dropping on a moon-lit bay.
So warm like the sun shining on the jade of Lantian mountain.

*Thoắt thôi tay lại cầm tay
Càng yêu vì nết càng say vì tình.
Thêm nến giá nối hương bình
Cùng nhau lại chúc chén quỳnh giao hoan. (3190)
Tình xưa lai láng khôn hàn
Thong dong lại hỏi ngón đàn ngày xưa.*

*Nàng rằng: "Vì mấy đường tơ
Lầm người cho đến bây giờ mới thôi!
Ăn năn thì sự đã rồi! (3195)
Nể lòng người cũ vâng lời một phen."*

*Phím đàn diu dặt tay tiên
Khói trầm cao thấp tiếng huyền gần xa
Khúc đâu đầm ấm dương hòa
Ấy là hồ điệp hay là Trang sinh (3200) *
Khúc đâu êm ái xuân tình
Ấy hồn Thục đế hay mình đỗ quyên? *
Trong sao châu nhỏ duềnh quyên *
Ấm sao hạt ngọc Lam điền mới đông! **

** từ bài thơ Cẩm Sắt của Lý Thương Ẩn:
trang sinh hiếu mộng mê hồ điệp
thục đế xuân tâm vọng đỗ quyên
thương hải nguyệt minh châu hữu lệ
lam điền nhật noãn ngọc sinh yên*

Listening to the five tones of her lute,
not a note that did not sound beautiful and heart-stirring.
He asked: "which hand's playing this piece?
How come it was so sad then, but now so gay?
Is it because of the feelings in one's heart,
or is it because the end of sorrow and the coming of joyous days?"

She replied: "Cause of this little talent,
the heart-rending notes had harmed my life for so long!
I just played it this one last time for my bosom friend.
Then I will unstring the lute and put it away."

They haven't yet finished their conversation,
when the crowing of a rooster announcing the dawn is heard.
Of their secret pact, Kim told the family.
Everyone was surprised and praised her.
A woman of noble mind she is, not any flirting woman
having peach in morning and plum at night.
They had both love and friendship.
Although not sharing a bed, they shared music and poetry.

Sometimes they'd drink together or play chess. Sometimes
they'd watch blooming flowers or wait for the moon to rise.
All their wishes had come true in this life.
Their marriage is also a bonding of intimate friendship.

Lọt tai nghe suốt năm cung (3205)
Tiếng nào là chẳng nỡ nùng xô xao
Chàng rằng: "Phổ ấy tay nào
Xưa sao sầu thảm nay sao vui vầy?
Tẻ vui bởi tại lòng này
Hay là khổ tận đến ngày cam lai?" (3210)

Nàng rằng: "Vị chút nghề chơi
Đoạn trường tiếng ấy hại người bấy lâu!
Một phen tri kỷ cùng nhau
Cuốn dây từ đấy về sau cũng chừa."

Chuyện trò chưa cạn tác tư (3215)
Gà đờ gáy sáng trời vừa rạng đông
Tình riêng chàng lại nói sòng
Một nhà ai cũng lạ lòng khen lao
Cho hay thực nữ chí cao
Phải người tối mệnh sớm đào như ai? (3220)
Hai tình vẹn vẽ hòa hai
Chẳng trong chăn gối cũng ngoài cầm, thơ.

Khi chén rượu, khi cuộc cờ
Khi xem hoa nở, khi chờ trăng lên
Ba sinh đã phỉ mưì nguyên (3225)
Duyên đôi lứa cũng là duyên bạn bầy.

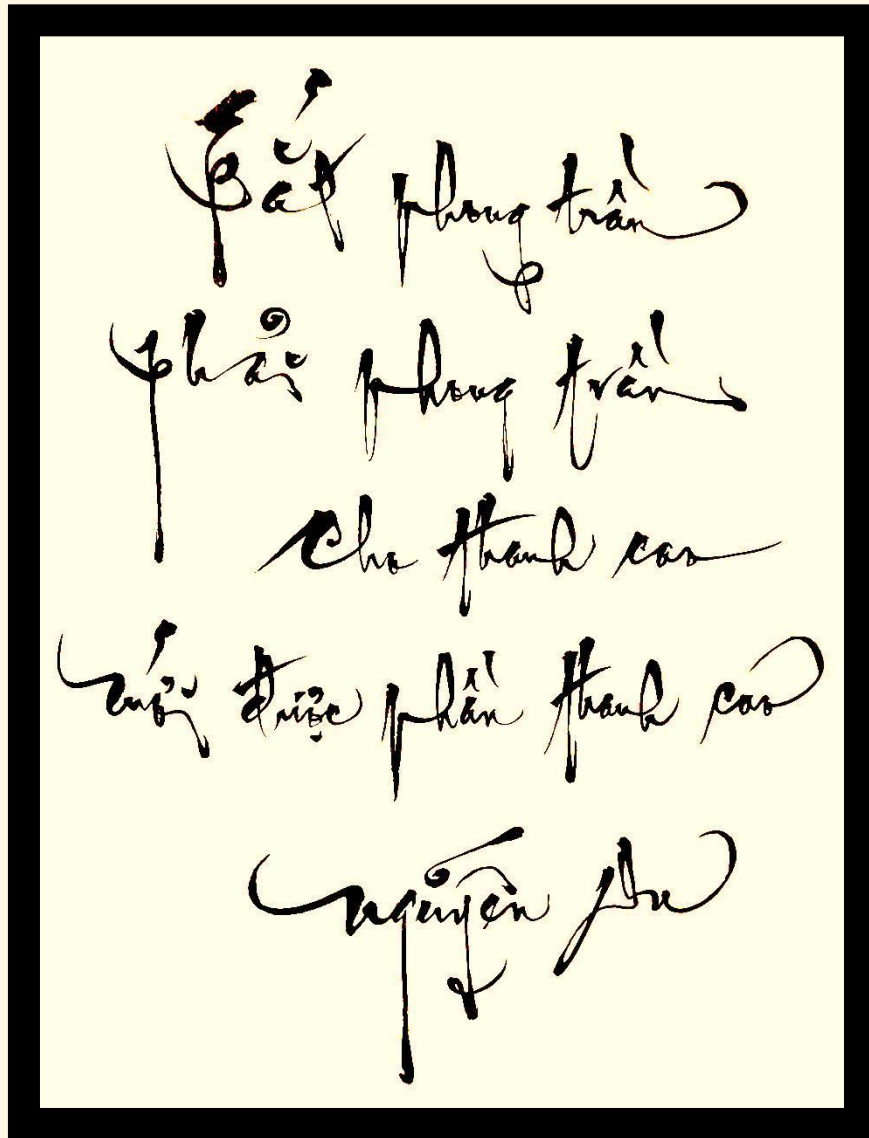

They remembered their promise and built a temple.
Then sent a relative to invite the nun Giác Duyên.
But when the messenger arrived, he saw the cottage locked.
The moss'd grown through cracks, and grass spread on the rooftop.
The nun'd gone to gather medicinal herbs in a distant land.
The cloud'd flown, the crane'd fled, where'd they find her?
But with their gratitude to the nun,
the incense in the temple is lit day and night.

Kieu's family enjoyed both wealth and honor.
Kim moved to higher rank every few years.
Vân gave him several heirs,
and took good care of the children.
They enjoyed wealth, honors that no family could compare.
Their house of happiness and joy left its memory for thousands of
generations.

*Nhớ lời lập một am mây
Khiến người thân thích rước thầy Giác Duyên
Đến nơi đóng cửa cài then
Rêu trùm kẻ gạch cỏ len mái nhà (3230)
Sư đà hái thuốc phương xa
Mây bay hạc lánh biết là tìm đâu?
Nặng vì chút nghĩa bấy lâu
Trên am cứ giữ hương dầu hôm mai*

*-3235. Một nhà phúc lộc gồm hai (3235)
Ngàn năm dằng dặc quan giai lần lần
Thừa gia chẳng hết nàng Vân
Một cây cù mộc một sân quế hòe
Phong lưu phú quý ai bì
Vườn xuân một cửa để bia muôn đời. (3240)*

Thư Họa Vũ Hồi

Chapter 66: Concluding Words from Author / Lời Kết Từ Tác Giả

Upon reflection, everything's by the will of Heaven.
Heaven has given us a human life with a body and a fate.
If he doomed us to roll in the dirt, then we'd roll in the dirt.
Only when he gives us nobility then we can live a noble life.

Heaven does not show favoritism to anyone.
No one blessed with both superior talents and wonderful destiny.
Thus, don't be arrogant of your special talents. Remember the
words "tài" (talent) and "tai" (disaster) have the same rhyme.

We all carry karma in our life.
So, don't blame on heaven for your unhappy lot.
The root of goodness comes from the heart.
The true heart worths more than all the talents combined.
Crude words, strung together, and long-winded.
Hopefully, it will give you a few pleasant hours in the long night.

The End

*Ngẫm hay muôn sự tại trời
Trời kia đã bắt làm người có thân
Bắt phong trần phải phong trần
Cho thanh cao mới được phần thanh cao.*

*Có đâu thiên vị người nào (3245)
Chữ tài chữ mệnh dồi dào cả hai
Có tài mà cậy chi tài
Chữ tài liền với chữ tai một vần!*

*Đã mang lấy nghiệp vào thân
Cũng đừng trách lẫn trời gần, trời xa (3250)
Thiện căn ở tại lòng ta
Chữ tâm kia mới bằng ba chữ tài
Lời quê chắp nhặt dông dài
Mua vui cũng được một vài trống canh.*

Hết

Thư Pháp Văn Tân Phước, Paris

Bibliography

Truyện Kiều Chú Giải, Văn Hòe, Diên Hồng Xuất Bản, Sài Gòn, năm 1952

Khảo Luận Về Kim Vân Kiều, Đào Duy Anh, 1943

Kim Vân Kiều Đính Giải, Hương Ngạn Đào Tử Đàm Duy Tạo, Đàm Trung Pháp Hiệu Đính năm 2020

Truyện Kim Vân Kiều, Thanh Tâm Tài Nhân, dịch giả: Nguyễn Đức Vân, Nguyễn Khắc Hanh, 1999

Kim Vân Kiều, Traduction en français par Nguyễn Văn Vĩnh, 1942

The Tale of Kieu, A Bilingual Edition, Huỳnh Sanh Thông, 1983

The English Version of Truyện Kiều, Phan Huy MPH, 2010

A Garden of Vietnamese Lyrics & Verse, Volume 1, Bilingual Edition, Vuong Thanh, 2019

Appendix A – About the Vietnamese Language

The Vietnamese language as it's spoken and written today have been used in Vietnam for thousands of years. But it was only recently in the mid-nineteenth century that a new Latin-based alphabet and writing system was developed in Vietnam through the cooperative efforts of Western and native scholars. This new writing system (chữ Quốc Ngữ), replaced the existing Sino-Chinese writing system (chữ Nôm), and make the spoken language very easy to put into writing since the new system can visually represent all the sounds of the spoken language.

Vietnamese is tonal and monosyllabic. Each word consists of only one syllable. There are also compound words, usually made up of two words, with optional hyphenation. Vietnamese alphabet has these primary vowels: "a, e, i, o, u, y", and eight accent marks. The accent marks belong to one of two groups, one group is used to change the vowel sound, the other, to change the tone. Vietnamese has six tones, only five tone marks have symbols. The lack of a tone mark on a vowel indicates a normal flat tone.

The six tones in Vietnamese language are:

1. The "sharp" accent mark (dấu sắc) on a vowel indicates a high rising tone. Examples: á, é, í, ó, ú, ý, ấ, ắ, ế, ố, ớ, ứ
2. The "falling" accent mark (dấu huyền) on a vowel indicates a low falling tone. Examples: à, è, ì, ò, ù, ÿ, ằ, ằ, ề, ồ, ờ, ừ
3. The "question" accent mark (dấu hỏi) on a vowel indicates a mid dipping rising tone. Examples: ả, ẻ, ỏ, ủ, ỷ, ẩ, ổ, ở, ử
4. The "tumbling" accent mark (dấu ngã) on a vowel indicates a high breaking rising tone. Examples: ã, õ, ỹ, ẫ, ẫ, ỗ, ỗ, ỡ, ử
5. The "heavy" accent mark (dấu nặng) on a vowel indicates a low heavy, constricted tone. Examples: ạ, ẹ, ị, ọ, ụ, ỵ, ậ, ặ, ộ, ợ,
6. No tone mark on a vowel indicates a normal flat tone (non-rising, non-falling). Examples: a, e, i, o, u, y, ă, â, ê, ư, ô, ơ, ư

Of the eight accent marks, the five tone marks were covered. The remaining three non-tone marks are listed below:

1. The "hat" accent mark (dấu mũ) as in: â, ê, ô
2. The "crescent moon" accent mark (dấu á) as in: ă
3. The "hook" accent mark (dấu móc) as in: o -> ơ, u -> ư

Words that look the same but have different accent marks on a vowel have different meanings and sound differently. A vowel may have zero to two accent marks associated with it. If a vowel has a tone mark, it will be placed on top of the non-tone accent mark, if any. The "heavy" tone mark is always placed under the vowel.

The six Vietnamese tones produce different tone or pitch on a vowel or combination of vowels. They are divided into two tonal groups. The neutral-falling tone group (vần bằng) includes two tones: the normal flat tone and the falling accent mark tone. The rising-heavy tone group (vần trắc) includes the four other tones, namely, the sharp, question, tumbling, and heavy tones.

In several Vietnamese poetry forms, selecting a word with the correct tonal group at a particular word order in a verse line is essential to make the line sounds melodious. For example, in the 6-8 poetry form, all the lines end with words that belong to the neutral-falling tone (vần bằng) group. The second word of each line almost always belongs to the neutral-falling tone group, and the fourth word of the line in the rising-heavy (vần trắc) tone group. Due to the innate melody of the six-eight poetry form, folk verse has been an integral part of Vietnamese life. Many poetry lovers can easily memorize and recall several hundred lines of 6-8 verses.

Vương Thanh

Hồng Thành, 2019

Appendix B – Popular Vietnamese Poetry Forms

Before presenting the poetry forms, let's review word rhyme in a Vietnamese poem.

Word rhyme in Vietnamese is similar to word rhyme in English with one notable difference. Words that rhyme should belong in the same tonal group, that is, either the neutral-falling tone group (vần bằng) or the rising-heavy tone group (vần trắc). Please refer to the previous essay, "About the Vietnamese Language" for an explanation of tonal group. Rhyming does not have to be strict. If the vowel parts of the words sound fairly similar, the words are considered rhymed with each other. Below are some examples of words that rhyme:

1. hoa (flower), ca (sing), cha (dad), quà (gift), nhòa (fade)
2. lá (leaf), hóa (change), lạ (strange), quả (fruit), tỏa (emanate)
3. hát (sing), quát (yell), nhạt (light), đạt (achieve), rắc (sprinkle)
4. xe (car), hè (summer), que (stick), quê (countryside), tê (numb)
5. lo (worry), to (big), vô (enter), nho (grape), mơ (dream)
6. đó (that), rõ (clear), hổ (tiger), nhỏ (small), lọ (vase), chỗ (place)
7. mỹ (beauty), lý (reason), tí (little), quý (precious)
8. người (person), trời (god/sky), tươi (fresh), đồi (hill)

Some poetry forms in Vietnam have a fixed number of words per line with specific rules covering rhyme and rhythm. Rhythm rules for a specific poetry form may be unstated if the rules are transparently obvious to the native speaker. Tonal groups play an important role in the rhythmic flow of a verse.

• **The 6-8 form (lục bát):**

The most popular Vietnamese poetry form is the 6-8 poetry form. The rules for this form are as follows:

1. The 6-8 poem consists of multiple 6-8 couplets.
2. Each couplet consists of two lines. The first line has six words or syllables, and the second line has eight.
3. In a couplet, the sixth word in the second line should rhyme with the last word in the first line.
4. To join couplets together, the last word in the first line of the following couplet should rhyme with the last word in the preceding couplet.

Various rhythmic rules are implicit when they are transparently obvious to the native speaker. If the rules are broken, the line loses its melodious quality and sounds awkward. Those hidden rules are:

1. The last word of each line belongs to the neutral-falling tone group (vần bằng).
2. The sixth word in the second line of a couplet belongs in the neutral-falling tone group (vần bằng).
3. The second word of each line almost always belongs in the neutral-falling tone group (vần bằng).
4. The fourth word in each line belongs to the rising-heavy tone group (vần trắc).
5. In the second line of each couplet, if the sixth word has a flat normal tone, then the last word of the same line should have a falling accent mark tone, and vice versa.

Variations exist for the 6-8 poetry form. Some folk verses use rhyme at the fourth word of the second line in a couplet to rhyme with the last word of the preceding line. Minor deviations from the 6-8 verse form are also allowed. Occasionally, the second line in a couplet may have more than eight words, usually nine. It's also normal, although not very common, to see the poem ending on a half-couplet, that is, a line with six words.

An example of a few verses in a 6-8 poem:

Trăm năm trong cõi người ta (1a)

Chữ tài, chữ mệnh khéo là (1b) ghét nhau (2a)

Trải qua bao cuộc bể dâu (2b)

Những điều trông thấy mà đau (2c) đớn lòng...

The words indicated by (1a) and (1b) rhyme with each other. The words indicated by (2a), (2b), and (2c) rhyme with each other.

• **The two-seven, six-eight (song thất lục bát) form:**

Literally translated, “song thất lục bát” is “two seven, six eight” in English. A poem of this form consists of multiple stanzas, each stanza has the following pattern: two lines of seven syllables each, followed by a 6-8 couplet. The rules for this form are as follows:

1. Contains one or more stanzas.
2. Each stanza has four lines. The first two lines have seven words each. We will call this a 7-7 couplet. The last two lines are a 6-8 couplet.
3. In a stanza, the last word in the the third line (the first line of the 6-8 couplet) should rhyme with the last word of the preceding line (the second line of the 7-7 couplet).
4. In a stanza, the fifth word of the second line of the 7-7 couplet should rhyme with the last word of the first line of the 7-7 couplet.
5. In a stanza, the last word of the first line in the 7-7 couplet should belong in the rising-heavy tone group (vần trắc).
6. In a stanza, the last word of the second line of the 7-7 couplet should belong in the low-falling tone group (vần bằng).
7. Multiple stanzas are connected through rhymes. The fifth word of the first line (7-7 couplet) should rhyme with the last word of the preceding stanza.

A passage taken from the classic poem “Chinh Phụ Ngâm”:

Thuở trời đất nổi cơn gió bụi (1a)

Khách má hồng nhiều nỗi truân chuyên (2a)

Xanh kia thăm thẳm từng trên (2b)

Vì ai gây dựng cho nên (2c) nỗi này (3a)

Trống Trường Thành lung lay (3b) bóng nguyệt (4a)

Khói Cam Tuyền mờ mịt (4b) thức mây

Chín tầng gương báu trao tay

Nửa đêm truyền hịch đợi ngày xuất quân

In the first stanza, (1b) rhymes with (1a), (2b) rhymes with (2a) and (2c) rhymes with (2b). The second stanza joins with the first stanza through the rhymes of (3b) and (3a).

• **The Seven-Word, Four-Line (thất ngôn tứ tuyệt) form:**

Literally translated, "thất ngôn tứ tuyệt" is "seven words, four lines". This form was invented and perfected during the Tang Dynasty of China, over a thousand years ago. The poem consists of four lines, each line contains seven words. The rules for the most popular variation of this form are as follows:

1. The last word of the second line is the key rhyme for this form and it belongs to the neutral-falling tone group (vần bằng).
2. The last words in the second and fourth lines should rhyme, in other words, the second line and the fourth line should rhyme.
3. In the first line, if the last word belongs to the neutral-falling tone group (vần bằng), and it usually is, it should rhyme with the key rhyme of the poem.
4. The last word of the third line needs to belong to the rising-heavy tone group and usually have a different rhyme than the second line.
5. The following two symmetric rules, (5a) and (5b), are based on the rhythmic flow of a seven-word line. Following these rules will make the line sound more melodious. Note the symmetry of the tones of the words with regards to the word order, starting with the tone- deterministic second word in a verse line.
  - a. In each line, if the second word belongs in the neutral-falling tone group, then the fourth word needs to belong in the rising-heavy tone group and the sixth word needs to belong in the same tonal group as the second word. (2nd: neutral-falling, 4th: rising-heavy, 6th: neutral-falling), (Bằng Trắc Bằng) or (BTB).
  - b. In each line, if the second word belongs in the rising-heavy tone group, then the fourth word needs to belong in the neutral-falling tone group, and the sixth word needs to belong in the same tonal group as the second word. (2nd: rising-heavy, 4th: neutral-falling, 6th: rising-heavy), (Trắc Bằng Trắc) or (TBT). This is the reverse of 5a.
6. The following rules, (6a) and (6b) provides symmetry to the structure of the poem as a whole.
  - a. If the second word in the first line belongs to the neutral-falling tone group, then the second word in the second and third lines need to belong to the rising-heavy tone group, and the second word in the fourth line needs to belong to the neutral-falling tone group, same as the first line. This is often denoted as (BTTB) where 'B' stands for neutral-falling tone group of the second word in each line, and 'T' stands for the rising-heavy tone group of the second word in each line.

- b. This rule is similar to rule (6a), but the tonal groups are reversed. If the second word in the first line belongs to the rising-heavy tone group, then the second word in the second and third lines need to belong to the neutral-falling tone group, and the second word in the fourth line needs to belong to the same tone group as the first line. This is often denoted as (TBBT) rule. This is the reverse of 6a.

An example of a thất ngôn tứ tuyệt poem using the (6a) rule:

Bài thơ (Neutral-Falling) hạnh ngộ đã trao tay
Ôi mộng (Rising-Heavy) nào hỡi giấc mộng này
Mùi phấn (Rising-Heavy) em thơm mùa hạ cũ
Nửa như (Neutral-Falling) hoài vọng nửa như say (by Đinh Hùng)

Note the balanced symmetry of the tonal groups used for the second word of each line.

An example of a thất ngôn tứ tuyệt poem using the (6b) rule:

Em đến (Rising-Heavy) với dòng suối nhạc thơ
Cao sơn (Neutral-Falling) lưu thủy tự bao giờ
Âm ba (Neutral-Falling) nào vọng nơi tiềm thức
Đưa mộng (Rising-Heavy) hồn ta đến Cõi Mơ (by VuongThanh)

Note the balanced symmetry of the tonal groups used for the second word of each line.

• **The Seven-Word Eight-Line (Thất Ngôn Bát Cú) Form:**

This poetry form is also invented during the Tang Dynasty of China. Its structure is very symmetrical and its rules are fairly complex compared to the other poetry forms. The rules for the most common variation of this form are as follows :

1. All the rules for the "Seven Words, Four Lines" poetry form applies to this form.
2. The 1st, 2nd, 4th, 6th, and 8th lines rhyme with each other, that is, the last words in those line rhyme with each other. The 3rd line and the 5th line belong in the rising-heavy tone group and the last words in those lines usually have different rhymes than the 1st line.
3. The poem has two main forms:
  - a. 1st line, 2nd word: Neutral-Falling tone
2nd line, 2nd word: Rising-Heavy tone
3rd line, 2nd word: Rising-Heavy tone
4th line, 2nd word: Neutral-Falling tone
5th line, 2nd word: Neutral-Falling tone
6th line, 2nd word: Rising-Heavy tone
7th line, 2nd word: Rising-Heavy tone
8th line, 2nd word: Neutral-Falling tone
  - b. Similar to (3a) above, just reverse the tonal groups for the 2nd word of each line.
4. The third and fourth line are a 7-7 couplet. The corresponding words of each line in the couplet needs to "match" each other. For example, if the nth word on the third line is a noun, adjective, pronoun, etc., then the nth word on the fourth line need to be of the same type respectively. If the nth word on the third line is a word that describes a quantity, or some aspect of nature, then the corresponding nth word in the fourth line should also belong to the same word category. Compare and contrast technique is often used to parallelize the second line with the first line.
5. Similarly, the fifth and sixth lines form a second couplet with the second line matching the first line, word by word, as described above.

An example of a famous poem, "Crossing Ngang Pass" by Bà Huyện Thanh Quan, a famous historical figure, written in this form. Note the compare-and-contrast couplets.

*Bước tới đèo Ngang, bóng xế tà
Cỏ cây chen đá, lá chen hoa
Lom khom dưới núi, tiều vài chú
Lác đác bên sông, chợ mấy nhà
Nhớ nước đau lòng con quốc quốc
Thương nhà mỏi miệng cái gia gia
Dừng chân đứng lại, trời non nước
Một mảnh tình riêng, ta với ta*

English translation:

As I walk toward the Ngang Pass, the sun had just set
Grasses and plants crowd the rocks, leaves mingle with flowers
Some wood-cutters, at the mountain's foot, bent down at work
A few shops lie scattered by the riverside
Longing for motherland, the "Quốc" bird cries out its heart
Longing for home, the "Gia" bird unceasingly cries for home
Stopping here, gazing at the mount'n, river, and sky
My heart's full of feelings, with only I and I ...

• **The Five-Word Poetry Form:**

This poetry form consists of one or more stanzas. Each stanza usually have four lines, each line five words. There are various variations on rhyming for this poetry form. Here are some popular variations:

- The first, second, and fourth lines have the same rhyme and belong to the falling-neutral tone group. The third line ends with a rising-heavy tone.
- The first and third lines have rising-heavy tones and the same rhyme. The second and fourth line have neutral-falling tones and the same rhyme.
- This form is considered to be free-form. There's no strict rules with regards to the tonality of each word or the rhyme scheme for each line.

• **The Eight-Word (thơ tám chữ) Poetry Form:**

This poetry form is also considered to be free-form. It consists of 4 lines or more, each line has 8 words. The lines often come in pairs that rhyme with each other. The last words in each pair alternate between the rising-heavy group and the neutral-falling tone group. A few lines taken from a poem of this form:

*Khi mới lớn, tuổi mười lăm, mười bảy,
Làm học trò mắt sáng với môi tươi
Ta bước lên chân vẫn dạo bên người
Ngoài cặp sách trần ai xem cũng nhẹ !
Đời thấp thoáng qua học đường nhỏ bé
Phố phường cuộc sống mới lên hoa
Ta ngồi nghe những tiếng thị thành xa
Hồn lơ đãng mộng ra ngoài cửa lớp (by Đinh Hùng)*

• **The Seven-Word, Long Saga (Thất Ngôn Trường Thiên) Form:**

This poetry form is also considered to be free-form. It consists of twelve lines or more, each line has seven words. The rhyming of lines are flexible. Knowing and using the appropriate tonal groups to use for the second, fourth, and sixth word in a seven word line will make the verse sounds more melodious.

Below is a few lines taken from a poem of this form:

*Nhìn trăng sực tỉnh cơn trường mộng
Mới thấy người thơ một kiếp say
Say từ tia nắng trên hàng liễu
Từ tiếng chim ca buổi sáng mai
Từ giọt sương cài hoa phượng tím
Từ tờ thư viết mực chưa phai
Tào Tháo lấy lòng trang sử khép
Còn may lưu khúc Đoàn Hành Ca
Thiên niên kỷ mới hay là cũ?
Đường có gần hay đường vẫn xa?
Hãy gõ vào ly như kẻ ấy:
Răng trắng, răng gió của riêng ta (by Hà Thượng Nhân)*

• **Totally Free-Form Poetry (thơ tự do) Form:**

There are no rules to this form. Like a blank sheet of paper without any line grids, anything can be drawn on it. Sounds easy, but actually, writing a good free-form poem can be fairly difficult, as there's no template, no rule to provide guidance. The author needs to create his own poem's rhythmic flow. Word rhyme in helping with the poem's flow is very flexible and can be subtle. Rhyme can be at the beginning, middle, or end of a line or a few lines away.

Vuong Thanh

Hồng Thành, 2019

Appendix C Tổng Vịnh Kiều / Overall Poem about Kiều

Author: Nguyễn Khuyến, Translation by Vương Thanh

Kiều nhi giấc mộng khéo như cười
Tỉnh dậy xuân xanh quá nửa rồi
Sở kiếp bởi đâu mà lận đận ?
Sắc tài cho lắm cũng lòi thôi!
Cành hoa vườn thúy duyên còn bén
Giọt nước sông Tiền nợ chưa xuôi
Chẳng trách chàng Kim đeo đẳng mãi
Khăng khăng vớt lấy một phần đuôi.

The dream of Thúy Kiều, clever like a smile
Waking up, her spring years had already half passed by
For what reason is her fate so turbulent?
Too much beauty and talent can be troublesome
The flower of Thúy Garden, its fragrance still appealingly
fresh
The water of Chien-tang river did not wash off her love
debt
No wonder Scholar Kim keeps pursuing her for so long
With unchanging determination to pick up the tail part of
her song.

Appendix D - A Letter of Love to Nguyễn Du / Nhớ Chuyện Cũ Viết Gửi

Nguyễn Hữu

Author: Hồ Xuân Hương, Translation by Vương Thanh

Away from home with thousands of fervent longings,
who can I ask to go there to send you my heart's feelings?
The love in my heart had been, so quickly, three years
already.
But it was only a dream that will soon turn into nothing!
I'm quietly happy for you to see from afar your festive
wedding.
Looking at myself in the mirror, I feel sorry for my rough lot.
Will there still be some love left for me?
A lonely shadow on an upper moonlit story.

Dặm khách muôn nghìn nỗi nhớ nhưng
Mượn ai tới đấy gửi cho cùng ?
Chữ tình chốc đã ba năm vẹn
Giấc mộng rồi ra nửa khắc không
Xe ngựa trộm mừng duyên tấp nập
Phấn son càng tủi phận long đong
Biết còn mảy chút sương trên mái
Lầu nguyệt năm canh chiếc bóng chong

Phiếm Luận về Truyện Kiều

1. Thúy Kiều bao nhiêu tuổi khi gặp Kim Trọng? Đề tài này cũng được nhiều vị tiền bối như Tản Đà, Lê Văn Hòe, v.v. và các thi văn sĩ bàn tán trên mạng. Mình cũng xin góp chút ý kiến. Nhưng trước hết, chúng ta chỉ nên dựa theo truyện Kiều, chứ cũng không cần tra xét nhân vật Kiều trong lịch sử, hay tìm hiểu từ truyện Kim Vân Kiều của Thanh Tâm Tài Nhân. Đây là tác phẩm Kiều của Việt-Nam và chúng ta muốn hiểu ý của thi hào Nguyễn Du là thế nào. Đa số học giả dựa theo câu thơ này để kết luận:

“Phong lưu rất mực hồng quần
Xuân xanh xấp xỉ tới tuần cập kê”.

Tuổi cập kê là tuổi cài trâm, theo câu thơ ““Nữ tử thập hựu ngũ niên nhi kê” “ trong Kinh Lễ là 15 tuổi. Cho nên nhiều người cho rằng từ câu thơ này mà nói nàng Kiều sắp 15 tuổi, mình hãy cho là 15 đi cho chắc. Chính vì vậy rất nhiều điểm trong truyện Kiều nghe không thông suốt. Kiều phải lớn hơn Vương Quan ít nhất 3 tuổi. Nếu ba năm sinh ba người thì Vương Ông cũng là quá hăng đi, cho nên để hợp tình hợp lý chút, Kiều nên lớn hơn Vương Quan ít nhất 3 tuổi chứ không phải là 2. Vậy giả thuyết Kiều 15, Thúy Vân 14, và Vương Quan 12. Kim Trọng một thân một mình đi hộ tang đất Liêu Dương, lại nghĩ đến “chàng sương chưa nện cầu Lam”, “xem trong âu yếm có phần là lơi”, để Kiều từ chối và nhắc truyện Trương Quân Thụy và Thôi Oanh Oanh, thì chàng Kim nên tối thiểu là 17 tuổi trở lên. Vương Quan dù là thần đồng đi nữa với tuổi 12 thì quá nhỏ để kết giao thân tình với chàng Kim.

Nếu Thúy Kiều chỉ mới 15 tuổi, thì tuổi của bé Quan nghe không thông tí nào, mới 12 làm sao đã biết rành chuyện phong tình của Đạm Tiên. Xét theo lối cư xử của Thúy Kiều, đi tìm chàng Kim ban đêm, “vì hoa nên phải đánh đường tìm hoa”, và so chàng Kim với hoa đẹp (hoa đẹp không phân giới tính nam/nữ), và quyết định bán mình cứu gia đình, thì nàng Kiều cũng nên xấp xỉ 17 tuổi trở lên và Vương Quan khoảng 14, như vậy thì kết giao với chàng Kim mới nghe thông, và có bị “đám ruồi xanh” đeo gông vào cổ cũng không đến nỗi quá mất tính người. Chả lẽ bọn côn an lại đeo gông vào cổ đứa bé nít mới 11,12 tuổi, treo lên cột nhà ư?.

Trở lại câu thơ trên: “Xuân xanh xấp xỉ, (đã) tới tuần cập kê”. Thơ Kiều của Nguyễn Du viết bằng chữ Nôm, giống Hán tự mà rắc rối hơn, cũng không có phẩy, chấm than, chấm hỏi, v.v. Nếu chúng ta thêm dấu phẩy vào sau chữ xấp xỉ, thì có thể hiểu là 2 nàng Kiều trạc tuổi gần bằng nhau và cũng “đã” tới tuần cập kê. Thiếu chữ “đã” cho người đọc thơ tự thêm vào. Chúng ta hãy xem những câu thơ này :

"2255. Nàng rằng: "Trước đã hẹn lời

Dẫu trong nguy hiểm (đâu) dám rời ước xưa." * Người đọc nên tự thêm chữ "đâu" vào cho đúng ý nghĩa.

"Trăng thề còn đó trơ trơ

(Đâu) Dám xa xôi mặt mà thưa thớt lòng

Vì là thơ nên ý từ cô đọng, người đọc thơ nên hiểu tâm ý tác giả, ý tại ngôn ngoại, và tự nhiên thêm chữ vào cho hợp lý, chẳng thể đòi hỏi văn phạm như trong văn xuôi. Cho nên, câu thơ trên "Xuân xanh xấp xỉ, (đã) tới tuần cập kê". Thì hai nàng Kiều xấp xỉ hơn kém 1 tuổi và đã qua tuổi cập kê. Như vậy thì câu lục bát tiếp theo nghe lại càng hợp lý. "Êm đềm trướng rủ màn che / Tường đông ong bướm đi về mặc ai." Nếu nhỏ hơn tuổi cập kê thì tất nhiên là nên lờ ong bướm rồi, không đáng đề cập tới. Mười sáu, 17 tuổi, vì con nhà gia giáo, lờ ong bướm thì mới làm cho đoạn thơ đó có ý nghĩa. Vậy, Thúy Kiều và Thúy Vân đã qua tuổi cập kê, thì Kiều nên khoảng 17, Vân 15, 16, Quan 14, thì tính chất, hành xử của những nhân vật trong truyện Kiều sẽ trở nên hợp tình hợp lý. Chàng Kim phải lớn hơn Kiều vậy thì khoảng 18, 19 là vừa.

2. Truyện Kiều của Nguyễn Du dựa cốt truyện "Kim, Vân, Kiều" của Thanh Tâm Tài Nhân (TTTN). Cốt truyện giống nhau khoảng 95 phần trăm. Cũng thuyết tài mệnh đối ky, cũng đem tình cầm sắt đổi ra cầm cờ. Truyện của TTTN tả tỉ mỉ về sự kiện vu oan của thằng bán tơ, và nói chi tiết về "vành ngoài bảy món, vành trong tám nghề" và cho nàng Kiều số thơ rất nhiều, mình đọc thấy cũng thường thường, không gì đặc biệt. Văn xuôi cũng không quá đặc sắc, có phần rất thô tục khi tả vào chi tiết thủ đoạn của Tú Bà dạy Kiều, còn nàng Kiều hay tác giả TTTN thì chút chút là huênh hoang số thơ cho thiên hạ thấy tài thơ của mình. Những chi tiết như thế nhà thơ Nguyễn Du của chúng ta chỉ lướt qua, rồi làm ra những câu thơ kể chuyện tuyệt vời để diễn tả tâm trạng, ý tưởng, đối thoại của nhân vật. Có phần khác biệt chính yếu giữa hai truyện là ở chỗ trả thù của nàng Kiều và khá nhiều chi tiết về sự thuyết phục Từ Hải đầu hàng. Hình phạt tả ở trong truyện của TTTN vô cùng dã man, nghe đến rợn người, xem như tứ mã phân thân, đốt sống cũng không bằng, và nàng Kiều cũng không có tha cho Hoạn Thư. Sau khi được chàng Thúc nài nỉ, thì Kiều mới chấp thuận tha chết cho Hoạn Thư, nhưng vẫn phạt tội sống - cho treo lên đánh đòn thịt da tan nát, thoi thóp rồi mới cho thả về. Mẹ của Hoạn Thư thì được tha ngay sau khi bà quản gia nhà họ Hoạn từng giúp đỡ Kiều nhiều xin chịu tội giùm. Nhưng Mẹ Hoạn Thư vì sợ quá, về nhà rồi chết. Cảnh tra tấn, trừng trị bọn Mã Giám Sinh, Bạc Hạnh, Bạc Bà, Sở Khanh, mỗi người một vẻ, rất tàn khốc, nghe cũng rợn người. Đoạn này Nguyễn Du chỉ nói sơ qua.

3. Nhắc đến trừng phạt Hoạn Thư, Kiều của VN hiền lành, độ lượng tha ngay :

Khen cho: “Thật đã nên rằng

Khôn ngoan đến mực nói năng phải lời.”

2375. Tha ra thì cũng may đời

Làm ra thì cũng ra người nhỏ nhen.

Đã lòng tri quá thì nên *

Truyền quân lệnh xuống trường tiền tha ngay.

Vài bản dịch khác cho rằng Kiều nói câu « *Tha ra thì cũng may đời / Làm ra thì cũng ra người nhỏ nhen* » với Hoạn Thư. Tôi thì cho rằng đó là ý nghĩ trong lòng Kiều mà thôi. Vì có Từ Hải ở đó, nên Kiều tuy phải tỏ vẻ độ lượng, nhưng cũng không có lý do gì mà phải báo cáo cho Hoạn Thư biết là tôi không đánh cô vì sợ mang tiếng là nhỏ nhen. Kiều có quá đủ lý do để đánh Hoạn Thư vì HT cho người bắt cóc Kiều, đánh đập Kiều, và còn hành hạ tâm lý Kiều nữa khi bắt Kiều hầu hạ ở bàn tiệc « *Bắt khoan bắt nhặt đến lời / Bắt quỳ tận mặt, bắt mồi tận tay.* »

Kiều muốn độ lượng thì cứ độ lượng há phải nói nguyên nhân sâu xa trong đó cho Hoạn Thư biết. Thiệt ra, một phần lớn Hoạn Thư được tha không bị chút trày da gì là do có chàng Từ ở đó.

Mỗi bản dịch truyện Kiều, dịch giả cũng có những chỗ nhận xét khác nhau. Ai nói đúng ý thì hào Nguyễn Du thì cũng khó nói. Hơn nữa, quan điểm của những dịch giả cũng không phải là bất biến, không thay đổi cho nên bàn luận ai nói đúng, sai, hợp lý hơn không ý nghĩa gì. Đây chỉ là nêu lên một ví dụ cho những nhận xét khác nhau trong những bản dịch truyện Kiều. Xin để mỗi độc giả có nhận định riêng của mình.

4. Trong truyện Kiều, Nguyễn Du chỉ nói rất sơ sài về thằng bán tơ. Thằng bán tơ thuộc băng đảng bọn cướp, vì bọn cướp cảm tức chú của Kiều, nên khi bị bắt, họ vu oan cho gia đình Kiều. Cần phải có 300 lạng mới lo lót xong chuyện. 100 lạng đút lót quan lớn, 100 lạng cho bọn cướp đổi lời khai, còn 100 lạng cho bọn côn an, đám ruồi xanh đó.

5. Kiều đánh loại đàn gì ? Nói là hồ cầm nhưng hồ cầm là loại đàn gì. Cũng là một loại đàn tỳ bà, cũng 4 dây, khác đàn tỳ bà thông thường 1 chút. Còn chính xác khác như thế nào thì mình cũng không nhớ, không thấy gì quan trọng.

6. Nàng Kiều trong truyện văn xuôi của TTTN số thơ rất nhiều. Đây là một phần bản dịch bài thơ Kiều khi tái hội với Kim Trọng và ngỏ lời từ chối chuyện phòng the, làm 10 bài thơ đưa chàng Kim đọc, mình thấy cũng không có gì đặc biệt. So với văn chương của thi hào Nguyễn Du thì thiệt là cách xa một trời một vực. Mượn truyện dịch một chút, để 6 bài cho độc giả xem cho biết.

1. Nhớ xưa gặp quân tử,
Không biết là có sống.
Mới biết nhi nữ tình,
Tức là nhi nữ tính.

6. Phong trần đã trải nhiều,
Nào phải thích cường bạo.
Nếu không tạm theo chiều,
Thù sâu sao thể báo?

9. Bạc mệnh tự cam tâm,
Đoạn trường nợ trả hết.
Đa tạ Phật từ bi,
Thân này chưa phải chết.

2. Chiều chàng trăm việc thuận,
Chỉ tránh sự lằn khôn.
Sợ đem tình yêu dấu,
Lạc vào đường tà dâm.

8. Lòng người nào ai biết?
Người chết, thật vì thiếp.
Vì thế, sông Tiền Đường,
Một chết cho vẹn tiết.

10. Ngày nay gặp lại chàng,
Không biết là có chết.
Xin chàng sớm định tình,
Trước sau cho giống hết.

7. Giá Kiều bán mình là đơn vị lượng vàng hay lượng bạc? Trong Truyện Kiều chỉ nói Kiều bán mình ngoài 400 lượng, nhưng không nói rõ là lượng vàng hay lượng bạc. Đơn vị trao đổi tiền bạc thời đó là dùng lượng bạc. Nhưng ý của Nguyễn Du là lượng vàng hay lượng bạc? Lượng bạc thì làm mất giá nàng Kiều của Việt Nam ta quá. Một lượng vàng cũng hơn cả trăm lượng bạc thì phải. Trong thơ Kiều có mấy câu như sau:

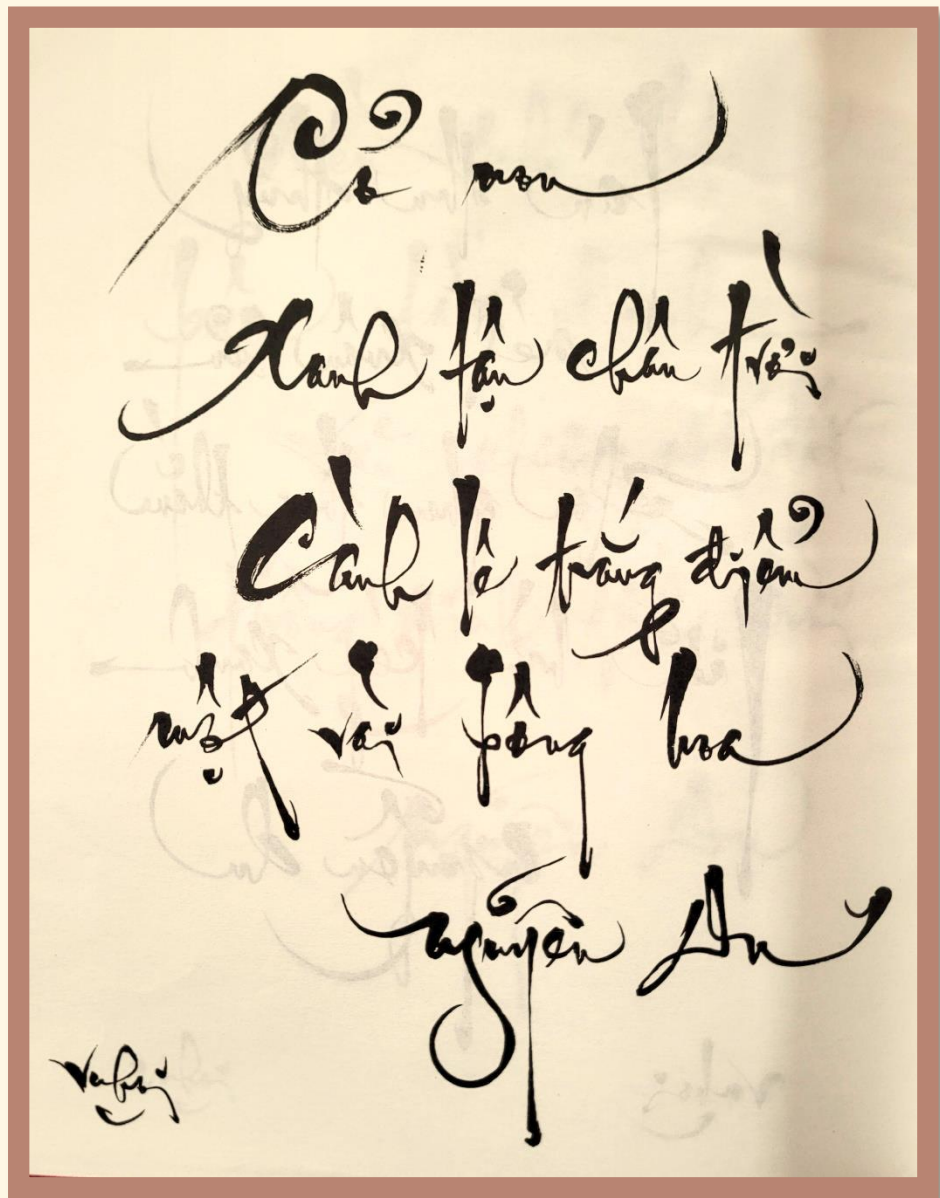
« Cò kè bớt một thêm hai / Giờ lâu ngã giá vàng ngoài bốn trăm »

« Tờ hoa đã ký, cân vàng mới trao », « Mối rằng : Đáng giá nghìn vàng »

« Thân ngàn vàng để ô danh má hồng », « Tài này sắc ấy nghìn vàng chưa cân! »

« Tiếc thay lưu lạc giang hồ / Nghìn vàng, thật cũng nên mua lấy tài! »

Từ nàng Kiều đáng giá nghìn vàng hay là ngụ ý vô giá, mà nếu bán mình chỉ có vài trăm lượng bạc, thì quả thật quá rẻ tiền. Xem những câu thơ trên, hẳn là nàng Kiều nên được mua với giá lượng vàng thì chắc hợp ý với Nguyễn Du hơn. Dù sao cũng là truyện thơ « mua vui cũng được một vài trống canh », tác giả hẳn cũng không quan tâm tình tiết phải đối chiếu với hiện thực ngoài đời.

nghệ sĩ ca kịch Thanh Nga

About the Translator – Đôi Lời về Dịch Giả

I was born in the 60s in Saigon and came to America many years ago. I took my bachelor degree in Computer Science in the 80s and have worked as a software developer for many years. Although my work's in the technical field but poetry and classic literature had always been my hobbies since I was young. To share the beauty and romanticism of Vietnamese poetry and song lyrics with the Western world, I had compiled and translated hundreds of poems and song lyrics written by various authors. I had published two books on Amazon: "A Garden of Vietnamese Lyrics & Verse, Volume 1" in 2019 and "40 Selected Songs by Vinh Dien".

Tôi sinh ra trong thập niên 60 và qua Hoa Kỳ nhiều năm trước. Tuy làm việc trong kỹ thuật, nhưng thơ và văn chương luôn là sở thích của tôi từ thuở nhỏ. Để chia sẻ cái Đẹp và Lãng Mạn của dòng thơ nhạc Việt cho những người bạn Tây phương thưởng thức, tôi đã biên soạn và dịch vài trăm bài thơ nhạc của nhiều tác giả và cho in thành 2 cuốn sách với tựa đề dịch qua tiếng Việt là "Một Khu Vườn Thơ Nhạc Việt, Tập 1" năm 2019 và tập nhạc "40 Ca Khúc Chọn Lọc của Vinh Điện".

About a year ago, I decided to spend some time to translate the greatest work in Vietnamese literature which I started and left unfinished a few years ago. Being a bilingual poet, I hoped to create a translation of Kiều that allows the reader to enjoy its beauty without being frequently reminded that she's reading a translation. No need to move to the end of the book every few dozen lines or so to read the explanatory material to understand the translated verses of Kiều.

Khoảng một năm trước, tôi quyết định hoàn tất bản dịch truyện Kiều, mà tôi đã dịch vài trăm câu mấy năm trước rồi bỏ đó. Là một nhà thơ song ngữ, tôi hy vọng làm ra một bản dịch truyện Kiều đậm hương vị thơ để độc giả có thể ít

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh

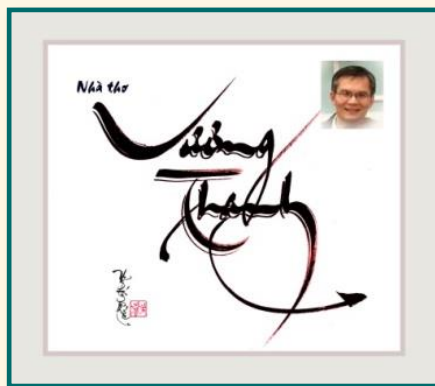
nhiều thưởng thức vẻ đẹp của truyện Kiều, mà không luôn bị nhắc nhở rằng đây là một bản dịch vì câu thơ khó hiểu đòi hỏi phải xem chú thích liên tục ở cuối sách.

The Tale of Kiều is a great literary classic, but there are a lot of other beautiful and remarkable poems and song lyrics besides Nguyễn Du and Hồ Xuân Hương. Within the next hundred twenty pages and some, I'd like to share with the reader some of my favorite poems and songs from various authors. This's just a small fraction of what I had written and translated. At the end of this book, I listed some books that I had published. Various songs and poems have youtube hyperlinks so the reader can listen to a good selection of Vietnamese music and experience our unique Vietnamese special art of poetry reading/singing. I wish the reader a very pleasant time whiling away a couple hours reading this book.

Truyện Kiều là một áng văn chương kiệt tác, nhưng cũng có rất nhiều thơ nhạc hay ngoài Nguyễn Du và Hồ Xuân Hương mà người Tây phương quen thuộc. Trong khoảng hơn 120 trang kể tiếp, xin được chia sẻ cùng độc giả một số những bài thơ mà tôi thích, gồm thơ của tôi và một số tác giả khác. Chỉ là một phần nhỏ những bài thơ của tôi và những bản dịch Anh ngữ để người đọc có thể hiểu biết nhiều hơn một chút về dịch giả truyện Kiều. Cuối sách, tôi có liệt kê sách mà tôi đã xuất bản. Trong tập thơ này, có những links bấm vào youtube để nghe nhạc và nghe ngâm thơ. Xin chúc độc giả vài canh giờ nhàn hạ thoải mái xem tập thơ này.

Vuong Thanh

Hồng Thành, 2023

Vọng Tiên Nhân - Vương Thanh

Chiều nao chợt nhớ tiên nhân
Trích Tiên ai kẻ muôn vần thơ say
Phượng hoàng vút cánh thiên thai
Ngàn năm dài vắng vẫn hoài chờ trông (1)

Thư sinh dệt mộng bên song
Dưới hoa tình tự đôi lòng vào thơ
Hồng hoang đôi mắt xanh mơ
Trăm năm gác nguyệt cung tơ tuyệt vời (2)

Trường giang sương tỏa đầy trời
Bên giòng sông vắng ngậm ngùi từ ly
Sầu mây vời vợi đường thi
Sóng lòng theo bước người đi nghẹn ngào (3)

Cuộc đời lắm nỗi thương đau
Ba trăm năm nữa ai nào khóc ta (4)
Mấy vần đêm vắng ngậm nga
Mà nghe xao xuyến, xót xa thể tình
Hồng nhan bạc phận lênh đênh
Chữ tài, chữ mệnh nổi chìm kiếp hoa (5)

Hào tình, "đối tửu đương ca"
Mang mang trời đất biết là về đâu
Tứ phương gió loạn mưa gào
Vỗ gươm mà hát, nghiêng bầu mà ngậm
Đời người được mấy tri âm
Nào ai tri kỷ, xin nâng chén cùng (6)

Trượng phu trót hẹn tang bồng
Kính luân đầy túi, anh hùng dọc ngang
Một mai bầu rượu, cung đàn
Hẹn ngày toại chí non ngàn thành thơ (7)

Trăng lên tỏa sáng khung trời
Kìa nàng Tố nữ đang ngồi soi gương
Trăng nhà ai sáng một phương
Lòng Hoàng bao nỗi đoạn trường, Tố ơi ... (8)

Tơ tằm nhả mãi một đời
Khúc ngâm sầu lụy khóc người chinh phu
Ngàn dâu xa cách mịt mù
Từng ngày dài tựa ba thu khuê phòng (9)

Nghệ An, thuyền ngược xuôi dòng
Câu thơ thi xã đậm nguồn dấm hương
Xích xiềng bước bước thì vương
Ngông cuồng lưu lại thoại chương để đời (10)

"Nắng mưa là bệnh của trời" (11)

Thơ chàng bình dị như lời ca dao
Hương đồng cỏ nội ngọt ngào
Thơ văn lục bát đẹp sâu tương tư

Tình vào xứ mộng, bến mơ
Thuyền trăng ai thả bên bờ sông Ngân
Trời đêm sáng ánh trăng rằm
Chị Hằng dạo gót cõi trần vui chơi (12)

**Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs**

Sông dài cuộn cuộn biển khơi
Quân binh thuở trước chôn vùi nơi đâu
Bờ lau gió thổi xạc xào
Thoảng trong mặt sóng, kiếm đao trùng trùng
Thoảng trong ánh lửa bập bùng
Trống chiêng nổi dậy, ùng ùng quân oai
Tiếng rên la suốt dặm dài
Xưa nay chiến trận mấy ai còn toàn
Lặng lẽ nước Bạch Đằng Giang
Bao phen máu nhuộm đỏ tràn mặt sông
Nghìn thu oanh liệt chiến công
Vạn lòng như một, con rồng cháu tiên (13)

Quê hương khói lửa triền miên
Nhớ người liệt nữ trầm mình Hát giang
Trống Mê Linh mãi còn vang
Gọi Hồn Dân Tộc dẹp tan giặc thù
Rạng ngời Anh Khí Nghìn Thu
Tâm nhang thấp kính anh thư hai Bà (14)

Này đây núi Tản, sông Đà
Năm dài tháng rộng, rượu chè say sưa
Núi sông còn vọng tiếng thơ
Nước đi, đi mãi sao chưa thấy về
Lá đào rơi rắc sơn khê
Mặt mờ tiên cảnh, đờng về nơi nao ? (15)

Tầm Dương vắng khúc tiêu tao
Thuở nào hoa lệ, má đào thướt tha
Sắc tài vang tiếng gần xa
Ngày đêm yến tiệc cầm ca vui đùa
Giòng đời trôi mãi ơ thờ
Biển dâu mấy độ lu mờ nét xuân

Thời gian phai nhạt sắc trần
Tiếng đàn đêm vắng buồn ngân nỗi lòng (16)

Chợt nghe tiếng gọi núi sông
Trường ca Chính Khí ngút tầng mây xanh
Lòng son chẳng thẹn trăng rằm
Đời người ai chẳng một lần tử sinh (17)
HỒ, ao nào đặt cá kình
Lồng son nào đặt cánh bằng bay cao
Làm cho rõ mặt anh hào
Danh thơm muôn thuở ghi vào sử xanh ...

Vuong Thanh

Hồng Thành, 2000, 2017

Chú Thích:

1. Phụng Hoàng Đài - Lý Bạch
2. Tự Tình Dưới Hoa - Đinh Hùng
3. Tống Biệt Hành - Thâm Tâm
4. "Bất tri tam bách dư niên hậu, Thiên hạ hà nhân khấp Tố Như" - Nguyễn Du
5. Truyện Kiều - Nguyễn Du
6. Hồ Trường - Nguyễn Bá Trác
7. Chí Nam Nhi - Nguyễn Công Trứ
8. Mười Hai Tháng Sáu - Vũ Hoàng Chương
9. Chinh Phụ Ngâm - Đặng Trần Côn / Đoàn Thị Điểm
10. Cao Bá Quát
11. Nguyễn Bính
12. Hàn Mặc Tử
13. Hưng Đạo Vương, Lý Thường Kiệt phá quân Nguyên, Tống tại Bạch Đằng Giang
14. Hai Bà Trưng
15. Tản Đà
16. Tỳ Bà Hành - Bạch Cư Dị
17. Chính Khí Ca - Văn Thiên Tường

April Poem for My Homeland, Vietnam – Vuong Thanh

April has come round again,
bringing blooming flowers
and lush green across the land.
This morning, sunny blue sky
with soft patches of white clouds
to relax the wandering mind...

Somewhere amidst the tall fir trees,
birds are tweeting to each other.
A music concert of harmony in nature.
Providing a delightful aural feast
to lighten one's heavy spirit.

Willow branches sway gently by the lake.
Magnolia petals dreamy white and delicate.
Cherry blossoms, a cheerful pink, greet the wind.
A perfect day and setting for poetic dreams.

Enchanted Spring is here in April.
The earth vibrantly alive with verdant growth.
Nature smiles brightly with flowers.
Scent of poetry in the air.
Yet, my heart's filled with sadness.
This month, it was, many years ago,
from our beloved homeland, we fled.

Our homeland,
a land of peace-loving and enduring people,
a land of poets, of heroes and heroines,

Hạ Long Bay

Perfume River

Purple Jacaranda in Dalat

Nguyễn Du's *The Tale of Kiều*, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

a land rich with four thousand years of history
with a culture deeply rich in mythology and poetry,
but ravaged by wars,
and the obsessive greed of our northern neighbor,
who sought to rob us of our freedom and the fruits of our
labor!

Vietnam, O Vietnam!
For centuries you had borne the chains of foreign
domination.
For centuries you have risen and fought against Chinese
invasions.

I can still hear
the echoes of Mê-Linh drums,
the calls to arms for men and women to fight for Freedom,
the thunderous stomp of white elephants, bearing women
generals,
chasing unwelcome invaders back to their borders.

I can still see
in the waves of Bạch-Đằng river
the fire and smoke of many battles.
The river a dark red with blood of Mongol invaders.
The Mongol hordes that conquered China
were severely beaten time after time
by the Vietnamese people
united in Fighting Spirit As One Man!

copper drum of Đông Sơn

The Trung Sisters

Nguyễn Du's *The Tale of Kiều*, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Vietnam, O Vietnam,
the land of elegant, modest, and brave women.
In peaceful time, she takes care of the family.
During wartime, she'll put on soldier clothes to fight the
enemies.

Self-sacrificing is she, the Vietnamese mother.
Always providing her children the best she can offer.
Beautiful is the Vietnamese lady,
in her traditional ao-dai dress,
showing her lovely figure in world fashion's best.
Elegant and charming is the Vietnamese beauty
With voice sweet as music
and playful manners to heart-tease ...

Vietnam, O Vietnam,
The land blessed with many beautiful sceneries.
In the North:
world-famous Ha Long bay and "Return Sword" lake,
must-see sights for world travelers to enjoy during their stay.
In the Central:
history becomes alive in a visit to the Hue palaces,
and from the boats on the Perfume River
with "opera-folk" singing carried by the wind,
bring forth nostalgic memories and love for our fellow
Vietnamese.

In the South:
the capital city Saigon bustles with vibrant life,
from early morning to past midnight,
with sidewalk food carts and small shops along the streets.
The lively sounds and sights of a city that never sleeps.
Nearby, the cities of NhaTrang and VungTau:
Destinations for the world's most beautiful beaches...

tranh họa Sĩ Thanh Trí

**Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs**

VietNam and Vietnamese,
the land and language of poetry,
where musical intonation is inherent in the language,
where the phrase “beautiful like a poem” is fairly common,
where almost anyone you meet on the street,
may have written a few love poems
Or can easily recite many lines of popular folk verses.
It's often said that every Vietnamese has the heart of a poet.

VietNam, O VietNam,
Homeland of poets, of self-sacrificing ancestors.
Throughout history, you had fought off all foreign invasions.
But now,
our lands are no longer protected through battles,
but leased for decades to our millennia northern aggressor.
Until when,
will the Vietnamese people stand up and be united
to help the Motherland survive on the world's map,
to protect our mother tongue and cultural heritage,
for the future generations of the Vietnamese race.

Vương Thanh

Hồng Thành, 2018

Thơ Tháng Tư Cho Quê Hương

Translation of "April Poem for my Homeland, Vietnam"

Quay vòng lại tháng tư rồi
Muôn hoa nở rộ, đất trời thắm xanh
Sáng nay trời đẹp, nắng hanh
Kia làn mây trắng nhẹ nhàng bay bay

Tiếng chim lảnh lót rừng cây
Đây dòng suối nhạc hòa hài thiên nhiên
Nhẹ nhàng âm hưởng triền miên
Nghe lòng êm dịu nỗi niềm đầy vơi ...

Mơ màng liễu rũ hồ soi
Mộc lan trắng mịn, hồng tươi anh đào
Đón xuân, hoa mím cười chào
Một ngày tuyệt đẹp ... đưa hồn vào ...cõi thơ

Nàng Xuân diễm ảo đến rồi
Tháng tư, mặt đất nảy chồi mầm non
Thiên nhiên rạng rỡ lục, hồng
Hương Thơ man mác khắp cùng không gian...
Sao lòng ta vẫn buồn mênh mang
Năm xưa cũng tháng tư này,
Quê hương yêu dấu một ngày rời xa !...

Quê Hương chúng ta,
Vùng đất của dân tộc kiên cường, yêu chuộng hòa
    bình
Vùng đất của thi nhân, anh hùng, liệt nữ

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Với hơn bốn ngàn năm lịch sử trải dài
Với nền văn hóa ngát hương thi ca và huyền thoại
Nhưng bị cảnh tàn khốc của chiến tranh
từ lòng tham không đáy của láng giềng phương bắc
Họ muốn bóc lột sức lao động
Họ muốn cướp đi Tự Do của người Việt !

Việt Nam, Hỡi Việt Nam
Bao nhiêu thế kỷ chịu gông cùm ngoại tộc
Bao nhiêu thế kỷ vùng lên kháng chiến chống giặc Tàu

Ta còn nghe
tiếng vọng trống Mê Linh,
kêu gọi người dân giành độc lập cho quê hương
Tiếng chân đàn voi như sấm sét hung cuồng
Trên lưng chúng những nữ anh hùng dân tộc
Rượt đuổi giặc xâm lăng trở về biên giới .

Ta còn thấy
trong sóng nước Bạch Đằng
Khói lửa chiến tranh
Dòng sông đỏ thắm máu giặc Mông Cổ
Giặc Mông đó từng chinh phục Trung Hoa
đã nếm mùi thảm bại bao lần
dưới sự đoàn kết
Triệu Triệu Người, Lòng Như Một
Của giòng giống Lạc Hồng ...

Hai Bà Trưng

*Trận Chiến Bạch Đằng Giang
Ngô Quyền đại phá giặc Tàu năm 1938*

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Việt Nam, Hỡi Việt Nam
Vùng đất của những người phụ nữ thanh lịch,
khiêm tốn và can đảm
Thời bình, họ chăm sóc gia đình
Thời ly loạn, khoác áo lính chống quân thù
Họ chăm lo và hy sinh cho con cái,
được những điều tốt đẹp nhất mà họ có thể làm
Ôi, người mẹ Việt Nam ...
Tà áo dài tha thướt góp sắc hương cùng thời trang
thế giới
Nét thanh lịch, vẻ kiều mỹ là giai nhân xứ Việt
Giọng êm như suối nhạc,
lời nói đoan trang, dịu dàng....

Việt Nam, Hỡi Việt Nam
Vùng đất của danh lam, thắng cảnh
Miền Bắc,
vịnh Hạ Long tiếng tăm hoàn vũ
Hồ Hoàn Kiếm thắng cảnh “phải xem” cho du khách
phương xa
Miền Trung,
Lịch sử như sống lại
khi viếng thăm cung điện Huế xưa
Từ những chiếc thuyền trên giong sông Hương
Điệu hò Huế thoảng trong làn gió
Chở hoài niệm và tình yêu quê hương
Miền Nam,
Thủ đô Sài Gòn tràn sức sống
Từ sáng sớm đến quá nửa khuya

áo dài tha thướt góp sắc hương...

Những quán hàng rong, những tiệm hàng dọc theo
phố xá
Náo nhiệt, sống động của thành phố không bao giờ
ngủ
Gần đó, thành phố Nha Trang, Vũng Tàu
Nơi dừng chân khách du lịch đến những bãi biển
tuyệt vời....

**Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs**

Việt Nam và tiếng Việt
Vùng đất và ngôn ngữ của thi ca
Trong ngôn ngữ đã chứa luôn nhạc điệu
“Đẹp như thơ” là câu nói phổ thông
Khi Bạn gặp một người Việt ngoài đường phố
Có lẽ người đó đã từng làm thơ
Hoặc thuộc lòng nhiều vần thơ nổi tiếng
Có câu nói là “mỗi người Việt đều có hồn thi sĩ”

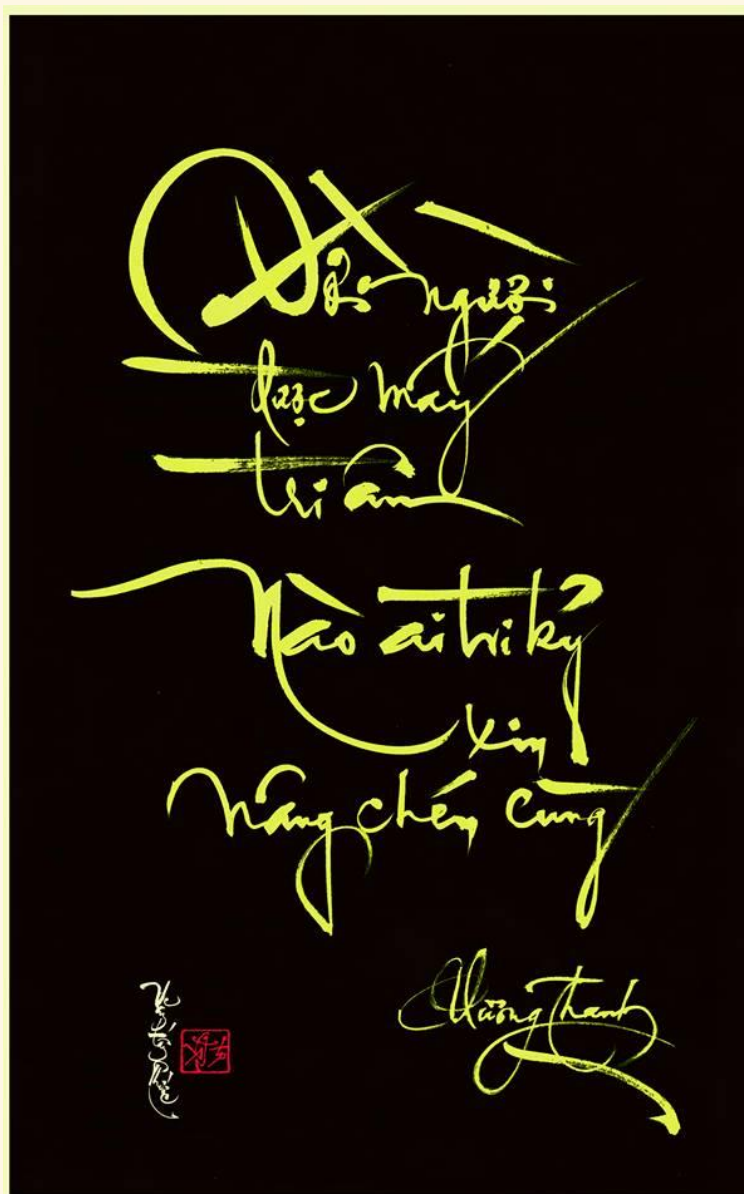
Việt Nam, hỡi Việt Nam
Vùng đất của thi nhân, anh hùng liệt nữ
Mấy ngàn năm chống đuổi giặc xâm lăng
Nhưng bây giờ,
đất đai của chúng ta không còn được bảo vệ bằng
binh lực
Mà lại đem cho thuê, bán cho bọn giặc xâm lăng
Biết đến bao giờ
người Việt cùng đứng dậy đồng lòng đoàn kết
giúp quê hương tồn tại mảnh dư đồ,
bảo vệ tiếng Mẹ và di sản văn hóa thân thương
cho những thế hệ sau của giòng giống Lạc Hồng.

Họa Sĩ Hoàng Hương Trang

**Vuong Thanh
Hong Thanh, 2018**

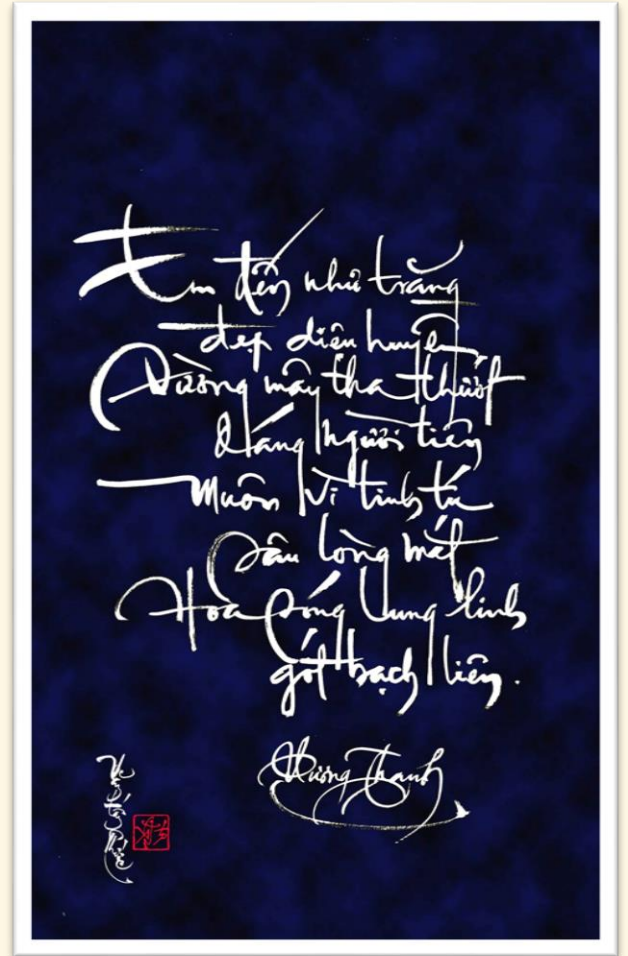
Em Đến – Vương Thanh

Em đến như trăng, đẹp diệu huyền
Đường mây tha thướt dáng người tiên
Muôn vì tinh tú sâu lòng mắt
Hoa sóng lung linh gót bạch liên

Em đến như mây tự núi ngàn
Mang theo huyền thoại thưở hồng hoang
Thiên Hà, Bích Hải nơi Em tới
Dư hương còn đọng giữa không gian ...

Em đến với dòng suối nhạc thơ
Cao sơn lưu thủy tự bao giờ
Âm ba nào vọng nơi tiềm thức
Đưa mộng hồn ta đến Cõi Mơ

Em đến tỏa Hương một khoảng trời
Ngọt ngào thanh khí chốn ngàn khơi
Thuyền mơ hoài mộng từ muôn thưở
Vời vợi biển mây, trăng nhẹ trôi ...

WHENCE SHE COMES

Lento Espressivo ♩ = 60

Poem : *Vuong Thanh*

Music : *Vinh Dien*

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). The tempo is marked 'Lento Espressivo' with a quarter note equal to 60 beats per minute. The score consists of eight staves of music. The lyrics are written below the notes. There are several triplet markings (indicated by a '3' above the notes) and a 'rit.' (ritardando) marking. The piece concludes with a fermata over the final note.

Like the ethereal moon light, she comes ever
so softly. A midst smoke and mist, appears an enchanting beau -
ty. Gazing deep into her eyes, I see a sky of twinkling stars. Her lotus
feet, dancing in the sea foam, sparkle from a far. Like a
patch of clouds from the mountains, she silently arrives. Bringing with her an -
cient legends since the world's first lights. The Star River, the Jade Sea where she ap -
peared. Her delicate fragrance still lingers in the atmosphere.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

2

She comes with an enchanted brook of music and poetry. Singing exotic verses as fingers dance on the harp a Grecian melody. From whence sweet voice waves echo in my subconscious. To lead my soul into a Dream World of Beauty and Love. Since her arrival, divine fragrance abound in Nature. A friendship affectionate and close, like music and verse. The Dream Boat's been bearer of dreams since Time's beginning. In the sea of clouds, the poet's moon gently drifting...

Whence She Comes

Translation of "Em Đến"

Mời nghe ca khúc

Like the ethereal moonlight, she comes ever so softly
Amidst smoke and mist, appears an enchanting beauty
Gazing deep into her eyes, I see a sky of twinkling stars
Her lotus feet, dancing in the sea foam, sparkle from afar

Like a patch of clouds from the mount'n forests, she silently arrives
Bringing with her ancient legends since the world's first lights
The Star River, the Jade Sea where she'd appeared
Her delicate fragrance still lingers in the atmosphere

She comes with an enchanted brook of music and poetry
Singing exotic verses as fingers dance on the harp a Grecian melody
From whence sweet voice waves resound in my subconscious
To lead my soul into a Dream World of Beauty and Love

Since her arrival, divine fragrance abounds in Nature
A friendship, affectionate and close, like music and verse
The Dream Boat's been bearer of dreams since Time's beginning
In a sea of clouds, the poet's moon gently drifting...

Cảm Hoài / Nostalgic Regrets

Author: Đặng Dung, Translation by Vương Thanh

*Thế sự du du nại lão hà
Vô cùng thiên địa nhập hàm ca
Thời lai đồ điều thành công dị
Sự khứ anh hùng ẩm hận đa
Trí chúa hữu hoài phù địa trục
Tây binh vô lộ vãn thiên hà.
Quốc thù vị báo đầu tiên bạch
Kỷ độ Long Tuyền đới nguyệt ma.*

Many events are happening in the world,
yet I'm growing old.
What's to be done?
The earth's wide, the sky's high;
all's in a feast of revelry, singing, and wine.
When luck strikes,
even a common person can be easily successful.
When the opportunity passed,
a hero drinks bitter cups of regrets.
To help my liege lord, my heart desires
to hold the earth's spindle and turn it around.
I want to have the troops's armors and weapons washed,
but there's no route to pull water from the Milky Way
River down.
The country's debt of vengeance has not yet been paid,
but my hair's already gray.
Many long nights, sharpening my sword under the
moonlight.

Sometimes I Wish... - Vương Thanh

Sometimes I wish
I were a part of the turning wheel
of Infinite Space and Time,
to cherish and spread
the ten thousand wonders of the mortal lands.
Connecting the Past and Present,
the hearts and dreams that soar above the
mountains...

Amidst the Milky Way, clouds of twinkling stars,
millenniums of light-year travel from afar,
are those celestial orbs still there today,
or just a shadow
of a dream
long passed away...

Sometimes I wish
I were the Wind to wander across the world
Today: frolicking in the bustling harbor
Tomorrow: from a secluded haven,
floating on nature music in lovers' autumn,
envisioning a pair of hazel eyes
reflecting pools of liquid moonlight...

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

See over there the lines of pine trees on the hilltops,
stretching upward proudly toward the sun,
embracing light, wind and dewdrops,
waving their arms toward the far horizon...
Miles out in the Western Sea,
dolphins dancing in boisterous glee.
Rippling waters and ocean tides,
forever singing The Song of Death and Life!...

Sometimes I wish
I were an enchanted river of poetic dreams
To empathize with thousands of spiritual kins:
Moments of deep sorrow and sparkling mirth,
laughter, hope, despair, and soul rebirth.
Images of warriors sharpening swords under the
                    moonlight.
Their spirits still echo in nature with their might.
And from the women chambers,
silent tears calling out to their husband soldiers...
The loneliness so heavy, like a tangible fog,
wrapping in dark gloom the fragile human heart.
O God! Why's Fate chosen so often blind
to sever Love from Love
on the long journey of Life...

Đôi Khi Tôi Ước...

Translation of "Sometimes I Wish..."

Đôi khi tôi ước
tôi là một phần tử của bánh xe luân chuyển
dòng Thời Không vô tận
để mến yêu và chia sẻ muôn vàn kỳ ảo của nhân gian.
Nối Xưa, Nay những tâm hồn và ước mơ lồng lộng non ngàn...

Giữa Thiên Hà, những đám mây tinh tú lấp lánh
Bao ngàn năm ánh sáng xa xôi
Có thực còn hiện hữu hay không
Hay chỉ là bóng mờ
một giấc mơ
trong quá khứ?

Đôi khi tôi ước
tôi là cánh Gió lang thang bốn phương trời
Hôm nay - rong chơi trên bến tàu nhộn nhịp
Ngày mai - lại từ một nơi ẩn náu lặng yên
nhẹ nhàng trôi trên dòng suối nhạc thiên nhiên
trong hương mùa thu ngọt ngào tình ái
Tôi như thấy một đôi mắt xanh xanh màu ngọc bích
lung linh ngời sáng muôn giọt tơ trắng...

Kìa! Hãy nhìn xem những dãy thông trên ngọn đồi cao
Vươn mình lên tới ánh mặt trời
Đón chào ánh sáng, gió, và sương mai lóng lánh
Vẫy tay chào tới những chân trời xa thẳm
Ngàn dặm xa, nơi biển rộng miền tây bắc
Đàn cá heo bơi lội, vui chơi
Hồn ta như lạc giữa trùng khơi
Nghe biển hát "Khúc Sinh Diệt Ca" bất tận...

Đôi khi tôi ước
Tôi là một con sông huyền diệu
Chứa muôn vàn mộng ước của thi nhân
Nghe lòng cảm thông cùng bao tâm hồn đồng điệu
Những lúc hận sâu, cùng những khi vui sướng
Những tiếng cười rộn rã, niềm hy vọng, và sự hồi sinh
Những hình ảnh bao tráng sĩ mài gươm dưới nguyệt
Linh hồn họ còn vọng vang bầu nhiệt huyết
Và từ những khuê phòng thiếu phụ
Những giọt nước mắt thầm lặng
Gửi đến người chồng đang chinh chiến phương xa
Nỗi cô đơn nặng nề như sương mù dày đặc
Bao bọc con tim trong bóng tối xót xa
Thượng Đế Hỡi!
Sao vận mệnh con người thường như mù quáng
Sao lại tách rời những kẻ yêu nhau
Trong cuộc đời đã chất chứa lắm u sầu...

Trường Tương Tư

Author: Lương Ý Nương, Translation by Vuong Thanh, Music: Nguyễn Hữu Tân

Lạc hoa, lạc diệp, lạc phân phân
Tận nhật tư quân bất kiến quân
Trường dục đoạn hề trường dục đoạn
Lệ châu ngân thương cánh thiên ngân.

Ngã hữu nhất thốn tâm
Vô nhân cộng ngã thuyết
Nguyên phong xuy tán vân
Tổ dữ thiên biên nguyệt

Hoa bay, lá rụng đầy sân
Cả ngày sầu nhớ mà không thấy chàng
Nỗi đau như xé ruột gan
Lệ còn hoen má, lại hàng lệ rơi...

Lòng đầy tâm sự chơi vơi
Cùng ai kể lể, ai người tri âm
Gió ơi!
Giùm em, xua đám mộ vân
Để em cùng chị Nguyệt Hằng tâm giao

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Huề cầm thượng cao lâu
Lâu cao nguyệt hoa mãn
Tương tư vị tất chung
Lệ trích cầm huyền đoạn

Nhân đạo Tương giang thâm
Vị để tương tư bận
Giang thâm chung hữu để
Tương tư vô biên ngàn

Ngã tại Tương giang đầu
Quân tại Tương giang vĩ
Tương tư bất tương kiến
Đồng ảm Tương giang thủy

Mộng hồn phi bất đáo
Sở khiếm duy nhất tử
Nhập ngã tương tư môn
Tri ngã tương tư khổ

Trường tương tư hề, trường tương tư
Trường tương tư hề, vô tận cực
Tảo tri như thử quả nhân tâm
Hồi bất đương sơ mặc tương thức.

Ôm đàn, bước lên lầu cao
Tơ trắng rải khắp nguyệt lầu lung linh
Mới vừa nửa khúc thâm tình
Lệ rơi, dây đứt, lòng mệnh mông sầu...

Tương giang, người nói, rất sâu
So tương tư lại có đâu sánh bằng
Sâu mấy, con sông còn thấy đáy
Tương tư ai biết bến bờ đâu

Chàng ở đầu sông Tương
Em ở cuối sông Tương
Nhớ nhau mà không thấy
Cùng uống nước sông Tương

Mộng hồn tìm chẳng thấy chàng
Họa chẳng cái chết cho mình gặp nhau
Tương tư ai có qua cầu
Mới hay nỗi khổ, nỗi sầu tương tư!...

Trường tương tư hề trường tương tư
Tương tư đắng đặc, ôi vô tận
Nếu biết lòng mình như thế khổ
Thà không quen biết thuở ban đầu!

TRƯỜNG TƯƠNG TƯ

Nguyên tác LƯƠNG Ý NƯƠNG, chuyển dịch VƯƠNG THANH nhạc NGUYỄN HỮU TÂN

Hoa bng lá rụng đầy sân Cũ ngày sâu nhớ mà không thấy chàng Nỗi đau như xé ruột gan Lệ rơi hoen má lại hàng lệ
xé lũng đây tâm sự chỉ với Cành ai Kẽ lể ai người trui âm (-----) Gió đi đùm em xưa đùm mỗ
Vân Đẻ em cũng chi Nguyệt hằng tâm giao Ôm đần bước lên lầu cao Tô trắng núi khắp nguyệt lâu lung
linh Mối vừa nửa khúc thâm tình Lệ rơi, đây đứt, lòng mệnh mỏng Sầu Tương giang người nơi rất
sầu So tương tư lại có đầu sông bằng (-----) Sầu mấy con sông còn thấy đây Tương
tư ai biết bên bờ đầu Chàng ở đầu sông Tương Em ở cuối sông Tương Nhớ nhau mà không thấy Cũng uống
nước sông Tương Mặn, khôn tìm chứng thấy chàng Hoa chãng cái chết cho mình gặp nhau (-----
-----) Tương tư ai có qua cầu Mối hay nỗi khổ nỗi Sầu tương tư Tương tư ai có qua cầu Mối
hay nỗi khổ nỗi Sầu tương tư

Sep 25/21

Thêu Mộng

Poem: Vương Thanh, Music: Nguyễn Hữu Tân, Singer: Quang Minh

Bài thơ VT làm từ năm 2000, có âm hưởng truyện Kiều khi nhắc đến Kim lang. Được thi nhạc sĩ Nguyễn Hữu Tân quý mến phổ nhạc năm xưa. Nhạc khúc có âm hưởng, giai điệu nhạc Hoa, nghe rất du dương, thú vị.

THÊU MỘNG
Thơ: VƯƠNG THANH Nhạc: NGUYỄN HỮU TÂN

(♩ = 104)

Nàng ngồi thêu mộng hình đôi Loan Phụng Mên trời xanh biếc du yêu yêu thương
Nàng ngồi thêu mộng tưởng Kim vi vút Đờng đôi hươu hút Tinh đá mủ sừng (Lấy...
-----) Nàng ngồi thêu mộng chằm chằm đờng Kim Người xa biên biệt khuất
Đầu chân chim Nàng ngưng trụy chỉ tâm tia giọt châu Kim Lang chẳng hỏi xin
liền kiếp sau (Lấy.....) Tinh vôi vôi người chân mây, Kể cuối trời
Nhỏ nhỏ, thường thường nhìn trộm là ứa... Giọng thời gian vẫn mãi trôi qua Nước chảy vô
tình Nàng ngồi thêu mộng Phụng Loan gino Kể Nàng ngồi thêu mộng tưởng Kim chằm
chút Nàng ngồi thêu mộng tưởng đôi hươu hút Nàng ngồi thêu mộng, mộng đá mủ khi

09/2018
Nguyễn Hữu Tân

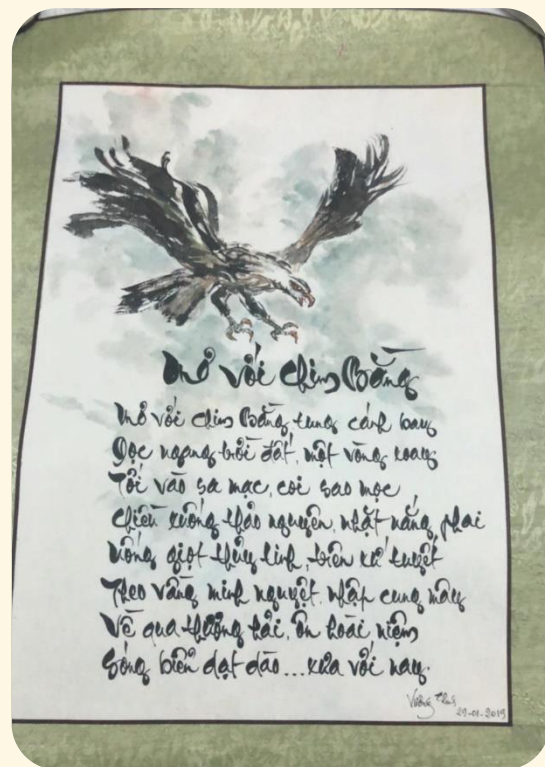
Mời xem Music Video

Mơ Với Chim Bằng / Dream Flying with the Bằng Bird

Author: Vương Thanh

Mơ với chim bằng tung cánh bay
Dọc ngang trời đất một vòng xoay
Tối vào sa mạc coi sao mọc
Chiều xuống thảo nguyên nhật nắng phai
Uống giọt thủy tinh trên xứ tuyết
Theo vàng minh nguyệt nhập cung mây
Về qua thương hải, ôn hoài niệm
Sóng biển dạt dào... Xưa với Nay...

Dream flying with Bằng, a giant mythical bird.
Just within a day, soar across the world.
Around sunset, drop by the grassland,
and pick fading strands of sunshine.
Enter the desert at night
to watch stars rising in the sky.
Drink crystal droplets from the land of snow.
Follow the Moon Goddess to her misty abode.
While returning home across the sea,
reminisce over cherished memories.
The Past and Present ever rolling... like waves in the
sea...

Vương Giả Hương – Phương Hồ

Lác đác lá rơi vàng nẻo trúc
Mây pha hồng đỉnh nắng cao nguyên
Một phương trắng ngát hương vương giả
Mấy kiếp thơ sầu bước trích tiên
Chợp giấc kê vàng trời hải đảo
Vào trang hãn mặc, quán thanh duyên
Không thường say, tình năm vài chữ
Vẳng khúc quỳnh hoa thập lục huyền

Bồng Sơn Mộng – Vương Thanh

Kính họa "Vương Giả Hương" của thân phụ

Mây trắng nhẹ trôi dòng thủy trúc
Bâng khuâng, chạnh nhớ mộng đào nguyên
Nằm ven bờ suối, mơ Lưu Nguyễn
Lạc chốn núi rừng, gặp Giáng Tiên
Sao nữ chia tay cùng ngọc nữ
Để rồi ôm hận lỡ tơ duyên
Bồng sơn thăm thẳm mờ sương khói
Còn vọng trong tim khúc diệu huyền ...

Divine Fragrance

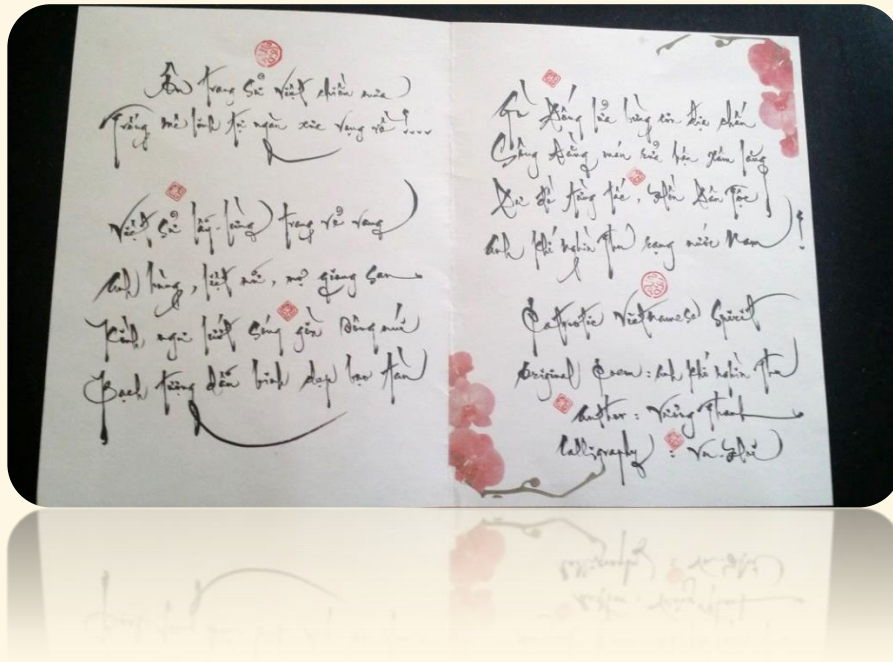
Translation of “Vương Giả Hương” by Vương Thanh

Autumn leaves falling, now and again,
on the byway lined with bamboos.
The clouds turn a reddish pink
with the sun in the high plains shining.
A horizon of ethereal, soft moonlight
emanates a fragrance of heavenly delight.
Some lifetimes of nostalgic poetry
from the wanderings of an exiled fairy.
Waking up from a dream of “Life’s an Illusion”,
feeling isolated like a deserted island.
Enter a club of pen and letters.
Now and then, having fun writing a few verses.
From somewhere the music of guzheng playing
an enchanting epiphyllum flower melody.

Anh Khí Nghìn Thu / Patriotic Vietnamese Spirit

Author: Vương Thanh

Ôn trang sử Việt chiều mưa
Trống Mê Linh tự ngàn xưa vọng về !...

Việt sử lẫy lừng trang vẻ vang
Anh hùng, liệt nữ, nợ giang san
Kinh ngư lướt sóng gìn sông núi
Bạch tượng dẫn binh dẹp bạo tàn
Gò Đống lửa bùng cơn địa chấn
Sông Đằng máu rửa hận xâm lăng
Dư đồ từng tấc, Hồn Dân Tộc
Anh Khí Nghìn Thu Rạng Nước Nam !

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

While rereading pages of Viet history one rainy evening,
the sounds of drums in Mê Linh,
from thousands of years ago,
calling for a United People,
reverberate in my mind.

Viet history contains many pages of glory.
Heroes paid their debts to the country.
Braving the wilderness, the Trieu Lady fought to protect the mountains and rivers.
Riding white elephants, the Trưng Sisters chased away the aggressors.
At Đống Đa, "lightning-fire-and-earthquake" force frightened the enemies.
In Bạch Đằng, blood reddened the river to pay for the crimes of the invaders.
Each meter of land was defended by our self-sacrificing ancestors.
May The Patrotic Vietnamese Spirit help protect our country forever!

Sparkling Dream/ Lung Linh Mộng – Vương Thanh

A summer afternoon with warm sunshine,
The earth - a fresh green, the sky - a clear blue.
Leaves rustling and dancing in the breeze.
Orioles jumping from branch to branch, singing.
The wind's gentle and caressing,
The air scented with the fragrance of flowers.
But how come in my heart, there appears a misty sorrow:
the rising of nostalgic longings... like the ocean tides in
my soul.
Since millenniums ago,
the white clouds have been drifting and wandering...
To a faraway horizon... to other worlds.
It's not yet the month of October,
but already I can hear the sounds of yellow leaves
falling...
and falling...

Chiều nắng hạ trong lành
Đất trời tươi thắm một màu xanh
Lá reo mừng, nhảy múa
Chim chuyền cành hát ca
Gió nhẹ nhàng, êm ái
Không gian ngan ngát hương hoa
Cớ sao lòng ta như có điều chi buồn bã
Nghe lòng trào dâng một nỗi niềm vời vợi ... miên
man ...
Ngàn xưa mây trắng lang thang, lang thang
Về nơi xa vời, ... ôi xa vời ...
Trời còn chưa vào tháng mười
Mà nghe đâu đây những chiếc lá vàng rơi ...
rơi ...

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

I'm feeling wistful for some place... faraway in the past.
Vague images from the deep of my subconscious
to some olden times
when the Moon Fairy still does not know
the meaning of sorrow.

Thousands of stars sparkle in the night
Whose ethereal music arises
a melody of the heart,
drifting with the smoke and mist,
in the vastness of the starry sky.

Across many floating worlds,
many lifetimes in the earthly realm,
I perceive, often in a hazy mist,
a pair of eyes
clear like water,
gentle like a flower,
deep like the night,
warm like sunshine,
a smile in those eyes,
sparkling like the stars,
captivates my heart.
And I lost myself
in the
sweet fragrance
of Intoxicating Beauty...

Bồi hồi nỗi nhớ nơi xa xôi
Mơ hồ tiếng gọi trong sâu cùng tiềm thức
Một thuở xưa nào, xưa rất xưa
Khi nàng trăng hãy còn chưa ... chưa biết sầu

Lung linh ngàn sao giữa vòm trời đêm thăm thẳm
Tiếng đàn ai diu dặt,
Khúc tơ lòng trôi dạt
theo làn sương khói
chốn mênh mông ...

Qua bao nhiêu cõi giới bành bồng
bao nhiêu mộng kiếp nơi trần thế
Vẫn còn ghi dấu nơi sâu thẳm trong hồn ta :
Một đôi mắt long lanh
chan chứa những thâm tình ...
Một tiếng cười trong veo
Ngọt ngào như dòng suối mát,
Dịu dàng như ánh bình minh
Hương thơm ngào ngạt hoa quỳnh
Hồn ta phiêu lạc
giữa bồng bành ...
men say ....

Cắm Sắt / Đàn Gấm

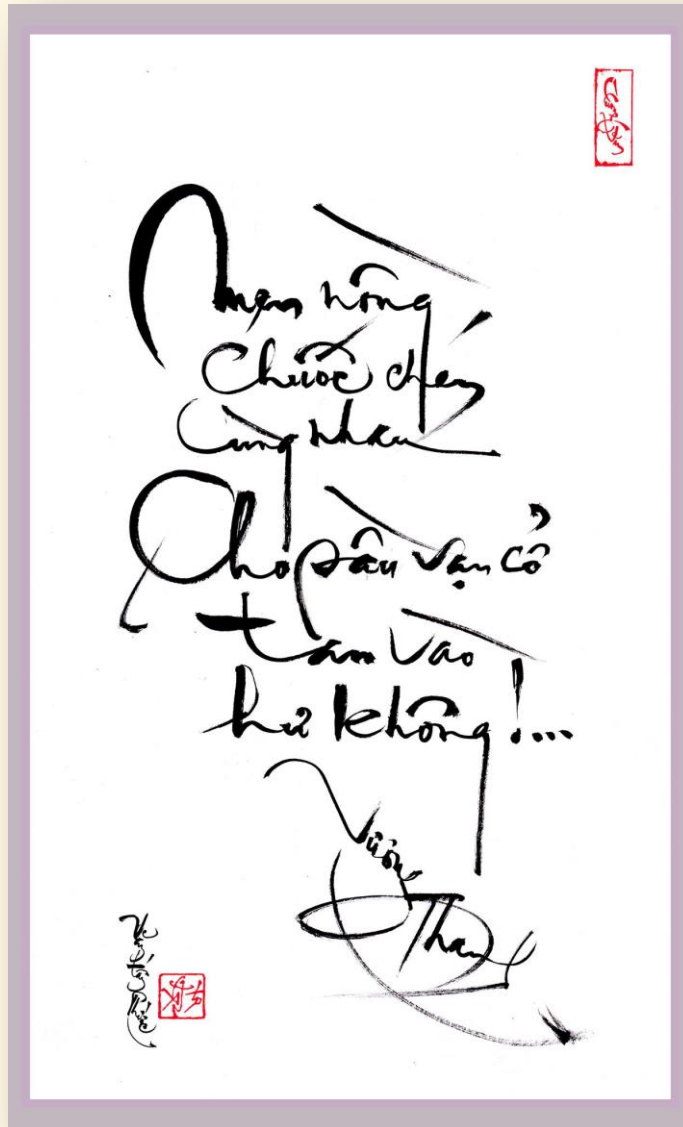
Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vuong Thanh

Mời nghe ca khúc

Cắm sắt vô đoan ngữ thập huyền
Nhất huyền nhất trụ tứ hoa niên
Trang sinh hiếu mộng mê hồ điệp
Vọng đế xuân tâm ký đồ quyên
Thương hải, nguyệt minh châu hữu lệ
Lam Điền, nhật noãn ngọc sinh yên
Thử tình khả đãi thành truy ức
Chỉ thị đương thời dĩ vãng nhiên

Đàn gấm năm mươi sợi ảo huyền
Từng giây từng trụ gọi hoa niên
Trang Sinh mộng sớm mơ hồn bướm
Thục Đế lòng xuân gửi tiếng quyên
Trắng sáng, lệ châu nhòa bích hải
Nắng hanh, khói ngọc tỏa lam điền
Tình này ôn lại còn thương cảm
Một thuở đau lòng chữ nợ duyên

Thư pháp anh Văn Tân Phước, Paris

Trích từ Lời Ưống Rượu

Tương Tiến Tữu / Mời Uống Rượu

Author : Lý Bạch, Translation by Vương Thanh

Mời nghe nhạc kịch Tương Tiến Tữu

Quân bất kiến Hoàng Hà chi thủy thiên thượng lai
Bôn lưu đảo hải bất phục hồi
Hựu bất kiến cao đường minh kính bi bạch phát
Triều như thanh ty, mộ thành tuyết
Nhân sinh đặc ý tu tận hoan
Mạc sử kim tôn không đối nguyệt
Thiên sinh ngã tài tất hữu dụng
Thiên kim tán tận hoàn phục lai
Phanh dương tế ngư thử vi lạc
Hội tu nhất ẩm tam bách bôi
Sâm phu tử, Đan Khâu sinh
Tương tiến tữu bôi mạc đình
Dữ quân ca nhất khúc
Thỉnh quân vị ngã khuynh nhĩ thỉnh
Chung cổ soạn ngọc bất túc quý
Đã nguyện trường túy bất nguyện tinh
Cổ lai thánh hiền giai tịch mịch
Duy hữu ẩm giả lưu kỳ danh
Trần vương tích thời Bình Lạc yến
Đấu tửu thập thiên, tử hoan hước
Chủ nhân hà vi ngôn thiếu tiền
Kính tu cô tửu đối quân chước
Ngũ hoa mã, Thiên kim cừ
Hô nhi tương xuất hoá mỹ tửu
Dữ nhĩ đồng tiêu vạn cổ sầu

Bạn chẳng thấy Hoàng Hà nước tự trời cao
Cuồn cuộn ra biển chẳng bao giờ về
Lại há chẳng thấy: lầu cao, buồn tóc sương pha
Tơ xanh buổi sớm, chiều hoa tuyết rồi
Khi đặc ý, hãy tận vui
Chén vàng chớ để không ngời ánh trăng
Tài ta trời đã dành ban
Chỗ dùng ắt có, lo toan làm gì
Ngàn vàng hết, sẽ kiếm về
Mổ trâu dê, tận khoái hề, ta ơi ...
Ba trăm chén một cuộc chơi
Sâm, Đan, hai bạn xin mời
Rượu ngon cạn chén khà hơi chớ dừng ...
Vì nhau, ta hát tiếng lòng
Vì ta, xin bạn hãy cùng lắng tai:
Chuông trống cổ, ngọc trai đâu đủ quý
Nguyện kiếp này say túy lúy trần gian
Thánh hiền xưa vẫn âm thầm
Làng Say còn để tiếng tăm muôn đời
Trần vương, Bình Lạc một thời
Ngàn vàng, một tiệc rượu cười triền miên
Chuyện xưa còn đó, chưa quên
Chủ nhân sao nói thiếu tiền để say
Ngựa năm sắc, áo cừ đây
Hãy kêu con trẻ đổi ngay rượu nào !
Men nồng chốc chén cùng nhau
Cho sầu vạn cổ tan vào hư không !...

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Một trong vài mươi tác phẩm nổi tiếng nhất Trung Hoa của đại thi hào Tô Đông Pha. Mời thưởng thức qua giọng hát ngọt ngào của danh ca Đặng Lệ Quân.

Mời nghe ca khúc Dân Nguyễn Nhân Trường Cửu

Thủy Diệu Ca Đầu – Trung Thu

Author: Tô Đông Pha, Translation by Vương Thanh

Minh nguyệt kỷ thời hữu ?
Bả tửu vấn thanh thiên
Bất tri thiên thượng cung khuyết
Kim tịch thị hà niên ?

Ngã dục thừa phong quy khứ
Hựu khùng quỳnh lâu ngọc vũ
Cao xứ bất thẳng hàn
Khởi vũ lộng thanh ảnh
Hà tự tại nhân gian

Chuyển chu các,
Đê ý hộ,
Chiếu vô miên.
Bất ưng hữu hận
Hà sự trường hướng biệt thời viên
Nhân hữu bi, hoan, ly, hợp
Nguyệt hữu âm, tình, viên, khuyết
Thử sự cổ nan toàn.

Đã nguyện nhân trường cửu
Thiên lý cộng thiên quỳn.

Mấy khi lại có trăng thanh ?
Tay nâng chén rượu, hỏi cao xanh đôi lời
Đêm nay, cung điện trên trời
Là năm nào nhỉ, ai người biết chẳng ?

Muốn theo gió tới cung đình
Lại e gác ngọc, lầu quỳnh
Chốn cao thăm đó lạnh tanh cuộc đời !
Cùng bóng trăng nhảy múa chơi
Là đây cõi mộng hay nơi hồng trần

Trăng qua gác tía,
dòm song
Kìa ai thao thức đêm trường buồn đau
Xin đừng oán trách trời cao
"Trong giờ ly biệt, cố sao trăng tròn ?"
Người có ly, hợp, vui, buồn
Trăng thì mờ, tỏ, khuyết, tròn, đầy vơi
Vẹn toàn, đâu có trên đời

Chỉ xin cầu nguyện ta, người sống lâu.
Dù cho muôn dặm xa nhau
Một vầng trăng ngọc cùng nhau bồi hồi...

Giang Thành Tử

Author: Tô Đông Pha, Translation by Vương Thanh

Mời nghe danh ca Mã Lan trình bày ca khúc

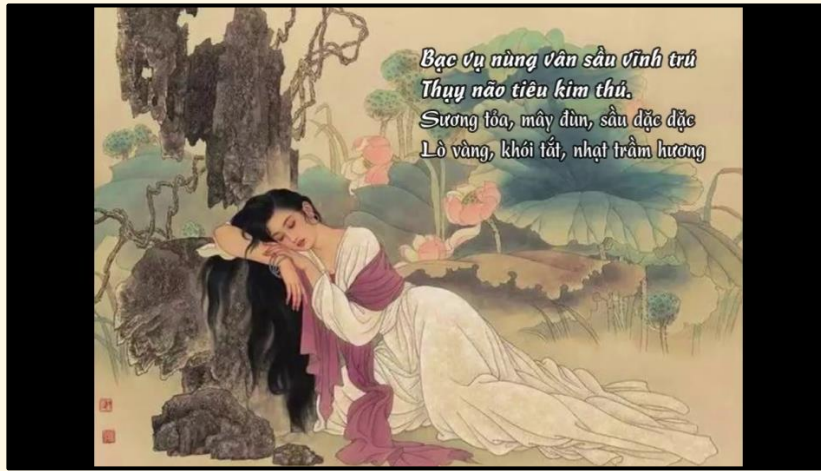
Thập niên sinh tử lưỡng mang mang...
Bất tư lưỡng,
Tự nan vong.
Thiên lý cô phần,
Vô xứ thoại thê lương.
Túng sử tương phùng ưng bất thức:
Trần mẫn diện,
Mẫn như sương.

Dạ lai u mộng hốt hoàn hương.
Tiểu hiên song,
Chính sơ trang.
Tương cố vô ngôn,
Duy hữu lệ thiên hàng.
Liệu đắc niên niên trường đoạn xứ,
Minh nguyệt dạ,
Đoàn tùng cương.

Mệt mùng đôi ngả âm dương
Mười năm chia cách cho hồn đên đau
Tuy không thường nghĩ đến nhau
Đáy tim luôn vẫn khắc sâu tình nàng!...
Mồ cô quạnh dậm ngàn cách trở
Biết nơi đâu bày tỏ nỗi thê lương
Giá như gặp lại trên đường
Mặt phong trần,
Tóc pha sương,
Nàng đâu nhận thức... Tô lang thưở nào!

Nửa khuya, nằm mộng về quê cũ
Thấy nàng bên song cửa
Đang chải tóc điểm trang
Nhìn nhau không nói,
Lệ ứa muôn hàng...
Năm lại năm,
Chốn đoạn tràng
Đòi thông gốc mộ,
Trăng ngàn
Lạnh soi!...

Túy Hoa Âm / Say Dưới Bóng Hoa

Author: Lý Thanh Chiếu, Translation by Vương Thanh

Mời nghe Túy Hoa Âm

Bạc vụn nùng vân sầu vĩnh trú,
Thuy nảo tiêu kim thú.
Giai tiết hựu trùng dương,
Ngọc chằm sa trù,
Bán dạ lương sơ thẩu.

Đông ly bả tửu hoàng hôn hậu,
Hữu ám hương doanh tụ.
Mạc đạo bất tiêu hồn,
Liêm quyền tây phong,
Nhân tỳ hoàng hoa sấu.

Lò vàng, khói tắt, nhạt trầm hương
Ngày đẹp trời Tết Trùng Dương
Rèm the, gối ngọc canh trường
Buồn nghe gió lạnh đêm sương lén vào

Giậu đông, nâng chén rượu đào
Hoàng hôn dần tắt, dạt dào ý thơ
Tay ngà, áo quyện hương mơ
Cảnh sao quá đẹp cho ngơ ngẩn hồn
Gió tây vén bức rèm sương
So cùng hoa cúc, nàng còn gầy hơn.

Vô Đề -Tương Kiến Thì Nan / Vô Đề - Gặp Nhau Khó

Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vương Thanh

Mời nghe danh ca Đồng Lệ hát Tương Kiến Thì Nan

Tương kiến thì nan, biệt diệc nan
Đồng phong vô lực bách hoa tàn
Xuân tầm đẩu tử, ti phương tận
Lạp chúc thành hôi, lệ thủy can
Hiếu kính, dẫn sâu vân mấn cải
Dạ ngâm, ưng giác nguyệt quang hàn
Bồng Lai thử khứ vô đa lộ
Thanh điểu ân cần vị thám khan

Khó được gặp nhau, cũng khó xa
Gió Đông chi để úa ngàn hoa
Con tầm đến chết, tơ chưa dứt
Ngọn nến thành tro, lệ hết nhà
Sáng ngảm, gương buồn vàng tóc bạc
Đêm ngâm, thơ lạnh bóng trăng tà
Bồng Lai đường đến đâu bao nẻo
Nhờ cánh chim xanh hỏi giúp ta

Vô Đề -Lai Thị Không Ngôn... / Vô Đề - Gặp Nhau Chỉ Nói Vu Vơ

Author: Lý Thương Ẩn, Translation by Vương Thanh

Lai thị không ngôn khứ tuyệt tung
Nguyệt tà lâu thượng ngũ canh chung
Mộng vi viễn biệt đề nan hoá
Thư bị thôi thành mặc vị nùng
Lạp chiếu bán lung kim phi thúy
Xạ huân vi độ tú phù dung
Lưu lang dĩ hận Bồng sơn viễn
Cánh cách Bồng sơn nhất vạn trùng

Gặp nhau, chỉ nói vu vơ
Ra đi biển biệt, mịt mù tăm hơi
Trăng tà, gác vắng chờ Người
Canh năm đã điểm, ôi lời hứa sông !
Trong mơ, xa cách nghìn trùng
Mộng khôn thành tiếng, lòng buồn không thôi
Thư tình ai vội đôi lời
Chữ chưa ráo mực, bóng người phương nao
Nến soi cánh phụng nghiêng chào
Mùi hương còn thoảng lụa đào theo sen
Chàng Lưu thương tiếc non tiên
Bồng sơn nay lại vạn trùng núi xa ...

Lời Ru Mẹ Việt-Nam / The Lullaby of Mother Vietnam

Poetry: Tuệ Nga, Music: Vĩnh Điện, Translation: Vương Thanh

Mời nghe Quỳnh Lan hát

"À ơi", the sweet voice of gentle Mother.
Her lullaby warms even the mountains and rivers.
Mother's love is beautiful and pure.
With fragrant hands, she opens thousands of history pages.
O Mother, O Mother Vietnam.
Your love's in a thousand melodies of lullabies.
You teach your children to be just and compassionate,
to remember their roots and heroic ancestry.
Vietnam's like a sad river branch with many twists and turns.
The moon dimmed, the water murky, the poor people, the
bloodsheds...
Now, Mother's voice is low, deep and sad.
The two abysmal dark regions, a single source of suffering.
Gentle Mother with shining virtue like a mirror.
Her Flower of Compassion grows in her children's garden.
Mother sings a wonderful lullaby.
Mother sings a lullaby of Love of Flowers and People...

À ơi! Lời ngọt Mẹ hiền,
Tiếng ru ấm cả ba miền núi non
Mẹ tươi lòng ngọt như son
Tay thơm Mẹ mở ngàn trang sử vàng.
Mẹ ơi, Mẹ hiền ơi. Ơi Mẹ Việt Nam
Tình thiêng muôn sợi tơ (ơ) đàn Mẹ rung
Dạy con nghĩa núi, tình sông
Dạy con nhớ gốc, khơi dòng liệt oanh
Nhánh sông sầu mấy khúc quanh
Trăng mờ, nước tối, dân lành máu tuôn
Giờ đây tiếng Mẹ trầm buồn
Hai miền u tối, một nguồn đau thương
Mẹ hiền đức sáng như gương
Hoa Nhân Ái nở trong vườn con tươi
Mẹ ru, Mẹ ru tiếng hát tuyệt vời
Mẹ ru, Mẹ ru, Mẹ ru tiếng hát Lòng Đời
Ươm Hoa...

The Ancient Moon and Eternity / Dòng Cổ Nguyệt

Author: Tuệ Nga, English translation by EmptyCloud, 2013

In a sudden,
Cooling breezes rush by...
Reminding one,
Autumn has arrived,
Fall foliage sweeps over the scenery, in waves,
Blanketing all, with gold leaves...
O, plenty!

Don't you see?
Those russet veins on the fallen leaves,
The withered, somber blades, part away in the lilting
breezes,
Amiss, the bare, dithering branches,
Demure seemingly...

Float a few gold leaves, down the creek...
Begin the early dharma chanting sit,
Find presence in the quiescence of Zen solitude.

Here, the Ancient Moon, since Eternity, ever shines,
Aspiring all – Be dreamers – with a dream to strive,
Where, in the mystic aeon – to find
The origin, pure Self of all Mankind?

On the lonely quest for the wisdom of all ages
A wandering dreamer, inattentively, dozes
away,
Head leaning on, a Gold-Leaves-Dharma page.

Chợt nghe gió chuyển mùa sang
Lá rơi từng đợt, lá vàng đầy sân
Thấy trong cánh lá đường gân
Màu trầm của lá, phân-vân của cành

Thả cho cánh lá xuôi ghềnh
Vào Thời Kinh sớm thấy mình an nhiên
Dòng Cổ Nguyệt, mộng yên-nguyên
Có người ngủ gục đầu trên Kinh Vàng...

Whence I Ever Find... / Tìm

Author: Tuệ Nga, English translation by EmptyCloud, 2013

Whence I ever find
My true I?
The self, ignorance,
The self, innocence,
The muted I, amiss everlasting sorrows,
The desolated I, wandering in the poetic dreamland.

Phút nào tôi chợt tìm tôi
Cái tôi ngỡ ngẩn, cái tôi dại khờ
Cái tôi lạc lõng trong Thơ
Cái tôi cảm lặng bơ vơ sầu dài...

Whence I ever find...
My true I?
In the tranquility of endless streams,
In the seemingly calmness of unfathomable seas,
In the hopeless abyss of long buried conscious,
In the deep of the nights,
I found myself,
In my heartbeats,
Pulsating the relentlessly nostalgic rhythm
Of a forlorn alien reminiscing one's long lost homeland.

Phút nào tôi chợt tìm tôi
Tìm trong thăm thẳm chơi vơi hút tìm
Tìm trong biển lặng sông im
Tìm trong đêm thấy nhịp tim ai hoài...

Bài Tưởng Niệm Thân Phụ / In Memory of My Dad

thơ Vương Thanh, nhạc Trần Hưng Nguyên

Nghe bài hát

Back in the old days, while I was growing up,
Dad teaches me how to write poetry.
From the four-line, seven-word stanza,
To the complex eight-line form of the Tang dynasty.
Are the ideas and words symmetrical yet?

Dad and me, after reading novels of the ancient past,
We often discuss with each other about this character and
that.
Usually, the heroes of the Three Kingdoms
Images fleeting by of a faraway time
With bustling horses and wagons.

This evening, looking at the water flowing
The silver moon quietly gliding... in the pond
Rustling leaves on willow branches hanging over the water
Remind me of some melancholic, faraway song.

Raising a glass of daisy flower wine
Inviting Dad to empty this glass
In some blue sky with white clouds,
does Dad still write intoxicating verses?

Ngày xưa khi mới lớn
Bố dạy con làm thơ
Tứ tuyệt tới đường luật
Ý, từ cân đối chưa?

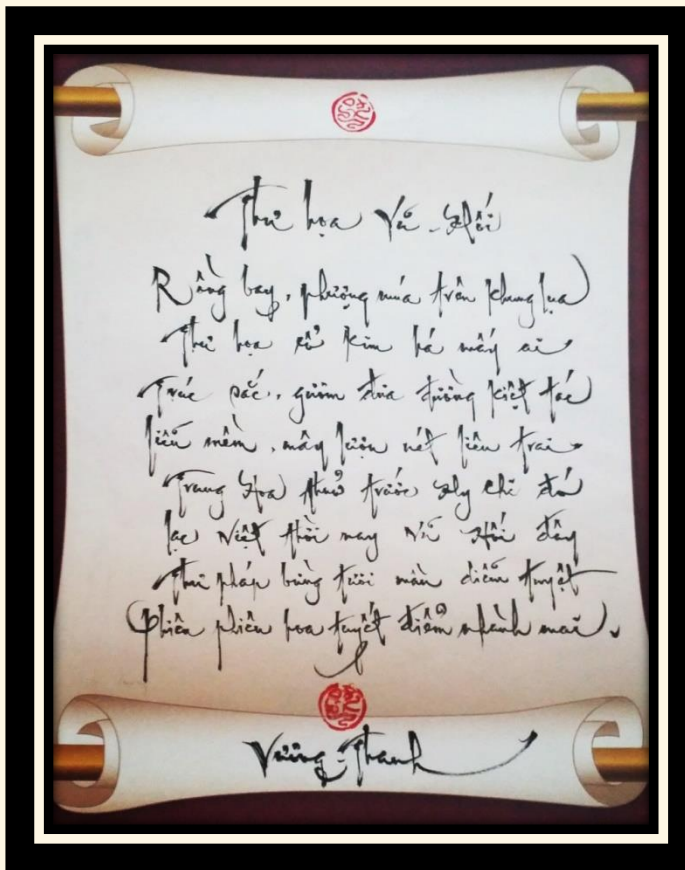
Hai bố con đọc truyện
Thường hay bàn nhau nghe
Thuở anh hùng tam quốc
Rộn ràng bóng ngựa xe...

Chiều nay nhìn nước chảy
Mây trắng lặng lẽ trôi
Rì rào nhành liễu rủ
Vọng điệu buồn xa xôi

Nâng ly hoàng hoa tửu
Mời Bố cạn ly này
Phương trời nào mây trắng
Bố hẳn còn Thơ Say...

Vũ Hối's Calligraphy / Thư Họa Vũ Hối –

Vương Thanh

Dragon flying, phoenix dancing on the silk
painting.

Such calligraphic artistry since the ancient times,
there's only a few.

Bamboo crisp - sword moving in a perfect curve.
Willow soft - cloud floating a path of mythical
wonder.

In China of ancient times, there was Xi-Zhi.
In Vietnam of today, Vũ Hối is here.

The word painting shines with the color of
wondrous beauty.

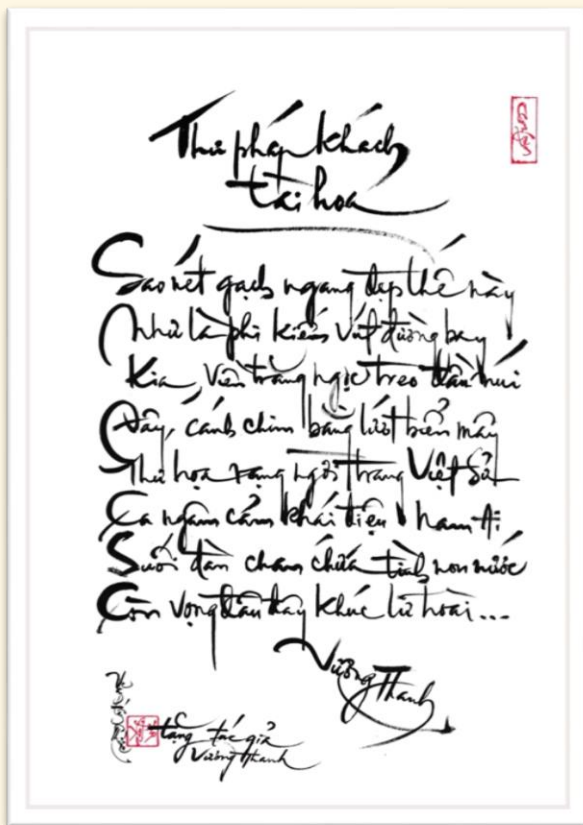
Like the flowers of snow decorating the apricot
leaves.

Mời nghe Phan Xuân Thi ngâm thơ

Thư Pháp Khách Tài Hoa / Calligraphic Art of a Multi-talented Artist

Author : Vương Thanh

How is it that a horizontal brush stroke can be
so beautiful.
Like a sword moving in a path of swift flight.
There's the jade moon hanging on the
mountaintop.
Here's the wings of the eagle gliding in a sea of
clouds.
The calligraphic art glorifies Viet history pages.
The singing's nostalgic with the "Nam Ai"
melodic styles.
Music stream imbued with love for the
motherland.
Still reverberates here and there a song of an
exile's sorrow.

Mời nghe Hông Vân ngâm thơ

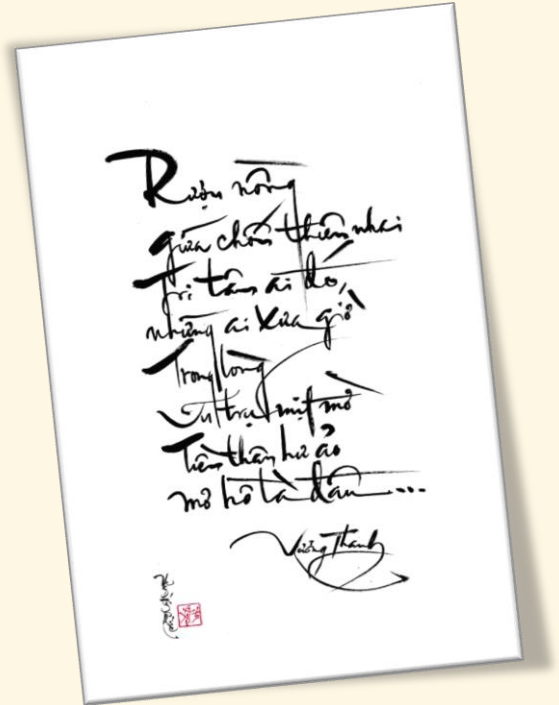
Tri Tâm – Vương Thanh

Biển mang hoài niệm sơ khai
Cát vàng lặng lẽ in dài bước chân
Sóng đêm vọng khúc nhạc trầm
Đầu non, bóng nguyệt nghiêng nằm đợi ai

Rượu nồng giữa chốn thiên nhai
Tri tâm ai đó, những ai xưa giờ
Trong lòng vũ trụ mịt mờ
Tiền thân hư ảo mơ hồ là đâu ...

Đường trần bao cuộc bể dâu
Mộng xưa chừ đã nhạt màu thời gian
Nghiêng hồ tửu giữa canh tàn
Ngược dòng tiềm thức về ngàn năm xưa
Mơ cùng họ Lý say sưa
Ba trăm chén rượu chưa vừa cuộc vui

Sông Hoàng ra biển chẳng hồi
Tơ xanh buổi sớm, tối thời tuyết sương
Sầu vạn cổ, ánh từ chương
Giai nhân, danh sĩ, vô thường bóng mây

Mời nghe Không Vân ngâm Tri Tâm

Rượu thơ ngàn chén không say
Bỏ sau lưng nỗi u hoài nhân sinh
Nhà ai trắng sáng lung linh
"Mười hai tháng sáu" lệ tình mưa rơi
Chàng Say xin chớ ngậm ngùi
Nơi đây thơ rượu mời Người cạn chung

Tri tâm hà xứ tương phùng
Trong dòng biển hóa vô cùng Thời Không ...

Lòng Mẹ / Mother Heart

Author: Y Vân, Translation by Vương Thanh

Mother Heart's vast... like the Pacific ocean...
Mother's Love is everflowing Devoted Affection
Like a brook of loving sweetness...
And her lullaby: warm and gentle,
like a murmuring breeze
across the rice meadows...

Mother Heart for her children
is like the full autumn moon.
Mother's Love for her children
is gently playful,
like a spring breeze on the lake water.
Her lullaby singing,
like the colorful kites
in a serene country sky.
Rain or shine,
day or night,
sharing in the joy of her children singing...

Mời nghe Thanh Thủy hát Lòng Mẹ

Lòng Mẹ bao la như biển Thái Bình rạt rào
Tình Mẹ tha thiết như giòng suối hiền ngọt ngào
Lời Mẹ êm ái như đồng lúa chiều rì rào
Tiếng ru bên thềm trăng tà soi bóng Mẹ yêu

Lòng Mẹ thương con như vàng trăng tròn mùa thu
Tình Mẹ yêu mến như làn gió đùa mặt hồ
Lời ru man mác êm như sáo diều dật dờ
Nắng mưa sớm chiều vui cùng tiếng hát trẻ thơ

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Many long nights, Mother stays up
with loving tender care
till her sick child fall asleep.
She feels so happy
when seeing him in tranquil sleep.

Mother's Love endures the months and years,
the hardships of life, its ups-and-downs,
she will shoulder them all and take care of her
children
till they are fully grown.

Mother's Love leads the moon to attentively listen.
Her singing touches rivers, meadows, and
mountains.
The world's in peace when Mother sings her lullaby.
Heart filled with love, her voice is sweet music to
her child.

Many years, loving tears have fallen...
Mother's hair had become almost white.
Wherever you are going this morning or tonight,
wherever you are in the course of your life,
remember Mother's Love
and the joy of returning to her side...

Thương con thao thức bao đêm trường
Con đà yên giấc Mẹ hiền vui sướng biết bao
Thương con khuya sớm bao tháng ngày
Lặn lội gieo neo nuôi con tới ngày lớn khôn.

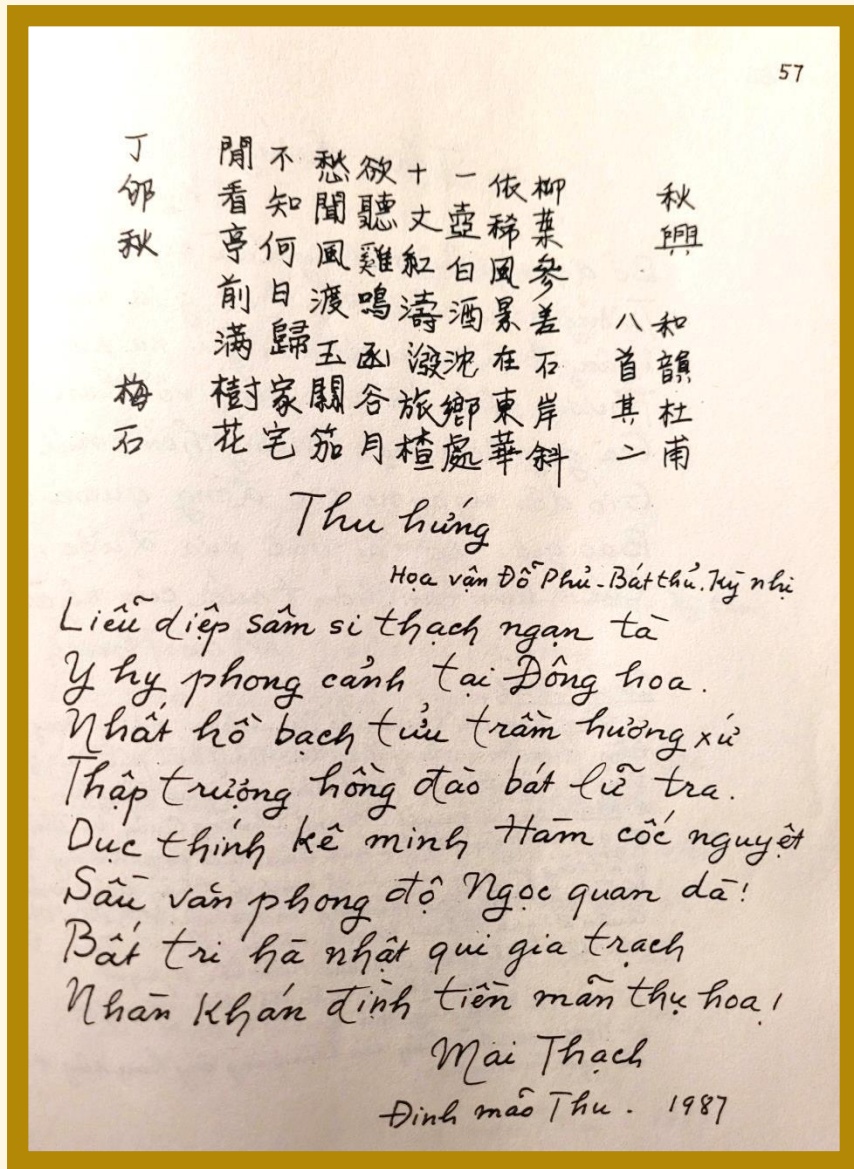
Dù cho mưa gió không quản thân gầy Mẹ hiền
Một sương hai nắng cho bạc mái đầu buồn phiền
Ngày đêm sớm tối vui cùng con nhỏ một niềm
Tiếng ru êm đêm mẹ hiền năm tháng triền miên

Lòng Mẹ chan chứa trên bao xóm làng gần xa
Tình Mẹ dâng tới trăng ngàn đứng lặng để nghe,
Lời ru xao xuyến núi đồi suối rừng rặng tre
Sóng ven Thái Bình im lìm khi tiếng Mẹ ru
Một lòng nuôi nắng vỗ về những ngày còn thơ
Một tình thương mến êm như tiếng đàn lời ca

Thương con Mẹ hát câu êm đêm
Ru lòng thơ ấu quản gì khi thức trắng đêm
Bao năm nước mắt như suối nguồn
Chảy vào tim con mái tóc chót đành đẫm sương.

Dù ai xa vắng trên đường sớm chiều về đâu
Dù khi mưa gió tháng ngày trong đời bể dâu
Dù cho phai nắng nhưng lòng thương chẳng lạt
màu
Vẫn mong quay về vui vầy dưới bóng mẹ yêu

Thu Hứng (Họa vận Đỗ Phủ Bát thủ Kỳ nhị) – Mai Thạch

Thu hường Kỳ 2

Bờ đá nghiêng nghiêng liễu rợp ngàn
Tường như cảnh đẹp tại gia san
Năng bầu rượu nhạt sâu xa xú
Thường chiếc bē con sóng vô lân!
Gã gáy đêm nào trăng hẻm núi
Gió đồn ngày nọ sáo đồng quan!
Bao giờ trở lại quê xưa được,
Cúc thắm lan thơm trước cửa nhàn!

Mai Thạch

Chú thích.

1. Đông hoa: Chỉ thành phố Thuận hóa, nơi có Đông hoa mỹ, Đông hoa kiều, Đông hoa thi, Đông hoa phố, tục gọi là cầu Đông ba, cầu Đông ba, chợ Đông ba, phố Đông ba.
2. Hãm cốc nguyệt: Mạnh thường Quân bỏ Tân trốn về T đi qua ả Hãm cốc lúc nửa đêm, của ả còn đóng. Một tiếng già tiếng già gáy sáng. Linh canh ả thấy bóng trăng lại nghe tiếng gà, ngộ trời đã sáng ra mở cửa ả, cho Mạnh thường Quân đi qua, thoát khỏi sự đuổi bắt của Tân. Đường thi câu thơ: Khê xuống vì trâm Hãm cốc nguyệt
Nhạn thanh tân độ Bái lăng yên
là do điển tích này mà ra.
3. Ngọc quan đá: Cây sáo làm bằng ống lau sậy thổi ở cửa ả Ngọc môn quan.

Mời Bằng Hữu / Invitation to Friends

Author: Hà Thượng Nhân, Translation by Vương Thanh

Hai ngàn năm đó như tia chớp
Hai ngàn năm trước Chúa ra đời
Chúa đổ máu mình để cứu người
Chúa đổ máu mình mong chuộc tội!
Tội vẫn lan tràn khắp mọi nơi
Bao nhiêu đau bể, bao đau khổ
Lời giảng tình yêu vẫn khản hơi

Those two thousand years were like a lightning flash.
Two thousand years ago, Christ was born.
Christ endured being nailed on the cross.
Pouring his blood to save mankind.
Pouring his blood to pay for the world's sins.
Still, Sin spreads everywhere.
So many sea swept life-changing events, so much unhappiness.
The teachings of Love still carry on in fatigued breath.

Những nỗi băn khoăn còn vẫn đó
Vẫn đêm mưa lạnh ngày sương gió
Vẫn nắng chan chan, vẫn tử sinh
Vẫn trẻ như trăng vừa mới mọc
Vẫn già vẫn bệnh, vẫn điều linh
Vẫn câu hỏi lớn chưa ai giải
Ta tự đâu về như cỏ dại
Một cơn gió thổi loạn tinh cầu

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

The worries and concerns are still there.
Still the rainy nights, the windy days.
Still the bright sunshine, still death and life.
Still young like the moon just rising.
Still old, still sick, still desolate.
Still the big question no one has an answer for.
From where, have I arrived here like a wild blade of grass?
A rush of wind blew the stars wildly about...

Hòa bình mọc giữa cơn binh lửa
Binh lửa tàn đâu mọc ở đâu?
Mọc giữa lòng người đầy oán hận
Mọc trên nấm mộ cỏ xanh sâu?
Thời gian xóa hết thiêu tàn rụi
Khởi sự coi như mới bắt đầu

Peace arises from the ceasing of soldiers' fires.
Where does the firing end? Where does it arise?
It arises from the human heart full of bitter hatred.
It arises from the graves filled with withered grass.
Time will erase all burnings and destructions.
Starting afresh as in a new beginning.

Thiên niên kỷ mới bao nhiêu nữa
Đời có còn chẳng những Đỗ Phủ?
Đời có còn chẳng những cuộc say?
Ngủ vùi giữa chợ quên tháng ngày
Mấy ngàn, mấy triệu năm rồi nhỉ
Sách vở chưa vừa một cuộc chơi

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

In the new millennium, how much more is there?
Are there still any Tu Fu poets?
Are there still any occasions for all-out drink celebrations?
Lying asleep in the marketplace, forgetting the months and days.
How many thousands of years already?
Literary heritage not enough for a game of Life.

Ai ngồi thiền giữa trời mưa gió
Để tìm cái Không trong cái Có
Biết để mà quên, nhớ để quên
Cái ta vô nghĩa vốn không tên
Đứng giữa Lô Sơn không biết núi
Đứng giữa cuộc đời không biết người
Chỉ thấy hôm qua, hôm nay khác
Chẳng khác khi cầu một phút vui

Who sits meditating under the raining and windy sky
to find the voidness within things of substance
to know for the purpose of forgetting
to remember for the intention of forgetting?
This self of mine is meaningless, and was without a name.
Standing on Lô mountain, not knowing mountain.
Standing in the midst of Life, not knowing otherliness.
Just see that yesterday and today is different.
Yet not different than when wishing for a minute of delight.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Có phút vui nào hơn họp bạn
Nhìn ai mắt biếc nhớ thương ai
Chỉ phút giây này là có thực
Bài thơ người trước gửi người nay
Nhìn trăng sức tỉnh cơn trường mộng
Mới thấy người thơ một kiếp say
Say từ tia nắng trên hàng liễu
Từ tiếng chim ca buổi sáng mai
Từ giọt sương cài hoa phượng tím
Từ tờ thư viết mực chưa phai
Tào Tháo lấy lừng trang sử khép
Còn may lưu khúc Đoàn Hành Ca

What minute of delight is better than the meeting of friends.
Gazing into deep sea blue eyes with fond feelings.
Just this very instant is truly real.
Looking at the moon, suddenly awakened from a long dream.
To find that a poet's life is a life of euphoric highs:
High from the rays of sunshine on the willow tree,
from the sounds of birds singing in the morning,
from the dewdrops glistening on the purple Jacaranda flowers,
from the letter with ink not yet dried.
Cao Cao, illustrious in the history pages that had closed,
still fortunate to have left to posterity the poem "Short Song Style".

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Thiên niên kỷ mới hay là cũ?
Đường có gần hay đường vẫn xa?
Hãy gõ vào ly như kẻ ấy:
Rằng trăng, rằng gió của riêng ta
Gió mát trên sông chưa lúc cạn
Trăng treo đầu núi sáng bao la
Tất cả chẳng qua là giả tạm
Cái thực nằm trong cái chính ta
Cái thực thử soi vào đáy chén
Xin mời người cũ Tô Đông Pha
Xin mời Lý Bạch mời bằng hữu
Mây trắng bay xanh rợp mái nhà.

The millennium, is it new or old?
Is the road near or is it still far?
Let's tap on the wine glass like that fellow:
That the moon and the wind of only mine.
The cool wind on the river never stop blowing.
The moon on the mountaintop radiates its light wide and far.
Everything is but transitory illusion.
The true nature lies within oneself.
Try reflecting the true nature into a wine cup.
Welcome poet of times past, Su Shi.
Welcome Li Bai. Welcome Friends.
White clouds float by,
providing shade for the gathering of friends...

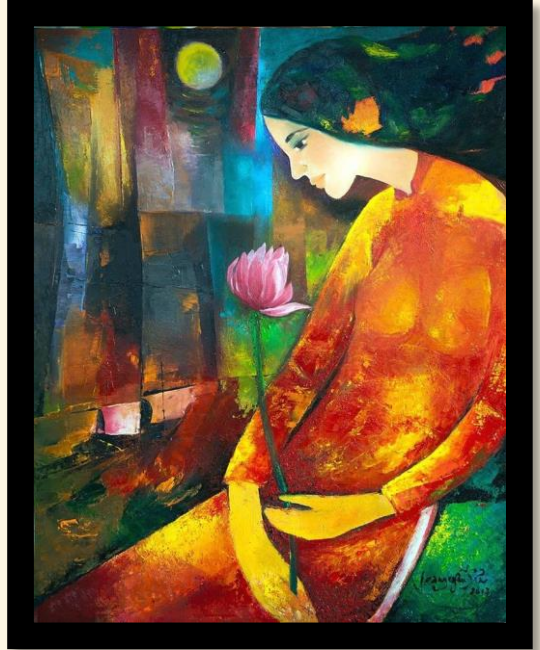
Hạnh Phúc Lang Thang –Trần Ngọc Sơn

Ngày ấy em như hoa sen
Mang nhiều dáng hiền mỗi khi chiều lên
Ngày ấy em như sương trong
Nếp trên bông hồng, mượt trên cánh nhung.

Ngày ấy em như cung tơ
Cho đời thẩn thờ, cho tôi dệt mơ
Đường khuya tay đan ngón tay
Hứa cho đời ước mơ dài.

Nhưng năm tháng vô tình
Mà lòng người cũng vô tình
Rồi mộng úa thay màu xanh
Người yêu xa bến mộng
Đò xưa đã qua sông
Dòng đời trôi mênh mông...

Dáng xưa nay xa rồi
Đường khuya mưa rơi rơi
Phố xưa quên một người
Bàn chân gieo đờn cô
Gió mang theo cơn lạnh
Về rớt lệ trên môi.

Mời Nghe Ca Khúc

Ngày ấy yêu em say mê
Tôi nào nghĩ gì đến câu từ ly.
Tình ái không xanh như thơ
Đến chung hơi thở, rồi trôi rất xa.

Hạnh phúc lang thang như mây
Cho hồn héo gầy, khi ta còn đây.
Từng đêm qua trong giấc mơ
Vẫn mong chờ có em về.

Happiness Like Clouds Wandering

Translation of “Hạnh Phúc Lang Thang”

Those days she were like the lotus flower.
Symbolizing gentleness when the evening arrives.
Those days she were like the pure dew,
resting on a rose,
sparkling on silk petals...

Those days she were like a music melody.
Making people wonder, and me to daydream.
I reminisce about quiet street nights,
with our fingers intertwined,
we promise each other a beautiful life
together...

But the months and years coldly passed by...
A person's heart can become uncaring!
Then, withered dream replaces the color of Hope.
My Love had left the dream harbor.
She crossed the river and marry another.
The currents of Life keep flowing...

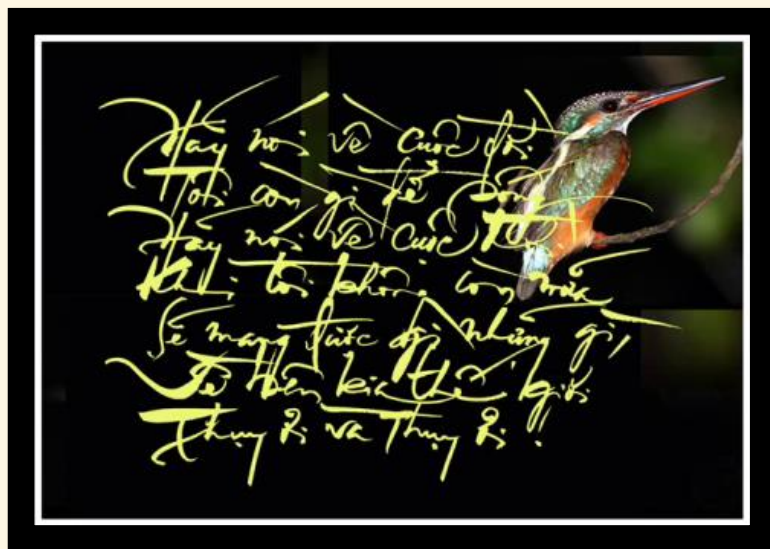
Lonely nights, rain drizzling
on a street of yesteryear,
one person trying to forget.
Lonely footsteps...
The night wind blows chilliness.
Feeling cold inside.
Tears falling onto dry lips...

Those days, I love her passionately.
I never thought about us parting.
But Love's not beautiful like Poetry.
We were together like one breath,
But then had gone onto separate paths...

Happiness's like clouds wandering...
Till the soul grows thin in this life.
Every night passed by...
with a dream.
Dream that she will return...

The Thụy Du Song / Khúc Thụy Du

Music : Anh Bằng, Poem : Du Tử Lê, English translation by Vương Thanh

Presented by Nghệ Sĩ Văn Tân Phước

Let's talk about life
When I'm no longer among the living
What will I bring with me
To the world on the other side
Except for the void in my heart
O Thụy, O Love!

Hãy nói về cuộc đời
Khi tôi không còn nữa
Sẽ lấy được những gì
Về bên kia thế giới
Ngoài trống vắng mà thôi
Thụy ơi, và tình ơi !

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Like a kingfisher
On the wooden stakes of a hundred years
I seek for the life that was lost
In the water puddle of Life
In the water puddle of Life
O Thụy, O Love!

My Love, don't ever ask
Why we love each other
Why my lips are hot
Why my hands are cold
Why my body shivers
Why my legs are shaking
Why, and why!

Love's like the edge of a knife
Love's like a pointed blade
Smoothly and sweetly
Cutting off a first love
Thụy, where are you now?

Thụy, where are you now?
I'm a kingfisher
You're a reflection of the silver moon
We're only separated by a lake
But forever apart...

Như loài chim bói cá
Trên cọc nhọn trăm năm
Tôi tìm đời đánh mất
Trong vũng nước cuộc đời
Trong vũng nước cuộc đời
Thụy ơi, và tình ơi !

Đừng bao giờ em hỏi
Vì sao ta yêu nhau
Vì sao môi anh nóng
Vì sao tay anh lạnh
Vì sao thân anh rung
Vì sao chân không vững
Vì sao, và vì sao !

Tình yêu như lưỡi dao
Tình yêu như mũi nhọn
Êm ái và ngọt ngào
Cắt đứt cuộc tình đầu
Thụy bây giờ về đâu ?

Thụy bây giờ về đâu?
Anh là chim bói cá
Em là bóng trăng ngà
Chỉ cách một mặt hồ
Mà muôn trùng chia xa...

Thức Dậy Đi / Rise Up

Author: Trần Trung Đạo, English translation by Vương Thanh

The sun has just risen from the other side of the ocean
Or is it the fire from the East signaling a change in the season
Rise up, O my fellow brothers and sisters, the hour has come
Mother Vietnam has been crying for a long time,
Do you not know?

Rise up, O Mountains and Forests of olden days
Listen to the what the voices from the ancient past have to say
Who's waiting for who in this leave-falling season
with sleepless nights and a heart burdened.

Who's crying tonight at the northern border?
Is it from the soul of a lonely woman pining for her husband,
Or is it the tearful words of Phi Khanh
Telling his son to go home and take blood vengeance for his
father.

Rise up, O Sacred Spirit of the Mountains and Rivers
The Nam Quan wind rushes waves on the Bach Dang water
This midnight, there's no human shadow by the mountain
stream
Yet, the sound of sword sharpening under the moon is heard,
yet unseen.

Mặt trời mới mọc bên kia biển
Hay lửa phương đông báo hiệu mùa
Thức dậy đi em giờ đã điểm
Mẹ khóc lâu rồi em biết chưa?

Thức dậy đi hỡi rừng núi cũ
Nghe tiếng nghìn xưa vọng trở về
Ai đứng trông ai mùa lá đổ
Mà lòng thao thức mấy đêm khuya

Ai khóc đêm nay ngoài ải Bắc
Phải hồn sương phụ ngóng phương xa
Hay tiếng Phi Khanh trào nước mắt
Về đi, lấy máu trả thù cha

Thức dậy đi hồn thiêng sông núi
Gió Nam Quan xô sóng Bạch Đằng
Nửa đêm không bóng người bên suối
Sao tiếng gươm mài vang dưới trăng

Nguyễn Du's *The Tale of Kiều*, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Rise up, O Infinite Heart in Man
Don't be afraid of suffering and pain
Even though the country's situation is still murky
Please have compassion for your fellow Vietnamese

Thức dậy đi hỡi lòng vô lượng
Ngại ngần chi đau khổ điêu linh
Dù cho nước vẫn còn nơ đực
Nhớ giữ cho nhau một chút tình

Rise up O Tall Hills and Graveled Slopes
Even rocks will be worn out with the footsteps of man
In silence, the prisoner watches the rain falling
Not knowing that several seasons of Spring
had already come and gone.

Thức dậy đi đồi cao dốc sỏi
Đất đá mòn theo mỗi vết chân
Gã tù lặng đứng nhìn mưa đổ
Đâu biết xuân qua chỉ một lần

Rise up, O The Spirit of the Earth
The color of hope in the eyes of the Viet people
Many years we have heard each other crying
Is it enough to see so much blood had poured?

Thức dậy đi màu nâu của đất
Màu xanh trong ánh mắt của em
Bao nhiêu năm ngồi nghe nhau khóc
Đã đủ chưa máu chảy ruột mềm?

Rise up, O Each Page of History
The sad, the happy, and the shameful stories
Like Mother's eyes – a thousand nights without sleep
Feeling compassion for her foolish children
not yet grown-up and still childish.

Thức dậy đi từng trang lịch sử
Những chuyện buồn vui lẫn tủi hờn
Như mắt mẹ nghìn đêm không ngủ
Thương đám con khờ chưa lớn khôn.

Chỗ Giấu Kho Tàng / A Treasure-Hiding Place

Author: Cao Tần, Translation by Vương Thanh

Sau một tuần gất ngư lao động
Thứ sáu anh thường thức trắng đêm
Vi đêm anh, Sài Gòn đang sáng
Đêm thao thức anh là ngày khốn khổ em

After a week of exhausting manual labor,
on Fridays, I often stay up all night.
'Cause it's night here, but morning in Saigon.
My sleepless night is my love's miserable day.

Ngày khốn khổ, thân em tươi tắn
Gói nhọc nhằn trong biểu ngữ vinh quang
Ta từng giàu lắm em nào biết
Anh chỉ cho em đôi chỗ giấu kho tàng

Days of hard, miserable work, my love, you look ragged,
yet you still have to hide your fatigue
behind the banner of Socialist Labor Pride.
I was one time very rich, do you not know?
I will now show you, my love, a couple places
where I had hidden our treasures.

Nguyễn Du's *The Tale of Kiều*, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Trong công viên xưa có chiếc ghế đá
Giờ đẫm mưa chiều hay tươi nắng mai?
Ghế như ngà, bên hàng thông, em nhớ?
Ta bên nhau trên đó những ngày vui

In the old park, there was a stone bench.
Is it now wet with evening rain,
or glistening with morning sunshine?
The bench by the row of pine trees, do you remember?
We were together there, those joyful days.

Chiếc ghế từng nghe lá úa thở dài
Nghe đời cỏ mùa xuân cười rực rỡ
Chia sẻ những buồn vui
Của thời em rất nhỏ

The bench'd heard the long sighs of shriveled leaves
and saw the grass hill in springtime smiling brightly.
Sharing sad and happy moments
when you were very young...

Em hãy đến tìm ở nhà thờ đỏ
Ngôi thánh đường gạch hồng như son
Nơi ta thường quanh quẩn những hoàng hôn
Tìm kỹ nhé: ngay sau cây thánh giá
Em hãy tìm về sau căn nhà cũ
Đứng bên rào mà ngó lại vườn xưa

You should come and look in the red church.
The cathedral where the bricks are coral red
where we often hang out after each sunset.
Look carefully my love: it's right behind the Cross
You should come and look in our former house.
Stand by the fence and see our old garden.

Em nhớ nhé: dưới tàn cây trứng cá
Những trái mọng hồng trong ánh nắng sau mưa
Ở góc vườn còn một viên gạch vỡ
Nơi nảy mầm hy vọng một giàn dưa
Kín đáo nghe em, giờ nhà đổi chủ
Nhưng kho tàng ta chắc còn nguyên đó

Remember: under the shades of the strawberry tree.
Those succulent red fruits shining after the morning rain.
In a garden's corner, there was a broken brick
where we wanted to grow some melon trees.
Be discreet, My Love, the house had changed owner.
But our treasure will probably be still there.

Đứng trước vườn xưa em hãy mỉm cười
Dù môi buồn đã héo xanh thương nhớ
Nuốt lệ thầm và cười cho tươi
Như chiều xưa đón anh về hớn hỡ

Standing in front of our old garden, do smile, my love.
Although your lips sad with longings,
do swallow your tears and smile brightly,
Like those evenings when you greet my returning with joy.

(Kho tàng ta có một ông thần
Nụ cười em là câu thần chú
Thần chú đọc xong kho tàng sẽ mở)

(Guarding our treasure is a powerful God,
but your smile is the magic mantra.
After reading the magic mantra, the treasure will open.)

Kho tàng ta em yêu nhìn xem
Dưới ghế công viên anh giấu thời thơ dại
Trên tháp nhà thờ anh giấu niềm tin
Trong vườn cũ anh giấu thời hạnh phúc
Nơi nụ cười em anh giấu trái tim.

Look at our treasures, my love.
Under the park bench, I hid the time of youth.
On the church's top I hid Faith in God.
In our old garden, I hid a time of Happiness.
In your smile, I hid my heart!

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Hãy chia anh một nửa kho tàng
Để cùng tiêu trong chuỗi ngày khốn khó

Do share with me half of the treasure
to spend together through these difficult times

Thêm một lần thứ sáu trắng đêm
Để hồn về một Sài Gòn đang sống
Gỗ tuyệt vọng cửa thiên đường đã đóng
Xin chia nhau ngày khốn khổ cùng em

One more Friday, I haven't slept.
To let my soul goes back to Saigon where lives My Love.
Knocking on Heaven's door but it's closed.
Living in the present times are miserable.
My Love, I wish to be with you
and share the pains together!

Thư Bút Vũ Hoàng Chương

Ba Kiếp Lang Thang /Three Lives of Wandering

Author: Vũ Hoàng Chương, Translation by Vương Thanh

Mời nghe diễn ngâm trên youtube

Have we lost everything already?
Even the music of some yesteryear.
The drum skin, the zither strings, the flute spirit
All dried up like the singing voice getting increasingly thin...

The music instrument's named Bottom, but has no bottom.
Were all the strings of affection and love removed?
Or is it because the flute spirit had been long lost,
hence, no longer able to recreate the music of Xunyang River
shore?

*Chúng ta đánh mất cả rồi sao?
Cả đến âm thanh một thuở nào...
Da trống, tơ đàn, ôi trúc phách!
Đều khô như tiếng hát gầy hao.*

*Đàn mang tên Đáy mà không đáy
Rút hết rồi chẳng sợi nhớ thương?
Hay phách, từ lâu rồi lạc phách,
Không còn dựng nổi bến Tầm-Dương?*

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

The rosy singing breath had dissolved into blood.
Is it to make her cheeks less pale?
Alas! A beauty's destiny often carries a sad tale
The night's ending, the wine's cold and tasteless.

Or is it that night
when the Buffalo Boy left the Fairy Seamstress?
Tearing one's skin to dry her tears.
Nothing's left for the drumhead.
Beating on the drum...
But hearing only the sounds of desolation...

It sounds so empty, nothing remains
Don't keep trying.
It only causes the Music Spirit to feel the pain
Three lives of wandering, sitting huddled together
We have lost everything, but still have each other!

*Hơi ca hồng đã tan thành huyết
Để tiếp vào cho má đỡ xanh?
Bạc mệnh, hỡi ơi, hoàn mệnh bạc,
Đâu còn ấm nữa rượu tàn canh!*

*Hay là đêm ấy Ngưu lìà Chức?
Xé nát da mình lau mắt ai?
Còn được gì đâu cho mặt trống;
Đập lên, hoang vắng đến ghê người!*

*Âm thanh trống rỗng, còn chi nữa,
Gắng gượng chi cho hồn Nhạc đau!
Ba kiếp lang thang, ngồi chụm lại,
Chúng ta mất hết, chỉ còn nhau.*

Mười Hai Tháng Sáu / The Twelfth Night of June

Author: Vũ Hoàng Chương, Translation by Vương Thanh

Mời Nghe Đào Thúy Diễn Ngâm

Trăng của nhà ai, trăng một phương
Nơi đây rượu đắng mưa đêm trường
Ờ, đêm tháng sáu mười hai nhỉ
Tố của Hoàng ơi! Hỡi nhớ thương

The moonlight's shining on her house,
the moonlight of a faraway sky.
But here in this place, the liquor's bitter on a rainy night.
Oh, it's the twelfth night of June already.
O Tố of Hoàng! I miss you so!

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Là thế, là thôi, là thế đó
Mười năm thôi thế mộng tan tành
Mười năm trăng cũ ai nguyện ước?
Tố của Hoàng ơi! Tố của anh

Such is Life. Things come to an end, just like that!
Ten year of love, and now my dream shattered!
A moonlit night ten years ago,
who make a love oath promising us to be together!
O Tố of Hoàng! O Tố of mine!

Tháng sáu mười hai – từ nay nhé
Chung đôi – từ đấy nhé là đôi
Em xa lạ quá đâu còn phải
Tố của Hoàng xưa, Tố của tôi

The twelfth of June – Alas, from this day onward
A couple we were – but now split apart
You have become like a stranger
and no longer the Tố of Hoang of yesteryears.

Men khói đêm nay sầu dựng mộ
Bia đề tháng sáu, ghi mười hai
Tình ta ta tiếc cuồng ta khóc
Tố của Hoàng nay Tố của ai!

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Tonight, amidst the liquor and smoke,
I build a tomb to bury the love in my heart.
On the tombstone's written the date of June twelfth.
I regret the love that's not to be and I cry.
The Tố that was of Hoàng is now the Tố of someone else!

Tay gõ vào bia mười ngón rập
Mười năm theo máu hận trào rơi
Học làm Trang Tử thiêu cơ nghiệp
Khúc Cổ Bồn Ca gõ hát chơi

I rap my knuckles on the tombstone.
Alas! Ten years of love!
The blood in my heart boiling in distress and hopelessness.
Suddenly I want to be like Trang Tử who burnt all his estates
and sing the bitter song of faithlessness.

Kiều Thu hề Tố em ơi
Ta đang lửa đốt trời bởi Mái Tây
Hàm ca nhịp gõ khói bay
Hồ Xừ Xang Xế bàn tay điên cuồng

Kiều Thu, O My Beloved!
The fire's violently burning down the West Chamber.
Amidst the smoke, I rap my fingers,
singing to The "Hồ Xừ Xang Xế" music notes
like a crazy man with an empty void in his heart!

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Kiều Thu hề trọn kiếp thương
Sầu cao ngùn ngụt mấy đường tơ khô
Xừ Xang Xế Xự Xang Hồ
Bàn tay nhịp gõ điên rồ khói lên

O Kieu Thu, I love you forever and ever!
The sorrow in my heart keeps getting deeper and deeper.
Rapping my fingers like crazy
to the "Xừ Xang Xế Xự Xang Hồ" music notes
while the smoke's rising in the air...

Kiều Thu hề Tố hỡi em!
Nghiêng chân rốn bể mà xem lửa bùng
Xế Hồ Xang khói mờ rung
Nhịp vương sầu tỏa năm cung ngút ngàn

Kiều Thu, My Beloved! O Kieu Thu!
Just sits down and watches the fire grows wild.
Smoke's rising between the music notes "Xế Hồ Xang".
Its haunting beat like the anguish in my heart
growing and rising to the infinite sky...

Tự Tình Dưới Hoa / Tête-à-tête Under Flowers

Author: Đinh Hùng, Translation by Vương Thanh

Song: Mộng Dưới Hoa, music: Phạm Đình Chương, poem: Đinh Hùng, performed by Hùng Cường

Mời nghe Hùng Cường hát Mộng Dưới Hoa, 1973

Chưa gặp em, tôi vẫn nghĩ rằng
Có nàng thiếu nữ đẹp như trăng
Mắt xanh lá bóng dừa hoang dại
Thăm thẳm nhìn tôi không nói năng

Bài thơ hạnh ngộ đã trao tay
Ôi mộng nào hơn giấc mộng này
Mùi phấn em thơm mùi hạ cũ
Nửa như hoài vọng, nửa như say
Hò hẹn lâu rồi – Em nói đi

Haven't met you, yet I still think there lives
a girl beautiful like the moon.
Sea green eyes reflecting shades of palm trees in the wild.
Without saying a word, she gazes deeply into my eyes.

The poem of fortunate encounter has changed hands.
O what dream's better than this dream.
Your powdered scent, floating with fragrances of summers past,
brings loving wishes and delight into my heart.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Em đến như mây, chẳng đợi kỳ
Hương ngàn gió núi động hàng mi
Tâm tư khép mở đôi tà áo
Hò hẹn lâu rồi – Em nói đi

Like a gentle trail of cloud, you suddenly arrive.
Scents of mount'n forests about your eyelashes and smile.
Feelings of the heart, revealed and hidden in shyness
Having seen each other for quite some time, do tell me, my
dearest.

Em muốn đôi ta mộng chốn nào?
Ước nguyện đã có gác trăng sao
Truyện tâm tình: dưới hoa thiên lý
Còn lối băng khuâng: Ngõ trúc đào

Where do you want the two of us to share our dreams?
Love pledges under starlight and moonbeams.
Heart-to-heart chats under pakalana vine.
Or from the lane of oleander trees, a path to heart-stirring
sights.

Em chẳng tìm đâu cũng sẵn thơ
Nắng trong hoa với gió bên hồ
Dành riêng em đấy. Khi tình tự
Ta sẽ đi về những cảnh xưa

No need to look, My Love. Poetry surrounds us.
Sunbeams caressing flower by the gentle lake breeze.
Only for you, darling, when we have our lover's tryst.
To the scenes and memories of the distant past, we will often
visit.

Rồi buổi ưu sầu, em với tôi
Nhìn nhau cũng đủ lãng quên đời
Vai kề một mái thơ phong nguyệt
Hạnh phúc xa xa mỉm miệng cười

And on gloomy days, you and me.
Just looking at each other's enough to forget the world.
Together side by side under the cover of poetry and love
Dreaming of a distant bliss, smiles filled our lips and hearts...

Gửi Người Dưới Mộ / To My Beloved In Her Grave

Author: Đinh Hùng, Translation by Vương Thanh

Mời Nghe Đào Thúy Diễn Ngâm

Trời cuối thu rồi – Em ở đâu?
Nằm bên đất lạnh chắc em sầu?
Thu ơi! Đánh thức hồn ma dậy
Ta muốn vào thăm nấm mộ sâu

End of autumn already, where are you, My Love?
Lying inside the cold earth, you must be grieving?
O Autumn! Please wake up her spirit.
I want to come inside her grave.

Em mộng về đâu?
Em mất về đâu?
Từng đêm tôi nguyện, tôi cầu
Đấy màu hương khói là màu mắt xưa

My Love! Where are you now?
What do you dream about?
Each night, I wish and pray
the color of the incense smoke is the color of your eyes.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Em đã về chưa?
Em sắp về chưa?
Trăng sao tắt, ngọn đèn mờ
Ta nằm rỏ lệ đọc thơ gọi hồn

My Love! Have you come back?
Will you come back soon?
Moon and stars gone, now only a dim lamp.
Lying down, I read a poem to invoke your Spirit.

Em hãy cười lên vang cõi âm
Khi trăng thu lạnh bước đi thầm
Những hồn phiêu bạt bao năm trước
Nay đã vào chung một chỗ nằm

My Love! Do laugh loudly, and create echoes in the
nether world.
During the cold autumn moon, quiet footsteps
of the wandering spirits so many ages ago,
will now be lying in the same bed.

Cười lên em!
Khóc lên em!
Đâu trăng tình sử
Nếp áo trần duyên?
Gót sen tố nữ
Xôn xao đêm huyền
Ta đi, lạc xứ thần tiên
Hồn trùng dương hiện con thuyền U Minh

My Love! Do laugh out loud!
Do cry out loud!
Where's the moon of love legends
that shines on pledges of love?
Lotus instep of beautiful maiden
causing heart stirs in the mythical night.
I wandered in the land of the fairies and spirits.
Across the river Styx, I saw the ferry of Hades.

Ta gửi bài thơ anh linh
Hỏi người trong mộ có rùng mình?
Năm xương khô lạnh còn ân ái?
Bộ ngực bi thương vẫn rợn tình?

I sent a spirit-invoking poem.
Is the person inside the grave shivering?
Do the cold dried bones still feel Love?
Do your breasts still evoke lust?

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Hỡi hồn tuyết trinh!
Hỡi người tuyết trinh!
Mê em, ta thoát thân hình
Nhập hồn cây cỏ, đa tình mỗi đêm

Em có vui thêm?
Em có buồn thêm?
Ngồi bên cửa mộ
Kể cho ta biết nỗi niềm

Thần chết cười trong bộ ngực điên
Ta nghe em thở tiếng ưu phiền
Nỗi lòng xưa dậy tan Thanh Vắng
Hơi đất mê người – Trăng hiện lên

O snow-chaste spirit
O snow-chaste girl
Infatuated with you, I wish to leave this human body.
My soul will enter tree and grass and love you each
night.

Are you happy, My Love?
Are you sad?
I'm sitting by your grave.
Tell me of your feelings...

The Angel of Death laugh in his crazy chest.
I hear in your breath the sounds of distress.
Past feelings awaken, dispelling Desolate Loneliness.
Infatuating scent coming from the earth with the rising
Moon.

Tống Biệt / Parting Farewell

Author: Tản Đà, Translation by Vương Thanh

Mời Nghe Thái Thanh hát

Lá đào rơi rắc lối thiên thai
Sưởi tiễn oanh đưa lướng ngậm ngùi!
Nửa năm tiên cảnh,
Một bước trần ai,
Ước cũ duyên thừa có thể thôi.
Đá mòn, rêu nhạt,
Nước chảy, huê trôi
Cái hạc bay lên vút tận trời!
Trời đất từ đây xa cách mãi.
Cửa động,
Đầu non,
Đường lối cũ,
Ngàn năm thơ thần bóng trăng chơi...

Cherry blossom leaves
falling...
Scattered on the trail,
away from fairyland.
The brook flows a parting melody,
The birds chorus a sad goodbye...
Half a year of living with the fairy maidens,
one small footstep to return to the earthly sun.
An old promise,
a love unfulfilled,
it will all soon be but a dream.
Rocks become worn, mosses turn jaded green.
The river's ever flowing, the flowers ever drifting.
The cave's entrance,
the mountaintop
will be just a legend.
Thousands of years passed,
the moon idly casts a shadow
on the once enchanted grounds...

Chiếc Lá Cuối Cùng / The Last Leaf

Author: Tuấn Khanh, Translation by Vương Thanh

Mời Nghe Lễ Thu Hắt

Đêm qua chưa mà trời sao vội sáng
Một đàn chim cánh nhỏ chở mùa sang
Chiều vào thu tiễn em sầu lạnh giá
Lá trên cành từng chiếc cuốn bay xa...

Is the night gone yet, that the sky's hurrying to show its lights.
A flock of birds carries the coming season on little wings in flight.
An autumn evening, I went to see her off...
Returning home, feeling sad and chilly...
Leaves on tree branches falling,
each leaf gets flown far, far away...

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Đêm chia ly buồn gì sao chẳng nói
Chỉ nghe em nói nhỏ trở về thôi
Ngày buồn tênh cũng đưa chiều vào tối
Mím môi cười mà nhớ thương khôn nguôi

On the night of parting, what sadness keeps you silent.
I only hear you telling me ever so softly,
that it's really late and time for me to go home.
The day was dreary, transporting the evening into night.
I force myself to smile, but my heart's already in tears...

Mộng về một đêm xuân sang
Em thì thầm ngày đó thương anh
Thuyền về một đêm trăng thanh
Xây mộng vàng đậu bến sông xanh

I dream of a spring night:
You whisper that you love me since that day.
The magic boat arrives on a night of clear moonlight,
and we build golden dreams by the riverside...

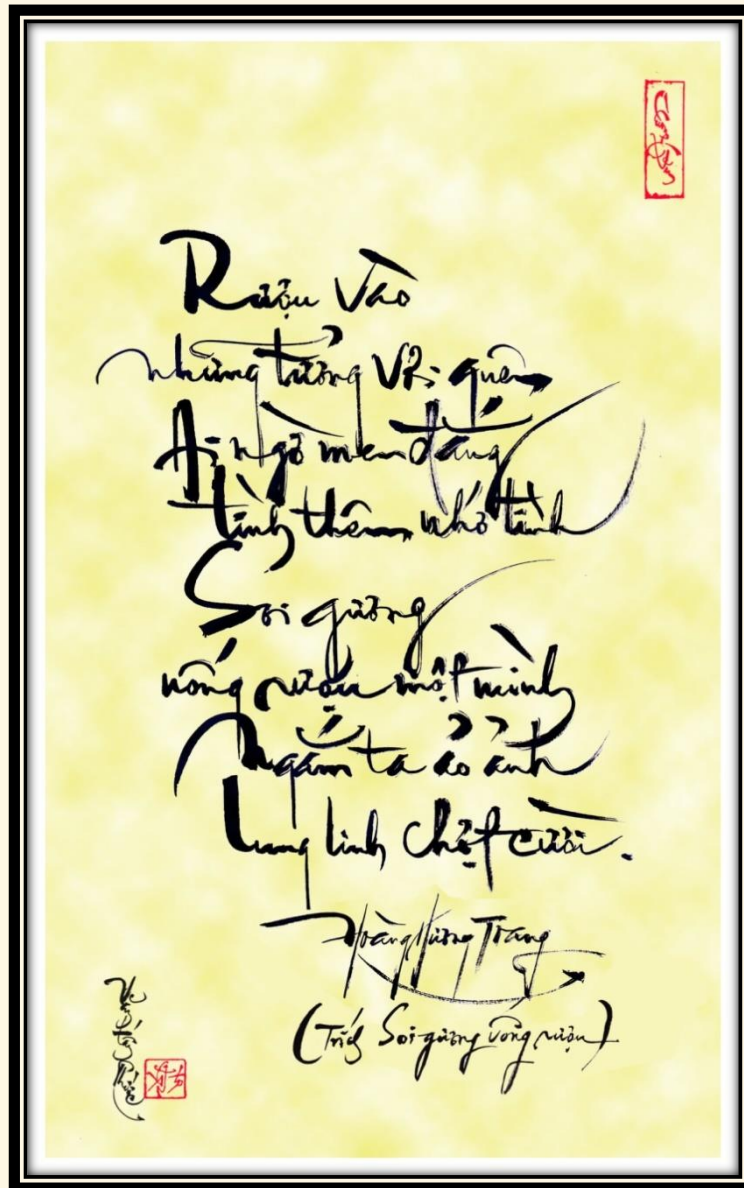
Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Mộng tràn ngập đêm trăng sao
Sao đầy trời từng chiếc lấp lánh
Rồi một chiều xuân thơ trinh
Cho lòng mình về với dĩ vãng

An ethereal night of moonlight and stars.
Stars filling the sky, each twinkling brightly.
A poetic mood comes upon me.
Taking my soul back to the road of memories...

Xa nhau chưa mà lòng nghe quạnh vắng
Đường thênh thang gió lộng một mình ta
Rượu cạn ly uống say lòng còn giá
Lá trên cành một chiếc cuối bay xa

Are we apart yet that my heart's feeling desolate.
The road ahead, wide and windy, with just only me.
Drunken with wine, but my soul already in frost.
Leaves on tree branches,
the last leaf, falling, gets flown far away...

Soi Gương Uống Rượu / Drinking with Self Image in the Mirror

Author: Hoàng Hương Trang, Translation by Vương Thanh

Mời nghe tác giả diễn ngâm

Cho ta thêm chén tình đau
Cho ta thêm khói thuốc màu nhớ nhung
Đắng cay đầy chén âm thầm
Khói cao mờ mắt một lần gọi tên
Rượu vào những tưởng với quên
Ai ngờ men đắng tình thêm nhớ tình

Soi gương uống rượu một mình
Ngắm ta, ảo ảnh lung linh chợt cười
Cất cao tiếng gọi "Hỡi Người"
Khói bay mờ tỏ vây đời ta sao
Trong gương ai đó mời chào
Chén cao, chén thấp, chén nào cho nhau

Ô hay! Rượu đắng tình đau
Người trong ảo ảnh cũng sầu như ta
Rượu hay nước mắt chan hòa
Ai say, ai khóc, là ta hay Người

Give me one more glass of love's sorrow.
Give me some more ethereal smoke of longing.
Bitter's the wine drank in silent aloneness.
The rising smoke dimming my eyes as I call your name.
Thought that drinking might help me forget.
But its bitterness only intensify love's yearnings.

Drinking alone in front of the mirror.
Looking at me, the illusion suddenly smiles.
Raising my voice, I call out "O Love".
The drifting smoke, it's enveloping my life.
In the mirror, someone's saying Hi.
Glass high, glass low, which glass's for each other...

Alas! Bitter wine and the woes of love.
The illusion in the mirror's also grieving like me.
Is it wine or teardrops pouring profusely?
Who's drunk, who's crying? Is it You or me?

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Môi nào tan vỡ nụ cười
Môi nào chết lịm một đời bơ vơ
Dung nhan ngày tháng phai mờ
Rượu say, thơ chết, hững hờ cố nhân

Bước cao, bước thấp cuồn chân
Tay đưa, tay rót, tay nâng chén mời
Say đi say để quên đời
Uống cho biển cạn, sông vơi bể sâu
Uống cho lịm chết ngày sau
Cho quên ngày trước, cho nhầu thời gian

Tình ta đã lỡ trái ngang
Soi gương nguyên rửa, dở dang chén thề
Người trong ảo ảnh si mê
Cũng say sưa đấy đừng chê ta cuồng
Đập tan chén, rượu tràn tuôn
Chén tan, gương vỡ, nỗi buồn chưa vơi
Người trong ảo ảnh mất rồi
Ta say, ta hát quên đời có ta...

Whose lips have lost the cheerful smile?
Whose lips have become numb with a life of aloneness?
Beauty fades with the passing of the months and days.
Wine drunk. Poetry dies. Love's gone away.

High footsteps, low footstep; drunken feet.
Hands reaching out, hands pouring wine, hands inviting a
drink.

Let's get drunk! Be drunk to forget Life.
Drink to make the rivers and the seas empty to shake off
sorrow.

Drink to kill with numbness Tomorrow.
To forget the days before,
to make the Fabric of Time crumbled!

Our love for each other were star-crossed.
Gazing at the mirror, I curse Fate for unfinished love
vows.

The illusion in the mirror's also in love,
also drunk, so don't laugh at me for being unrestrainedly
wild.

I threw the glass at the mirror. It broke. The wine rushed
out.

Glass broken. Mirror broken.

But my sorrow's not lessened.

The illusion in the mirror had disappeared.
Drunken, I sing and forget about my existence.

Tưởng Nhớ Cô Hoàng Hương Trang

chụp với cô Trang năm 2007

Cô Trang, Nữ Sĩ Tài Hoa
Thơ, Văn, Họa, Nhạc, Ngâm, Ca Tuyệt Vời
Giờ đây, Cô đã đi rồi
Theo làn mây trắng cuối trời xa bay ...
Nghe bài thơ cũ chiều nay
“Soi Gương Uống Rượu”, thắm say cõi lòng
Chén tình pha với men nồng
Túy ca dạ khúc mê cuồng thương đau !...
Rồi nghe tiếng hát lên cao
Giọng Cô thanh thoát, đẹp màu Đường thi
Trăng Tầm Dương, bến biệt ly
“Tỳ Bà Hành” khúc, Người đi ... ghen ngào ...
Giờ Cô đang ở phương nào ?
Nhớ Cô, dăm vụn gửi vào trang thơ ...

vương thanh, 6/7/2020

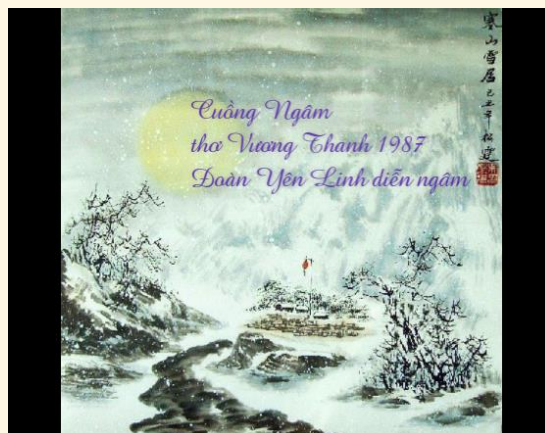
Thanh Âm Huyền Diệu Kính tặng cô Hoàng Hương Trang

Cứ tưởng thơ làm chỉ đọc chơi
Mực xanh giấy trắng bấy nhiêu lời
Tiếng ngân cao vút tầng Mây Nổi
Tiếng thoảng cung trầm đáy biển lơ
Chữ chữ ngọt ngào sinh khí tỏa
Lời lời thánh thót ngọc châu rơi
Thanh âm huyền diệu còn vang mãi
Cảm tạ Người ngâm thật Tuyệt Vời!...

vương thanh, 2000

Cuồng Ngâm / Unrestrained mood

Author: Vương Thanh, 1987

Mời Nghe Cuồng Ngâm

Like the golden moon glowing
in the vast night sky,
the verses, ethereally beautiful,
float amidst thousands of twinkling starlights...

Feeling rapturously high,
after a half dozen glasses of wine,
I sing in the old forest.
After a half dozen glasses of wine,
I sing unrestrainedly wild.

Như ánh trăng soi
Thăm thẳm trời xanh
Vời vợi ngàn sao
Lời thơ diễm ảo
Say say mơ màng
Say say mơ màng...
Rượu đào dấm chén
Ca giữa rừng hoang
Rượu đào dấm chén
Ca hát nghênh ngang

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

I sing:

There's a beautiful Moon Fairy in the blue sky.
Her palace's frosty and she feels lonely at night.
In the human realm, there's a young scholar.
Verses and music, where his pleasures are.
Please come down here, O Moon Fairy.
We will together sing and compose poetry.
And make Heavens and Earth be jealous of you and me!

My shadow's getting tipsy.
My soul entered the Spirit of Poetry.
My soul's drunk with Music Melody.
Smiling at the Blue Sky,
I dance and sing under the moonlight...

In this world, who's really sober, and who's really drunk.
To know one's own heart, to know one's life's aims.
Calling on the spirits of those who are heart friends,
Drink with me into the state of rapturous wild unrestrain.

Ca rằng:

Trời cao có một ả Hằng
Quảng Hàn lạnh lắm để nàng cô đơn
Trần gian có một văn nhân
Lời thơ điệu nhạc làm nguồn suối vui
Xuống đây, xuống hạ đò lời
Cùng nhau ngâm vịnh cho Trời Đất ghen

Bóng say chệnh choáng
Bước chân xiêu xiêu
Hồn nhập Tình Thơ
Hồn say Ý Nhạc
Cười với trời xanh
Ca múa dưới trăng

Đời ai tỉnh, ai say
"Chí ta ta biết, lòng ta ta hay"
Gọi hồn tri kỷ những ai
Cùng ta cạn chén nhập say mê cuồng !...

Đẹp Như Trong Một Giấc Mơ – Vương Thanh

Mời nghe Hồng Vân ngâm thơ

Ta vẫn là ta giữa chợ đời
Vẫn dòng thơ rượu ngát tròng khơi
Vẫn mơ về thuở nghìn thu trước
Cùng với Trích Tiên túy ẩm chơi ...

Mời ...

Mời người trong cõi xa xôi
Mười vò rượu cạn chưa với mạch sầu
Nhìn vào vô tận đêm sâu
Gió đưa trăng đến phương nào
Để vòm đêm lạnh chùm sao ngân hà
Đường mây một bóng chim xa
Bay về đâu hỡi? Đâu là quê hương ? ...

Quê hương. Ôi !... Quê hương !
Quê hương ta ở hà phương ?
Phải đâu trần thế vô thường, đắng cay
Là chẳng một cõi thiên thai ?
Ngày ngày uống rượu, thơ say thả tràn

Cùng chàng Lý với Hoàng lang
Nghe chim phượng hát trên ngàn
Nghe dòng tiên nhạc dịu dàng yêu thương ...
Đêm xem vũ khúc nghệ thường
Người tiên ca múa, bình bông tơ mây ...
Thuốt tha tà áo bay bay
Muôn chim, vạn thú ngẩn ngây nhìn nàng
Còn ta: chệnh choáng mơ màng
Như say như tỉnh theo làn tóc thơ ...
Đẹp như trong một giấc mơ ...

Heartwarming Evening in Cali / Men Chiều Cali

Poem: Vũ Hối, English translation by Vương Thanh

I draw, in the painting, a windy sky.
I also draw the intoxication of love rising high.
In loving strokes, the Human Compassion flower is depicted.
And the smiling flowers blooming on people's lips.

With meticulous care, I pen words in calligraphy about poetic love.
Your ten fingers like flowers dancing over the music melody notes.
We emptied glasses of wine infused with fragrance of true
friendship.
Although we met just once, it seems like a hundred years knowing
thee.

I returned to the frost of the Northeast region.
I miss Cali with its golden sunshine.
My luggage contained the memories of an enchanted evening.
I wrapped it and sent to you with nostalgic longings.

I draw a beloved friend in the windy sky.
I draw myself counting the loneliness of being.
I draw a forest bird, once lost in a strange land.
O Cali! The fragrance of an enchanted evening...

Vẽ cả trong tranh khung trời lộng gió
Vẽ cả men tình một độ lên ngôi
Nâng niu ta vẽ cành hoa Nhân Ái
Những đóa hoa cười nở mãi trên môi

Nắn nét tình Thơ khung trời lộng gió
Mười ngón tay hoa vượng nhạc bổng trầm
Cạn chén đầy-vời nồng men tri kỷ
Dù một lần sao bỗng hóa trăm năm

Ta về đây ướp lạnh miền Đông Bắc
Nớ Cali từng giọt nắng hanh vàng
E ấp hành trang men chiều kỷ niệm
Phong kín gửi Người nỗi nhớ chứa chan

Vẽ người thương, giữa khung trời lộng gió
Vẽ mình ta, ngồi đếm nỗi cô liêu
Vẽ cánh chim rừng, một thời xứ lạ
Cali ơi! xin gửi nồng ấm men chiều

Gửi Người Dưới Trăng / To One Waiting Under the Moonlight

Author: Song Nhi, Translation by Vương Thanh

Ta chừ đứng cuối trời mây
Nghe con vượn hú gọi bầy trên non
Lối xưa vó ngựa bước dòn
Thuở nay ai hẹn mắt còn với ai
Ta đau từ một ngày dài (30.4.75)
Dài hơn quá nửa cuộc đời của ta
Đất trời từ trận phong ba
Quê hương máu lệ tim ta đỏ bầm
Ta ôm kinh sử âm thầm
Vào rừng hát khúc trầm luân kiếp người
Ai đem gươm súng tạ đời
Ta đem thơ rải giữa trời hoang vu
Ba nghìn ngày mấy thiên thu (3000 ngày tù)
Bốn nghìn năm ơi cơ đồ Việt Nam
Ta rời tiền kiếp ngõ ngang
Tái sinh trong chốn ngục hàng sa cơ
Người gom gió lộng phất cờ
Người qua sông Dịch ngồi chờ dưới trăng
Ta Ngồi Vẽ Lại Trăm Năm
Ôm Pho Tượng Cổ Bần Khoản Đợi Người.

I'm standing at the world's end.
Hearing the mount'n monkeys howling to their clans.
Sounds of horse hooves beating strongly on the road of
yesteryears.
In the present times, who still keeps the promise
of remaining together with whom.
My pain stretches from that very long day (30.4.75).
It's longer than half of my life.
Since the great stormy upheaval,
my homeland's a place of bloody tears.
My heart swollen with sadness,
I quietly become a history recluse.
Living in the forest,
Singing a song about the ups-and-downs of human life.
Who uses sword and gun to pay for life's obligation,
I take poetry and spread its message in this desolate
world.
Three thousand days of life in prison.
O four thousand years of Vietnamese civilization!
I left a past life, unsettled
and was reborn into the downtrodden, surrendered side.
Thou gather wind to make the flag fly.
Thou cross the Dich river and wait under the moonlight.
Sitting here, I redraw the history of a hundred years
and clasp onto an ancient statue Waiting for Thee.

Hy Vọng Thế Kỷ / The New Millennium's Hope

Author: Nguyễn Thị Ngọc Dung, Translation by Vương Thanh

Cả rừng người bên giòng sông lấp lánh
Ngọn Tháp cao đèn thấp sáng Thủ Đô
Tay vỗ theo tiếng nhạc trống vang to
Tim hồi hộp chờ năm hai ngàn đến.

Trái cầu sáng xuống dần theo tiếng đếm
Hai triệu người nồng nhiệt hét "một... không!"
Bùng nổ lên trời muôn sắc pháo bông
Và mưa xuống giấy hồng mừng Năm Mới.

Nhân loại cùng reo vang vui mở hội
Thoáng quên đi lụt lội ngập chân trời
Chẳng sợ gì tăm tối dọa nơi nơi
Kẻ phá hoại sẽ ngừng tay khủng bố.

Môi tìm môi truyền cho nhau hơi thở
Của tình yêu gắn bó rất an hòa
Để ăn mừng sống sót thế kỷ qua
Và cảm tạ ơn trên ban rộng rãi.

Ta bên nhau chung đường đi mãi mãi
Những mùa xuân đầy hy vọng tình người
Những vần thơ vẫn nở cuối cuộc đời
Làm tươi thắm Thế Kỷ Hai Mươi Mốt.

A forest of people by the glistening river water.
Lights on the high tower shine brightly over the capital.
Hands clapping with the loud music and drum beats.
Hearts excited waiting for the the year 2000 to arrive.

The ball drops slowly with the counting.
Two million people enthusiastically shout "one... zero!"
Thousands of fireworks explode in the sky.
Raining colorful messages wishing everyone "Happy
New Year".

All people join in the happy celebration.
And forget for a while the bad things in this world.
Forget the evils waiting somewhere in darkness:
The terrorists and their maniacal acts of destruction.

Lips finding lips, sharing one breath,
The breath of Love that bind one's heart to the other's,
To celebrate the survival into the new century
And to thank God for his generosity and mercy.

We'll be side by side walking the same road forever,
Through seasons of spring full of Hope and each other.
Verses like flowers at old age still bloom radiantly
To brighten and make fresh the 21st century.

Tri Kỷ - Nguyễn Thị Ngọc Dung

Người là tri kỷ của ta đây
Dan díu bao năm vẫn ngắt ngây
Sáng sớm chim ca đà đối mặt
Đêm khuya canh điểm vẫn liền tay
Lời vàng dệt gấm tâm tình cũ
Chữ ngọc thêu hoa chuyện thuở nay
Cảm tạ tấm lòng người rộng mở
Cho ta trao gửi nỗi vơi đầy

Tạ Ôn - Nguyễn Thị Ngọc Dung

Tóc dài dây cước búi sau lưng
Khuôn mặt chữ điền mắt sáng trưng
Kiến thức uyên thâm thiên hạ học
Tài năng siêu việt chúng nhân dùng
Thư từ bốn bể truyền vun vút
Hình ảnh năm châu chuyển chập chùng
Ngẫu hứng vài dòng thơ điện tử
Tạ người đối diện khối tình chung

Người Tình Điện Toán – Nguyễn Thị Ngọc Dung

Song cửa nhà anh sáng ánh đèn
Chan hòa rọi thế giới vô biên
Trăm rùng thi phú không xem hết
Vạn núi văn chương chẳng đọc nên
Phím chữ ngày đêm tay là lướt
Trang thư sớm tối mắt triền miên
Trái tim điện toán chưa cần cỗi
Mở rộng vườn lòng chào đón em

Để Lại Mai Sau – Nguyễn Thị Ngọc Dung

Vàng lá mùa thu giữa cuộc đời
Ân cần người đã đến cùng tôi
Ngoài song mưa nắng vui câu hát
Bên cửa trăng sao rộn tiếng cười
Nỗi nhớ quê hương san sẻ hết
Niềm đau non nước đổi trao vơi
Tâm tình ghi chép mười trang sách
Để lại mai sau ngàn chữ rơi

Ta Nhớ Em / I Miss You

Music: Phan Anh Dũng, Poem: Phan Khâm, English translation by Vương Thanh

I miss ceaselessly the looks in your eyes
The seven colors of the rainbow when you arrive
Sparkling like sunshine, you help wake me up
You're like a dream from the Arabian Nights

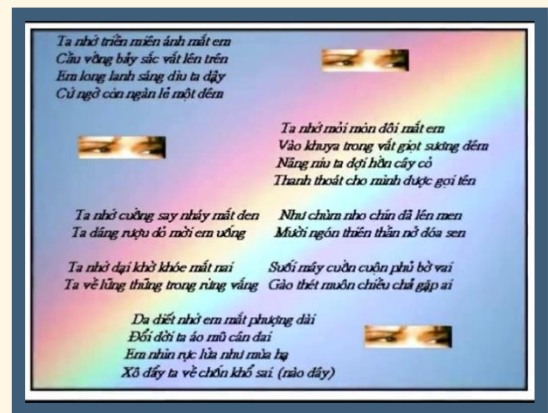
I miss your eyes so much to the point of weariness
Holding dewdrops falling silently in the night,
I cherish them and wait for the Spirit of Tree and Grass
To call your name when the Spirit arises

I miss your loving glances like crazy
Like the ripe grapefruits becoming fermented
Raising a glass of red wine, I invite you to drink
Your ten slender fingers
like blooming lotus flowers

I miss your artless, dove eyes, so much I'm like a dotard
Waves of hair falling gently,
like a mount'n stream,
over your shoulders
On my return from the quiet forest
I don't want to see anyone yet.

I ardently miss your long phoenix eyes
I and you, we started a new life

Looking red hot like a summer season in
August,
You capture my heart in a place of exile!

Mời nghe Quỳnh Lan trình bày

Nợ Với Giai Nhân / Debt Owed a Beauty

Author: Phan Khâm, English translation: Vương Thanh

Có còn xuân trên những cồn lau sậy
Theo tháng ngày bạc thếp giữa bơ vơ
Có còn xuân nụ hôn nào thức giấc
Gởi cho đời Xuân êm ả giấc mơ

Is there still vibrant spring in the grass reeds?
With the passing of lonely months and days, they'd turned silver white.
Is there still vibrant spring in the waking-up kiss?
To share with the world a wonderful dream of spring's delights.

Nắng mở ngõ để hồn mê lờng lộng
Chuỗi Xuân tình xin dâng trọn nàng thơ
Bướm và hoa như mê man còn mộng
Tóc em dài óng ả vấn vương tơ

Sparkling sunshine opens the door to my enchanted soul.
Verses of love, I will devote to my Miss Poetry Inspiration.
Like a butterfly, I'm engrossed with the beautiful flower.
Your long silky hair – in its love threads, my heart's entangled.

Mùi lịch mới nhả hương thơm mới mọc
Mở trang đầu hồng phơi phới trinh nguyên
Vòng tay nối tình Xuân trong ngà ngọc
Cối giao thừa ân sủng một bình yên

Celebrating the New Year with the exotic fragrance of Poetry and Love,
I opened the first page with excitement and rapturous energy.
Hands holding hands, communing the language of the heart.
New Year's Eve, an enchanted night of love and tranquility.

Đất trời Xuân và em có còn Xuân?
Xin dòng đời đừng trôi chảy băng khuâng
Xuân về đó còn Xuân ta còn nợ
Đến bao giờ trả hết Nợ Giai Nhân...

Spring's here but do you feel spring in your heart?
Please let the flow of time stop just for a little while.
Spring has come, and with Spring's arrival, I still owe a debt.
A debt of Love owed a beauty, and I sometimes wonder:
When would I ever be able to fully repay her.

Ý Nghĩ Của Mẹ Trong Thời Chiến / Mother's Thoughts in Wartime

Author: Thái Tú Hạp, English translation by Vuong Thanh

xin những vì sao thắp lên vùng đen tối đó
để mắt nhìn những khuôn mặt anh em
để bàn tay tìm nhau trong hơi thở
để nghe máu mình đang chảy về tim

Please let the stars light up that dark region
To let me see my brothers' faces
To let hands seeking hands for warmth and comfort
To let hope and blood return to the heart.

lòng mẹ già nua mấy đời đau khổ
đón con về trong mái lá tự do
mẹ sẽ ru bài ca đầy mộng nhỏ
từng niềm vui chín đỏ tự hôm nào

Mother's soul's weary with lifetimes of pains and sufferings.
She wants to see her children living under a free sky.
Mother will chant a full-of-small-wishes lullaby.
Each of her joys – like a blooming flower of times long ago.

mẹ thầm nguyện bao đêm trường thao thức
chuyện tình yêu, chuyện nòi giống quê hương
mẹ sẽ bỏ quên đi từng dấu đạn
của hờn căm và tủi nhục vô cùng

Mother have been praying for many long waking nights.
Prayers of love for her homeland and people.
Mother will forget and let behind the bullet marks
of bitter hatred, resentment and anger.

mẹ muốn gọi tên con thật triu mến
mà nghe sao chua xót cả tâm hồn
mẹ muốn khóc vì niềm đau chủ nghĩa
mang cho đời những ý nghĩ cô đơn

Mother wants to call her child's name with loving affection
yet she can only feel the bitter sourness in her emotions.
Mother wants to shed tears 'cause of socialist philosophy
that had brought to Life so much sufferings and lasting injuries.

đến khi nào có được một mùa xuân?
cho giòng sông thôi buồn chuyện đau thương
mẹ nguyện cầu cho bình an sông núi
hồn không chai vì đá sỏi công trường

When will the motherland have a season of spring?
To let the dividing river no longer filled with sorrow.
Mother prays for peace and safety throughout the mountains and rivers.
Prayers for her children's hearts not to turn stony
'cause of forced hard labor in the fields.

tiếng hát cao triều dâng về biển lớn
giữa trời xuân bừng nở ý mong chờ
ngàn cánh chim bay về trên đường phố
ánh mắt bừng lên rực rỡ ước mơ

The singing rising like a tidal wave returning to the sea.
Under the blue sky, the flowers of Hope bloom radiantly.
Tens of thousands of people returning back to the towns.
Their eyes shining with dreams of Peace and Prosperity.

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

con dâng hiến bài thơ ca ngợi mẹ
như vì sao đẹp nhất dải ngân hà
nước mắt mẹ như đại dương từ ái
rửa hận thù tăm tối quê hương ta.

I offer a poem in praise of Mother.
She's like the most beautiful star in the Milky Way.
Mother's tears are an ocean of Compassion
that wash away the hatred and anger that darken our homeland.

Họa Sĩ Nguyễn Sơn

Chuyện Tình / Love Story

Author: Đặng Lệ Khánh, Translation by Vương Thanh

Chữ đã đi nghỉ sớm
Ý đang chạy vòng quanh
Đêm trải dài trước mắt
Nhớ, Buồn, nằm lặng thinh

Từ rất xa, rón rén
Ảo ảnh của ai qua,
Bước bằng tiếng gõ nhịp
Đồng hồ đều đều đưa

Có tiếng mưa khe khẽ
Nhỏ trên kỷ niệm mờ
Ý vội vàng nắm lấy
Vạt áo mộng đề thơ

Thoang thoảng hương phảng phất
Gió nhẹ nhẹ lay màn
Sen Tĩnh Tâm vừa thức
Nở đoá tình đạo thanh

Words had gone to rest.
Thoughts still running round and round.
A long night ahead.
Sadness and longings lie in silence.

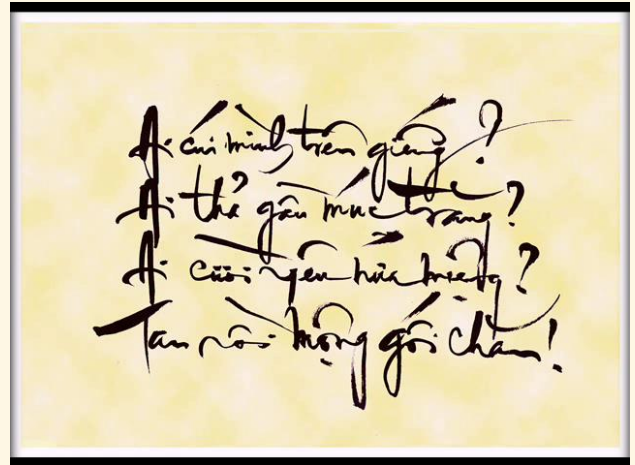
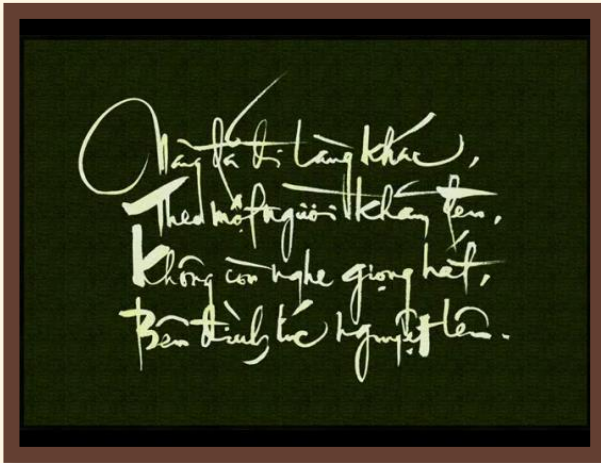
From somewhere very far away,
an illusion of someone quietly passing by.
Footsteps striking regularly on the road.
The pendulum clock swings in regular motion.

Sound of raindrops falling gently
onto dim memories.
Thoughts quickly take hold
of the dress of dream and write the verses.

A slight fragrance still lingers.
The Wind gently shakes the curtain.
The Lotus of Serene Heart had just awakened.
From it, the flower of Love for the True Path blooms.

Giếng Làng

Thơ Bàng Bá Lân (1942), Phổ nhạc & Trình Bày: Văn Tấn Phước (2000)

Mời nghe ca khúc Giếng Làng

Áo Trắng Trời Mưa / White Ao Dai Dresses in the Rain

Poem: Thanh Trí, Music: Vĩnh Điện, Vocals: Diệu Hiền, Translation: Vương Thanh

Mời nghe ca khúc

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Remember a time of being a girl student
with long ao dai dress flying.
After classes, the girls gather together.
Footsteps side by side, one after another.
Sounds of voices and laughter cheer the day.
Suddenly a strong wind appears to tease them.
Many girls were taken aback.
They quickly run for cover.
Their silky smooth hair look beautifully wet.
The rain pours rapidly, the wind blows strongly.
The young girls become really wet.
Allowing Nature to show their shapely forms.
Thin dresses clinging to bodies.
The girls hold their schoolbags to cover themselves,
but their wet bodies are revealing.
Shapely figures of the golden age of youth.
Young girl students wearing long ao dai dress
having fun in the wind and rain.
Beautiful like dancing swans.
They have fantastic and innocent wishes and dreams.
Those times of playing in the wind, bathing in the rain.
That period fills my heart with wistful longings.
An expanse of blue sky with laughter, those days.

Chiều trên Phố Tam Giang

Nhạc: Trần Thiện Thanh, Thơ Tô Thùy Yên

Anh chợt nhớ em
nhớ ôi niềm nhớ ôi niềm nhớ
đến bất tận
em ơi
em ơi

Giờ này thương xá sập đóng cửa
người lao công quét dọn hành lang
giờ này thành phố chợt bùng lên
để rồi tắt nghỉ sớm
ôi Sài Gòn Sài Gòn giờ giới nghiêm
ôi Sài Gòn Sài Gòn mười một giờ vắng yên
ôi em tôi Sài Gòn không buổi tối

Giờ này có thể trời đang nắng
em rời thư viện đi rong chơi
hàng cây viền ngọc thạch len trời
nghĩ đến ngày thi tương lai thúc hối
căn phòng nhỏ cao ốc vô danh
rồi nghĩ tới anh
rồi nghĩ tới anh
nghĩ tới anh

Mời nghe ca khúc

Giờ này có thể trời đang mưa
em đi dưới hàng cây sướt mướt
nhìn bong bóng nước chạy trên hè
như đóa hoa nở vội
giờ này em vào quán nước quen
nơi chúng ta thường hẹn
rồi bập bênh buông tâm trí
trên từng đợt tiếng lao xao

Giờ này thành phố chợt bùng lên
em giông lệ bất giác chảy tuôn
nghĩ đến một điều em không rõ
nghĩ đến một điều em sợ không dám nghĩ
đến một người đi giữa chiến tranh
lại nghĩ tới anh
lại nghĩ tới anh
nghĩ tới anh

An Evening on the Tam Giang Lagoon

Translation of "Chiều Trên Phá Tam Giang"

An evening on the Tam Giang lagoon,
I'm thinking of you.
I miss you! Oh, I miss you so much,
Darling, O My Darling!

At this hour the shopping mall's about to close.
The janitor's cleaning the hallways.
At this hour the city's lighting up
and then to turn off early.
O Saigon, Saigon, the curfew hour.
O Saigon, Saigon becoming empty and quiet at
eleven.
O My Love, Saigon without evening life.

(male voice) At this hour, maybe the sun's shining.
My darling leaves the library for a stroll.
(female voice) Walking between the line of trees
with sunlit emerald leaves,
thinking of the exam day and worrying about the
future,
the little room in the nameless building,
then I think of you,
I think of you, My Love...

(male voice) At this hour, maybe it's raining.
My darling's walking between the line of trees
soaked with rain,
looking at the bubbles of water running down the
sidewalks,
like the flowers blooming in a hurry.
(female voice) At this hour I walks into the familiar
coffee shop
where we often meet each other.
I let go off my worries and let my mind floats
with the background buzzing noises.

At this hour, the city suddenly lights up.
(female voice) My tears unknowingly starts falling.
Thinking about a thing that I do not really know.
Thinking about a thing that I'm afraid to think about.
Thinking about a soldier in the war,
Thinking about you,
Thinking of you,
My Love.

Du Tử Sầu – Vương Thanh / Nguyễn Hữu Tân

DU TỬ SẦU
Thơ **VƯƠNG THANH** nhạc **NGUYỄN HỮU TÂN**

Country Rock (92) (A-72)

Hạ qua chùa mã Thu sao vội đến Đòng nước buồn hắt bóng tà đứng Lá văng bay phiêu dạt tới nhà
phòng lòng du tử luyến thồng ngây thồng cũ Chiều qua chùa mờ đêm dần phủ xuống Viên bồng
gây đôn lạnh giữa trời cao Sông rí rí dòng u lả nghêu ngao Lòng muôn hoa long lanh sâu nhàn
thê' Đòng về chùa đất trời sao quanh quế Tuyết rơi rơi trắng xóa giãe thiên nhai
Nói nhân mây cánh nhạn lạc đàn bầy Đâu quê hương đi những hồn lữ thú Kỳ niên
nào từ một mả qua Khứ Thời không nào vội vội suối hương thơ Giết tờ nga ân ái khúc huyền
mả Theo dòng mộng rui sâu vào tâm thức

Nguyễn Tân
Oct 8/22

quà nhạc bắt nờ của thi nhạc sĩ Nguyễn Hữu Tân

Hạ qua chưa mà Thu sao vội đến
Dòng nước buồn hiu hắt bóng tà dương
Lá vàng bay, phiêu dạt tới hà phương
Lòng du tử luyến thương ngày tháng cũ...
Chiều qua chưa, màn đêm dần phủ xuống
Viên trăng gầy, đơn lạnh giữa trời cao
Sương rơi rơi, dòng u lệ nghẹn ngào
Cùng muôn hoa long lạnh sầu nhân thế...
Đông về chưa, đất trời sao quạnh quẽ
Tuyết rơi rơi... trắng xóa giãc thiên nhai
Nơi chân mây, cánh nhạn lạc đàn bay
Đâu quê hương, ơi những hồn lữ thứ!
Kỷ niệm nào tử mịt mờ quá khứ
Thời không nào vời vợi suốt hương thơ
Giọt giọt tơ ngà êm ái khúc huyền mơ
Theo dòng mộng vùi sâu vào tâm thức.

Nắng Hồng – Thiên Di

ai nói sang đông
sao trời hồng nắng
ai than đời vắng
sao chim ríu ran?

ta quét lá vàng
ngày lên xanh biếc
niệm xưa luyến tiếc
mây thản nhiên bay

nhấp ngậm heo may
ngọt ngào hương lạnh
cây đời mọc nhánh
lòng còn ngẩn ngơ

nắng hồng như thơ
áo đông chạm ngõ
nghe chuông cuối phố
lấp dẫu chân mưa

phương Nam hai mùa
cỏ cây xanh mướt
cuối tháng mười một
nhắc lời hẹn nhau ...

Đêm Là... – Thiên Di

đêm ơi... giữ lấy giùm tôi,
vì tôi cảm thấy là tôi yêu người
cánh đồng hoang vắng lâu rồi
ai đi ai đến ai ngồi hát ca...

họ rời đi đi thật xa
nhưng người ở lại trồng hoa tâm hồn
nắm tay tôi dịu dàng hôn
thì giây phút ấy đẹp hơn bao giờ

đêm là ...của những giấc mơ
và đêm là những đại khờ ta vin
rồi khi tỉnh giấc- bình minh
gọi tên nhau ngỡ như mình bên nhau

yêu người yêu cả niềm đau
yêu người yêu cả vực sâu người qua
từ tôi quãng gánh xót xa
cánh đồng gieo hạt nở hoa thơm lừng

Giọt Lệ Xanh – Vương Anh Đào

Kiều nhi một dáng xót xa
bao điều tươi tả một đời riêng mang
đêm thâm lệ ngấm bàng hoàng
đơn cô ảm lạnh hoang tàn buông rơi

cung thương ray rức nghẹn lời
ngấm sâu càng thấm rã rời xác thân
đường xa một kiếp phong trần
em đi cho trọn nghĩa nhân thấm tình

giọt rơi chới với điêu linh
giọt oan khiêng gột trắng tình kiếp người
giọt ai thương xót đầy vơi
dòng thơ ai bước ngang trời nhẹ lay

gọi em con sóng đong đầy
lệ tim em đỏ dẫu dày gió sương
xác thân cam nổi đoạn trường
lá lay nào phải bước đường em mơ

nỗi đau em rát niềm thơ
giọt trong ngưng đọng mấy bờ điêu linh
giữa dòng nhân thế vô tình
lệ xanh em rửa sáng nghìn con tim

Mưa Phai – Mục Tú

Trăng mờ mờ trên sông mây
Lạnh lạnh trời giăng heo may
Hồn xuân còn trong tê tái
Bơ vơ một cánh chim bay

Đời không cho ta niềm vui
Mùa đi mang theo nụ cười
Dấu chân dẫm đầy đây đó
Đành quên lối cũ đường xưa ?

Ta ngồi, cõi ta bất động
Thương sao một nhánh lan gãy
Màu hoa vàng phai gió lộng
Ai từng nuôi mộng vì ai

Nhỏ lên một dòng dư lệ
Trang lòng bỏ trắng từ đây
Tiếng chuông bỗng buồn như thế
Hồng trần ướt trận mưa phai

Đam Mê Quặn Lòng – Mục Tú

Cảm ơn lời nói dịu dàng
Khơi bao ước vọng hân hoan cõi người
Như con đom đóm sang chơi
Vô tình đậu xuống bồi hồi trên vai

Cảm ơn một thoáng mây bay
Một làn gió nhẹ đã lay động lòng
Dù xa dù biệt nghìn trùng
Thoảng suy tư cũng rộn mừng nhịp tim

Cảm ơn một giấc mơ đêm
Vui trong chốc lát đầu thềm sương tan
Cũng là trong cuộc trần gian
Nỗi buồn thất lạc tiếng đàn gọi trăng

Như con hoang thú đêm rằm
Chờ lời đáp lại xa xăm vọng về
Thiên nhai rử bóng trăng thề
Chìm trong bóng tối đam mê quặn lòng

Đêm Tịch Liêu – Tống Hữu Hạnh (Nhạc & Lời)

[Mời xem music video](#)

Đêm tịch liêu
Nhạc & Lời : Tống Hữu Hạnh

Waltz 3/4

Đêm vô cùng mộng lung Đêm muôn trùng xa xăm
Đêm thương mình bơ vơ Đêm héo mòn cơn mơ

Đêm chơi với từng tiếng hát cho người hay cho ta cho
Đêm bay cao ngàn tiếng khóc lưng trời theo cơn đau xuống

đời đã buông xuôi. Còn lại con tim ru cho say niềm mơ
từng ánh sao rơi. Tìm lại nơi đâu mây trong xanh trời mơ

ước cho đời mãi tươi nồng Ôi những tháng
ước khi ngày tháng phai tàn Đêm còn rã

ngày còn vui trong đời tâm tối giữ cho lòng cuồng
rời còn chơi với vì đêm tối thấp trong hồn lẻ

Fine

say. Đêm qua theo bóng đời mưa qua hiu hắt
loi.

lời bay xa ngày ngóng đợi. Đêm ru ta vào những cơn bao la

Mưa ru ta vào sấm sét mù lòa Nên đêm mộng khóc
cười nên mưa chìm đắm đời xót xa buồn không rời

D.S. al Fine

Dường Như Là Xuân – Tống Hữu Hạnh (Nhạc & Lời)

[Mời xem music video](#)

Slow - Surf

Dường như ta vừa gặp mùa xuân trong mắt ai dường
như xuân về muộn đợi cha xong luống cày Mẹ
như hoa sắp nở ngập ngừng Dường như trăng vừa nhập vào
xong cơn khốn khổ kiếp này. Vậy thôi ta cũng đợi tìm *Fine*
thên thang dáng ngày dường như đang sắp tiệc mừng xuân. Chờ
lạnh quanh chỗ ngồi chờ xuân không lẽ đợi hoài Xuân.
hoài dáng xuân ơi chưa bao giờ gặp gỡ hò hẹn đến kiếp nao
cho thơ dệt đợi mong và còn đếm bao ngày ngóng trông Tội
tình bấy xuân ơi hoa đang mùa hoa nở nguyệt tàn bóng trắng lối
thơ tan vào cuộc chơi và tiệc nhấp môi vào đã say. Dường

Mây Trôi Bềnh Bồng - Thơ Hạnh Nguyễn, Nhạc Lăng Lập

Mời xem music video

Em dừng chân nơi ấy
Chỉ vờ làm chủ nhà
Mà chim sâu cũng bảo
Này cô chủ xinh tươi

Nắng bên song cửa sổ
Cũng nhìn em mỉm cười
Con kênh trong nhỏ nhỏ
Soi bóng mình chung đôi

Em giờ xa nơi ấy
Hỏi phố có buồn không?
Em thoảng qua như gió
Cùng mây trôi bềnh bồng

Em dừng chân hôm ấy
Muốn được làm chủ nhà
Mà sao hôm lấp lánh
Chào cô tiểu thư xinh

Trăng bên khung cửa sổ
Cũng nhìn em rất tình
Trăng trôi trong đêm vắng
Soi chúng mình bên nhau

Em giờ xa xôi lắm
Hỏi phố có chờ trông?
Em thoảng qua trong gió
Cùng trăng đêm bềnh bồng.

HAI OI !!! – Thơ Hạnh Nguyễn, Nhạc Lăng Lập

[Mời xem music video](#)

Hai ơi , chiều nay gió thổi
Bông gòn rụng trắng sân nhà.
Giếng xưa trong vườn rộn rã
Chị em xóm mình...thi ca.
Hai đi , bỏ lại trăng thề
Anh Út nhớ hai ảnh khóc
Dòm qua nhà mình trống vắng
Ảnh ngồi tựa cửa buồn xo
Dây bầu, dây bí ra bông
Lục bình dưới sông tím ngắt
Ngoài đồng cỏ cây đang hát
Dịu dàng khúc nhạc tình quê
Hai về quê lại Hai ơi
Nhà mình thiếu Hai buồn lắm
Bữa cơm nhà mình đắng ngắt
Mẹ buồn - Mẹ khóc - Hai ơi !!!

Cám Ơn Tri Kỷ / Thank You My Heart Friend

Poem: Nhất Hùng, Translated by VuongThanh

Anh vẫn yêu em như thuở nào
Dạt dào như ngọn sóng dâng trào
Tình sâu hai đứa sâu khôn kể
Nghĩa nặng đôi ta nặng xiết bao
Phải lúc gian truân luôn ý hợp
Nhằm khi khốn khó vẫn tâm đầu
Cám ơn tri kỷ, đời san sẻ
Hương vị phu thê thật ngọt ngào.

I still love you as in the olden days.
A love overflowing like a rising tidal wave.
A love so deep that cannot be described.
Our affection and gratitude for each other are ocean-wide.
In dealing with problems, we often share the same thought
When in hard times, we are still of one mind.
Thank you, my heart friend, for sharing you with me.
The fragrance of married love – so sweet and heavenly.

Cũng Tùy Tâm / Depends on the Heart's Feelings

Poem: Nhất Hùng, Translated by VuongThanh

Buổi sáng nhâm nhi một tách trà
Ngồi bên khung cửa ngắm vườn hoa
Chim chuyền tíu tí lay sương sớm
Nai bước thong dong hứng nắng sa
Thơ mộng nào thua nơi suối vắng
Hữu tình chẳng kém chốn non xa
Mới hay cảnh sắc tùy tâm tưởng
Xấu đẹp buồn vui cũng ở ta.

Slowly savoring a cup of hot tea in the early morning,
I sat by the windowsill and gaze at the flower garden.
The birds flitted from tree to tree, chirping at each other.
A deer walked unhurriedly, basking in the sunshine.
The sight so poetry-inspiring, just like a mountain brook
murmuring a serene melody in a mountain faraway.
I realized then that the sight depends on our feelings and thoughts.
Beauty or ugliness, sorrow or joy all depend on the heart.

Tình Như Khói Bay – Azalea Nguyễn

Khi anh mười chín tuổi rồi,
Oe oe em mới chào đời theo sau.
Một thời ta đã gặp nhau,
Anh trên bục gỗ giảng câu làm người...
Em ngồi bên dưới giỡn cười,
Mong sao chóng tới giờ chơi để chườn.
Tiếng thầy giảng, ngỡ tiếng chuông,
Reng reng lời của thầy luôn qua tai.
Thế rồi cách biệt từ đây...

Bất ngờ gặp lại nơi này hỡi ôi !
Đào hoang tị nạn tả tơi,
Tình yêu bỗng chợt vỡ rơi giữa hồn !
Thầy trò một thuở đem chôn,
Bức tường lễ giáo môi hôn phá rồi !
Lạc vào nghịch cảnh ghen lời,
Bước chân tị nạn đổi đời chúng ta...

Tạm dung rồi sẽ phải xa,
Tình trong phút chốc bỗng là khói bay !!!

Lời Từ Ly – Azalea Nguyễn

Làm sao có thể nói
Lời chia tay trên môi
Khi tim cùng rạn vỡ
Hồn khóc sầu chia phôi

Bao dấu yêu hương nồng
Không nhòa theo bão giông
Tình như ngàn dây trói
Buộc chặt đời long đong

Lời từ ly không đành
Giọt sầu rơi long lanh
Đôi tay nào rời rã
Níu kéo tình mong manh

Cơn Mưa Chiều Đông – Azalea Nguyễn

Trời chưa kịp tối, gió lê thê,
Mây xám từ đâu bỗng kéo về.
Hiu hắt tà dương xuyên vụn lá,
Chập chờn bóng tối lách ngàn khe.
Nghẹn ngào mưa trút lời ai oán,
Ray rút sầu dâng dạ tái tê.
Từng giọt buồn thương rơi rả rích,
Chiều đông buốt giá lạnh trăm bề !

Đôi Khi Tôi Còn / Sometimes I Still...

Poem: Phan Khâm, nhạc Vĩnh Điện, Translated by Vương Thanh

Sometimes I still dream of visiting you
to see your eyes sparkling like two stars in the sky.
Some night long ago, being crazy in love with you,
I became a thief,
and stole from heaven,
to present to you the gift:
a thousand strands of my heartstrings,
ten thousands lines of loving words.
Please open the door for me
and let us love each other.
Sometimes, I wait for you for many nights.
Waiting for the wind
to carry your fragrance into my life.

Sometimes I still gaze at the moon
and think of your beautiful face.
By the lake, I feel your silky smooth hair
with my caressing fingers.
You're like a precious brook
that flows through my heart.
O How I yearn for your lips!

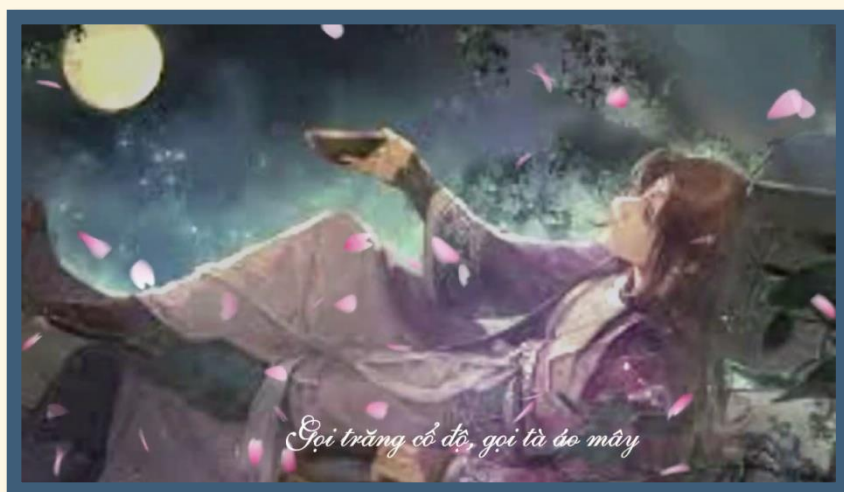

[Watch music video](#)

Sometimes I still return
to stir up the old ashes
and see your graceful form,
like an illusion from millenniums ago.
And then suddenly the dream faded.

Sometimes I still have a last wish.
Sometimes my life still feels adrift.
and sometimes I still have just me and me
alone.

Hương Thơ – Vương Thanh

Mời nghe Hoàng Đức Tâm ngâm thơ

Núi cao cũng chẳng hơn trời
Sông sâu có lúc bị đời lấp đi
Thế gian bao chuyện ly kỳ
Mộng hay là thực, để gì biết đâu!

Mặc vòng thế sự lao xao
Một vầng minh nguyệt trên cao tỏ ngời
Đêm nay thơ rượu mà chơi
Khà hơi sáng khoái, nâng chén mời gần, xa

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Trước xin mời ả hằng nga
Ngàn vạn năm ... nàng vẫn là ... nguồn thơ
Tơ ngà nàng dệt mộng mơ
Giữa trời đêm lạnh, sương mờ hồn ai...

Nào say, mời nhập cuộc say
Hoa quỳnh vừa nở tối nay
Quỳnh nương xin hãy tiếp vần thơ chơi.
Thiên nhai một cõi mù khơi
Tuyết, sương, mây, nước, hoa cười,
hoa cười cùng ta ...

Nghêu ngao dăm vận thi ca
Gọi ngàn xưa với ngàn xa
Gọi trăng cổ độ, gọi tà áo mây
Gọi tên ai giữa chiều nay
Hương thơ nồng dịu ngất ngây Mộng Hồn ...

Say Giữa Ngàn Khơi

thơ Vương Thanh, nhạc Vĩnh Điện

Mời Nghe Ca Khúc

SAY GIỮA NGÀN KHƠI

Thơ : Vương Thanh

Nhạc : Vinh Điện

Slow (Tự do diễn đạt theo tình cảm)

The musical score is written in treble clef with a key signature of three sharps (F#, C#, G#) and a common time signature (C). It consists of eight staves of music with Vietnamese lyrics underneath. The lyrics are: "Thuyền mơ lạc chốn ngàn khơi. Bềnh bồng mây nước ào vùi dáng thơ. Lung linh ánh nguyệt vàng Cha-cha-cha tơ. Thoảng như giấc mộng ngàn xưa gọi về. Về đâu trời đất mông lung. Về đâu tri kỷ để cùng ta Say. Say Tinh, Say Mộng, Say Hoa. Say Thơ, Say Nhạc, Say Ta, Say Người. Say làn mây trắng nhẹ trôi. Say tà áo nguyệt chơi vơi non ngàn. Say rèm". There are three triplet markings (indicated by a '3' over a group of notes) in the fifth, seventh, and eighth staves.

Thuyền mơ lạc chốn ngàn khơi. Bềnh bồng mây
nước ào vùi dáng thơ. Lung linh ánh nguyệt vàng
Cha-cha-cha
tơ. Thoảng như giấc mộng ngàn xưa gọi về. Về đâu trời
đất mông lung. Về đâu tri kỷ để cùng ta Say.
Say Tinh, Say Mộng, Say Hoa. Say Thơ, Say
Nhạc, Say Ta, Say Người. Say làn mây trắng nhẹ trôi.
Say tà áo nguyệt chơi vơi non ngàn. Say rèm

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

2

mi khép mở màng. Say làn suối tóc dịu dàng nước mây. Say đôi
mắt đẹp liễu trai. Một trời thu thủy ngắt ngậy tâm hồn. Xa
đưa suối nhạc non bông. Tiếng Oanh nào
vọng bên dòng đào nguyên. Thanh âm êm ái dịu hiền.
Ngọt ngào trầm lắng triền miên ý tình. Hồn như chợt
nắng bình minh. Theo mây và gió đến triền núi xa.
Phiêu phiêu muôn cánh đào hoa. Nhẹ bay trong
gió theo tà áo xuân. Tình thơ ý nhạc lâng lâng.
Bền bền mây nước cùng vàng Trăng Mơ...

Sơn Nhân Mộng – Vương Thanh

giữa lưng chừng ngọn núi
sương khói phủ quanh năm
những đám mây ngũ sắc
bềnh bồng bay lượn quanh...

ta giơ tay muốn nắm
một đóa mây hồng đào
đang nhẹ nhàng trôi vào
chốn hư không xa vợi...

ta mơ thấy nụ cười
chập chờn như khói sương
long lanh như giọt nước
dịu dàng như tơ trắng
nụ cười trong đôi mắt
lung linh ánh sao trời
muôn giọt nắng sáng ngời
dệt sáng đóa môi hồng...

nghe nàng Xuân thả bước
rộn ràng muôn sắc hoa
gió xuân trêu tà áo
ngào ngạt hương gần, xa

nghe nàng Thu chợt đến
mang hơi thở ước mơ
hoa vàng bay trước ngõ
Thu sầu dâng Ý Thơ
Xuân và Thu gặp gỡ
ở trong lòng của ta
và một hôm nàng Tuyết
cũng bất ngờ ghé qua ...

The Curve – Alan Ho

On the court,
it's just not only about winning -
for me.
I like to be amused,
watching my opponent,
seeing how they react to the ball I hit,
seeing how they move.
When they are predicting where the ball would be and bounce,
but they weren't ready for it -
never ready for it.
The curve.
Their faces react in shock,
as they prepare to hit the ball back, wanting to hit the winning shot,
only to have their dreams shattered.
And watch as the ball just barely slips out of their grasp,
as they realize I have hit the winning...
slice.

Over and Over Again – Alan Ho

It's hard making poems,
so you have a block,
a poetry block.
Which you then,
Look back and read poems,
that you once made.
You think, think --
And think some more.
Until,
The bulb shines,
and you find the perfect thing to make a poem about.
Which you found,
In another poem.
And when you are done,
you meet endlessly,
with the same problem.

Cảm Hoài / Nostalgia

Music & Lyrics: Cung Tiến, English translation by Vương Thanh

Mời xem music video

A sad evening creeps into my heart
I seem to hear the sounds of autumn leaves falling...
Falling in the rain,
rich and warm like the voices of yesteryears,
singing the verses of a bygone era...

A feeling of desolation's in the air
It silently creeps into my soul
Looking at the sad dewdrops falling in the sunset,
I suddenly miss my long ago love

Chiều buồn len lén tâm tư
Mơ hồ nghe lá thu mưa
Dạt dào tựa những âm xưa
Thiết tha ngân lên lời xưa

Quạnh hiu về thẳm không gian
âm thầm như lẩn vào hồn
Buổi chiều chợt nhớ cố nhân
Sương buồn lắng qua hoàng hôn

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Feel like I'm going crazy with yearnings
Alas! Where are you now? Where were our times together?
We keep waiting for each other
in a dream, My Love.
But will we ever, ever ... see each other again.

Lòng cuồng điên vì nhớ
ôi đâu người, đâu ân tình cũ?
Chờ hoài nhau trong mơ
Nhưng có bao giờ, thấy nhau lần nữa

An autumn so long ago
seems to come back tonight
My Love had gone far away
Who will return to visit the streets of yesteryears?

Một mùa thu xa vắng
Như mơ hồ về trong đêm tối
Cố nhân xa rồi, có ai về lối xưa?

We keep waiting so long for each other, My Love!
A sad mist covers the source of life's happiness
We promise, in some distant future lives, to be together
But I will miss you so much, forever and ever...

Chờ nhau hoài cố nhân ơi!
Sương buồn che kín nguồn đời
Hẹn nhau một kiếp xa xôi,
nhớ nhau muôn đời mà thôi!

Time's like a bird in flight
The same months and days keep passing by
When was the season of serenity and joy in my heart?
When will my love and longings for you ever subside?

Thời gian tựa cánh chim bay,
qua dần những tháng cùng ngày
Còn đâu mùa cũ êm vui?
Nhớ thương biết bao giờ nguôi?

Lệ Đá / Tears of Stone

Music: Trần Trịnh, Lyrics: Hà Huyền Chi, English translation by Vương Thanh

Mời nghe Lê Thu trình bày

Ask the stone covered with moss ... how long it's been?
Ask the wandering wind... how many skies it has seen?
Ask the long nights... the pale yellow street lights
Love! Love now is just tears... in my heart
And flashes of longings for the times that were past.

Hỏi đá xanh rêu ... bao nhiêu tuổi đời
Hỏi gió phiêu du ... qua bao đỉnh trời
Hỏi những đêm sâu ... đèn vàng héo hắt
Ái ân ... bây giờ là nước mắt
Cuối hồn một ... thoáng nhớ mong manh

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

At the time, I was like a bird lost from its flock.
Wings outstretched... flying alone in the sunset,
I wish that ... the sky will not bring storms
to help strengthen our love bonds,
to turn the months and days
into a stream of intoxicating poetry and romance.

Chorus: Love... had soared its wings and flies away.
Just like flowers... bringing honey... to life.
I still cherish the memories of times past,
but do you, do you still remember... anything, My Love!

Your dress's color of sky blue... so innocent those days,
Hidden from sight in the rain... rain soaking wet.
Reading an old letter fills my heart with a world of
regrets.
I long for your lips... and the color of your eyes.
By the trysting brook, with the mountain moonlight.

Thuở ấy tôi như ... con chim lạc đàn
Xoải cánh cô đơn ... bay trong chiều vàng
Và ước mơ sao ... trời đừng bão tố
Để yêu thương ... càng nhiều gắn bó
Tháng ngày là ... men say nguồn thơ

Điệp khúc: Tình yêu ... đã vỗ ... cánh rời
Là hoa ... rót mật ... cho đời
Chắt chiu ... kỷ niệm ... dĩ vãng
Em nhớ gì ... không em ơi !

Màu áo thiên thanh ... thơ ngây ngày nào
Chìm khuất trong mưa ... mưa bay rạt rào
Đọc lá thư xưa ... một trời luyến tiếc
Nhớ môi em ... và màu mắt biếc
Suối hẹn hò ... trăng xanh đầu non

Tiếng Dương Cầm / The Sound of Piano

Author: Văn Phụng, Translation by Vương Thanh

Mời nghe Thầy Dương trình bày

Remember that day when spring just arrived.
There were many swarms of birds singing together
as they glide across the sky.
Butterflies show off their colors
amidst thousands of flowers...
They soar their colorful wings in flight,
and play under the golden sunshine...

Nhớ hôm nào mùa xuân mới sang
Muôn bầy chim ca hát vang
Tung cánh nhẹ bay la đà
Bướm khoe màu trên muôn sắc hoa
Chập chờn tung bay thướt tha
Đùa giỡn trong tia nắng vàng

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Remember that night when Love fills my heart.
Light rain drizzling, wetting my shoulders,
I keep wandering on and on
in search of a music lover.
My feet takes me here...
a place out-of-this-world.
On whose balcony, I hear the music rises
The sound of piano playing,
so beautiful... so heart-touching...

Deep bass... water smooth... crystal clear,
melodious, graceful, affectionate, and ethereal.
The soulful lyrics stirs nostalgic feelings
Dear Friend, do you still remember?
Chopin for whom writes those heart-rendering melodies
To make the world infatuated with the music of the piano
To make Love gives rise to thousands of verses...

The music of the piano still lingers on
but I'm lost in my own world,
engrossed in a daydream...

Nhớ đêm nào tình xuân ngắt ngày
Mưa phùn rơi rơi ướt vai
Đi mãi tìm ai yêu đàn
Bước chân lạc nơi đây chốn nao
Trên lầu ai kia cất cao
Vang tiếng dương cầm thiết tha

Trầm trầm êm êm thánh thót
Nhịp nhàng khoan thai thắm thiết
Nhạc lòng đưa câu luyện tiếng
Người ơi còn nhớ
Chopin ngày xưa vì ai dệt nên câu nhạc lâm ly
Cho đời say trong tiếng tơ
Cho tình dâng muôn ý thơ
Dù cõi lòng ai mong chờ

Tiếng dương cầm còn vang thiết tha
Riêng mình ta đây với ta
Chìm đắm trong một giấc mơ...

Tình Tự Khúc

Thơ Vương Thanh, Nhạc Dương Văn Châu Trúc Ca

Tặng Tuyết Hương. **TÌNH TỰ KHÚC** *Thơ : Vương Thanh*
Chậm - Tình cảm *Nhạc : Dương Văn Châu Trúc Ca*

Như ánh Sao đêm đẹp cuối trời. Như giòng suối
biếc nhẹ nhàng trôi. Như vầng trăng ngọc soi thêm
trúc. Như đóa Quỳnh hoa rực rỡ ngời. Ta đã si
mê tự kiếp nào? Từ em tha thướt dáng thanh
tao. Từ em môi thắm lung linh nắng. Từ gót hài

Mời nghe ca khúc

TÌNH TỰ KHÚC (2)

16 17 18
ươm sắc hồng đào. Ôi! làn tóc xoa dịu dàng

19 20 21
hương. Đôi mắt Nai buồn gieo vẩn vương. Tà

22 23 24
áo mơ màng in sóng nước. Cho thuyền anh lạc giữa màn

25 26 27
sương. Tay nắm tay đi trọn lối trần. Dù khi êm

28 29 30
ấm lúc gian truân. Đàn yêu so phím Uyên Ương

31 32 33
Khúc. Hòa tiếng chim đua hát thật gần.

Thảo Nguyên – Vương Thanh

Thảo nguyên! Thảo nguyên bao la
Một màu xanh mát dịu chạy dài tới chân trời
Chiều tà êm ái
Mây trắng lững lờ trôi
Đồi cỏ lung linh màu nắng ngọc
Mênh mông sóng lúa hoa vàng
Theo làn gió thoảng mơn man, mơn man ...
Trời thênh thang, Đất thênh thang
Lòng ta phơi phới, hân hoan
Nâng chén rượu, cười vang:
Thảo nguyên ơi, ta đã về rồi đây
Từ nơi hải giác, thiên nhai
Qua bao rừng núi,
Phố thị đông người
Ta đã về rồi
Về với thảo nguyên của ta,
Thảo nguyên của ta ơi !
Vùng đất hiền hòa những chân tình thắm thiết
Ta lạc mất nhau từ thuở ngàn xưa
Khi bước lãng du mê đắm chốn kinh kỳ
Bỏ lại sau lưng một vòm trời cao rộng ...
Rồi hôm nay, thời gian như ngưng lại
Mây nhẹ trôi ... giữa hồ nước long lanh ...
Lòng Đất Mẹ ngọt ngào tươi cỏ mới
Vời vợi hương thơm những cánh đồng hoa
Nghe thiên nhiên vào Diệu Khúc Sinh Ca
Nghe lòng thênh thang cùng Thảo Nguyên Bao La ...

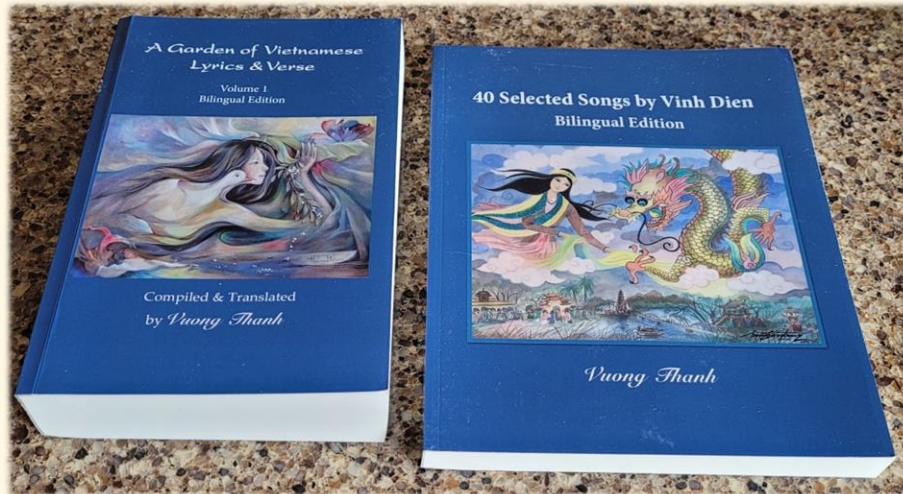
Mai Hồng – Vương Thanh

Mai hồng thắm nở một chiều sương
Tuyết giá nhưng lòng vẫn ngát Hương
Thanh khiết, nhẹ nhàng, với tạp niệm
Dịu dàng, rực rỡ, đẹp vẫn chương
Mảnh mai đâu ngại trời băng giá
Kiều diễm nào thua đóa hải đường
Hẹn chúa Xuân về mang nắng ấm
Cùng muôn hoa thắm Lối Yêu Thương...

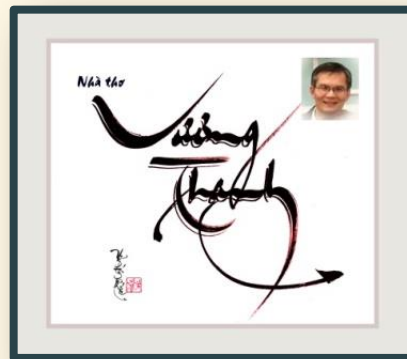
Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Other poems & songs

Other Books By Vương Thanh

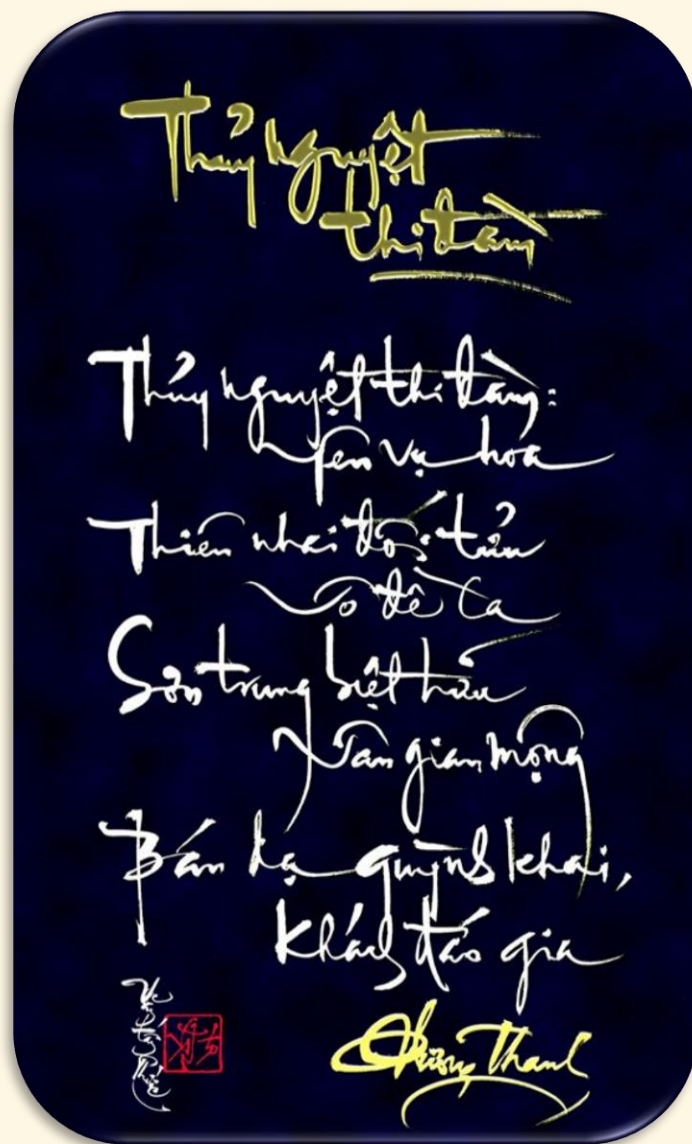
A Garden of Vietnamese Lyrics & Verse, Volume 1
Bilingual Edition
Compiled and Translated by Vương Thanh
6” x 9”, over 620 pages.
Available on Amazon.com

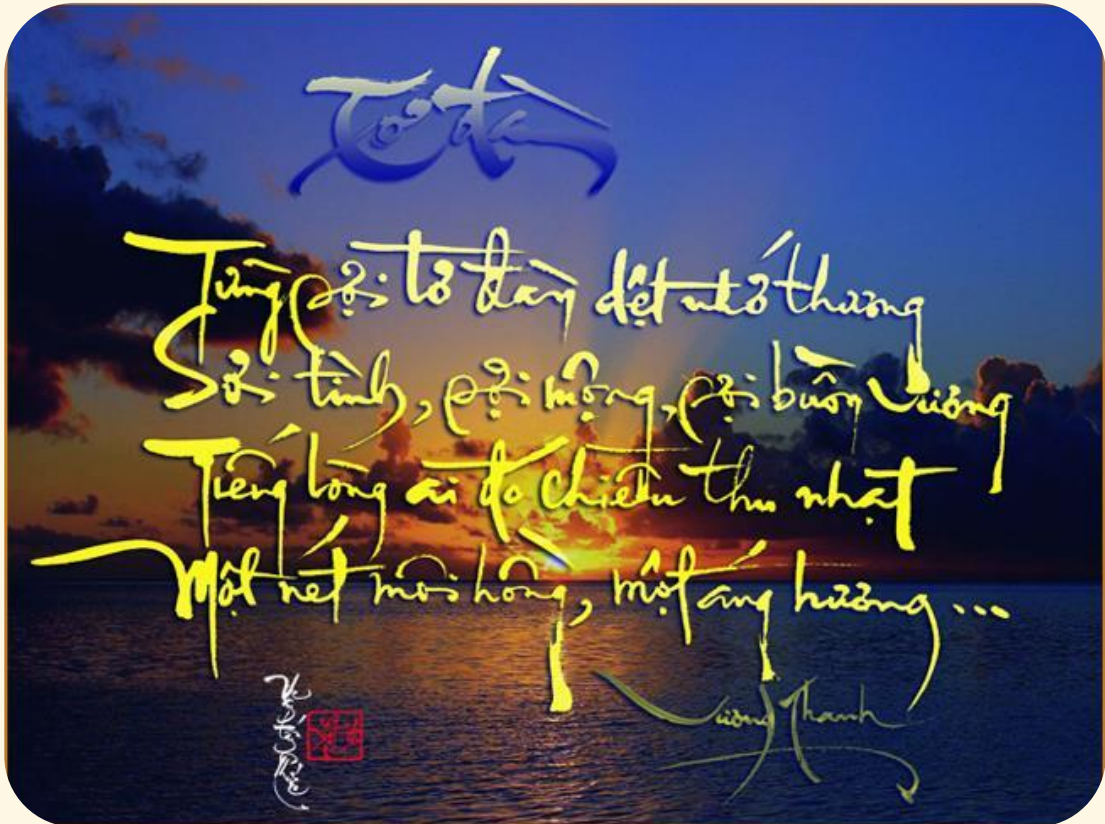
40 Selected Songs by Vinh Dien
Bilingual Edition
Vuong Thanh
8” x 10”
Paperback Available on Amazon.com
[Download Ebook](#)

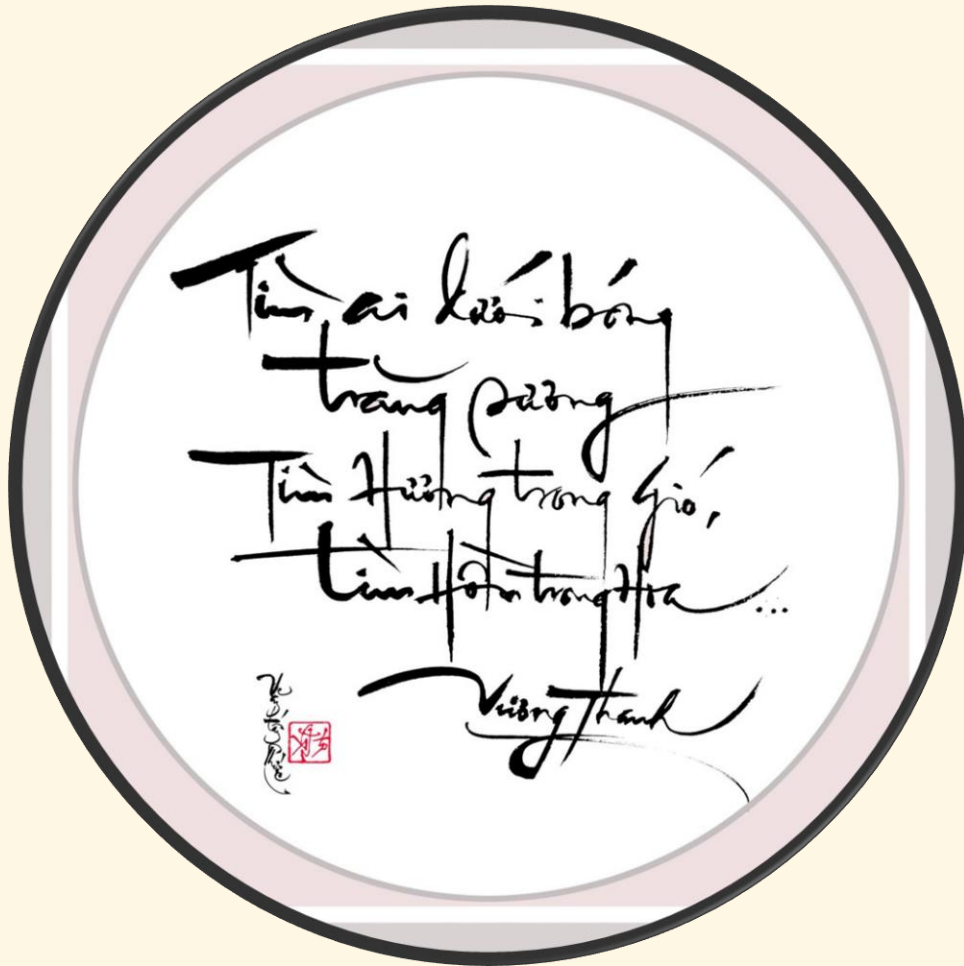

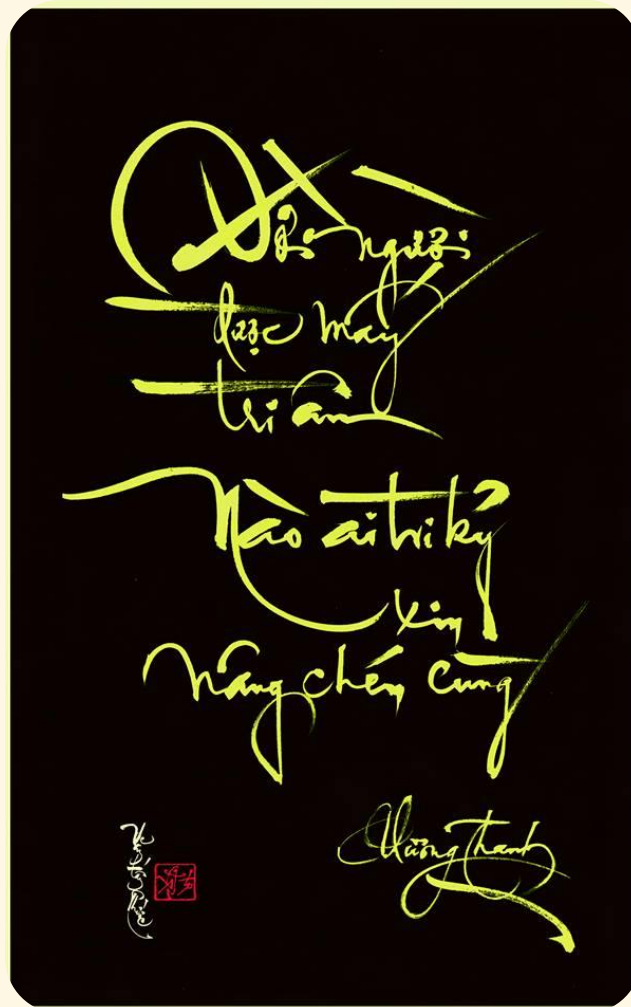

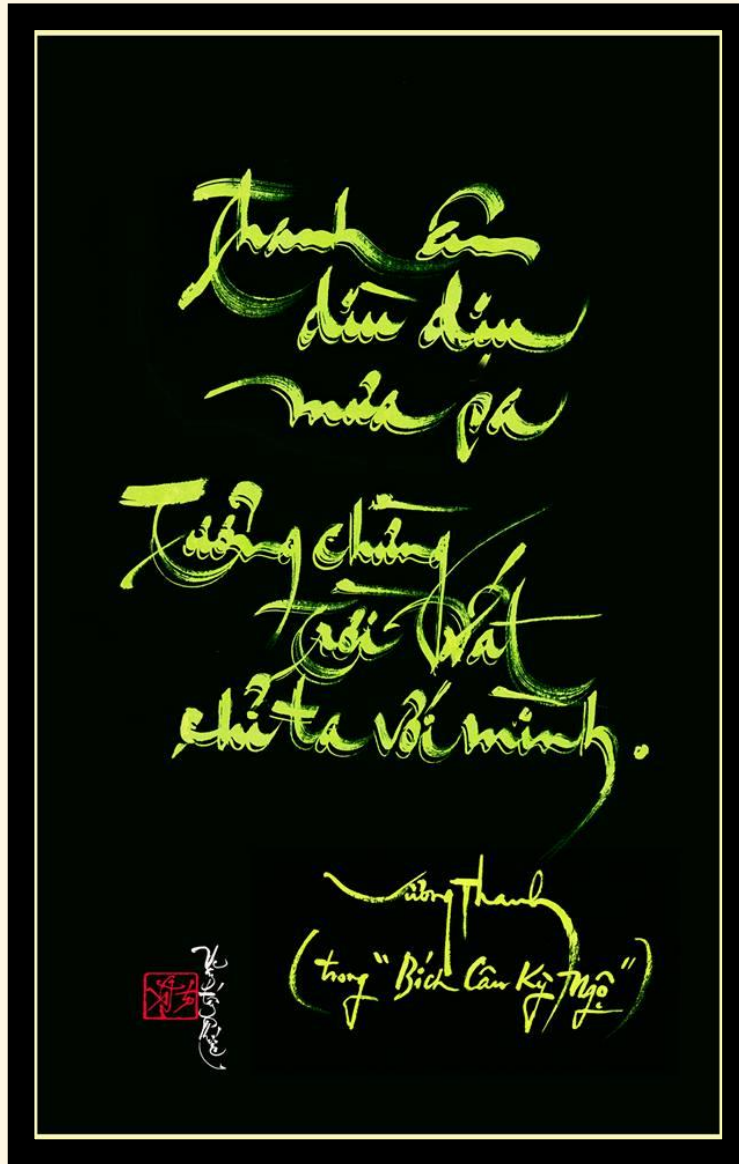
Paintings & Pictures

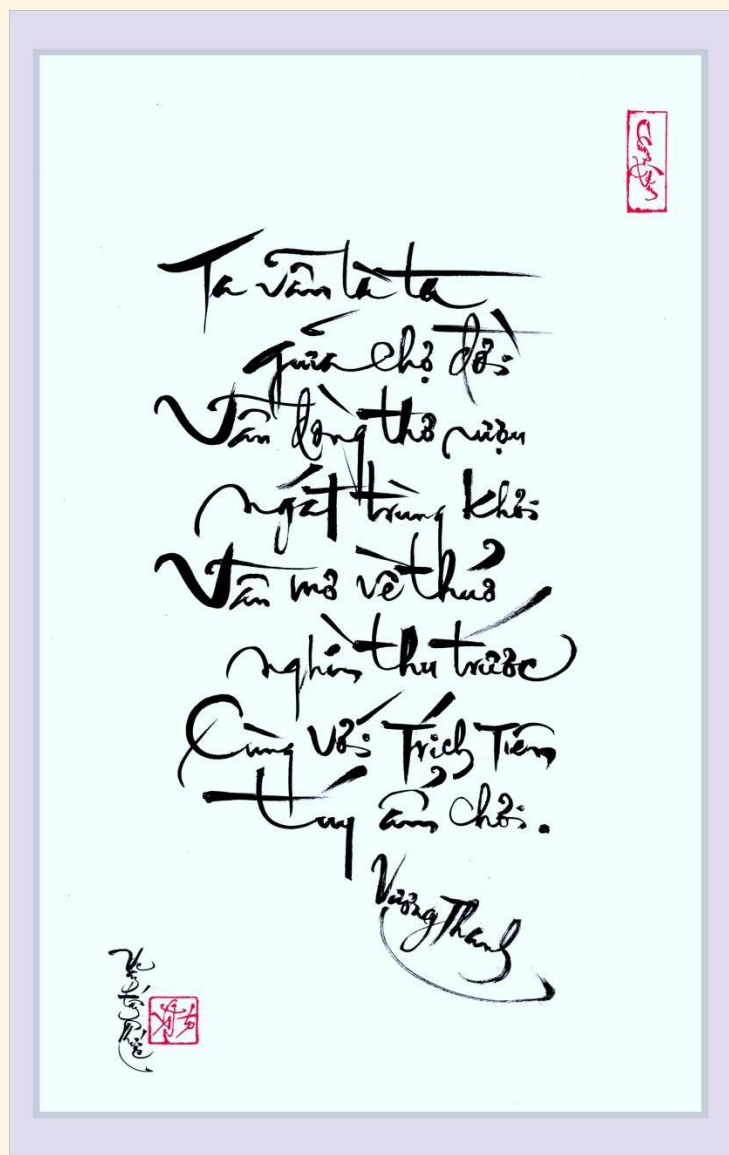

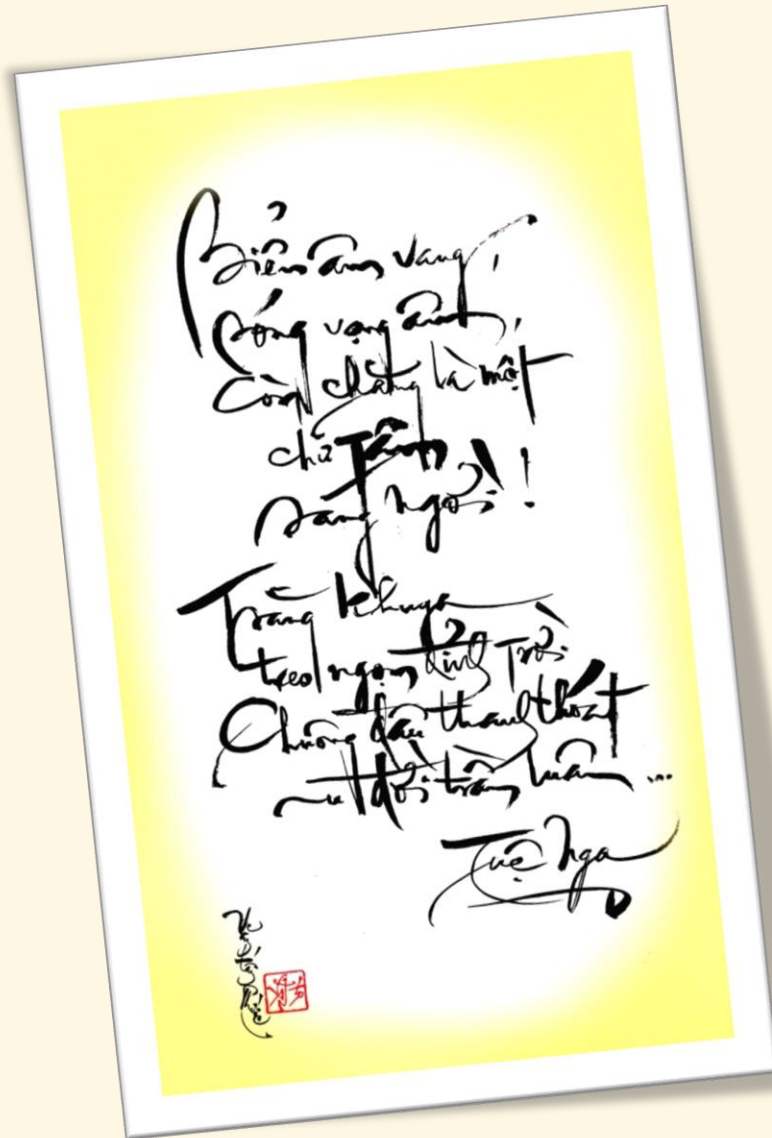
Thư họa Nghệ Sĩ Văn Tân Phước, Paris

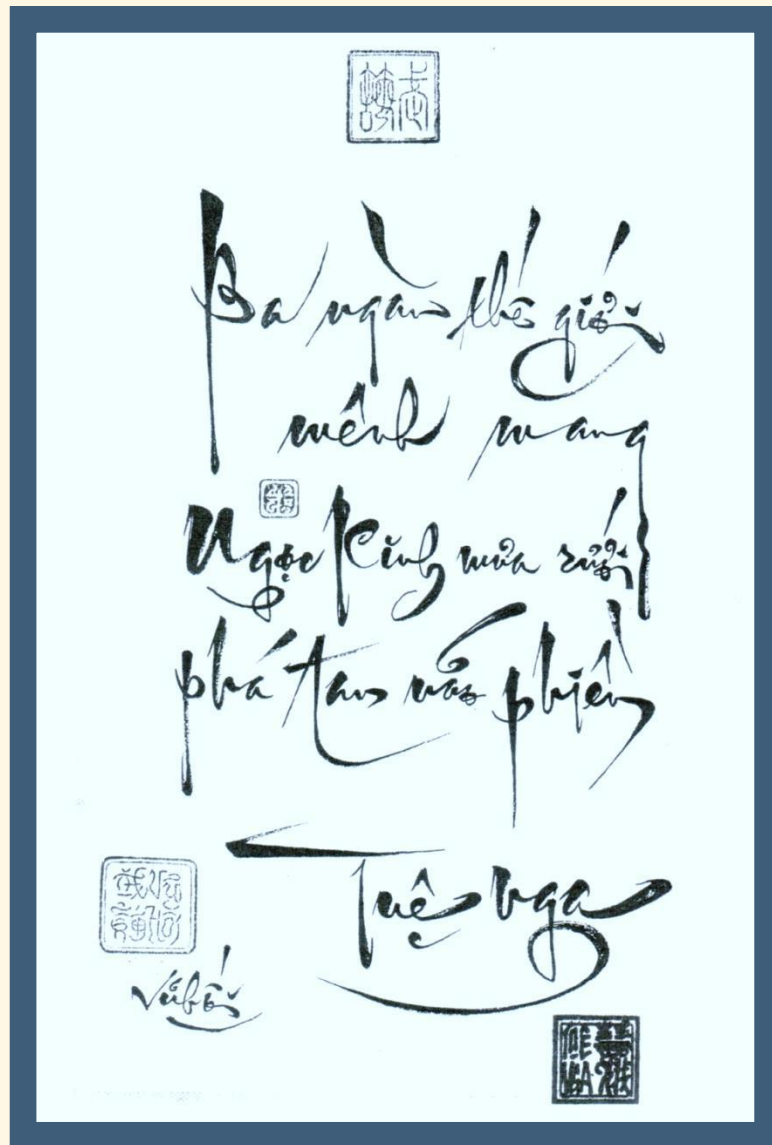
Thu Họa Lung Linh
thân tặng anh Văn Tấn Phước

*Ngắm dòng thư họa lung linh
Bút nghiêng cánh bướm, hiên quỳnh nở hoa
Đường mây, bóng hạc vàng qua
Hương xưa man mác, sương nhòa đầu non...*

vuong thanh

Family Memories

Amy & VT

My Family

Amy at West Lake, Hangchow, 2000

Amy & Me

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Paintings & Pictures

Amy & Family

Amy & Má

Amy & Alan in Paris, 2018

AI

**Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Paintings & Pictures**

Grown-up boys & Mommy, 2021

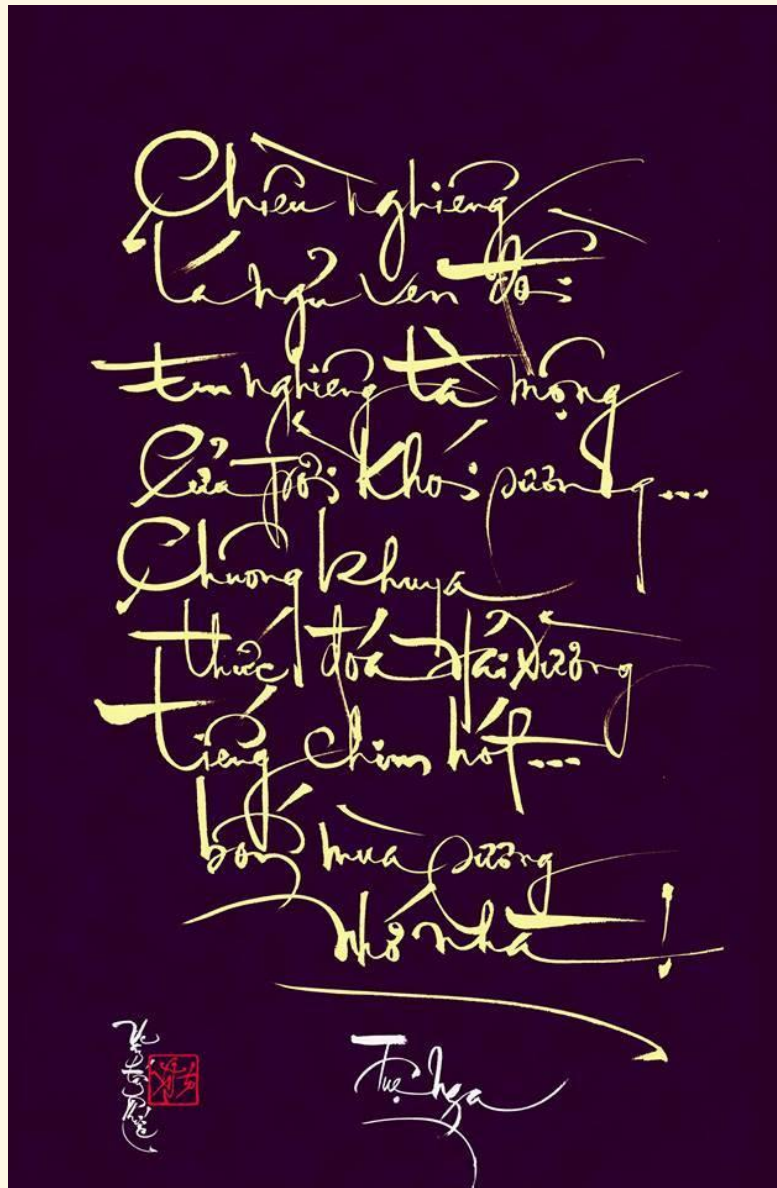

Họa Sĩ Khánh Vũ

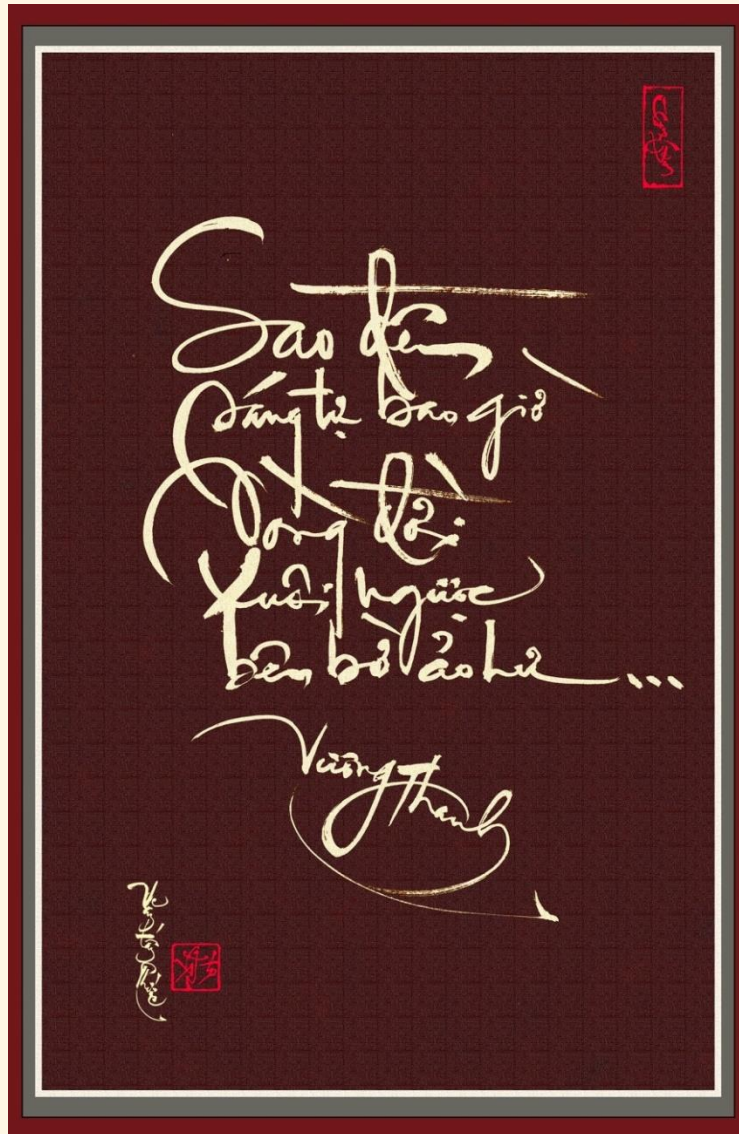
thư họa Nhạc Sĩ Văn Tân Phước, Paris

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vuong Thanh
Paintings & Pictures

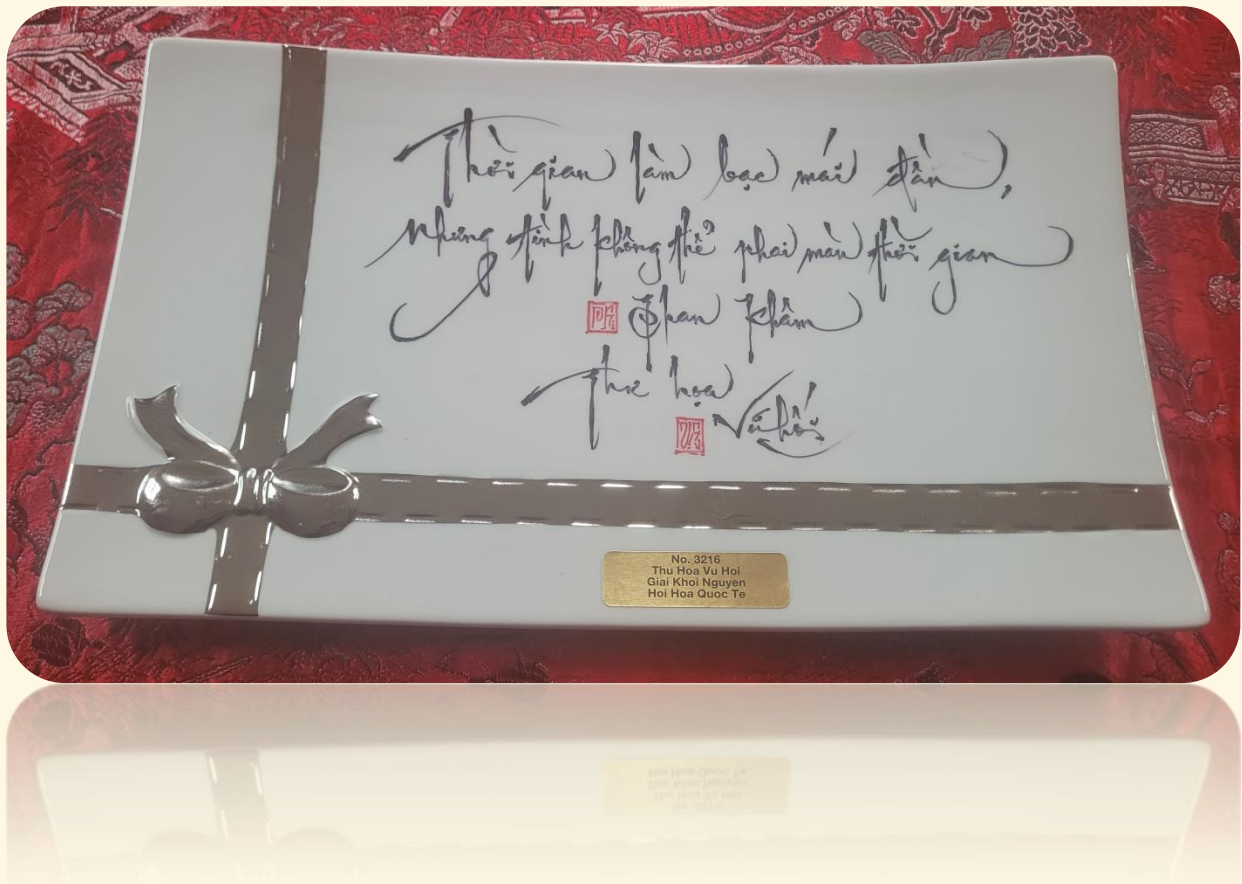
Thơ Cười, Soi Bóng Chân Như
làm tặng Mẹ ngày Mother's Day

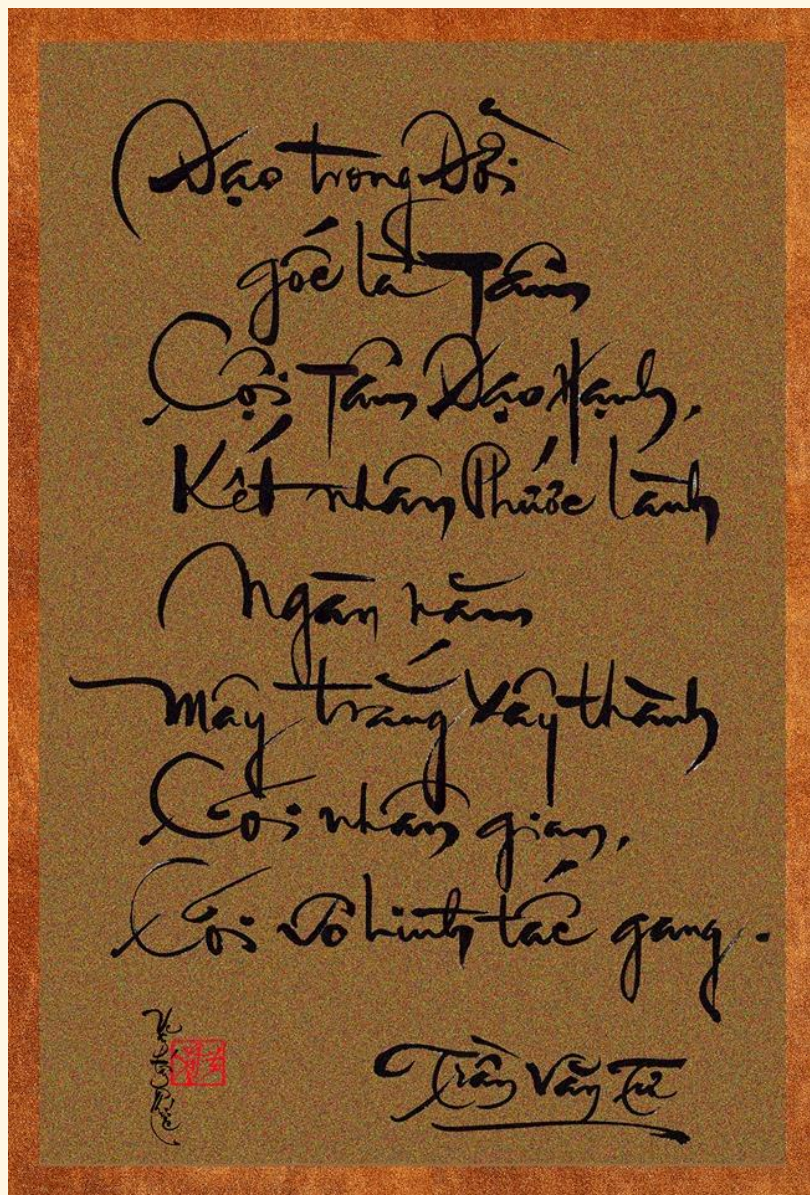
*thư họa Nhạc Sĩ Văn Tân Phước, Paris
trích từ "Thơ Cười, Soi Bóng Chân Như"*

Nguyễn Du's The Tale of Kiều, 2020s Bilingual Edition, Translated by Vương Thanh
Paintings & Pictures

Quà Lưu Niệm Thi Sĩ Phan Khâm tặng Vương Thanh

Thư họa Nghệ Sĩ Văn Tân Phước, Paris

